

آمادگی ۲۴ بهمن

قلمچی - گاج

(پایه یازدهم)

* ۷۵ تست دستور

* ۶۰ تست لغت و املا

* ۱۱۰ تست قرابت

* ۱۱۵ تست آرایه‌های ادبی

دکتر وسکری

مدیر دپارتمان ادبیات ماز

@adabiate_konkour

- ۱- در کدام گزینه تمامی شاعران از سراینده‌گان نامی رباعی هستند؟
 (۱) مولوی، صائب، خیام (۲) عطار، مولوی، صائب (۳) بابا افضل، عطار، مولوی (۴) بیدل، صائب، خیام
- ۲- معنی واژه‌های «رشحه، سمنده، دژم، یکایک» به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟
 (۱) قطره، اسب سفید، خشمگین، ناگهان (۲) چکیده، اسب زرد، خشم، تک‌تک
 (۳) تراوش کرده، اسب زرد، خشمگین، ناگهان (۴) چکیده، اسب سفید، خشمگین، یگانه
- ۳- معنی چند واژه، روبه‌روی آن نادرست نوشته شده است؟
 «نفیر: فرستاده / فایق: برگزیده / سپردن: پای مال کردن و زیرپا گذاشتن / ثرگ: کلاه‌خود / الحاح: یاری‌کننده / رشحه: آمیخته / کلاف: ریسمان پیچیده گرد دوک / رستن: نجات یافتن»
 (۱) چهار (۲) سه (۳) دو (۴) یک
- ۴- در کدام گزینه به معنی درست واژه‌های «رشحه - محوطه - سترگ - مشک» اشاره شده است؟
 (۱) تراوش کرده - فضای احاطه‌شده - دشوار - حسادت (۲) قطره - پهنه - بزرگ - انبان
 (۳) زخمی - میدانگاه - عظیم - خیک (۴) چکیده - صحن - مگار - پوست گوسفند
- ۵- در میان واژه‌های زیر چند غلط‌املائی دیده می‌شود؟
 «حلاوت و شیرینی، دغل و مگار، زایل شدن، صعب و دشوار، مهجوب و پنهان، عازم و رهسپار، مغرون و همراه، مسرت و شادی، شوخ و بزله‌گو، گمان و شاعبه»
 (۱) سه (۲) چهار (۳) پنج (۴) شش
- ۶- در گروه کلمات زیر معنی چند واژه نادرست است؟
 (شبهت: بی‌تردید) (دوال: چرم) (راغ: صحرا) (فراغ: آسایش) (لخت: اندک) (لفاف: پارچه) (صباحت: زیبایی) (ملک: پادشاه) (وزر: سنگین)
 (۱) دو (۲) سه (۳) چهار (۴) پنج
- ۷- تمام معانی مقابل کدام واژه‌ها درست است؟
 الف) مقرون: پیوسته، قرینه
 ج) متفق: موافق، همگرا
 ه) محجوب: پنهان، مستور
 ب) مؤکد: تأکید شده، استوار
 د) تمکن: توانگر، ثروت
 (۱) الف، ه (۲) ب، د (۳) ب، ه (۴) ج، ب
- ۸- «فرمان، نوعی کفش، بلبل، دین» به ترتیب، معانی کدام واژه‌هاست؟
 (۱) دستور، قداره، فاخته، مذهب (۲) اذن، گیوه، عنذلیب، آیین
 (۳) طوع، پای‌افزار، هزارستان، کیش (۴) رخصت، گبر، فاخته، کیش
- ۹- کدام جمله درباره‌ی زندگی «جلال‌الدین محمد مولوی» نادرست است؟
 (۱) در کودکی با شیخ فریدالدین عطار ملاقات کرد و وی کتاب «اسرارنامه» را به او هدیه داد.
 (۲) پس از درگذشت پدرش، بهاء‌الدین ولد، جلال‌الدین مجالس درس و وعظ او را به عهده گرفت.
 (۳) حدوداً در سی و هشت‌سالگی با شمس تبریزی آشنا شد و تدریس و وعظ را رها کرد.
 (۴) قبل از آشنایی با شمس، مثنوی معنوی و بعد از آن غزل‌های پرشور دیوان شمس را سرود.

۱۰- معنای کلمات «رقعه - پالیز - طعن - هزاهز - آماس» به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- (۱) نامه‌ی کوتاه - گلزار - سرزنش کردن - سروصدا - ورم
- (۲) جامه‌ی کوتاه - دشت - ملامت - فتنه - تورم
- (۳) نامه‌ی کوتاه - باغ - بدگویی - غوغا - باد تند
- (۴) جامه‌ی کوتاه - بوستان - عیب‌جویی - آشوب - باد تند

۱۱- در کدام گروه کلمه «غلط‌املائی» وجود دارد؟

- (۱) میثاق و پیمان، عازم و راهی، آقوز و شیر
- (۲) مقرّب و نزدیک، متألّی و درخشان، عنایت و توجه
- (۳) سست عنصر و کاهل، رأفت و مهربانی، استحقاق و شایستگی
- (۴) اجرت و مزد، مقرون و همراه، جهد و کوشش

۱۲- معنی چند واژه، «غلط» است؟

(ورز: بار سنگین) (نکت: نکته) (تمکّن: امکان‌پذیر) (لفاف: پارچه و کاغذ) (تحفه: ارمغان) (جلت: بزرگ کردن) (نفیسه: گران‌بها) (خزینه: گنجینه)

- (۱) سه (۲) چهار (۳) پنج (۴) شش

۱۳- معنی هر یک از واژه‌های زیر، به ترتیب، کدام است؟

«صنم، لختی، مرشد»

- (۱) معشوق، تعدادی، راهنما
- (۲) بت، اندکی، پیشوا
- (۳) زیبارو، پاره‌ای، مرید
- (۴) دلبر، مدّتی، سالک

۱۴- در متن زیر، «غلط‌املائی» وجود دارد؟

«قومی را از رومی سهو یا از روی شهوت از این نوع حادثه‌ها افتد و از این جنس دوستان گزینند که به حسب و نصب ایشان التفات ننمایند و اخلاق نامرضی و عادات نامحمود ایشان را معتبر ندارند، دل قوی‌دار و معاینه‌ خویش را به ذرق و تزویر فرو نگزار.»

- (۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۱۵- در کدام گزینه به نام شاعری اشاره شده که «جمع‌کننده‌ی اضداد» از القاب اوست؟

- (۱) چه خوش گفت فردوسی پاک‌زاد / که رحمت بر آن تربت پاک باد
- (۲) سعدیا خوش‌تر از حدیث تو نیست / تحفه‌ی روزگار اهل شناخت
- (۳) ای سنایی کم سنایی گیر / با ثنای شه آشنایی گیر
- (۴) آن پرده طلب که چون نظامی / معروف شوی به نیک‌نامی

۱۶- املا‌ی واژه‌ها در تمام گزینه‌ها درست است، به جز

- (۱) بدرود شب دوش که چون ماه برآمد / ناخوانده نگارم ز در حجره درآمد
- (۲) سر بنه گر سر میدان ارادت داری / ناگزیر است که گویی بود این میدان را
- (۳) بر بام صراچه‌ی جمالت / کیوان شده پاسبان هندوی
- (۴) هم‌چو خرّم‌دل جوانان در شب نوروز و عید / پای‌ها اندر حنا و دست‌ها اندر نگار

۱۷- املای واژه‌ها در تمام گزینه‌ها درست است، به جز

- (۱) ساقی ماهروی مشکین موی / مطرب بذله‌گوی و خوش‌الحان
- (۲) مکالمات ملوک و محاورات رجال / همه قریحه‌ی فردوسی سخن‌آراست
- (۳) جهان به دیده‌ی من ناپسند می‌آمد / ز لطف حاج امین جمله تحت تعین بود
- (۴) از شرم شود غرق عرق صبح جهان‌تاب / پیش رخ زیبای تو از روی چو ماهت

۱۸- در معنی واژه‌های کدام گزینه اشتباه وجود دارد؟

- (۱) عندلیب: هزارستان / متعصب: غیرتمند / میثاق: عهد استوار / استسقا: نام مرضی که بیمار، آب بسیار خواهد.
- (۲) عازم: رهسپار / تشییع: دنبال جنازه رفتن / صنم: بُت / آماس: ته‌نشین شدن
- (۳) شوریدگی: عشق و شیدایی / مسرت: خوشی / وعظ: پند دادن / شبگرد: شب‌رو
- (۴) بالبداهه: ارتجالاً / چابک: تند و فرز / لطایف: چیزهای نیکو و نغز / رضوان: فرشته‌ی نگهبان بهشت

۱۹- معنی چند واژه روبه‌روی آن درست نوشته شده است؟

- «آغوز: خمیده / شائبه: بی‌شک / مشیت: خواست / لُاف: پنهان‌کار / فرط: بسیاری / تمکن: ثروتمند / مساعدت: هم‌یاری / مناسک: جای عبادت / شاب: پیر / ئمد: ئمط»

- (۱) چهار (۲) سه (۳) شش (۴) پنج

۲۰- در کدام گزینه به معنی درست واژه‌های «پالیز - نکبت‌بار - صباحت - متفق» اشاره شده است؟

- (۱) کشتزار - پُرمشقت - زیبایی - هم‌سو
- (۲) بیابان - نحس - سفیدی رنگ انسان - هم‌عقیده
- (۳) گلزار - فلاکت‌آمیز - سحرخیزی - موافق
- (۴) باغ - دردآور - خوب‌رویی - همراهی

۲۱- قالب ابیات زیر، کدام است؟

«آن کیست که دل نهاد و فارغ بنشست / پنداشت که مهلتی و تاخیر هست

گو میخ مزن که خیمه می‌باید کند / گو رخت منه که بار می‌باید بست»

- (۱) دوبیتی (۲) چهارپاره (۳) قطعه (۴) رباعی

۲۲- سراینده‌ی بیت زیر چه کسی است؟

«بیدمجنون در تمام عمر سر بالا نکرد / حاصل بی‌حاصلی نبود به جز شرمندگی»

- (۱) جلال‌الدین محمد مولوی (۲) رهی معیری (۳) صائب تبریزی (۴) نظامی گنجوی

۲۳- معنی واژه‌های زیر به ترتیب، کدام است؟

«رشحه، یم، سترگ، درایت»

- (۱) تراوش کرده، دریا، سزاوار، اندیشیدن
- (۲) چکیده، دریا، سزاوار، تدبیر
- (۳) تراوش کرده، رود، نورانی، اندیشه
- (۴) قطره، دریا، عظیم، آگاهی

۲۴- در همه‌ی گزینه‌ها، معنی همه واژه‌ها درست است، به جز:

- (۱) (نژند: خوار و زبون) (شائبه: شک و گمان)
- (۲) (منسک: جای عبادت) (بیعت: عهد)
- (۳) (کوشک: ایوان جلوی اتاق) (عنا: توانگری)
- (۴) (چاشنی: طعم) (راغ: صحرا)

۲۵- کدام شخصیت‌های ادبی در قالب «دوبیتی‌های پیوسته» سروده‌هایی دارند؟

- (۱) فریدون مشیری، ملک‌الشعرا بهار
- (۲) سید حسن حسینی، بابا افضل
- (۳) رهی معیری، خیام
- (۴) شفیع کدکنی، عطار

۲۶- معنی کدام واژه‌ها درست است؟

(الف) مقرَّب: آن‌که نزدیک به کسی شده و در نزد او منزلت پیدا کرده است.

(ب) زنبورک: نوعی توپ جنگی کوچک که در زمان صفویه و قاجار روی شتر می‌بستند.

(ج) نمد: پارچه‌ای ارزشمند و نازک که از آن به عنوان تن‌پوش در هوای گرم استفاده می‌شود.

(د) فرودسرای: اتاقی در خانه که مخصوص پذیرایی از مهمانان است.

(۱) ج - د (۲) ج - ب (۳) الف - ب (۴) الف - ج

۲۷- سراینده‌ی بیت زیر، چه کسی است؟

«کنار نام تو لنگر گرفت کشتی عشق / بیا که یاد تو آرامشی است طوفانی»

(۱) حسین منزوی (۲) فریدون مشیری (۳) سهراب سپهری (۴) قیصر امین‌پور

۲۸- معنی چند واژه در کمانک روبه‌روی آن نادرست نوشته شده است؟

مشک (خیک) / چنبر (طوق) / تابناک (درخشان) / کلاف (ملال‌آور) / محوطة (پهنه) / بار (رخصت) / رشحه

(پاره) / سترگ (عظیم) / نیلی (کبود) / رستن (رشد کردن)

(۱) چهار (۲) سه (۳) دو (۴) یک

۲۹- معنی چند واژه در کمانک روبه‌روی آن نادرست نوشته شده است؟

اقناع (خشنود ساختن) / ضیا (دارایی) / یم (شیرین) / یل (ناتوان) / رشحه (قطره) / سترگ (بزرگ) / چنبر

(گردن‌بند) / فتح (تسخیر کردن)

(۱) چهار (۲) سه (۳) دو (۴) یک

۳۰- در کدام گزینه، به معنی درست واژه‌های «چنبر - محوطة - رشحه - سترگ» اشاره شده است؟

(۱) گردن‌بند - پهنه - چاک شده - بزرگ

(۳) طوق - محدود شده - تراوش کرده - قوی

(۴) حلقه - صحن - چکیده - عظیم

۳۱- در تمام گزینه‌ها غلط‌املائی وجود دارد، به‌جز

(۱) حرص بین در تبع حیوان و نبات / بعد از آن سیری و ایثارش نگر

(۲) گه ساقی باش و گه حریفی کن / ترتیب فروگذار و رونق را

(۳) لفظی فصیح شیرین قدی بلند چابک / رویی لطیف زیبا چشمی خوش کشیده

(۴) رسواتر از این نمی‌توان گفت / دشنامی از این سریع‌تر نیست

۳۲- در کدام گزینه، به معنی درست واژه‌های «صباح - میثاق - تمکُن - بالبداهه» اشاره شده است؟

(۱) روشنی - عهد - مردد بودن - بدیهه‌گویی

(۳) زیبایی - عهد استوار - توانگری - ارتجالاً

(۲) خوب‌رویی - قول - ثروت - ستایش کردن

(۴) سفیدی رنگ انسان - پیمان - قدرتمندی - تأمل کردن

۳۳- «نمونه‌های نثر فصیح فارسی معاصر» از آثار کدام شخصیت ادبی است؟

(۱) مصطفی مستور (۲) جلال متینی (۳) احسان یارشاطر (۴) سعید نفیسی

۳۴- در کدام بیت غلط‌املائی وجود دارد؟

(۱) با تو اخلاصم دگر شد بس که دیدم نغز عهد / من که در آتش نگردانم عیار خویش را

(۲) چونک طبعت خو کند با شرط تندش بعد از آن / صد هزاران حاصل جان از درونت حاصل است

(۳) آن‌چه داری به کف و آن‌چه نداری جز دوست / گر نیاید، مطلب ور برود، بگذارش

(۴) من از تو سیر نگردم که صاحب استسقا / نه ممکن است که هرگز رسد به سیرابی

۳۵- معنی چند واژه در کمانک روبه‌روی آن نادرست نوشته شده است؟

- انعطاف (نرمش) / فرخنده (خجسته) / آماس (کشیده شده) / شعر تمثیلی (شعر نمادین و آمیخته به مثل و داستان) / هتمکن (پولدار) / پالیز (پرفروغ) / نمط (نوعی کفش) / متعصب (غیرتمند)
- (۱) چهار (۲) سه (۳) دو (۴) یک

۳۶- در کدام گزینه معنی تمام واژه‌ها درست است؟

- (۱) (عندلیب: هزارستان) (توقیع: نامه و فرمان) (تیره‌رایی: ناراستی) (افگار: خسته)
- (۲) (تمکن: ثروت) (قوت: رزق روزانه) (شائبه: گمان) (خطوات: گام)
- (۳) (مطرب: نوازنده) (زهد: پارسایی) (صباح: سحر) (خشم: خدمتکاران)
- (۴) (مستور: پنهان) (بذله‌گو: لطیفه‌پرداز) (صنم: دلبر) (نماز پیشین: نماز ظهر)

۳۷- در بین واژه‌های زیر معنای چند واژه درست آمده است؟

- (نژند: اندوهگین) (زنخدا: صورت) (گیوه: پای‌افزار) (مناسک: آیین) (موگد: استوار) (شاب: جوانی) (راغ: دامنه کوه) (تشرع: عرفان) (همایون: نیک‌بخت) (شوریدگی: شیدایی) (شراع: خیمه) (مقارب: همگرا)
- (۱) ده (۲) هشت (۳) نه (۴) هفت

۳۸- معنای واژه‌های «مرشد، سرسام، شریعت، حمیت» در کدام گزینه آمده است؟

- (۱) پیشوا، پریشانی، طریقت، غیرت
- (۲) سالک، هذیان، آیین، مردانگی
- (۳) راهنما، ورم مغز، راه دین، جوانمردی
- (۴) ارشادکننده، سرگیجه، شرع، پشتکار

۳۹- در کدام گزینه معنای مقابل واژه‌ها تماماً درست نیست؟

- (۱) کیش: آیین، دین، مذهب
- (۲) بیرق: پرچم، رایت، علم
- (۳) گرز: گرز، کوپال، عمود آهنین
- (۴) رشحه: لرزه، تراوش کرده، چکیده

۴۰- در کدام گزینه غلط‌املائی وجود دارد؟

- (۱) به حرص از شربتی خوردم، مگیر از من که بد کردم / بیابان بود و تابستان و آب سرد و استسقا
- (۲) چون موسم حج رسید برخواست / اشتر طلبید و محمل آراست
- (۳) به آتش‌های ترک و خون تازیک / ز رود سند و تا جیحون نشیند
- (۴) کز عشق ه غایتی رسانم / کاو ماند اگرچه من نمانم
- * با توجه به رباعی زیر، به سؤالات پاسخ دهید:
- «رازی که خطرکنندگان می‌دانند / در بازی خون، برندگان می‌دانند
- با بال شکسته پرگشودن، هنر است / این را همه پرندگان می‌دانند.»

۴۱- به ترتیب، چند واژه با ساختمان صفت فاعلی و چند واژه با ساختمان صفت مفعولی به کار رفته است؟

- (۱) سه - یک (۲) دو - دو (۳) دو - یک (۴) سه - دو

۴۲- نقش کدام واژه، صحیح نیست؟

- (۱) «همه» صفت (۲) «هنر» مسند (۳) «پرگشودن» متمم (۴) «خون» مضاف‌الیه

۴۳- همه‌ی عبارات درباره زندگی مولوی، کاملاً درست است؛ به جز:

- (۱) مولوی، عاقبت بیست و ششم جمادی‌الآخر سال ۶۴۲ ه.ق هنگام غروب خورشید، از این جهان به جهان آخرت سفر کرد.
- (۲) در اوایل قرن هفتم در شهر بلخ به دنیا آمد. علت شهرت وی به رومی، اقامت طولانی او در شهر قونیّه بوده است.
- (۳) با شیخ فریدالدین عطار ملاقات کرد و شیخ عطار کتاب «اسرارنامه» را به او هدیه داد.
- (۴) از شاعران و عارفان هم روزگار مولانا، سعدی و فخرالدین عراقی بودند که ظاهراً هر دو نفر با وی دیدار و ملاقات کرده‌اند.

۴۴- پدیدآورنده‌ی هریک از آثار زیر، چه کسی است؟

«روزها، نمونه‌های نثر فصیح فارسی معاصر، اسرارالتوحید»

- (۱) اسلامی ندوشن، جلال متینی، سنایی
 - (۲) اسلامی ندوشن، جلال متینی، محمدبن منور
 - (۳) اسلامی ندوشن، لطفعلی صورتگر، سنایی
 - (۴) جلال متینی، لطفعلی صورتگر، محمدبن منور
- ۴۵- منظومه‌ی زیر، از کیست؟

«بیداری زمان را با من بخوان به فریاد

ور مرد خواب و خفتی،

رو سر بنه به بالین، تنها مرا رها کن»

- (۱) سهراب سپهری
- (۲) قیصر امین‌پور
- (۳) فریدون مشیری
- (۴) محمدرضا شفیعی کدکنی

۴۶- معنی واژه‌های «تیره‌رایی، دوال، آماس، شاب» به ترتیب، کدام است؟

- (۱) سرکشی، چرم و پوست، گنجایش پیدا کردن، همایون
- (۲) ناراستی، چرم و پوست، ورم، برنا
- (۳) بداندیشی، لایه، تورم، جوان
- (۴) نافرمانی، یک‌پاره، گنجایش، خجسته

۴۷- همه‌ی معانی مقابل واژه‌ها درست است؛ به جز:

- (۱) (بالبداهه: بدیهه‌گویی، ارتجالاً)
- (۲) (سبک‌سری: حماقت و فرومایگی، نادانی)
- (۳) (مقارب: نزدیک‌شونده، هم‌گرا)
- (۴) (صباح: سفیدی رنگ انسان، سپیده‌ی صبح)

۴۸- «متحیر شدن، سرگیجه و پریشانی، مژده‌رسان، هم‌سو» به ترتیب، معانی کدام واژه‌هاست؟

- (۱) فرونشاندن، سرسام، مبسر، مقرون
- (۲) فرونشاندن، هذیان، مباشر، موافق
- (۳) فروماندن، سرسام، مبسر، متفق
- (۴) مبهوت، هذیان، مباشر، متحد

۴۹- کدام بیت «غلط املائی» یافت می‌شود؟

- (۱) روضه‌ی ترکیب تو را حور ازوست / نرگس بینای تو را نور ازوست
- (۲) شکر و منت خدای را کآخر / آن همه حال صعب گشت سلیم
- (۳) زمانه در گذر است و اجل ز پی تازان / به هوش باش که فرصت ز دست نگزاری
- (۴) حلاوت سخن تلخ را ز عاشق پرس / ز ماهیان بطلب طعم آب دریا را

۵۰- معنای لغات زیر به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

«تازی - سیماب - سترگ - رشحه - بیعت»

- (۱) عرب - جیوه - عظیم - تراوش کرده - عهد
- (۲) غیرترک - جیوه - بزرگ - دریا - پیمان
- (۳) عرب - نقره - عظیم - قطره - عهد
- (۴) غیرترک - نقره - بزرگ - چکیده - پیمان

۵۱- در کدام گزینه غلط املایی نمی‌یابید؟

- (۱) شیر آغوز، جلال‌الدین خورده‌سال، حشم و مطربان
- (۲) قوّت طبع، روضه فیروزه‌فام، حسن سیرت و صباحت
- (۳) آماس کردن سراچه ذهن، حادثه بزرگ و سعب، تب‌سوزان و سرسام
- (۴) صاحب ذوق و قریحه، حتام دنیا، قوزکردن از فرط هیجان

۵۲- پدیدآورنده آثار «بهارستان، روزها، نمونه‌های نثر فصیح فارسی معاصر، اسرارالتوحید» در کدام گزینه صحیح آمده است؟

- (۱) جامی، محمدرضا شفیعی کدکنی، لطفعلی صورتگر، وحشی بافقی
- (۲) نظامی، محمدعلی اسلامی‌ندوشن، بدیع‌الزمان فروزانفر، سنایی
- (۳) جامی، محمدعلی اسلامی‌ندوشن، جلال متینی، محمدبن منور
- (۴) نظامی، جلال متینی، لطفعلی صورتگر، محمدبن منور

۵۳- معنای چند واژه نادرست است؟

- (شائبه: شک)، (شاب: پیر)، (استسقا: آب خوردن)، (مساعت: تلاش)، (گیوه: پای‌افزار)، (آماس: اضطراب)، (صبحاح: زیبایی)، (لفاف: کاغذی با جنس شبیه پارچه)

- (۱) چهار (۲) دو (۳) سه (۴) پنج

۵۴- در میان گروه کلمات زیر، املاي چند واژه نادرست است؟

«خواجه عمید - نامه توغیعی - باغ و مرغزار - صلاح‌الدین زرکوب - قونیه و دمشق - سلب و جدا کردن - آماس

و ورم - ذوق و قریحه - تبریک و تهنیت - سراچه ذهن - شوهر و غمگسار - سهل‌ممتنع بودن»

- (۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۵۵- معنی واژه‌های زیر به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

«سور - متفق - تمکن - شاب»

- (۱) شیپور - پراکنده - امکان - شاداب
(۲) جشن - همسو - ثروت - بُرنا
(۳) بوق - متحد - توانگری - جوان
(۴) شادی - موافق - احتمال - شیخ

۵۶- جاهای خالی متن زیر، با کدام گزینه کامل می‌شود؟

«بهترین یادگار ایام همدمی مولانا با و سرودن کتاب است که یکی از عالی‌ترین آثار ادبی

ایران و اسلام است. ظاهراً تا اواخر عمر، به نظم آن مشغول بود.»

- (۱) شمس، حسام‌الدین چلبی، دیوان شمس
(۲) صلاح‌الدین زرکوب، حسام‌الدین چلبی، الهی‌نامه
(۳) شمس، صلاح‌الدین زرکوب، دیوان شمس
(۴) صلاح‌الدین زرکوب، حسام‌الدین چلبی، مثنوی

۵۷- کدام گزینه غلط املایی دارد؟

- (۱) این مهر آن سپهر که از مهر و کین / یک ملک را مسرت و یک ملک را محن
- (۲) یا پرده‌ای به چشم تأمل فروگزار / یا دل بنه که پرده زکارت برافکنند
- (۳) اهتمام تو اگر مصلح اضداد شود / سربرآرد ز گریبان ابد شخص ازل
- (۴) تحفه‌ی جنت که از بهر شما آراستند / با غم هجران او دوزخ سراپستان ماست

۵۸- در کدام گزینه غلط املایی می‌یابید؟

- (۱) صرف حاضر کردن، قریحه و صاحب‌ذوق، صراحت و سادگی
- (۲) ضبط کردن، شیرآغوز، بالبداهه
- (۳) تهنیت و شادباش، طهارت و پاکی، عندلیب انجمن
- (۴) خوش‌خلق و بذله‌گو، قوت طبع، سالخرده‌ترین

۵۹- معنای چند واژه نادرست آمده است؟

- (شبگرد: شبرو) - (متفق: هم‌سو) - (ملاک: فرشته) - (متعصب: خشمگین) - (استسقا: نام مرضی که بیمار، آب بسیار خواهد) - (تحفه: ارمغان) - (شاب: برنا) - (مسرور: شادی) - (فرخنده: شادی)
- (۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۶۰- معانی صحیح واژه‌های «صباح، میثاق، سبک‌سری، آماس» در کدام گزینه آمده است؟

- (۱) زیبایی، عهد استوار، حماقت، تورم
- (۲) خوب‌رویی انسان، عهد و پیمان، بی‌گناهی، گنجایش
- (۳) طلوع خورشید، عهد استوار، فرومایگی، متورم
- (۴) سفید، پیمان بستن، چابکی، ورم

۶۱- کتاب از عطار است و خالق اثر «زندگانی جلال‌الدین محمد، مشهور به مولوی» می‌باشد.

- (۱) اسرارنامه، بدیع‌الزمان فروزانفر
- (۲) الهی‌نامه، صائب تبریزی
- (۳) منطق‌الطیر، محمدرضا شفیعی کدکنی
- (۴) اسرارالتوحید، بدیع‌الزمان فروزانفر

۶۲- معنای واژه‌گاه در کدام گزینه صحیح آمده است؟

- الف) مطرب: نوازنده ب) صنم: بُت
- (۱) الف، ب (۲) ج، ب
- ج) شوریده‌رنگ: رنگارنگ د) دوال: افسار
- (۳) ج، الف (۴) د، ب

۱- در کدام گزینه تمامی شاعران از سرایندگان نامی رباعی هستند؟

(۱) مولوی، صائب، خیّام (۲) عطار، مولوی، صائب (۳) بابا افضل، عطار، مولوی (۴) بیدل، صائب، خیّام

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در کتاب درسی خیّام، عطار، مولوی و بابا افضل سرایندگان نامدار رباعی معرفی شده‌اند.

۲- معنی واژه‌های «رشحه، سمند، دژم، یکایک» به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

(۱) قطره، اسب سفید، خشمگین، ناگهان (۲) چکیده، اسب زرد، خشم، تک‌تک
(۳) تراوش کرده، اسب زرد، خشمگین، ناگهان (۴) چکیده، اسب سفید، خشمگین، یگانه

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

۳- معنی چند واژه، روبه‌روی آن نادرست نوشته شده است؟

«نفیر: فرستاده / فایق: برگزیده / سپردن: پای‌مال کردن و زیرپا گذاشتن / تُرگ: کلاه‌خود / الحاح:

یاری‌کننده / رشحه: آمیخته / کلاف: ریسمان پیچیده گرد دوک / رستن: نجات یافتن»

(۱) چهار (۲) سه (۳) دو (۴) یک

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. معنی درست واژه‌ها: نفیر: فریاد و زاری با صدای بلند / الحاح: اصرار، درخواست کردن / رشحه: قطره، تراوش کرده و چکیده

۴- در کدام گزینه به معنی درست واژه‌های «رشحه - محوطه - سترگ - مشک» اشاره شده است؟

(۱) تراوش کرده - فضای احاطه‌شده - دشوار - حسادت (۲) قطره - پهنه - بزرگ - انبان
(۳) زخمی - میدانگاه - عظیم - خیک (۴) چکیده - صحن - مگار - پوست گوسفند

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. معنی درست واژه‌ها: رشحه: قطره، تراوش کرده و چکیده / محوطه: پهنه، میدانگاه، صحن / سترگ: بزرگ، عظیم / مشک: انبان: خیک، پوست گوسفندی که آن را درست و یک‌جا کنده باشند و در آن ماست و آب نگه دارند.

۵- در میان واژه‌های زیر چند غلط‌املائی دیده می‌شود؟

«حلاوت و شیرینی، دغل و مگار، زایل شدن، صعب و دشوار، مهجوب و پنهان، عازم و رهسپار، مغرون و همراه،

مسرت و شادی، شوخ و بزله‌گو، گمان و شاعبه»

(۱) سه (۲) چهار (۳) پنج (۴) شش

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. املائی درست کلمات عبارتند از: محجوب / مقرون / بذله‌گو / شائبه

۶- در گروه کلمات زیر معنی چند واژه نادرست است؟

(شبهت: بی‌تردید) (دوال: چرم) (راغ: صحرا) (فراغ: آسایش) (لخت: اندک) (لفاف: پارچه) (صباحت: زیبایی) (ملک: پادشاه) (وزر: سنگین)

(۱) دو (۲) سه (۳) چهار (۴) پنج

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. واژه‌های «شبهت: تردید / شرع: سایه‌بان / ملک: فرشته / وزر: بار سنگین» نادرست معنا شده است.

۷- تمام معانی مقابل کدام واژه‌ها درست است؟

- (الف) مقرون: پیوسته، قرینه
(ج) متفق: موافق، همگرا
(ه) محجوب: پنهان، مستور

(۱) الف، ه (۲) ب، د (۳) ب، ه (۴) ج، ب

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. نادرستی دیگر گزینه‌ها:
گزینه ی الف: مقرون ≠ قرینه
گزینه ی ج: متفق ≠ همگرا
گزینه ی د: تمکن ≠ توانگر

۸- «فرمان، نوعی کفش، بلبل، دین» به ترتیب، معانی کدام واژه‌هاست؟

- (۱) دستور، قداره، فاخته، مذهب
(۲) اذن، گیوه، عندلیب، آیین
(۳) طوع، پای افزار، هزارستان، کیش
(۴) رخصت، گبر، فاخته، کیش

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.
(اذن: فرمان، اجاره) (گیوه: نوعی کفش، پای افزار) (عندلیب: بلبل، هزارستان) (آیین: دین، مذهب، کیش)

۹- کدام جمله درباره ی زندگی «جلال‌الدین محمد مولوی» نادرست است؟

- (۱) در کودکی با شیخ فریدالدین عطار ملاقات کرد و وی کتاب «اسرارنامه» را به او هدیه داد.
(۲) پس از درگذشت پدرش، بهاء‌الدین ولد، جلال‌الدین مجالس درس و وعظ او را به عهده گرفت.
(۳) حدوداً در سی و هشت سالگی با شمس تبریزی آشنا شد و تدریس و وعظ را رها کرد.
(۴) قبل از آشنایی با شمس، مثنوی معنوی و بعد از آن غزل‌های پرشور دیوان شمس را سرود.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.
کتاب مثنوی معنوی هم در سال‌های پس از آشنایی با شمس به خواش بعضی از یاران مولوی نظیر حسام‌الدین چلبی سروده شده است.

۱۰- معنای کلمات «رقعه - پالیز - طعن - هزاهز - آماس» به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- (۱) نامه‌ی کوتاه - گلزار - سرزنش کردن - سروصدا - ورم
(۲) جامه‌ی کوتاه - دشت - ملامت - فتنه - تورم
(۳) نامه‌ی کوتاه - باغ - بدگویی - غوغا - باد تند
(۴) جامه‌ی کوتاه - بوستان - عیب‌جویی - آشوب - باد تند

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.
رقعه: نامه‌ی کوتاه/ پالیز: گلزار، باغ، کشتزار/ طعن: سرزنش کردن، ملامت، عیب‌جویی/ هزاهز: سروصدا، غوغا، فتنه و آشوب، اضطراب/ آماس: ورم، تورم

۱۱- در کدام گروه کلمه «غلط‌املایی» وجود دارد؟

- (۱) میثاق و پیمان، عازم و راهی، آقوز و شیر
(۲) مقرّب و نزدیک، متألّلی و درخشان، عنایت و توجه
(۳) سست عنصر و کاهل، رأفت و مهربانی، استحقاق و شایستگی
(۴) اجرت و مزد، مقرون و همراه، جهد و کوشش

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. املای «آغوز و شیر» غلط آمده است.

۱۲- معنی چند واژه، «غلط» است؟

(ورز: بار سنگین) (نکت: نکته) (تمکن: امکان‌پذیر) (لفاف: پارچه و کاغذ) (تحفه: ارمغان) (جلت: بزرگ کردن) (نفیسه: گران‌بها) (خزینه: گنجینه)

(۱) سه (۲) چهار (۳) پنج (۴) شش

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. معنی درست واژه‌ها: (نکت: نکته‌ها) (تمکن: توانگری، ثروت) (لفاف: پارچه و کاغذی که روی چیزی پیچند) (جلت: بزرگ است)

۱۳- معنی هر یک از واژه‌های زیر، به ترتیب، کدام است؟

«صنم، لختی، مرشد»

(۱) معشوق، تعدادی، راهنما (۲) بت، اندکی، پیشوا
(۳) زیبارو، پاره‌ای، مرید (۴) دلبر، مدّتی، سالک

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. (صنم: بت، زیبارو، دلبر) (لختی: اندکی، پاره‌ای، قسمتی) (مرشد: ارشادکننده، راهنما، پیشوا، متضاد مرید و سالک)

۱۴- در متن زیر، «غلط املایی» وجود دارد؟

«قومی را از رومی سهو یا از روی شهوت از این نوع حادثه‌ها افتد و از این جنس دوستان گزینند که به حسب و نصب ایشان التفات ننمایند و اخلاق نامرضی و عادات نامحمود ایشان را معتبر ندارند، دل قوی‌دار و معاینه خویش را به ذرق و تزویر فرو نگزار.»

(۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در متن داده شده، املای «نسب، ذرق و فرونگذار» غلط آمده است.

۱۵- در کدام گزینه به نام شاعری اشاره شده که «جمع‌کننده‌ی اضداد» از القاب اوست؟

(۱) چه خوش گفت فردوسی پاک‌زاد / که رحمت بر آن تربت پاک باد
(۲) سعدیا خوش‌تر از حدیث تو نیست / تحفه‌ی روزگار اهل شناخت
(۳) ای سنایی کم سنایی گیر / با ثنای شه آشنایی گیر
(۴) آن پرده طلب که چون نظامی / معروف شوی به نیک‌نامی

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

عنوان «جمع‌کننده‌ی اضداد» معرف سعدی شیرازی و ویژگی «سهل‌ممتنع» بودن شعر اوست.

۱۶- املای واژه‌ها در تمام گزینه‌ها درست است، به جز

(۱) بدرود شب دوش که چون ماه برآمد / ناخوانده نگارم ز در حیره درآمد
(۲) سرینه گر سر میدان ارادت داری / ناگزیر است که گویی بود این میدان را
(۳) بر بام صراچه‌ی جمالت / کیوان شده پاسبان هندوی
(۴) هم‌چو خرّم‌دل جوانان در شب نوروز و عید / پای‌ها اندر حنا و دست‌ها اندر نگار

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. املای درست واژه: سراچه

۱۷- املای واژه‌ها در تمام گزینه‌ها درست است، به جز

(۱) ساقی ماه‌روی مشکین‌موی / مطرب بذله‌گوی و خوش‌الحان
(۲) مکالمات ملوک و محاورات رجال / همه قریحه‌ی فردوسی سخن‌آراست
(۳) جهان به دیده‌ی من ناپسند می‌آمد / ز لطف حاج امین جمله تحت تعمین بود
(۴) از شرم شود غرق عرق صبح جهان‌تاب / پیش رخ زیبای تو از روی چو ماهت

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. املای درست واژه: تأمین

۱۸- در معنی واژه‌های کدام گزینه اشتباه وجود دارد؟

- (۱) عندلیب: هزارستان / متعصب: غیرتمند / میثاق: عهد استوار / استسقا: نام مرضی که بیمار، آب بسیار خواهد.
- (۲) عازم: رهسپار / تشییع: دنبال جنازه رفتن / صنم: بُت / آماس: ته‌نشین شدن
- (۳) شوریدگی: عشق و شیدایی / مسرت: خوشی / وعظ: پند دادن / شبگرد: شب‌رو
- (۴) بالبداهه: ارتجالاً / چابک: تند و فرز / لطایف: چیزهای نیکو و نغز / رضوان: فرشته‌ی نگهبان بهشت

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. معنی درست واژه‌ها: آماس: ورم، تورم / آماس کردن: گنجایش پیدا کردن، متورم شدن

۱۹- معنی چند واژه روبه‌روی آن درست نوشته شده است؟

- «آغوز: خمیده / شائبه: بی‌شک / مشیت: خواست / لُقاف: پنهان‌کار / فرط: بسیاری / تمکن: ثروتمند / مساعدت: هم‌یاری / مناسک: جای عبادت / شاب: پیر / نمد: نَمَط»
- (۱) چهار (۲) سه (۳) شش (۴) پنج

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. معنی درست واژه‌ها: آغوز: اولین شیری که یک مادر به نوزادش می‌دهد / شائبه: شک و گمان / لُقاف: پارچه و کاغذی که بر چیزی بپچند / تمکن: توانگری، ثروت / مناسک: جمع منسک یا منسک، جاهای عبادت حاجیان، مجازاً آداب، آیین‌ها و مراسم / شاب: بُرنا، جوان

۲۰- در کدام گزینه به معنی درست واژه‌های «پالیز - نکبت‌بار - صباحت - متفق» اشاره شده است؟

- (۱) کشتزار - پُرمشقت - زیبایی - هم‌سو
- (۲) بیابان - نحس - سفیدی رنگ انسان - هم‌عقیده
- (۳) گلزار - فلاکت‌آمیز - سحرخیزی - موافق
- (۴) باغ - دردآور - خوب‌رویی - همراهی

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. معنی درست واژه‌ها: پالیز: باغ، گلزار، کشتزار / نکبت‌بار: فلاکت‌آمیز، پُرمشقت / صباحت: خوب‌رویی و سفیدی رنگ انسان، زیبایی / متفق: هم‌سو، هم‌عقیده، موافق

۲۱- قالب ابیات زیر، کدام است؟

«آن کیست که دل نهاد و فارغ بنشست / پنداشت که مهلتی و تاخیر هست

گو میخ‌مزن که خیمه می‌باید کند / گو رخت منه که بار می‌باید بست»

- (۱) دوبیتی (۲) چهارپاره (۳) قطعه (۴) رباعی

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. قالب شعر، رباعی است.

۲۲- سراینده‌ی بیت زیر چه کسی است؟

«بیدمجنون در تمام عمر سر بالا نکرد / حاصل بی‌حاصلی نبود به جز شرمندگی»

- (۱) جلال‌الدین محمد مولوی (۲) رهی معیری (۳) صائب تبریزی (۴) نظامی گنجوی

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. بیت مورد سؤال، سروده‌ی صائب تبریزی است.

۲۳- معنی واژه‌های زیر به ترتیب، کدام است؟

«رشحه، یم، سترگ، درایت»

- (۱) تراوش کرده، دریا، سزاوار، اندیشیدن
- (۲) چکیده، دریا، سزاوار، تدبیر
- (۳) تراوش کرده، رود، نورانی، اندیشه
- (۴) قطره، دریا، عظیم، آگاهی

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

معنی واژه‌ها: (رشحه: قطره، تراوش کرده و چکیده) (یم: دریا) (سترگ: عظیم، بزرگ) (درایت: آگاهی، تدبیر)

۲۴- در همه‌ی گزینه‌ها، معنی همه واژه‌ها درست است، به‌جز:

- (۱) (نژند: خوار و زبون) (شائبه: شک و گمان)
- (۲) (منسک: جای عبادت) (بیعت: عهد)
- (۳) (کوشک: ایوان جلوی اتاق) (غنا: توانگری)
- (۴) (چاشنی: طعم) (راغ: صحرا)

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. (کوشک: قصر و هر بنای رفیع)

۲۵- کدام شخصیت‌های ادبی در قالب «دوبیتی‌های پیوسته» سروده‌هایی دارند؟

- (۱) فریدون مشیری، ملک‌الشعراى بهار
(۲) سید حسن حسینی، بابا افضل
(۳) رهی معیری، خیام
(۴) شفیعی کدکنی، عطار

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. «دوبیتی‌های پیوسته» یا چهارپاره، ابتدا در دوره‌ی مشروطه سروده شده است. سرایندگان مشهور آن عبارتند از: فریدون توللی، فریدون مشیری و ملک‌الشعراى بهار

۲۶- معنی کدام واژه‌ها درست است؟

- (الف) مقرَّب: آن‌که نزدیک به کسی شده و در نزد او منزلت پیدا کرده است.
(ب) زنبورک: نوعی توپ جنگی کوچک که در زمان صفویه و قاجار روی شتر می‌بستند.
(ج) نمد: پارچه‌ای ارزشمند و نازک که از آن به عنوان تن‌پوش در هوای گرم استفاده می‌شود.
(د) فرودسرای: اتاقی در خانه که مخصوص پذیرایی از مهمانان است.
(۱) ج - د (۲) ج - ب (۳) الف - ب (۴) الف - ج

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. نمد: پارچه‌ای کلفت که از پشم، کرک مالیده می‌سازد و از آن جامه و کلاه و فرش درست می‌کنند. فرودسرای: اتاقی در خانه که پشت اتاق دیگر واقع شده باشد، مخصوص زن و فرزند و خدمتگزاران اندرونی

۲۷- سراینده‌ی بیت زیر، چه کسی است؟

«کنار نام تو لنگر گرفت کشتی عشق / بیا که یاد تو آرامشی است طوفانی»

- (۱) حسین منزوی (۲) فریدون مشیری (۳) سهراب سپهری (۴) قیصر امین‌پور

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. سروده، از قیصر امین‌پور است.

۲۸- معنی چند واژه در کمانک روبه‌روی آن نادرست نوشته شده است؟

- مَشک (خیک) / چنبر (طوق) / تابناک (درخشان) / کلاف (ملال‌آور) / محوْطه (پهنه) / بار (رخصت) / رشحه (پاره) / سترگ (عظیم) / نیلی (کبود) / رستن (رشد کردن)
(۱) چهار (۲) سه (۳) دو (۴) یک

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. معنی درست واژه‌ها: کلاف: نخ و ریسمان و جز آن که گرد کرده باشند، ریسمان پیچیده گرد دوک / رشحه: قطره، تراوش کرده و چکیده / رستن: رها شدن، نجات یافتن

۲۹- معنی چند واژه در کمانک روبه‌روی آن نادرست نوشته شده است؟

- اقتناع (خشنود ساختن) / ضیا (دارایی) / یم (شیرین) / یل (ناتوان) / رشحه (قطره) / سترگ (بزرگ) / چنبر (گردن‌بند) / فتح (تسخیر کردن)
(۱) چهار (۲) سه (۳) دو (۴) یک

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. معنی درست واژه‌ها: ضیا: پرتو، روشنایی، روشنی / یم: دریا / یل: پهلوان، دلاور

۳۰- در کدام گزینه، به معنی درست واژه‌های «چنبر - محوْطه - رشحه - سترگ» اشاره شده است؟

- (۱) گردن‌بند - پهنه - چاک شده - بزرگ
(۲) دراز - میدان‌گاه - قطره - باعظمت
(۳) طوق - محدود شده - تراوش کرده - قوی
(۴) حلقه - صحن - چکیده - عظیم

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. معنی درست واژه‌ها: چنبر: چنبره، گردن‌بند، طوق، حلقه / محوْطه: پهنه، میدان‌گاه، صحن / رشحه: قطره، تراوش کرده و چکیده / سترگ: بزرگ، عظیم

۳۱- در تمام گزینه‌ها غلط املایی وجود دارد، به جز

- (۱) حرص بین در تبع حیوان و نبات / بعد از آن سیری و ایثارش نگر
- (۲) گه ساقی باش و گه حریفی کن / ترتیب فروگزار و رونق را
- (۳) لفظی فصیح شیرین قدی بلند چابک / رویی لطیف زیبا چشمی خوش کشیده
- (۴) رسواتر از این نمی‌توان گفت / دشنامی از این سریع‌تر نیست

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) طبع (۲) فروگذار (۴) صریح

۳۲- در کدام گزینه، به معنی درست واژه‌های «صباح - میثاق - تمکن - بالبداهه» اشاره شده است؟

- (۱) روشنی - عهد - مردد بودن - بدیهه‌گویی
 - (۲) خوب‌رویی - قول - ثروت - ستایش کردن
 - (۳) زیبایی - عهد استوار - توانگری - ارتجالا
 - (۴) سفیدی رنگ انسان - پیمان - قدرتمندی - تأمل کردن
- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. معنی درست واژه‌ها: صباح: خوب‌رویی و سفیدی رنگ انسان، زیبایی / میثاق: عهد و پیمان، عهد استوار / تمکن: توانگری، ثروت / بالبداهه (فی البداهه): ارتجالا، بدیهه‌گویی

۳۳- «نمونه‌های نثر فصیح فارسی معاصر» از آثار کدام شخصیت ادبی است؟

- (۱) مصطفی مستور (۲) جلال متینی (۳) احسان یارشاطر (۴) سعید نفیسی

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. نمونه‌های نثر فصیح فارسی معاصر: جلال متینی

۳۴- در کدام بیت غلط املایی وجود دارد؟

- (۱) با تو اخلاصم دگر شد بس که دیدم نغز عهد / من که در آتش نگردانم عیار خویش را
- (۲) چونک طبعت خو کند با شرط تندش بعد از آن / صد هزاران حاصل جان از درونت حاصل است
- (۳) آن‌چه داری به کف و آن‌چه نداری جز دوست / گر نیاید، مطلب ور برود، بگذارش
- (۴) من از تو سیر نگردم که صاحب استسقا / نه ممکن است که هرگز رسد به سیرابی

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. املاي درست واژه: نقض

۳۵- معنی چند واژه در کمانک روبه‌روی آن نادرست نوشته شده است؟

- انعطاف (نرمش) / فرخنده (خجسته) / آماس (کشیده شده) / شعر تمثیلی (شعر نمادین و آمیخته به مثل و داستان) / هتمکن (پولدار) / پالیز (پرفروغ) / نمط (نوعی کفش) / متعصب (غیرتمند)
- (۱) چهار (۲) سه (۳) دو (۴) یک

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. معنی درست واژه‌ها: آماس: ورم، تورم (آماس کردن: گنجایش پیدا کردن، متورم شدن) / نمط: نماد، پارچه‌ای کلفت که از پشم یا گرگ مالیده می‌سازند و از آن جامه و کلاه و فرش درست می‌کنند. / پالیز: باغ، بوستان، کشتزار

۳۶- در کدام گزینه معنی تمام واژه‌ها درست است؟

- (۱) (عندلیب: هزارستان) (توقیع: نامه و فرمان) (تیره‌رایی: ناراستی) (افگار: خسته)
- (۲) (تمکن: ثروت) (قوت: رزق روزانه) (شائبه: گمان) (خطوات: گام)
- (۳) (مطرب: نوازنده) (زهد: پارسایی) (صباح: سحر) (خشم: خدمتکاران)
- (۴) (مستور: پنهان) (بذله‌گو: لطیفه‌پرداز) (صنم: دلبر) (نماز پیشین: نماز ظهر)

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. گزینه (۱): توقیع: امضای نامه، مهر کردن نامه و فرمان

گزینه (۲): خطوات: گام‌ها، جمع «خطوه»

گزینه (۳): صباح: خوب‌رویی، زیبایی

۳۷- در بین واژه‌های زیر معنای چند واژه درست آمده است؟

(نژند: اندوهگین) (زنخدان: صورت) (گیوه: پای‌افزار) (مناسک: آیین) (مؤگد: استوار) (شاب: جوانی) (راغ: دامنه کوه) (تشرع: عرفان) (همایون: نیک‌بخت) (شوریدگی: شیدایی) (شراع: خیمه) (مقارب: همگرا)
(۱) ده (۲) هشت (۳) نه (۴) هفت

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. زنخدان: چانه / مناسک: آیین‌ها و مراسم / تشرع: شریعت / شاب: جوان

۳۸- معنای واژه‌های «مرشد، سرسام، شریعت، حمیت» در کدام گزینه آمده است؟

(۱) پیشوا، پریشانی، طریقت، غیرت (۲) سالک، هذیان، آیین، مردانگی
(۳) راهنما، ورم مغز، راه دین، جوانمردی (۴) ارشادکننده، سرگیجه، شرع، پشتکار
گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در گزینه (۱) «طریقت» مقابل «شریعت»، در گزینه (۲) «سالک» مقابل «مرشد» و در گزینه (۴) «حمیت» در معنی «پشتکار» است.

۳۹- در کدام گزینه معنای مقابل واژه‌ها تماماً درست نیست؟

(۱) کیش: آیین، دین، مذهب (۲) بیرق: پرچم، رایت، علم
(۳) گرز: گرز، کوپال، عمود آهنین (۴) رشحه: لرزه، تراوش کرده، چکیده
گزینه ۴ پاسخ صحیح است. «رشحه» به معنای «لرزه» نیست. رشحه: قطره، تراوش کرده، چکیده

۴۰- در کدام گزینه غلط‌املائی وجود دارد؟

(۱) به حرص از شربتی خوردم، مگیر از من که بد کردم / بیابان بود و تابستان و آب سرد و استسقا
(۲) چون موسم حج رسید برخواست / اشتر طلبید و محمل آراست
(۳) به آتش‌های ترک و خون تازیک / ز رود سند و تا جیحون نشیند
(۴) کز عشق ه غایتی رسانم / کاو ماند اگرچه من نمانم
گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در این گزینه فعل «برخواست» نادرست است و باید به صورت «برخاست» نوشته شود.
* با توجه به رباعی زیر، به سوالات پاسخ دهید:

«رازی که خطرکنندگان می‌دانند / در بازی خون، برندگان می‌دانند

با بال شکسته پرگشودن، هنر است / این را همه پرنندگان می‌دانند.

۴۱- به ترتیب، چند واژه با ساختمان صفت فاعلی و چند واژه با ساختمان صفت مفعولی به کار رفته است؟

(۱) سه - یک (۲) دو - دو (۳) دو - یک (۴) سه - دو

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. سه واژه با ساختمان صفت فاعلی: «خطرکننده»، «برنده» و «پرنده» ← بن مضارع + نده
یک واژه با ساختمان صفت مفعولی: «شکسته» ← بن ماضی + ه

۴۲- نقش کدام واژه، صحیح نیست؟

(۱) «همه» صفت (۲) «هنر» مسند (۳) «پرگشودن» متمم (۴) «خون» مضاف‌الیه

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. «پرگشودن» نهاد است. ← «پرگشودن» با بال شکسته هنر است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: «همه پرنندگان»: «همه» صفت مبهم / گزینه «۲»: «پرگشودن» با بال شکسته هنر است. «هنر» مسند / گزینه «۴»: بازی خون: ترکیب اضافی و «خون» مضاف‌الیه

۴۳- همه‌ی عبارات درباره زندگی مولوی، کاملاً درست است؛ به جز:

- (۱) مولوی، عاقبت بیست و ششم جمادی‌الآخر سال ۶۴۲ ه.ق هنگام غروب خورشید، از این جهان به جهان آخرت سفر کرد.
- (۲) در اوایل قرن هفتم در شهر بلخ به دنیا آمد. علت شهرت وی به رومی، اقامت طولانی او در شهر قونیّه بوده است.
- (۳) با شیخ فریدالدین عطار ملاقات کرد و شیخ عطار کتاب «اسرارنامه» را به او هدیه داد.
- (۴) از شاعران و عارفان هم روزگار مولانا، سعدی و فخرالدین عراقی بودند که ظاهراً هر دو نفر با وی دیدار و ملاقات کرده‌اند.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. مولوی عاقبت در پنجم جمادی‌الآخر سال ۶۷۲ (ه.ق) هنگام غروب خورشید، از این جهان به جهان آخرت سفر کرد.

۴۴- پدیدآورنده‌ی هریک از آثار زیر، چه کسی است؟

«روزها، نمونه‌های نثر فصیح فارسی معاصر، اسرارالتوحید»

- (۱) اسلامی ندوشن، جلال متینی، سنایی
- (۲) اسلامی ندوشن، جلال متینی، محمدبن منور
- (۳) اسلامی ندوشن، لطفعلی صورتگر، سنایی
- (۴) جلال متینی، لطفعلی صورتگر، محمدبن منور

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. «روزها» از آثار «اسلامی ندوشن»، «نمونه‌های نثر فصیح فارسی معاصر» از «جلال متینی»، «اسرار التوحید» از «محمد بن منور»

۴۵- منظومه‌ی زیر، از کیست؟

«بیداری زمان را با من بخوان به فریاد

ور مرد خواب و خفتی،

رو سر بنه به بالین، تنها مرا رها کن»

- (۱) سهراب سپهری
- (۲) قیصر امین‌پور
- (۳) فریدون مشیری
- (۴) محمدرضا شفیعی کدکنی

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. منظومه از «استاد محمدرضا شفیعی کدکنی» است.

۴۶- معنی واژه‌های «تیره‌رایی، دوال، آماس، شاب» به ترتیب، کدام است؟

- (۱) سرکشی، چرم و پوست، گنجایش پیدا کردن، همایون
- (۲) ناراستی، چرم و پوست، ورم، برنا
- (۳) بداندیشی، لایه، تورّم، جوان
- (۴) نافرمانی، یک‌پاره، گنجایش، خجسته

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. (تیره‌رایی: بداندیشی، ناراستی) (دوال: چرم و پوست؛ یک دوال: یک لایه، یک پاره) (آماس: ورم، تورّم، آماس کردن: گنجایش پیدا کردن، متورّم شدن) (شاب: برنا، جوان)

۴۷- همه‌ی معانی مقابل واژه‌ها درست است؛ به جز:

- (۱) (بالداهه: بدبیه‌گویی، ارتجالاً)
- (۲) (سبک‌سری: حماقت و فرومایگی، نادانی)
- (۳) (مقارب: نزدیک‌شونده، هم‌گرا)
- (۴) (صباح: سفیدی رنگ انسان، سپیده‌ی صبح)

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. (صباح: خوب‌رویی و سفیدی رنگ انسان، زیبایی)

۴۸- «متحیر شدن، سرگیجه و پریشانی، مژده‌رسان، هم‌سو» به ترتیب، معانی کدام واژه‌هاست؟

- (۱) فرونشاندن، سرسام، مبشّر، مقرون
- (۲) فرونشاندن، هذیان، مباشر، موافق
- (۳) فروماندن، سرسام، مبشّر، متّفق
- (۴) مبّهوت، هذیان، مباشر، متّحد

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. (فروماندن: متحیر شدن) (سرسام: سرگیجه و پریشانی، ورم مغز، هذیان) (مبشّر: نویددهنده، مژده‌رسان) (متّفق: هم‌سو، هم‌عقیده، موافق)

۴۹- کدام بیت «غلط املایی» یافت می‌شود؟

- (۱) روضه‌ی ترکیب تو را حور ازوست / نرگس بینای تو را نور ازوست
- (۲) شکر و مئت خدای را کآخر / آن همه حال صعب گشت سلیم
- (۳) زمانه در گذر است و اجل ز پی تازان / به هوش باش که فرصت ز دست نگزاری
- (۴) حلاوت سخن تلخ را ز عاشق پرس / ز ماهیان بطلب طعم آب دریا را

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. به هوش باش که فرصت ز دست نگذاری

۵۰- معنای لغات زیر به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

«تازی - سیماب - سترگ - رشحه - بیعت»

- (۱) عرب - جیوه - عظیم - تراوش کرده - عهد
- (۲) غیرترک - جیوه - بزرگ - دریا - پیمان
- (۳) عرب - نقره - عظیم - قطره - عهد
- (۴) غیرترک - نقره - بزرگ - چکیده - پیمان

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. تازی: عرب

سیماب: جیوه

سترگ: عظیم، بزرگ

رشحه: قطره، تراوش کرده و چکیده

بیعت: عهد و پیمان

۵۱- در کدام گزینه غلط املایی نمی‌یابید؟

- (۱) شیر آغوز، جلال‌الدین خورده‌سال، حشم و مطربان
- (۲) قوت طبع، روضه فیروزه‌فام، حسن سیرت و صباحت
- (۳) آماس کردن سراچه ذهن، حادثه بزرگ و سعب، تب‌سوزان و سرسام
- (۴) صاحب ذوق و قریحه، حتام دنیا، قوزکردن از فرط هیجان

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. تشریح گزینه‌های دیگر:

املای صحیح واژگان عبارت‌اند از:

گزینه «۱»: خُردسال / گزینه «۳»: صعب / گزینه «۴»: حُطام

۵۲- پدیدآورنده آثار «بهارستان، روزها، نمونه‌های نثر فصیح فارسی معاصر، اسرارالتوحید» در کدام گزینه صحیح آمده است؟

- (۱) جامی، محمدرضا شفیعی کدکنی، لطفعلی صورتگر، وحشی بافقی
- (۲) نظامی، محمدعلی اسلامی ندوشن، بدیع‌الزمان فروزانفر، سنایی
- (۳) جامی، محمدعلی اسلامی ندوشن، جلال متینی، محمدبن منور
- (۴) نظامی، جلال متینی، لطفعلی صورتگر، محمدبن منور

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. «بهارستان» از جامی / «روزها» از محمدعلی اسلامی ندوشن / «نمونه‌های نثر فصیح

فارسی معاصر» از جلال متینی / «اسرار التوحید» از محمد بن منور

۵۳- معنای چند واژه نادرست است؟

- (شائبه: شک)، (شاب: پیر)، (استسقا: آب خوردن)، (مساعت: تلاش)، (گیوه: پای‌افزار)، (آماس: اضطراب)، (صباح: زیبایی)، (لفاف: کاغذی با جنس شبیه پارچه)

- (۱) چهار (۲) دو (۳) سه (۴) پنج

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. معنی واژه‌های نادرست:

شاب: جوان / استسقا: نام مرضی که بیمار، آب بسیار خواهد. مساعت: همیاری، یآوری / آماس: ورم، تورم / لفاف:

پارچه و کاغذی که بر چیزی بپیچند.

(آماس کردن: گنجایش پیدا کردن)

۵۴- در میان گروه کلمات زیر، املاي چند واژه نادرست است؟

«خواجهٔ عمید - نامهٔ توغیعی - باغ و مرغزار - صلاح‌الدین زرکوب - قونیه و دمشق - سلب و جدا کردن - آماس و ورم - ذوق و قریحه - تبریک و تهنیت - سراچهٔ ذهن - شوهر و غمگسار - سهلِ ممتنع بودن»
(۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. «نامهٔ توقیعی» درست است.

۵۵- معنی واژه‌های زیر به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

«سور - متفق - تمکّن - شاب»

(۱) شیپور - پراکنده - امکان - شاداب
(۲) جشن - همسو - ثروت - بُرنا
(۳) بوق - متحد - توانگری - جوان
(۴) شادی - موافق - احتمال - شیخ

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

معنای واژگان: سور: جشن

متفق: همسو، هم عقیده، موافق

تمکّن: توانگری، ثروت

شاب: بُرنا، جوان

۵۶- جاهای خالی متن زیر، با کدام گزینه کامل می‌شود؟

«بهترین یادگار ایام همدمی مولانا با و سرودن کتاب است که یکی از عالی‌ترین آثار ادبی ایران و اسلام است. ظاهراً تا اواخر عمر، به نظم آن مشغول بود.»

(۱) شمس، حسام‌الدین چلبی، دیوان شمس
(۲) صلاح‌الدین زرکوب، حسام‌الدین چلبی، الهی‌نامه
(۳) شمس، صلاح‌الدین زرکوب، دیوان شمس
(۴) صلاح‌الدین زرکوب، حسام‌الدین چلبی، مثنوی

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مولانا به همّت یاران نزدیک خود، شیخ صلاح‌الدین زرکوب و سپس حسام‌الدین چلبی، به نشر معارف الهی مشغول بود و یادگار ایام همدمی این دو نفر با مولانا، کتاب گران‌بهای مثنوی است.

۵۷- کدام گزینه غلط‌املايي دارد؟

(۱) این مهر آن سپهر که از مهر و کین / یک ملک را مسرت و یک ملک را محن
(۲) یا پرده‌ای به چشم تأمل فروگزار / یا دل بنه که پرده زکارت برافکنند
(۳) اهتمام تو اگر مصلح اضداد شود / سربرآرد ز گریبان ابد شخص ازل
(۴) تحفه‌ی جنت که از بهر شما آراستند / با غم هجران او دوزخ سرا بُستانِ ماست

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. املاي صحیح کلمه «فروگذار» است.

۵۸- در کدام گزینه غلط‌املايي می‌یابید؟

(۱) صرف حاضر کردن، قریحه و صاحب‌ذوق، صراحت و سادگی
(۲) ضبط کردن، شیرآغوز، بالبداهه
(۳) تهنیت و شادباش، طهارت و پاکی، عندلیب انجمن
(۴) خوش‌خلق و بذله‌گو، قوت طبع، سالخرده‌ترین

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. املاي صحیح کلمه «سالخورده‌ترین» است.

۵۹- معنای چند واژه نادرست آمده است؟

(شبگرد: شبرو) - (متفق: هم‌سو) - (ملک: فرشته) - (متعصّب: خشمگین) - (استسقا: نام مرضی که بیمار، آب بسیار خواهد) - (تحفه: ارمغان) - (شاب: بُرنا) - (مسرور: شادی) - (فرخنده: شادی)
(۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. متعصّب: غیرتمند / مسرور: شادمان، خشنود / فرخنده: مبارک، خجسته

۶۰- معانی صحیح واژه‌های «صباح، میثاق، سبک‌سری، آماس» در کدام گزینه آمده است؟

- (۱) زیبایی، عهد استوار، حماقت، تورم
(۲) خوب‌رویی انسان، عهد و پیمان، بی‌گناهی، گنجایش
(۳) طلوع خورشید، عهد استوار، فرومایگی، متورم
(۴) سفید، پیمان بستن، چابکی، ورم
- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. صباح: خوب‌رویی و سفیدی رنگ انسان، زیبایی / میثاق: عهد و پیمان، عهد استوار / سبک‌سری: حماقت و فرومایگی / آماس: ورم، تورم

۶۱- کتاب از عطار است و خالق اثر «زندگانی جلال‌الدین محمد، مشهور به مولوی» می‌باشد.

- (۱) اسرارنامه، بدیع‌الزمان فروزانفر
(۲) الهی‌نامه، صائب تبریزی
(۳) منطق‌الطیر، محمدرضا شفیعی کدکنی
(۴) اسرارالتوحید، بدیع‌الزمان فروزانفر
- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. کتاب «اسرارنامه» از عطار و بدیع‌الزمان فروزانفر خالق «زندگانی جلال‌الدین محمد مشهور به مولوی» است.

۶۲- معنای واژه‌گاه در کدام گزینه صحیح آمده است؟

- الف) مطرب: نوازنده ب) صنم: بُت
ج) شوریده‌رنگ: رنگارنگ د) دوال: افسار
۱) الف، ب ۲) ج، ب ۳) ج، الف ۴) د، ب

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. ج) شویده‌رنگ: آشفته‌حال / د) دوال: چرم و پوست

۱- آرایه مقابل کدام بیت نادرست معرفی شده است؟

- (۱) به کار آیدت چون رگ تلخ می / به یاد آوری تلخی کام من (حس آمیزی)
 (۲) فریب دختر رز طرفه می زند ره عقل / مباد تا به قیامت خراب طارم تارک (تشبیه)
 (۳) نداد بوسه و این با که می توان گفتن / که تلخ کامی ما زان دهان شیرین است (تناقض)
 (۴) پرده مطربم از دست برون خواهد بود / آه اگر زانکه درین پرده نباشد پارم (جناس همسان)
- ۲- آرایه های «اغراق، تناقض، ایهام، تشخیص، مجاز» به ترتیب در کدام گزینه درست آمده است؟
- الف- صبا از عشق من رمزی بگو با آن شه خوبان / که صد جمشید و کیخسرو غلام کم ترین دارد
 ب- عمری شب و روز در تفکر بودیم / سرگشته درآمدم و حیران رفتیم
 ج- آن دم که با تو باشم یک سال هست روزی / وان دم که بی تو باشم یک لحظه هست سالی
 د- گفتم که بوی زلفت گمراه عالم کرد / گفتا اگر بدانی هم اوت رهبر آید
 ه- عالم از ناله عشاق مبدا خالی / که خوش آهنگ و فرح بخش هوایی دارد
- (۱) ب، د، ج، الف، ه (۲) ج، د، ه، الف، ب (۳) ه، د، الف، ج، ب (۴) ج، د، الف، ه، ب

۳- آرایه های مقابل کدام بیت نادرست است؟

- (۱) یاری که دلم خستی، در بر رخ ما بستی / غمخواره یاران شد تا باد چنین بادا (کنایه، جناس)
 (۲) روزی که عشق خاک دیار نیاز گشت / سرو تو خوشخرام به گلگشت ناز بود (تشبیه، استعاره)
 (۳) دل از آسایش دوران نشود جمع مرا / زلف ایام پریشان به نظر می آید (تشخیص، تناقض)
 (۴) ما «رَمیتِ إذا رَمیت» از نسبت است / نفی و اثبات است و هر دو مثبت است (تضمن، تضاد)

۴- آرایه مقابل کدام بیت به درستی ذکر شده است؟

- (۱) آفتابا مکش ز ما دامن / نی که بر دامن تو بنشستیم (جناس)
 (۲) آفتابی درآمد از روزن / کرد ما را بلند اگر پستیم (تناقض)
 (۳) ما همه از آلت همدستیم / عاقبت شکر باز پیوستیم (تلمیح)
 (۴) چند تلخی کشید جان ز فراق / عاقبت از فراق وارستیم (حس آمیزی)

۵- آرایه های مقابل همه ابیات درست است به جز

- (۱) بهای بوسه او نقد جان دریغ مکن / که این معامله نفع از پی ضرر دارد (تشبیه، استعاره)
 (۲) چه سان هوای تو از سر بدر توانم کرد / که با تو هر سر مویم سر دگر دارد (مجاز، جناس)
 (۳) جهان عشق ندانم چه زیر سر دارد / که زیر هر قدمی یک جهان خطر دارد (تشخیص، اغراق)
 (۴) گدا چگونه کند سجده آستانی را و که بر زمین سر شاهان تاجور دارد (متناقض‌نما، استعاره)

۶- آرایه های «حسن تعلیل، جناس همسان، تشبیه، مجاز، متناقض‌نما» به ترتیب در کدام بیت های زیر وجود دارد؟

- الف) کاشکی پرده برفتادی از آن منظر حسن / تا همه خلق ببینند نگارستان را
 ب) تا راز عشق ما به تمامی بیان شود / با آب دیده آتش دل ائتلاف کرد
 ج) تو تنهایی تو از تنهایی جدایی / غریبی بی کسی بی آشنایی
 د) مبدا آسمان بی بال و بی پر / مبدا در زمین دیوار بی در
 ه) دشمن زندگی ست موی سپید / روی دشمن سیاه باید کرد

- (۱) الف - ه - ب - د - ج (۲) ه - ج - الف - د - ب (۳) الف - ج - ه - د - ب (۴) ب - د - ه - الف - ج

۷- ترتیب آرایه‌های «جناس، پارادوکس، حس آمیزی، تشبیه» در کدام گزینه آمده است؟

- الف- هر آینه لب شیرین جواب تلخ دهد / چنان که صاحب نوشند ضارب نیشند
 ب- تو عاشقان مسلم ندیده‌ای سعدی / که تیغ بر سر و سر بنده‌وار در پیشند
 ج- تو را چه غم که یکی در غمت به جان آید / که دوستان تو چندان که می‌کشی بیشند
 د- مرا به علت بیگانگی ز خویش مران / که دوستان وفادار بهتر از خویشند
- (۱) د، الف، ب، ج (۲) ج، الف، د، ب (۳) ب، د، ج، الف (۴) د، ج، الف، ب
- ۸- یکی از آرایه‌های نوشته شده در مقابل کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) محرم این هوش جز بی‌هوش نیست / مر زبان را مشتری جز گوش نیست (اسلوب معادله - تناقض)
 (۲) در دفتر زمانه فتد نامش از قلم / هر ملتی که مردم صاحب‌قلم نداشت (کنایه - تشبیه)
 (۳) دست از مس وجود چو مردان ره بشوی / تا کیمیای عشق بیابی و زر شوی (استعاره - تضاد)
 (۴) گر در سرت هوای وصال است حافظا / باید که خاک در گه اهل هنر شوی (مجاز - جناس)

۹- آرایه‌های مقابل کدام بیت نادرست است؟

- (۱) خسته تیغ فراقم سخت مشتاقم به غایت / ای صبا آخر چه گردد گر کنی یک دم عنایت (تشخیص - تشبیه)
 (۲) دمی که حرف وداعت به گوش می‌آید / دلم به رنگ جرس در خروش می‌آید (مجاز - تشبیه)
 (۳) خلاص حافظ از آن زلف تابدار مباد / که بستگان کمند تو رستگارانند (تناقض - اغراق)
 (۴) ای منجم اگر ت شق قمر باور شد / بایدت بر خود و بر شمس قمر خندیدن (نغمه حروف - تلمیح)
- ۱۰- اگر بخواهیم ابیات زیر را به ترتیب داشتن آرایه‌های «ایهام تناسب - تضاد - کنایه - پارادوکس - استعاره» مرتب کنیم، کدام گزینه درست است؟

- الف) گردن‌کشی به سرو سرافراز می‌رسد / آزاده را به عالمیان ناز می‌رسد
 ب) هر چند بی‌صداست چو آینه آب عمر / از رفتنش به گوش من آواز می‌رسد
 ج) یعقوب چشم باخته را یافت عاقبت / آخر به کام خویش، نظر باز می‌رسد
 د) آن روز می‌شویم ز سرگشتگی خلاص / کانجام ما به نقطه‌ی آغاز می‌رسد
 ه) خون گریه می‌کند در و دیوار روزگار / دیگر کدام خانه برانداز می‌رسد؟
- (۱) ج - د - الف - ب - ه (۲) ه - ب - د - ج - الف (۳) ب - د - الف - ج - ه (۴) د - ج - ب - الف - ه

۱۱- در کدام گزینه آرایه‌ی «تناقض» وجود ندارد؟

- (۱) گر لباس عفو تو بر خلق پوشد خلق تو / در همه عالم نماند هیچ عریان دگر
 (۲) در حاضریات ز خویش غایب شده‌ام / ای حاضر غایب! ز که جویم بازت؟
 (۳) چگونه می‌کشی صد بحر آتش؟ / چو اندر نفس خود یک قطره خونی
 (۴) گرچه پیدا و نهان با هم نمی‌گردند جمع / آن‌که پنهان است و پیدا در جهان پیداست کیست

۱۲- در کدام گزینه، «تناقض» دیده نمی‌شود؟

- (۱) در دل ما آرزوی دولت بیدار نیست / چشم ما بسیار از این خواب پریشان دیده است
 (۲) طوق گردن یادگار حلقه‌ی دام کسی است / همچو قمری از گرفتاران آزادیم ما
 (۳) گر سر وادی ما داری ز سر افسر بنه / کاندترین ره پادشاهی می‌کند بی‌افسری
 (۴) خلقی به دور گردون، مخمور و مست وهم است / این خالی پر از هیچ، پیمانه‌ی که باشد؟

۱۳- در همه ابیات به استثنای بیت گزینه آرایه متناقض نما به کار رفته است.

- (۱) تیر کج از نشان خبر راست چون دهد؟ / از طالب نشان، خبر بی نشان می‌رس
 - (۲) ماتم و سور جهان با یک‌دگر آمیخته است / خنده‌ها چون برق دارد ابر گریان در لباس
 - (۳) دردی که سازگار تو گردد دوا شناس / زهری که خوشگوار شد آب بقا شناس
 - (۴) گرچه بی‌پرده برون آمده بود از خلوت / داشت از حیرت دیدار نقابی که می‌رس
- ۱۴- ترتیب توالی ابیات زیر از جهت داشتن آرایه‌های کنایه، ایهام، استعاره و تناقض کدام است؟

- الف- ساعتی ناز مفرما و بگردان عادت / چون به پرسیدن ارباب نیاز آمده‌ای
 ب- باز پرسید ز گیسوی شکن در شکنش / کاین دل غمزده سرگشته گرفتار کجاست
 ج- زهد من با تو چه سنجد که به یغمای دلم / مست و آشفته به خلوت‌گه راز آمده‌ای
 د- آب و آتش به هم آمیخته‌ای از لب لعل / چشم بد دور که بس شعبده‌باز آمده‌ای
- (۱) الف، ب، ج، د (۲) الف، ج، ب، د (۳) د، الف، ب، ج (۴) د، ب، الف، ج

۱۵- آرایه‌های درج شده در مقابل کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) دانه خال تو خون از چشم صیاد آورد / این سپند شوخ آتش را به فریاد آورد (تشخیص - تشبیه)
 - (۲) خلیل از شوق تو شد سوی آتش / از آن شد گلستان آتش بر او خوش (ایهام - تلمیح)
 - (۳) دل ز سرو روان او زنده / همه کس زنده از روان باشد (جناس تام - استعاره)
 - (۴) دردمندان چه قدر خون جگر می‌خوردند / درد بی‌دردی اگر قابل درمان می‌بود (تناقض - کنایه)
- ۱۶- آرایه‌های «جناس، حس آمیزی، تناقض، تلمیح، مجاز» به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- الف) از خنده شیرین نمکدان دهانت / خون می‌رود از دل چو نمک خورده کبابی
 ب) تا عذر زلیخا بنهد منکر عشاق / یوسف صفت از چهره برانداز نقابی
 ج) در من منگر تا دگران چشم ندارند / کز دست گدایان نتوان کرد ثوابی
 د) آب سخنم می‌رود از طبع چو آتش / چون آتش رویت که از او می‌چکد آبی
 ه) یاران همه با یار و من خسته طلبکار / هر کس به سرآبی و سعدی به سرایی
- (۱) ب، الف، ج، ه، د (۲) ه، الف، د، ب، ج (۳) ه، د، الف، ب، ج (۴) د، ه، ج، ب، الف

۱۷- آرایه‌های مقابل همه‌ی ابیات تماماً درست است؛ به جز:

- (۱) این عالم پرشور که آرام ندارد / از دامن صحرای تو یک موج سراب است (تشبیه، مجاز)
 - (۲) از نرگس بیمار بود تازگی حسن / معموری آفاق ز دل‌های خراب است (تناقض، استعاره)
 - (۳) در دل فکند شور جزا گریه‌ی تلخش / از آتش رخسار تو هر دل که کباب است (حس آمیزی، ایهام تناسب)
 - (۴) مجنون چه کند مست نگرده، که در این دشت / هر موج سرابی که بود موج شراب است (تلمیح، جناس)
- ۱۸- آرایه‌های بیت زیر، کدام‌اند؟

«آب آتش می‌برد خورشید شب‌پوش شما / می‌رود آب حیات از چشمه‌ی نوش شما»

- (۱) استعاره، تشخیص، تلمیح، تضاد
- (۲) مجاز، جناس تام، تضاد، تلمیح
- (۳) ایهام، استعاره، جناس تام، پارادوکس
- (۴) مجاز، ایهام، تشخیص، پارادوکس

۱۹- آرایه‌های مقابل همه‌ی ابیات تماماً درست است؛ به جز:

- (۱) لاله دل در دم جان بخش سحر می‌بندد / غنچه جان پیشکش باد صبا می‌آرد (استعاره، اسلوب معادله)
- (۲) از آن دلبستگی دارد دل ما با سر زلفش / که هر تازی ز گیسویش رگی با جان ما دارد (حسن تعلیل، مراعات نظیر)
- (۳) به روز حشر چو بوی تو بشنود خواجه / ز خاک مست برون افتد و کفن بدرد (حس آمیزی، مجاز)
- (۴) چنان کاندلر پریشانی سرافرازی کند زلفش / توانایی چشم ساحرش در ناتوانی بود (تناقض، استعاره)

۲۰- آرایه‌های درج شده در برابر کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) زنه‌ار مزن دست به دامان گروهی / کز حق بیریدند و به باطل گرویدند: کنایه - تضاد
- (۲) با من آمیزش او الفت موج است و کنار / دم‌به‌دم با من و پیوسته گریزان از من: پارادوکس - نغمه‌ی حروف
- (۳) من آنم که در پای خوکان نریزم / مر این قیمتی دُرُ لفظ دری را: تشبیه - استعاره
- (۴) دل‌شده‌ی پای‌بند گردن جان در کمند / زهره‌ی گفتار نه، کاین چه سبب وان چراست: تناسب - حس‌آمیزی

۲۱- آرایه‌های مقابل همه‌ی ابیات کاملاً درست است؛ به‌جز:

- (۱) گریه‌ی شمع از برای ماتم پروانه نیست / صبح نزدیک است در فکر شب تار خود است (استعاره، تضاد)
 - (۲) شهریارا به جز این شاهد عشق شیراز / نیست در شهر نگاری که دل از ما ببرد (واج‌آرایی، تضمین)
 - (۳) در بهشت عافیت افتادم از بی‌حاصلی / شد حصاری بی‌بری از سنگ طفلان بید را (تشبیه، حس‌آمیزی)
 - (۴) سهل کاری است گذشتن ز تماشای بهشت / هر که صبر از رخ خوب تو کند ایوب است (تلمیح، تشبیه)
- ۲۲- اگر بخواهیم ابیات زیر را به‌ترتیب داشتن آرایه‌های «ایهام تناسب - تضاد - کنایه - پارادوکس - استعاره» مرتب کنیم، کدام گزینه درست است؟

- (الف) گردن‌کشی به سرو سرافراز می‌رسد / آزاده به عالمیان ناز می‌رسد
 - (ب) هر چند بی‌صداست چو آینه آب عمر / از رفتنش به گوش من آواز می‌رسد
 - (ج) یعقوب چشم باخته را یافت عاقبت / آخر به کام خویش، نظر باز می‌رسد
 - (د) آن روز می‌شویم ز سرگشتگی خلاص / که انجام ما به نقطه‌ی آغاز می‌رسد
 - (ه) خون گریه می‌کند در و دیوار روزگار / دیگر کدام خانه‌برانداز می‌رسد؟
- (۱) ج - د - الف - ب - ه (۲) ه - ب - د - ج - الف (۳) ب - د - الف - ج - ه (۴) د - ج - ب - الف - ه

۲۳- در کدام بیت، آرایه تناقض، مشهود است؟

- (۱) موج ز خود رفته‌ای، تیز خرامید و گفت: / هستم اگر می‌روم، گر نروم نیستم
- (۲) اگر دستم رسد روزی که انصاف از تو بستانم / قضای عهد ماضی را شبی دستی برافشانم
- (۳) دمی با دوست در خلوت به از صد سال در عشرت / من آزادی نمی‌خواهم که با یوسف به زندانم
- (۴) گوش ترحمی کو کز ما نظر نیوشد / دست غریق یعنی فریاد بی‌صدایم

۲۴- در همه‌ی گزینه‌ها «متناقض‌نما» وجود دارد، به‌جز:

- (۱) امروز نه آغاز و نه انجام جهان است / ای بس غم و شادی که پس پرده نهان است
- (۲) گه اسیر دریندم گه اسیر آزادم / حال مبهمی دارد عالم پریشانی
- (۳) همه هم باده‌اند و هم مست‌اند / همه نیستند و هم هستند
- (۴) نمی‌گردید کوتاه، رشته‌ی معنی، رها کردم / حکایت بود بی‌پایان، به خاموشی ادا کردم

۲۵- آرایه‌های کدام گزینه در ابیات زیر وجود ندارد؟

- «بر شمع نرفت از گذر آتش دل دوش / آن دود که از سوز جگر بر سر ما رفت
دور از رخ تو دم به دم از گوشه‌ی چشم / سیلاب سرشک آمد و طوفان بلا رفت»
- (۱) تشبیه - ایهام (۲) اغراق - تضاد (۳) استعاره - جناس (۴) حس‌آمیزی - جناس تام

۲۶- اگر بخواهیم ابیات زیر را به ترتیب داشتن آرایه‌های «تناقض - جناس - تشبیه - تضاد - استعاره» مرتب کنیم، کدام گزینه درست است؟

- (الف) زیر و زبر از غایت مستی و چون بنشست / مجلس همه از ولوله زیر و زبر آمد
(ب) نقلم همه شد شکر و بادام که آب بت / با چشم چو بادام و لب چون شکر آمد
(ج) ز آن قد چو شاخ سمن و روی چو گلبرگ / صد شاخ نشاطم چو درآمد به بر آمد
(د) بودیم به هم در شده با قامت موزون / و آن قامت موزون ز قیامت بتر آمد
(ه) شب روز شود بعد نسیم سحر و دوش / شد روز دلم شب چون نسیم سحر آمد
(۱) ج - الف - ب - ه - د (۲) ه - د - ج - الف - ب (۳) ه - د - الف - ج - ب (۴) د - ج - الف - ب - ه

۲۷- کدام آرایه‌ها در بیت زیر وجود دارند؟

- ز اشک، دیده‌ی بدخواه تو سفید چو قار (برف) / ز رشک، روز بداندیش تو سیاه چو قیر
(۱) کنایه - تناسب - حس آمیزی
(۲) جناس - تناسب - تشخیص
(۳) جناس - کنایه - تشبیه
(۴) تضاد - تشبیه - تشخیص

۲۸- در کدام بیت آرایه «تضمین» مشهود است؟

- (۱) چون شعر خواجه تازه و تر بود شهریار / شعر تو هم که درس خود از چشم تر گرفت
(۲) کمال ذوق و هنر شهریار در معنی است / تو پیش و پس کن لفظی کجا توانی یافت
(۳) از جویبار دیده مدد جوی شهریار / دیگر صفای چشمه طبع روان گذشت
(۴) شهریارا قلم خواجه چه خوش بذرافشان / هر کسی آن درود عاقبت کار که کشت

۲۹- در همه گزینه‌ها به جز گزینه آرایه «تناقض» وجود دارد.

- (۱) فتح ما آزادمردان در شکست خود بود / گو دل از ما جمع دارد، دشمن نامرد ما
(۲) ماه اگر نیکو نتابد، ابر در پیشش کشیم / رهبر ار گمراه گردد، سنگ‌ها رهبر نهیم
(۳) می‌تپد مرغ دلم بر سر آن دانه دل / چه کند؟ خرمن عمر است همین یک دانه
(۴) برق بلا بارش است ابر بهاران عشق / دانه ما سوخته است از نم احسان او

۳۰- آرایه‌های مقابل همه ابیات «کاملاً» درست هستند، به جز:

- (۱) چشم و ابروی تو تا تیر و کمانی دارد / چون دل و سینه عشاق نشانی دارد (مراعات نظیر، تشبیه)
(۲) مهر تو را مشتری شوند به آهی / آه که دل در بساط آه ندارد (ایهام تناسب، کنایه)
(۳) کفر باشد دگر دم زدن از حور بهشت / حور پیش تو به هر عضو قصوری دارد (اغراق، کنایه)
(۴) هوس خام پزند این همه ای لاله عذار / عاشق آن است که در سینه تنوری دارد (تشبیه، پارادوکس)

۳۱- آرایه‌های ذکر شده در کمانک روبه‌روی کدام بیت نادرست است؟

- (۱) به رحمت سر زلف تو واثقم ورنه / کشش چو نبود از آن‌سو، چه سود کوشیدن (جناس)
(۲) به آن لب هر که بازد عشق از کشتن نیندیشد / مگس گر فکر این کردی با شکر بازی (تناقض)
(۳) چون صدف هرکس که دندان بر سر دندان نهاد / سینه‌اش بی گفت‌وگو گنجینه دریا شود (اغراق)
(۴) یک دل آبادان نیندارم که ماند در جهان / زان خرابی‌ها که آن چشم خماری می‌کند (اغراق)

۳۲- آرایه‌های مقابل همه ابیات «کاملاً» درست است، به جز:

- (۱) کم نسازد جام می زنگ دل افکار را / داس صیقل ندرود این سبزه زنگار را (تشبیه، استعاره)
(۲) خلق خوش چون صلح می‌سازد گوارا جنگ را / می‌نماید چرب نرمی مومیایی سنگ (اسلوب معادله، تضاد)
(۳) من شکسته بد حال زندگی یابم / در آن زمان که به تیغ غمت شوم مقتول (پارادوکس، ایهام)
(۴) کفر باشد دگر دم زدن از حور بهشت / حور پیش تو به هر عضو قصوری دارد (تلمیح، اغراق)

۳۳- آرایه‌های بیت زیر، کدامند؟

«در این بازار اگر سودی است با درویش خرسند است / خدایا منعمم گردان به درویشی و خرسندی»

- (۱) استعاره، پارادوکس، مراعات نظیر
(۲) کنایه، تشبیه، تضاد
(۳) استعاره، تضاد، تشبیه
(۴) کنایه، پارادوکس، تشبیه

۳۴- تمامی آرایه‌های کدام گزینه در بیت زیر به کار رفته است؟

«از شور عشق تو در کام جان خسته‌ی من / جواب تلخ تو شیرین‌تر از شکر می‌گشت»

- (۱) ایهام تناسب - استعاره - حس‌آمیزی - تناقض
(۲) ایهام - حس‌آمیزی - حسن‌تعلیل - واج‌آرایی
(۳) تشخیص - واج‌آرایی - حس‌آمیزی - جناس تام
(۴) تلمیح - ایهام تناسب - تشخیص - تضاد

۳۵- آرایه‌های ذکر شده در مقابل کدام بیت درست نیست؟

- (۱) در جویبار عقل به لنگر خرام کن / در بحر عشق کشتی طوفان رسیده باش: تشبیه - تناسب
(۲) در جست‌وجوی خانه‌ی دربسته است «فیض» / دایم چو غنچه سر به گریبان کشیده باش: استعاره - کنایه
(۳) یاد از نگاه گیر طریق سلوک را / در عین آشنایی مردم رمیده باش: تناقض - ایهام تناسب
(۴) ماهی زبان بحر شد از فیض خامشی / در بزم اهل حال زبان بریده باش: مجاز - ایهام

۳۶- آرایه‌ی ذکر شده در مقابل کدام بیت درست نیست؟

- (۱) ز اشک، دیده‌ی تاریک شمع نورانی است / دهان پسته پر از خون دل ز خندانی است: تضاد
(۲) به آب تیغ توان شست تا ز هستی دست / به آب خضر تسلی شدن گران‌جانی است: جناس ناقص
(۳) همان به دیدن روی تو می‌پرد چشمم / ز حسن، بهره‌ی آینه گرچه حیرانی است: حس‌آمیزی
(۴) لباس عافیتی هست اگر در این عالم / که دست خار از آن کوتاه است، عریانی است: پارادوکس

۳۷- اگر بخواهیم ابیات زیر را به ترتیب داشتن آرایه‌های «تشخیص - تشبیه - استعاره - کنایه - حس‌آمیزی» مرتب

کنیم، کدام گزینه درست است؟

- الف) تا به آن کان ملاحمت نمکی تازه کنی / اول از مائده‌ی بی‌نمکان دست بشو
ب) هم‌چو اوراق خزان پا به رکاب است حواس / از وفاداری اوراق خزان دست بشو
ج) پیش‌تر زان که بشویند به خون رخسارت / داغ بر دل نه، از این لاله‌رخان دست بشو
د) تا به شیرین جهان چون شکر و شیر شوی / کوه‌کن‌وار ز شیرینی جان دست بشو
ه) آن‌قدر باش در این بوته که دل آب شود / آب چون شد دلت از هر دو جهان دست بشو

- (۱) ب - ج - الف - ه - د
(۲) د - ج - ه - ب - الف
(۳) الف - ج - ه - د - ب
(۴) ج - ب - د - الف - ه

۳۸- در کدام گزینه آرایه‌ی «تضمین» وجود دارد؟

- (۱) ناله‌ی فرهاد می‌آید هنوز از بیستون / رونق تفسیر قرآن وفا این آیه بود
(۲) به تودیع تو جان می‌خواهد از تن شد جدا حافظ / به جان کندن وداعت می‌کنم حافظ خداحافظ
(۳) برحسب حال مطلع شعری گزیده‌ام / و آورده‌ام به صورت تضمین و بس خوش است
(۴) «صائب» این آن غزل حافظ شیراز که گفت / مژده ای دل که مسیحا نفسی می‌آید

۳۹- در کدام بیت آرایه‌ی «حس آمیزی» وجود ندارد؟

- (۱) گر تو خواهی که یکی را سخن تلخ بگویی / سخن تلخ نباشد چو برآید به دهانت
 - (۲) جای آن است که فخر آری و گویی امروز / خسرو ملک کلام من شیرین گفتار
 - (۳) ز بیگانه و خویش و نزدیک و دور / بدان لعل شیرین برآورد شور
 - (۴) ز حرف سرد دل ما چو غنچه بگشاید / چراغ ما به نسیم سحر شود روشن
- ۴۰- کدام گزینه به درستی آرایه‌های دو بیت زیر را مشخص می‌کند؟

«ای بلبل خوش‌سخن چه شیرین نفسی / سرمست هوا و پای‌بند هوسی

ترسم که به یاران عزیزت نرسی / کز دست و زبان خویشتن در قفسی»

(۱) حس آمیزی - مراعات‌نظیر - تشبیه (۲) تضاد - تشخیص - مجاز

(۳) حس آمیزی - استعاره - کنایه (۴) حس آمیزی - تشبیه - تشخیص

۴۱- اگر ابیات زیر را بر اساس داشتن آرایه‌های «تلمیح، مجاز، کنایه، متناقض‌نما، جناس» مرتب کنیم، گزینه‌ی درست کدام است؟

الف- گو شمع میارید در این جمع که امشب / در مجلس ما ماه رخ دوست تمام است

ب- مرا تحمل باری چگونه دست دهد / که آسمان و زمین بر نتافتند و جبال

پ- به صحرای هوس تا کی دلا در سر هوای گردی / نمی‌بینی رهی، ترسم که گم گردی چو واگردی

ت- حاصل ذوق و هنر خون جگر بود مرا / این هم از بی‌هنری‌های هنر بود مرا

ث- سر آن ندارد امشب که برآید آفتابی / چه خیال‌ها گذر کرد و گذر نکرد خوابی

(۱) الف، پ، ت، ث، ب (۲) ب، ث، پ، ت، الف (۳) ث، ب، پ، ت، الف (۴) ب، ت، ث، الف، پ

۴۲- کدام بیت فاقد آرایه‌ی «پارادوکس» است؟

(۱) جمعیت خاطر ندهد دست کسی را / کاشفتگی از زلف پریشان تو دارد

(۲) گروهی سر به سر گویای خاموش / ولی چون بحر در بر کرده در جوش

(۳) چنین نقل دارم ز مردان راه / فقیران منعم گدایان شاه

(۴) موج ز خود رفته‌ای نیز خرامید و گفت / هستم اگر می‌روم گر نروم نیستم

۴۳- همه‌ی آرایه‌های ادبی به جز در بیت زیر به کار رفته است.

«دین و دل به یک دیدن باختیم و خرسندیم / در قمار عشق ای دل کی بود پشیمانی»

(۱) پارادوکس (۲) تشبیه (۳) واج آرایی (۴) ایهام

۴۴- در کدام بیت همه‌ی آرایه‌های «پارادوکس، ایهام، کنایه، تشبیه» به کار رفته است؟

(۱) ای پادشه، سایه ز درویش و مگیر ناچار خوشه‌چین بود آن‌جا که خرمن است

(۲) امشب به راستی شب ما روز روشن است عید وصال دوست علی‌رغم دشمن است

(۳) سفر دراز نباشد به پای طالب دوست که خار دشت محبت گل است و ریحان است

(۴) دور از تو در جهان فراخم مجال نیست عالم به چشم تنگدلان چشم سوزن است

۴۵- در کدام گزینه آرایه‌ای ذکر شده که صحیح نیست؟

- (۱) از مضیق حیات درگذری
- (۲) تا به جایی رسی که می نرسد
- (۳) پا به راه طلب نه از ره عشق
- (۴) آن چه بینی دلت همان خواهد
- وسعت ملک لامکان بینی (متناقض نما و تضاد)
- پای اوهام و پایه‌ی افکار (طباق و تشخیص)
- بهر این راه توشه‌ای بردار (تشبیه و استعاره)
- وان چه خواهد دلت، همان بینی (حسن آمیزی و تکرار)

۴۶- آرایه‌های «تشبیه، تلمیح، تضمین، تضاد و حسن تعلیل» به ترتیب در کدام ابیات آمده است؟

- الف- در این قمار کلان گنج‌های قارون‌ها
- ب- شهریارا قلم خواجه چه خوش بذرافشان
- ج- آتش مزین به خرمن دل‌ها که تخت جم
- د- چرخ گردون همه چشمش به خم ابروی توست
- هـ- ما آرزوی عشق فانی نمی‌کنیم
- (۱) ب، د، الف، ج، هـ (۲) ج، الف، ب، هـ، د (۳) ج، ب، الف، د، هـ (۴) ب، الف، ج، هـ، د
- به باد رفت و چه گنجورها که مفلس شد
- هر کسی آن درود عاقبت کار که کشت
- آییننه شکسته بخت سکندر است
- زان به هر گردش ماهانه هلال‌انگیز است
- ما را سریر دولت باقی مسخر است

۴۷- آرایه‌های «تضمین، واج‌آرایی، ایهام، استعاره» به ترتیب در کدام ابیات آمده است؟

- الف) چشم نرگس نگران است ولی داغ شقایق / چشم خونین شفق بیند و ابر مه آذر
- ب) سال‌ها نالیدم از عشق گلی چون بلبل / گل خزان شد ناگه و خارم به پای جان خلید
- ج) شهریارا سحر از خواجه زدم فالی گفت / مژده ای دل که مسیحا نفسی می‌آید
- د) تو را به شیون شبگیر شهریار چه کار / که غنچه به فریاد بلبلان خندید
- (۱) د - الف - ب - ج (۲) ج - د - الف - ب (۳) ج - ب - الف - د (۴) د - ج - ب - الف

۴۸- آرایه‌های بیت زیر، کدامند؟

- «اشکم از لعل لبش سرخ و رخم از درد زرد / روزم از زلفش سیاه و مویم از هجرش سپید»
- (۱) تشبیه، جناس، تضاد، کنایه
 - (۲) تضاد، ایهام، جناس، همسان، کنایه
 - (۳) تشبیه، ایهام، جناس، استعاره
 - (۴) استعاره، پارادوکس، کنایه، تضمین

۴۹- آرایه‌های مقابل کدام بیت، غلط است؟

- (۱) مشت آبی می‌کند خواب گران را تار و مار / قطره‌ی اشکی پی ویرانی عالم بس است (کنایه، اسلوب معادله)
- (۲) به هیچ و پوچ مرا عمر چون شرر بسته است / ز خود برون شدن من به یک نظر بسته است (تضاد، اسلوب معادله)
- (۳) حیرتی دارم که با این نشئه‌ی سرشار عشق / دار چون بر دوش خود دارد سر منصور را (تلمیح، استعاره)
- (۴) نعل حرصش از تردّد روز و شب در آتش است / هر که چون خورشید صائب دل به دنیا بسته است (استعاره، تشبیه)

۵۰- بیت زیر فاقد کدام آرایه‌هاست؟

- «به سخن راست نیاید که چه شیرین سخنی / وین عجب‌تر که تو شیرین و من فرهادم»
- (۱) جناس تام، تشبیه (۲) جناس تام، کنایه (۳) تضاد، جناس ناقص (۴) حسن آمیزی، تلمیح

۵۱- آرایه‌های بیت زیر کدامند؟

- «سمند چرخ که بی‌تازانه می‌رقصد / پی سواری او زیر زین زین باد»
- (۱) تشبیه، استعاره، جناس، واج‌آرایی
 - (۲) کنایه، تشبیه، تلمیح، جناس
 - (۳) تشبیه، واج‌آرایی، تلمیح، استعاره
 - (۴) کنایه، جناس، تلمیح، واج‌آرایی

۵۲- آرایه‌های مقابل کدام بیت تماماً درست است؟

- (۱) گفتار تلخ از آن لب شیرین چو شکر است / ای جان من که خسرو خوبان عالمی (تناقض، حس آمیزی)
- (۲) شود آسوده هر کس در جوانی کار می‌سازد / که پیری کارهای سهل را دشوار می‌سازد (کنایه، تشبیه)
- (۳) نیست باکم ز آتش نمرودیان / گر بسوزانندم از کین چون خلیل (تناقض، تشبیه)
- (۴) عاقلان را تنگ‌دستی می‌شود رهبر به حق / رو به دریا می‌کند ابری که بی‌باران شود (تضاد)

۵۳- در کدام گزینه آرایه‌ی «تناقض» وجود ندارد؟

- (۱) گر لباس عفو تو بر خلق پوشد خُلق تو / در همه عالم نماند هیچ عریان دگر
- (۲) در حاضریات ز خویش غایب شده‌ام / ای حاضر غایب! ز که جویم بازت؟
- (۳) چگونه می‌کشی صد بحر آتش؟ / چو اندر نفس خود یک قطره خونی
- (۴) گر چه پیدا و نهان با هم نمی‌گردند جمع / آن‌که پنهان است و پیدا در جهان پیداست کیست؟

۵۴- در کدام گروه از بیت‌ها آرایه‌ی «حس آمیزی» وجود دارد؟

- (الف) گر خود سخن ز زهره و از ماه بشنوم / نبود چنان کز آن بت دل‌خواه بشنوم
 - (ب) جان شیرینم فدای لعل تو / کاو بسی شیرین‌تر است از جان من
 - (ج) نتوان بر سخن روشن من پرده کشید / چه غم از موجه‌ی نیل است کف موسی را!
 - (د) نازکان از سخن سرد ز هم می‌پاشند / بر دل غنچه، دم باد صبا شمشیر است
 - (ه) بی لب شیرین نباید خسروی فرهاد را / ز آن که شاهی با لب شیرین چون شکر خوش است
- (۱) الف - ب - ج (۲) ب - ج - د (۳) الف - ج - د (۴) الف - ب - ج - د - ه

۵۵- در کدام گزینه آرایه‌ی «پارادوکس» وجود ندارد؟

- (۱) درد بی‌دردی به جز مردن ندارد چاره‌ای / از علاج مردم بی‌درد می‌باید گذشت
 - (۲) ای دل! مشو ز عشق پریشان و جمع باش / اوّل نگاه کن که پریشان کیستی
 - (۳) اگر گویا و پیدایی یکی خاموش پنهان شو / خوشا خاموش گویا و خوشا پیدای پنهانی
 - (۴) اگر ت سلطنت فقر ببخشند ای دل! / کم‌ترین ملک تو از ماه بود تا ماهی
- ۵۶- آرایه‌های بیت «فرهاد شورانگیز اگر در پای سنگی جان بداد / گفتار شیرین، بی‌سخن در حالت آرد سنگ را»
- در کدام گزینه درست آمده است؟

- (۱) تشبیه، تشخیص، کنایه
- (۲) جناس، استعاره، کنایه
- (۳) تضاد، حس آمیزی، تناسب
- (۴) تشخیص، حس آمیزی، تلمیح

۵۷- در کدام بیت آرایه‌ی «تناقض‌نما (پارادوکس)» به کار رفته است؟

- (۱) دردم فزود و دست به درمان نمی‌رسد / صبرم رسید و هجر به پایان نمی‌رسد
- (۲) بگویم تا بداند دشمن و دوست / که من مستی و مستوری (= پاکدامنی) ندانم
- (۳) ما هیچ متاعان، خجل از قدر رواجیم / در کشور ما رونق بازار، کساد است
- (۴) گر چو شب‌نم نفسی هم نفس گل بودم / بهره زان وصل، همان دیده‌تر بود مرا

۵۸- در کدام گزینه آرایه‌ی ادبی «تناقض‌نما (پارادوکس)» وجود ندارد؟

- (۱) این هم سفران پشت به مقصود روان‌اند / شاید که بمانم قدمی بیش‌تر اتم
- (۲) خامشی از کرده‌های بد به فریادم رسید / بی‌زبان‌ی‌ها زبان عذرخواهی شد مرا
- (۳) از خلاف آمد عادت بطلب کام که من / کسب جمعیت از آن زلف پریشان کردم
- (۴) عاشقم بر قهر و بر لطفش به جد / وین عجب من عاشق این هر دو ضد

۵۹- آرایه‌های بیت زیر، کدامند؟

«فلک در خاک می‌غلطید از شرم سرافرازی / اگر می‌دید معراج ز پا افتادن ما را»

- (۱) تشبیه، مجاز، ایهام
(۲) استعاره، پارادوکس، کنایه
(۳) تشبیه، تضاد، کنایه
(۴) استعاره، تضاد، تشبیه

۶۰- در کدام گزینه آرایه‌های «تشبیه» و «پارادوکس» یافت می‌شود؟

- (۱) چنین نقل دارم ز مردان راه / فقیران منعم، گدایان شاه
(۲) ز کوی یار می‌آید نسیم باد نروزی / از این باد ار مدد خواهی چراغ دل بیفروزی
(۳) تو سرو جویباری، تو لاله بهاری / تو یار غمگساری، تو حور دلربایی
(۴) چون پیاله دلم از توبه که کردم بشکست / همچو لاله جگرم بی می و میخانه بسوخت

۶۱- در همه ابیات آرایه «متناقض‌نما» وجود دارد، به جز:

- (۱) تا رنج تحمل نکنی گنج نبینی / تا شب نرود صبح پدیدار نباشد
(۲) من از آن روز که در بند توام آزادم / پادشاهم که به دست تو اسیر افتادم
(۳) دانی مشتاق چیست؟ زهر ز دست نگار / مرهم عشاق چیست؟ زخم ز بازوی دوست
(۴) خیال روی کسی در سر است هر کس را / مرا خیال کسی کز خیال بیرون است

۶۲- در همه ی گزینه‌ها به جز گزینه ی همه ی آرایه‌های «حس آمیزی، نغمه ی حروف، تشخیص» وجود دارد.

- (۱) دل ما به دور رویت ز چمن فراغ دارد / که چون سرو پای‌بند است و چو لاله داغ دارد
(۲) بوی جان از لب خندان قلع می‌شوم / بشنو ای خواجه اگر زان که مشامی داری
(۳) صد رنگ سخن در لب هر برگ گلی هست / فریاد که گوش تو گران است در این باغ
(۴) ای صبا برگی از آن گلشن بی‌خار بیار / حرف رنگینی از آن لعل گهربار بیار

۶۳- در کدام گزینه آرایه ی «متناقض‌نما» به کار نرفته است؟

- (۱) رها کنید تن در دهم به بدنای / که نام نیک در آیین عاشقی، ننگ است
(۲) وفا کردیم و با ما غدر کردند / برو سعدی که این پاداش آن است
(۳) مشو مقیم در آبادی خراب جهان / چو کس مقیم نماند در این خراب‌آباد
(۴) گوش ترحمی کو کز ما نظر نپوشد / دست غریق یعنی فریاد بی‌صدایم

۶۴- همه ی آرایه‌های کدام گزینه در بیت زیر به کار رفته است؟

«هر نفس آواز عشق می‌رسد از چپ و راست / ما به فلک می‌رویم، عزم تماشا که راست؟»

- (۱) تشبیه - تضاد - جناس
(۲) جناس - واج‌آرایی - تشبیه
(۳) تلمیح - حس‌آمیزی - تناقض
(۴) تضاد - مجاز - تلمیح

۶۵- ترتیب ابیات زیر به لحاظ داشتن آرایه‌های «تلمیح، حس‌آمیزی، کنایه، استعاره و جناس» در گزینه ی درست آمده است.

- (الف) بروید ای حریفان، بکشید یار ما را / به من آورید آخر، صنم گریزپا را
(ب) به ترانه‌های شیرین، به بهانه‌های زرین / بکشید سوی خانه، مه خوب خوش‌لقا را
(ج) بشنو این نی چون شکایت می‌کند / از جدایی‌ها حکایت می‌کند
(د) ما به فلک بوده‌ایم، یار ملک بوده‌ایم / باز همان‌جا رویم، جمله که آن شهر ماست
(ه) بخت جوان یار ما، دادن جان کار ما / قافله‌سالار ما، فخر جهان مصطفاست

- (۱) د - ب - ه - الف - ج (۲) ج - د - الف - ب - ه (۳) ج - ه - الف - د - ب (۴) الف - د - ب - ج - ه

۶۶- اگر ابیات زیر را به ترتیب داشتن آرایه‌های «جناس، تشخیص، مجاز، متناقض‌نما» مرتب کنیم، گزینه درست کدام است؟

- الف گر چنین از آه سرد آتش زند در بوستان / عندلیبان را سمندر می‌کند فصل خزان
 ب) گرچه من خود ز عدم دل‌خوش و خندان زادم / عشق آموخت به من شکل دگر خندیدن
 ج) با زمانی دیگر انداز ای که پندم می‌دهی / کاین زمانم گوش بر چنگ است و دل در چنگ نیست
 د) دل عالمی بسوزی چو عذار برفروزی / تو از این، چه سود داری که نمی‌کنی مدارا؟
 (۱) ب، الف، د، ج (۲) د، الف، ب، ج (۳) ج، الف، د، ب (۴) ج، ب، د، الف
- ۶۷- آرایه‌های «متناقض‌نما، کنایه، تلمیح، حس آمیزی، جناس همسان» به ترتیب در کدام گزینه دیده می‌شود؟

- الف) رنگِ رطوبت چمن دهر بنگرید / کاندِر بغل سیاه شد آئینه لاله را
 ب) مبارزان جهان قلب دشمنان شکنند / تو را چه شد که همه قلب دوستان شکنی
 ج) ای ماه‌روی حاضر غایب که پیشِ دل / یک روز نگذرد که تو صدبار نگذری
 د) آئینه‌ای طلب کن تا روی خود ببینی / وز حُسن خود بماند انگشت در دهانت
 ه) تو را به گوهر دل کرده‌اند امانت‌دار / ز دزد امانتِ حق را نگاه‌دار، مخسب
 (۱) ج - د - ه - الف - ب (۲) الف - ب - ج - د - ه (۳) ج - د - ب - الف - ه (۴) الف - ج - ه - د - ب
- ۶۸- در همهٔ گزینه‌ها به آرایه‌های بیت زیر اشاره شده است، به جز:

- دلم چو شد اسیر درد بی‌درمان بی‌دردی / به درد خود دوی بی‌درمان ما کن
 (۱) واج‌آرایی - تکرار - تضاد (۲) تضاد - پارادوکس - تشخیص
 (۳) جناس - استعاره - کنایه (۴) مراعات نظیر - استعاره - تکرار
- ۶۹- درباره‌ی بیت «کبوتری بدم از چنگ باز رسته دریغ / که چنگ باز به پای کبوتر آمد باز» کدام گفته درست نیست؟

- (۱) شاعر با واژه‌ی «باز» جناس همسان به وجود آورده است.
 (۲) شاعر با واژه‌ی «چنگ» جناس همسان به وجود آورده است.
 (۳) «کبوتر» در مصراع دوم «استعاره» است.
 (۴) «بدم» فعل و «رسته» صفت است.

۷۰- آرایه‌های «جناس، کنایه، استعاره، حس آمیزی، اسلوب معادله» در کدام بیت‌های زیر دیده می‌شود؟

- الف) به شهرم یکی مهربان دوست بود / تو گفتی که با من به یک پوست بود
 ب) چو رستم به گفتار او بنگرید / ز بدها گمانیش کوتاه دید
 ج) تن ما به ماه ماند که ز عشق می‌گدازد / دل ما چو چنگ زهره که گسسته تار بادا
 د) از کار خیر عزم تو هرگز نگشت باز / هرگز ز راه باز نگشته است هیچ تیر
 ه) زین واقعه هیچ دوست دستم نگرفت / جز دیده که هر چه داشت بر پایم ریخت
 (۱) ه - الف - ج - ب - د (۲) ه - ب - ج - الف - د (۳) الف - ه - د - ب - ج (۴) الف - ه - ب - د - ج

۷۱- در کدام گزینه همه‌ی آرایه‌های «استعاره - جناس ناقص - تناسب - کنایه - تشبیه» وجود دارد؟

- (۱) گردباد دامن صحرای بی‌سامانی‌ام / هیچ‌کس را دل نمی‌سوزد به سرگردانی‌ام
 (۲) چو تیر مدارید ز ما چشم اقامت / کز قامت خم‌گشته در آغوش گمانیم
 (۳) راز پنهانی که دارم در دل روشن، چو آب / بی‌تأمل می‌توان خواند از خط پیشانی‌ام
 (۴) دامن پاک است چون صبح از غبار آرزو / می‌دهد خورشید تابان بوسه بر پیشانی‌ام

۷۲- قالب شعری کدام گزینه با بقیه متفاوت است؟

- (۱) ای کعبه به داغ ماتمت، نیلی پوش / وز تشنگیات فرات در جوش و خروش
- (۲) جز تو که فرات، رشحه‌ای از یم توس / دریا نشنیدم که کشد مشک به دوش
- (۳) که اینان ز آب و گل دیگرند / نگهبان دین، حافظ کشورند
- (۴) بداندیش را آتش خرمن‌اند / خدنگی گران بر دل دشمن‌اند
- (۵) خویش را دیدند سیمرخ تمام / بود خود سیمرخ، سی مرغ تمام
- (۶) محو او گشتند آخر بر دوام / سایه در خورشید گم شد والسلام
- (۷) دفاع از وطن، کیش فرزانیست / گذشتن ز جان، رسم مردانگیست
- (۸) کسی کز بدی دشمن میهن است / به یزدان که بدتر ز اهریمن است

۷۳- آرایه‌های کنایه، حسن تعلیل، ایهام، جناس در کدام گزینه دیده می‌شود؟

- (۱) غلام آن لب ضحاک و چشم فتانم / که کید سحر به ضحاک و سامری آموخت
- (۲) پا بر سر سبزه تا به خواری ننهی / کان سبزه ز خاک لاله‌رویی رسته است
- (۳) شهره شهر مشو تا نهم سر در کوه / شور شیرین منما تا نکنی فرهادم
- (۴) درازی شب از مژگان من پرس / که یک دم خواب در چشم نگشته است

۷۴- در کدام بیت آرایه داخل کمانک نادرست ذکر شده است؟

- (۱) قاضی شهر عاشقان باید / که به یک شاهد اختصار کند (ایهام)
- (۲) ای عجب دردی است جان را بس عجب / مانده در اندیشه آن روز و شب (جناس)
- (۳) جو فروش است آن نگار سنگدل / با من او گندم نمایی می‌کند (تشبیه)
- (۴) چرا خوانم چو فرقان کردم از بر / به جای ختم قرآن مدح دهقان؟ (تشبیه)

۷۵- کدام بیت فاقد آرایه جناس و دارای آرایه‌های ایهام و تشبیه است؟

- (۱) نافه داری بر هر خشک دمانی مگشا / اول آن به که طلبکاری عطار کنی
- (۲) هر کسی را چون قدح دوری است در بزم سخن / نوبت ما چون رسد صائب سخن خواهیم کرد
- (۳) مشک از چین طلب که نیم شبی / چینی از زلف تو به چین افتاد
- (۴) روزی برون آمد ز شب طالب فنا گشت از طلب / شور جهان‌سوزی عجب در انجمن افتاده شد

۷۶- در همه ابیات به جز «جناس» وجود دارد.

- (۱) جهان‌پناها، در زحمت ز دور فلک / تو دادبخشی و داد من از فلک بستان
- (۲) پرده مطربم از دست برون خواهد برد / آن اگر زان که در این پرده نباشد بارم
- (۳) ز طاق ابروی تو پشت طاقتم خم شد / سرشک سرخ ز لعل توام دمامد شد
- (۴) عنان باد نخواهم ز دست داد کنون / ولی چه سود که در دست نیست جز بادم

۷۷- در کدام بیت آرایه حسن تعلیل دیده می‌شود؟

- (۱) زیور آسمان چو بگشایند / کله‌های هوا بیارایند
- (۲) زنگ ظلمت به صیقل خورشید / هم‌چو آئینه پاک بزدایند
- (۳) اختران نور مهر دزدیدند / زان بدو هیچ روی ننمایند
- (۴) خیز مسعود سعد، رنجه مباش / هم‌چنینند و هم‌چنین بایند

۷۸- در کدام گزینه آرایه‌های «جناس تام و تشبیه» وجود دارد؟

- (۱) ای آفتاب از ورق رویت آیتی/ از خوبی تو قصه‌ی یوسف حکایتی
- (۲) صبح امید همان است و رخ یار همان/ تار آن طره‌ی شب‌رنگ و شب تار همان
- (۳) تو کیستی، ز کجایی، که آسمان کبود/ هزار چشم به راه تو از ستاره گشود
- (۴) دوی درد جدایی کجا به صبر توان کرد؟/ بیار شربت وصل ار طیب درد فراقی

۷۹- در بیت زیر چه آرایه‌هایی وجود دارد؟

«چرا ز غیر شکایت کنم؟ که هم‌چو حباب/ همیشه خانه‌خراب هوای خویشتم»

- (۱) ایهام تناسب - تضاد - حس آمیزی
- (۲) ایهام - تشبیه - کنایه
- (۳) تشبیه - تناسب - تناقض
- (۴) جناس - واج آرایی - حسن تعلیل

۸۰- کدام گزینه در «قالب رباعی» سروده شده است؟

- (۱) هندویی کز مژگان کرد مرا لاله قطار/ سوخت از آتش غم جان مرا هندووار
- گفت لا حول و لا قوة الا بالله/ این چه گل بود که بشکفت میانش پر خار
- (۲) خاقان شرق و غرب که در شرق و غرب اوست/ صاحب‌قران خسرو و شاه خدایگان
- خورشید ملک‌پرور و سلطان دادگر/ دارای دادگستر و کسرای کی‌نشان
- (۳) دانای نهان و آشکارا/ کو داد گهر به سنگ خارا
- دارای سپهر و اخترانش/ دارنده‌ی نعل و دخترانش
- (۴) گیر ای دل من عنان آن شاهنشاه/ امشب به کنارم بنشین هم‌چون ماه
- ور گوید فردا مشنو زود بگوی/ لاحول و لا قوة الا بالله

۸۱- آرایه‌های بیت «سر شبگیری آن قامت موزون دارد / قد گر از سرو کشد یک سر و گردن مهتاب» در کدام

گزینه وجود دارد؟

- (۱) اسلوب معادله، جناس، تشخیص، تناسب
- (۲) اسلوب معادله، حس آمیزی، جناس، تلمیح
- (۳) مجاز، استعاره، مراعات‌نظیر، تناقض
- (۴) مجاز، استعاره، تشخیص، حسن تعلیل

۸۲- اگر هر گزینه بیتی از یک شعر باشد، قالب شعری (وزن) کدام گزینه متفاوت است؟

- (۱) ای کعبه به داغ ماتمت نیلی‌پوش / وز تشنگی‌ات فرات در جوش و خروش
- (۲) دفاع از وطن کیش فرزاندی است / گذشتن ز جان، رسم مردانگی است
- (۳) خویش را دیدند سیمرغ تمام / بود خود سیمرغ، سی مرغ تمام
- (۴) که اینان ز آب و گل دیگرند / نگهبان دین، حافظ کشورند

۸۳- شعر زیر در چه قالبی سروده شده است؟

«ما مرغ سحرخوان شگفت‌آوایم / خونین پر و بالیم و شفق سیمایم

در معبر تاریخ چو کوهی بشکوه / صدف‌بار شکسته‌ای و پابر جایم»

- (۱) رباعی
- (۲) مثنوی
- (۳) قطعه
- (۴) چهارپاره

۸۴- در کدام بیت همه‌ی آرایه‌های «کنایه - حسن تعلیل - استعاره - مراعات‌نظیر - نغمه‌ی حروف» وجود دارد؟

- (۱) به فکر باغ و غم آسیا چرا باشم؟/ که آسمان و زمین باغ و آسیای من است
- (۲) هزار خوشه‌ی پروین به نیم‌جو نخرم/ که رزق من ز دو چشم ستاره‌زای من است
- (۳) به پاکی گهر من چرا ننازد بحر؟/ که خانه‌ی صدفش روشن از صفای من است
- (۴) ز روی بستر گل شب‌نم چو برخیزد/ ز گرد بالش خورشید متکای من است

۸۵- آرایه‌های بیت «تا نگردد عیش شیرینش ز چشم شور تلخ / از سر پر مغز گردد پسته خندان در لباس» در کدام گزینه به درستی آمده است؟
 (۱) ایهام، حسن تعلیل، تشخیص، تشبیه
 (۲) ایهام تناسب، تشبیه، استعاره، حس آمیزی
 (۳) حس آمیزی، تشخیص، تضاد، جناس تام
 (۴) استعاره، حسن تعلیل، تضاد، تشخیص

۸۶- در بیت «چراغ روی تو را شمع گشت پروانه / مرا ز حال تو با حال خویش پروا نه» کدام آرایه‌ها همگی دیده می‌شوند؟

(۱) جناس، تشبیه، تناسب، تکرار
 (۲) حسن تعلیل، تشبیه، کنایه، تناقض
 (۳) جناس، تکرار، تناسب، تناقض
 (۴) حسن تعلیل، ایهام، تشخیص، مجاز

۸۷- آرایه‌های بیت زیر، کدام‌اند؟

«ساز هستی غیر آهنگ عدم چیزی نداشت / هر نوایی را که وا دیدم خموشی می‌سرود»
 (۱) استعاره، مجاز، ایهام، تضاد، حسن تعلیل
 (۲) تشبیه، مجاز، پارادوکس، کنایه، حسن تعلیل
 (۳) تشبیه، تضاد، ایهام، پارادوکس، حس آمیزی
 (۴) استعاره، اغراق، ایهام تناسب، جناس، حس آمیزی

۸۸- کدام بیت، دارای «تلمیح، تضمین و حسن تعلیل» است؟

(۱) نیازی نیست با شعرم تخلص خواجه خود فرمود / که چرخ، این سکه‌ی دولت به نام شهریاران زد
 (۲) شهر ری خالی شد از مهر و محبت خواجه گفت / مهربانی کی سرآمد شهریاران را چه شد
 (۳) نگین ملک سلیمان چراغ عرش خداست / گرش نه حلقه برانگشت اهرمن باشد
 (۴) لاله چون تاج فریدون بدرخشد کز کوه / پرچم کاوه‌ی نوروز پدیدار آمد

۸۹- هر دو آرایه‌ی مقابل کدام بیت درست است؟
 (۱) پیمانه‌ی حیاتم پر شد فغان که نتوان / پیمان از او گرفتن پیوند از او بریدن (حسن تعلیل - جناس)
 (۲) برخیز تا به پای شود روز رستخیز / وانگه بین شهید غمت در چه حالت است (تلمیح - ایهام)
 (۳) شد چمن انجمن از بوی خوشش پنداری / که سمن در بغل و گل به گریبان دارد (جناس - حس آمیزی)
 (۴) اسباب پریشانی جمع است برای من / جمعیت اگر خواهی زان طره پریشان باش (پارادوکس - مجاز)

۹۰- ابیات زیر در چه قالبی سروده شده‌اند؟

«وقت است که در بر آشنایی بزنیم / تا بر گل و سبزه تکیه جایی بزنیم»
 زان پیش که دست و پا فرو بندد مرگ / آخر کم از آن که دست و پای بزنیم»
 (۱) رباعی (۲) دوبیتی (۳) چهارپاره (۴) مثنوی

۹۱- در کدام بیت هر سه آرایه «تشبیه، استعاره و حسن تعلیل» وجود دارد؟
 (۱) به تلخ رو مکن اظهار تنگ‌دستی خویش / که از تپانچه بحرست روی مرجان سرخ (تپانچه: سیلی)
 (۲) جان‌سوزتر ز آتش قهر است لطف عشق / اشک کباب از رخ خندان آتش است
 (۳) رخت هستی زین جهان مختصر خواهیم برد / کشتی از خشکی به دریای گهر خواهیم برد
 (۴) بهشت دل‌گشای من دل‌شب‌هاست می‌ترسم / که گیرد چرخ کم فرصت ز دستم دامن شب را

۹۲- اگر بخواهیم ابیات زیر را به ترتیب داشتن آرایه‌های «تضاد - جناس - تشخیص - حسن تعلیل» مرتب کنیم، کدام گزینه درست است؟

- (الف) ابر تا بر سر او سایه‌فکن گشته ز شرم / زیر سیلاب عرق غرقه‌ی طوفان بوده‌ست
(ب) ای در خجالت رخ و زلف تو روز و شب! / وی در حمایت لب و چشم تو شهد و سم!
(ج) مگر شرمنده از تیغ شه و ابروی جانان شد / که امشب ماه عید اندر نقاب ابر پنهان شد
(د) آتش خاطرت چو آب آمد / آب شمشیر تو چو آتش باد

(ه) گفتم ای جان شدم از نرگس مست تو خراب / گفت در شهر کسی نیست ز دستم هشیار

- (۱) ج - ب - الف - د (۲) ب - الف - د - ه (۳) د - ه - ب - ج (۴) ج - ب - ه - الف

۹۳- کدام گزینه بیت‌های زیر را به‌ترتیب داشتن آرایه‌های «ایهام، تشبیه، تضاد، جناس، حسن تعلیل» مرتب می‌کند؟

- (الف) گفתי هوای باغ در ایام گل خوش است / ما را به در نمی‌رود از سر هوای یار
(ب) آتش آه است و دود می‌رودش تا به سقف / چشمه چشم است و موج می‌زندش بر کنار
(ج) هیچ کس بی‌دامن تر نیست لیکن دیگران / باز می‌پوشند و ما بر آفتاب انداختیم
(د) شراب وصلت اندر ده که جام هجر نوشیدم / درخت دوستی بنشان که بیخ صبر برکندم
(ه) غم گرد دل مردم آزاد نگردد / پیوسته از آن سرو جوان است در این باغ

- (۱) ج - الف - د - ب - ه (۲) ج - د - الف - ه - ب

- (۳) ج - ب - د - الف - ه (۴) الف - ب - ج - ه - د

۹۴- کدام گزینه، به ترتیب نشان‌دهنده‌ی آرایه‌های ابیات زیر است؟

- (الف) زنه‌ار همی‌خواستیم از تیغ جفایش / دل گفت: مگو بیهده، زنه‌ار چه باشد؟
(ب) از گلبن زمانه مرا بهره خار بود / وز جام روزگار نصیبم خمار بود
(ج) ابر را گر نه بر او دل سوز است / آبش از دیده چرا بگشاده است؟
(د) کسی که برق محبت در او زند آتش / ز تاب سایه‌ی او آفتاب می‌سوزد

- (۱) تشبیه - تناقض - حسن تعلیل - تضاد (۲) استعاره - تضاد - حسن تعلیل - پارادوکس

- (۳) جناس همسان - تشبیه - تشخیص - تضاد (۴) تشبیه - تضاد - تشخیص - حسن تعلیل

۹۵- آرایه‌های «جناس ناهمسان - استعاره - تشبیه - حسن تعلیل - تناقض» به‌ترتیب در کدام ابیات آمده است؟

- (الف) ز صبا سنبل او دوش به هم برمی‌شد / وز نسیمش همه آفاق معطر می‌شد
(ب) هر روز به کوی تو جوانان / جان کاشته و جگر دروده

(ج) صنم چین به جمال تو تشبه می‌کرد / نام معبودی از آن روی بر اصنام افتاد

(د) رویت که از او عالم خوبی به نظام است / چشم بد از او دور یکی ماه تمام است

(ه) هر زمان بر سر آتش نهدم آب دو دیده / بس که پیدا کند اسرار که در سینه نهان است

- (۱) ه - الف - ب - ج - د (۲) ب - الف - د - ج - ه (۳) الف - ج - د - ب - ه (۴) ه - ج - د - الف - ب

۹۶- اگر بخواهیم ابیات زیر را به ترتیب داشتن آرایه‌های «کنایه - حسن تعلیل - جناس همسان - تلمیح - اغراق -

استعاره» مرتب کنیم، کدام گزینه درست است؟

(الف) بس که دود دل من دوش ز گردون بگذشت / ابر در چشم جهان بین ثریا افتاد

(ب) راستی را چو ز بالای توام یاد آمد / ز آه من غلغله در عالم بالا افتاد

(ج) چشم دریادل ما چون ز تموج دم زد / شور در جان خروشنده‌ی دریا افتاد

(د) اشکم از دیده از آن روی فتاده‌ست کز او / راز پنهان دل خسته به صحرا افتاد

(ه) بلبل سوخته از بس که برآورد نفیر / دود دل در جگر لاله‌ی حمرا افتاد

(و) کوکب حسن چو گشت از رخ یوسف طالع / تاب در سینه‌ی پرمهر زلیخا افتاد

(۱) د - ه - ب - و - ج - الف (۲) ه - الف - د - و - ج - ب

(۳) ج - د - و - ه - ب - الف (۴) ب - ج - د - ه - و - الف

۹۷- آرایه‌های «اغراق - حس آمیزی - استعاره - حسن تعلیل - تناقض» در ابیات زیر، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

(الف) عمری ست تا ز زلف تو بویی شنیده‌ام / زان بوی در مشام دل من هنوز بوست

(ب) کاهش غیرت ز مو باریک‌تر دارد مرا / بر زبان‌ها تا حدیث آن میان افتاده است

(ج) دانی عرق نقطه به روی سخن از چیست؟ / بسیار به دنبال سخن‌فهم دویده است

(د) عاقل سپر زخم زبان گوش گران یافت / گر عقل بود این سپر از پنبه توان یافت

(ه) کنون که بر کف گل جام باده‌ی صاف است / به صد هزار زبان بلبلش در اوصاف است

(۱) ب - الف - ه - ج - د - ج (۲) ه - الف - ب - د - ج (۳) ب - الف - ج - د - ه (۴) ه - د - ج - الف - ب

۹۸- در کدام گزینه به آرایه‌های بیت زیر اشاره شده است؟

«مدو دنبال روزی، پا به دامان قناعت کش / که گندم از زمین بیرون گریبان چاک می‌آید»

(۱) کنایه - جناس ناقص - پارادوکس - استعاره (۲) جناس ناقص - تشبیه - اغراق - ایهام

(۳) ایهام - تضاد - تناسب - اغراق (۴) کنایه - استعاره - حسن تعلیل - واج‌آرایی

۹۹- آرایه‌های درج شده در برابر چند بیت نادرست است؟

(الف) ما کنج‌دل، به روضه‌ی رضوان نمی‌دهیم / این گوشه را به ملک سلیمان نمی‌دهیم: حسن تعلیل

(ب) بی‌آبرو، حیات ابد زهر قاتل است / ما آبرو به چشمه‌ی حیوان نمی‌دهیم: تناقض

(ج) یوسف به سیم قلب فروشی نه کار ماست / از دست، نقد وقت خود آسان نمی‌دهیم: تشبیه

(د) بیهوده عیب‌های خود اظهار می‌کنیم / فرصت به عیب‌جویی یاران نمی‌دهیم: ایهام

(ه) باشد سبک‌تر از همه ایام، درد ما / روزی که درد سر به طبیبان نمی‌دهیم: جناس تام

(و) در کاروان ما جرس قال و قیل نیست / راه سخن به هرزه‌درایان نمی‌دهیم: مراعات‌نظیر

(ز) در بزم اهل حال، لب از حرف بسته‌ایم / جام تهی به باده‌پرستان نمی‌دهیم: مجاز

(۱) چهار (۲) سه (۳) دو (۴) یک

۱۰۰- تمام آرایه‌ها در کدام بیت درست نیامده است؟

(۱) سرود مجلس است اکنون فلک به رقص آرد / که شعر حافظ شیرین سخن ترانه‌ی توسست (ایهام، حس آمیزی)

(۲) شود کوه آهن چو دریای آب / اگر بشنود نام افراسیاب (اغراق، تشبیه)

(۳) باران همه بر جای عرق می‌چکد از ابر / پیداست که از روی لطیف تو حیا کرد (حسن تعلیل، تشخیص)

(۴) می‌خورم جام غمی هر دم به شادی رُخت / خرم آن کس کاو بدین غم شادمانی می‌کند (تناقض، مجاز)

۱۰۱- آرایه‌های مقابل کدام گزینه نادرست آمده است؟

- (۱) نرگست در طاق ابرو از چه خفتد بی‌خبر / زن که جای خواب مستان گوشه محراب نیست (تشبیه، استعاره)
 (۲) مژگان تو خنجر به رخ ماه کشیده / ابروت زده بر سر خورشید کمان را (مراعات نظیر، تشخیص)
 (۳) خورشید فروزنده شبی پرده‌نشین شد / کامد به در از پرده مه چارده تو (حسن تعلیل، استعاره)
 (۴) فرهاد شورانگیز اگر در پای سنگی جان بداد / گفتار شیرین بی‌سخن در حالت آرد سنگ را (تناقض، ایهام)

۱۰۲- آرایه مقابل کدام بیت نادرست است؟

- (۱) راستی را بنده شمشاد بالای توام
 (۲) لشکر عشق توام تا خیمه زد در ملک دل
 (۳) نرگس سرمست مخمور تو بیمار است از آن
 (۴) ای فدای قامتت هر سرو بستانی که هست
- ورنه من آزادم از هر سرو بستانی که هست (تشبیه)
 کس در او منزل نمی‌سازد و ویرانی که هست (تشخیص)
 سر در افکنده است زلفت از پریشانی که هست
 (حسن تعلیل)
 در حیا از چشم من هر ابر نیسانی که هست (جناس)

۱۰۳- قالب ابیات زیر، کدام است؟

«مردی باید بلندهمت مردی / زین تجربه دیده‌ای، خرد پروردی»

«کاو را به تصرف اندر این عالم خاک / بر دامن همت ننشیند گردی»

- (۱) دوبیتی (۲) چهارپاره (۳) رباعی (۴) مثنوی

۱۰۴- آرایه‌های ابیات زیر، کدامند؟

«نشان داغ دل ماست لاله‌ای که شکفت / به سوگواری زلف تو این بنفشه دمید»

- (۱) استعاره، کنایه، ایهام
 (۲) تشبیه، حسن تعلیل، ایهام
 (۳) استعاره، حسن تعلیل، حس‌آمیزی
 (۴) تشبیه، حسن تعلیل، واج‌آرایی

۱۰۵- آرایه‌های بیت زیر کدام است؟

«دل چون شکسته سازم ز گذشته‌های شیرین / چه ترانه‌های محزون که به یادگار دارد»

- (۱) تشبیه، حسن تعلیل، حس‌آمیزی
 (۲) استعاره، کنایه، حسن تعلیل
 (۳) ایهام، تشبیه، استعاره
 (۴) حس‌آمیزی، مجاز، تضاد

۱۰۶- قالب ابیات زیر، کدام است؟

«از باغ جمالت آگه از بودی گل / این راه پر از خار نپیمودی گل»

«با این همه خارها که در پی دارد / چون آمد و چون رفت بدین زودی گل»

- (۱) رباعی (۲) چهارپاره (۳) دوبیتی (۴) مثنوی

۱۰۷- آرایه‌های بیت زیر کدامند؟

«ای آسمان چو دور ندیمانش دیده‌ای / در دور خویش شکل مدور گرفته‌ای»

- (۱) استعاره، واج‌آرایی، پارادوکس، مراعات نظیر
 (۲) تشبیه، ایهام تناسب، مجاز، حسن تعلیل
 (۳) تشبیه، جناس، ایهام، کنایه
 (۴) استعاره، جناس تام، حسن تعلیل - واج‌آرایی

۱۰۸- آرایه‌های بیت زیر کدامند؟

«ز دندان تو را داده‌اند آسیایی / که سازی ملایم تو گفتار خود را»

- (۱) کنایه - تناقض
 (۲) حس‌آمیزی - حسن تعلیل
 (۳) مراعات نظیر - تناقض
 (۴) حس‌آمیزی - استعاره

۱۰۹- در همهی بیت‌ها آرایه‌های «حسن تعلیل» به کار رفته است، به جز

- (۱) سیه‌گری مکن از بهر آن‌که ناید باز / چون شد به آب سیه روزگار برنایی
- (۲) بامداد از راه ترکستان درآید آفتاب / تا شنیده است این‌که آرندت ز ترکستان غلام
- (۳) ز شرم لفظ تو متواری است آب حیات / درون پرده‌ی ظلمت از آن نهان آید
- (۴) این‌که شد بیت را میان به دو نیم / اثر خنجر زبانش بود

۱۱۰- در کدام بیت هر دو آرایه «حسن تعلیل و متناقض‌نما» دیده می‌شود؟

- (۱) درفشان لاله در روی چون چراغی / ولیک از دود او بر جانش داغی
- (۲) عشق‌بازی کار بیکاران بود / عاقلش با کار بیکاران چه کار
- (۳) هرگز وجود حاضر و غایب شنیده‌ای؟ / من در میان جمع و دلم جای دیگر است
- (۴) بید مجنون در تمام عمر، سر بالا نکرد / حاصل بی‌حاصلی نبود به جز شرمندگی

۱۱۱- اگر ابیات زیر را به ترتیب داشتن آرایه‌های «حسن آمیزی، حسن تعلیل، استعاره، تشبیه» مرتب کنیم، کدام گزینه صحیح است؟

- الف) بی‌ندامت نیست هر حرفی که از لب سرزند / بخیه زن از خامشی این رخنه افسوس را
 ب) عشق، بی‌تابی ذرات جهان را سبب است / زردی چهره خورشید ز درد طلب است
 ج) هرچه جز بار غمت بر دل مسکین من است / برود از دل من وز دل من آن نرود
 د) از صدای سخن عشق، ندیدم خوش‌تر / یادگاری که در این گنبد دوار بماند
- (۱) ج، ب، د، الف (۲) د، ب، الف ج (۳) ب، ج، د، الف (۴) الف، د، ج، ب

۱۱۲- آرایه در کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) شب چو بمیرد به سر کوی تو / زنده شوم صبحدم از بوی تو (تضاد)
- (۲) ای پرده فروکشیده بنگر / کز عشق چه پرده‌ها دریدند (جناس همسان)
- (۳) سیل اشکم ببرد سنگ ولی ممکن نیست / که تو را نقش ستم از دل سنگین ببرد (تشبیه)
- (۴) پسته، دهن‌بسته زان بود که ندارد / چربی و شیرینی زبان که تو داری (حسن تعلیل)

۱۱۳- در کدام گزینه حسن تعلیل دیده نمی‌شود؟

- (۱) من از آن حُسن روزافزون که یوسف داشت دانستم / که عشق از پرده عصمت برون آرد زلیخا را
- (۲) خاک بغداد به مرگ خلفا می‌گرید / ورنه این شط‌روان چیست که در بغداد است
- (۳) تویی بهانه آن ابرها که می‌گیرند / بیا که صاف شود این هوای بارانی
- (۴) رسم بدعهدی ایام چو دید ابر بهار / گریه‌اش بر سمن و سنبل و نسرين آمد

۱۱۴- آرایه‌های «حسن تعلیل - کنایه - تشخیص» در کدام بیت دیده می‌شود؟

- (۱) از دیده بیفتاد سرشکم که به شوخی / بر گوشه چشم آمد و بر جای تو بنشست
- (۲) لب‌ت به خون عزیزان که می‌خوری لعل است / تو خود بگوی که خون می‌خوری حلال است این؟
- (۳) دو عالم را به یک بار از دل تنگ / برون کردیم تا جای تو باشد
- (۴) مگر که نام خوش‌ت بر دهان من بگذشت / برفت نام من اندر جهان به خوش‌سخنی

۱۱۵- در کدام گزینه «حسن تعلیل» به کار نرفته است؟

- (۱) سرو از آن پای گرفته است به یک جای مقیم / که اگر با تو رود شرمش از آن ساق آید
- (۲) شاه و گدا به دیده دریادلان یکی است / پوشیده است پست و بلند زمین در آب
- (۳) از دلم افتاده اخگرش به گریبان / بی‌سبب آن زلف پیچ و تاب ندارد
- (۴) به یک کرشمه که در کار آسمان کردی / هنوز می‌پرد از شوق، چشم کوکب‌ها

۱۱۶- در همه ابیات، آرایه «حسن تعلیل» به کار رفته است به جز:

- (۱) چوب را چون بشکنی گوید تراق / این صدا از چیست؟ از درد فراق
- (۲) ابر اگر عاشق نشد چون من چرا گرید همی؟ / باد اگر شیدا نشد چون من چرا شد بی قرار؟
- (۳) عجب نیست از خاک اگر گل شکفت / که چندین گل اندام در خاک خفت
- (۴) امیدوار چنانم که کار بسته برآید / وصال چون به سر آمد فراق هم به سر آید

۱- آرایهٔ مقابل کدام بیت نادرست معرفی شده است؟

- (۱) به کار آیدت چون رگ تلخ می / به یاد آوری تلخی کام من (حس آمیزی)
- (۲) فریب دختر رز طُرفه می زند ره عقل / مباد تا به قیامت خراب طارم تارک (تشبیه)
- (۳) نداد بوسه و این با که می توان گفتن / که تلخ کامی ما زان دهان شیرین است (تناقض)
- (۴) پردهٔ مطربم از دست برون خواهد بود / آه اگر زانکه درین پرده نباشد پارم (جناس همسان)

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۲): «دقتر رز» اضافهٔ تشبیهی است.

گزینه (۳): تلخ کامی از دهان شیرین است: تناقض

گزینه (۴): «پرده» مصراع اول «ساز» / «پرده» مصراع دوم «فلوت»: جناس همسان

۲- آرایه‌های «اغراق، تناقض، ایهام، تشخیص، مجاز» به ترتیب در کدام گزینه درست آمده است؟

- الف- صبا از عشق من رمزی بگو با آن شه خوبان / که صد جمشید و کیخسرو غلام کم‌ترین دارد
- ب- عمری شب و روز در تفکر بودیم / سرگشته درآمدم و حیران رفتیم
- ج- آن دم که با تو باشم یک‌سال هست روزی / وان دم که بی تو باشم یک لحظه هست سالی
- د- گفتم که بوی زلفت گمراه عالمم کرد / گفتا اگر بدانی هم اوت رهبر آید
- ه- عالم از نالهٔ عشاق مبدا خالی / که خوش آهنگ و فرح‌بخش هوایی دارد

- (۱) ب، د، ج، الف، هـ (۲) ج، د، هـ، الف، ب (۳) هـ، د، الف، ج، ب (۴) ج، د، الف، هـ، ب

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. بررسی گزینه‌ها:

الف) صبا (ای صبا) ← تشخیص

ب) «شب و روز» مجاز از «همیشه و همواره»

ج) شاعر در وصال و فراق معشوق با استفاده از کلمات سال و لحظه، اغراق ایجاد کرده است.

د) کفر باعث هدایت و رهبری است. ← تناقض

ه) «نالهٔ عشاق» ایهام دارد و به دو معنی آمده است: ۱- نالهٔ عاشقان، ۲- یکی از گوشه‌های موسیقی

۳- آرایه‌های مقابل کدام بیت نادرست است؟

- (۱) یاری که دلم خستنی، در بر رخ ما بستی / غمخوارهٔ یاران شد تا باد چنین بادا (کنایه، جناس)
- (۲) روزی که عشق خاک دیار نیاز گشت / سرو تو خوشخرام به گلگشت ناز بود (تشبیه، استعاره)
- (۳) دل از آسایش دوران نشود جمع مرا / زلف ایام پریشان به نظر می‌آید (تشخیص، تناقض)
- (۴) ما «زمیت إذا زمیت» از نسبت است / نفی و اثبات است و هر دو مثبت است (تضمین، تضاد)

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): «بستی» و «فستی»: جناس / در بر رخ بستی: کنایه

گزینه (۲): گلگشت ناز: تشبیه / «سرو» استعاره از «قدر یار»

گزینه (۴): «ما زمیت...»: تضمین به آیهٔ ۱۷ سورهٔ انفال / نفی و اثبات: تضاد

۴- آرایهٔ مقابل کدام بیت به درستی ذکر شده است؟

- (۱) آفتابا مکش ز ما دامن / نی که بر دامن تو بنشستیم (جناس)
- (۲) آفتابی درآمد از روزن / کرد ما را بلند اگر پستیم (تناقض)
- (۳) ما همه از آلمست همدستیم / عاقبت شکر باز پیوستیم (تلمیح)
- (۴) چند تلخی کشید جان ز فراق / عاقبت از فراق وارستیم (حس آمیزی)

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. واژهٔ «الست» تلمیح دارد و به آغاز آفرینش و داستان حضرت آدم «الست بر بکم قالوا بلی...» اشاره شده است.

۵- آرایه‌های مقابل همه ابیات درست است به جز

- (۱) بهای بوسه او نقد جان دریغ مکن / که این معامله نفع از پی ضرر دارد (تشبیه، استعاره)
 - (۲) چه سان هوای تو از سر بدر توانم کرد / که با تو هر سر مویم سر دگر دارد (مجاز، جناس)
 - (۳) جهان عشق ندانم چه زیر سر دارد / که زیر هر قدمی یک جهان خطر دارد (تشخیص، اغراق)
 - (۴) گدا چگونه کند سجده آستانی را و که بر زمین سر شاهان تاجور دارد (متناقض‌نما، استعاره)
- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در این گزینه استعاره به کار نرفته است. / پارادوکس: سپهر کردن سر شاهان در برابر گدا بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینه (۱): تشبیه: نقد جان / استعاره: این معامله (فریر بوسه)
- گزینه (۲): مجاز: سر (دوم، مصرع دوم): قصه و اندیشه / جناس: در، سر (جناس گرفتن یک حرف با یک اسم ابراری ندارد).
- گزینه (۳): تشخیص: «زیر سر داشتن» کنایه‌ای است که تشخیص هم دارد. / اغراق: در زیر هم قدم یک جهان قطر است.

۶- آرایه‌های «حسن تعلیل، جناس همسان، تشبیه، مجاز، متناقض‌نما» به ترتیب در کدام بیت‌های زیر وجود دارد؟

- الف) کاشکی پرده برفتادی از آن منظر حسن / تا همه خلق ببینند نگارستان را
 - ب) تا راز عشق ما به تمامی بیان شود / با آب دیده آتش دل ائتلاف کرد
 - ج) تو تنهایی تو از تنهایی جدایی / غریبی بی کسی بی آشنایی
 - د) مبدا آسمان بی بال و بی پر / مبدا در زمین دیوار بی در
 - ه) دشمن زندگی ست موی سپید / روی دشمن سیاه باید کرد
- (۱) الف - ه - ب - د - ج (۲) ه - ج - الف - د - ب (۳) الف - ج - ه - د - ب (۴) ب - د - ه - الف - ج
- گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

بیت «الف»: پهره‌ی یار (منظر حسن) به نگارستان تشبیه شده است.

بیت «ب»: ائتلاف آب و آتش ناممکن و متناقض‌نما است.

بیت «ج»: ۱- تنها: بی کس و بی یار ۲- تنها: تنها، بدن‌ها، افراد دیگر

بیت «د»: «بال و پر» مجاز از مرغ و پرند است.

بیت «ه»: علتی شاعرانه برای سیاه کردن موهای سپید در سالفوردگی ارائه شده است.

۷- ترتیب آرایه‌های «جناس، پارادوکس، حس آمیزی، تشبیه» در کدام گزینه آمده است؟

- الف- هر آینه لب شیرین جواب تلخ دهد / چنان که صاحب نوشند ضارب نیشند
 - ب- تو عاشقان مسلم ندیده‌ای سعدی / که تیغ بر سر و سر بنده‌وار در پیشند
 - ج- تو را چه غم که یکی در غمت به جان آید / که دوستان تو چندان که می‌کشی بیشند
 - د- مرا به علت بیگانگی ز خویش مران / که دوستان وفادار بهتر از خویشند
- (۱) د، الف، ب، ج (۲) ج، الف، د، ب (۳) ب، د، ج، الف (۴) د، ج، الف، ب

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

د) جناس: فویش (فود)، فویش (فویشاوندان)

ج) پارادوکس در مصرع دوم: «می‌کشی، اما بیش‌تر می‌شوند»

الف) حس آمیزی: جواب تلخ

ب) تشبیه: بنده‌وار

۸- یکی از آرایه‌های نوشته شده در مقابل کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) محرم این هوش جز بی‌هوش نیست / مر زبان را مشتری جز گوش نیست (اسلوب معادله - تناقض)
- (۲) در دفتر زمانه فتد نامش از قلم / هر ملتی که مردم صاحب‌قلم نداشت (کنایه - تشبیه)
- (۳) دست از مس وجود چو مردان ره بشوی / تا کیمیای عشق بیابی و زر شوی (استعاره - تضاد)
- (۴) گر در سرت هوای وصال است حافظا / باید که خاک درگاه اهل هنر شوی (مجاز - جناس)

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. بررسی گزینه‌ها:

گزینه (۱): مصراع دوم مصداق و مثالی است برای مصراع اول و اسلوب معادله دارد. / محرم این هوش جز بی‌هوش نیست ← تناقض

گزینه (۲): دفتر زمانه ← تشبیه / نام از قلم افتادن ← کنایه از فراموش شدن

گزینه (۳): مس ≠ زر ← تضاد / استعاره ندارد.

گزینه (۴): سر ← مجاز از «فکر» / «در» - «سر» ← جناس

۹- آرایه‌های مقابل کدام بیت نادرست است؟

- (۱) خسته تیغ فراقم سخت مشتاقم به غایت / ای صبا آخر چه گردد گر کنی یک دم عنایت (تشخیص - تشبیه)
- (۲) دمی که حرف وداعت به گوش می‌آید / دلم به رنگِ جرس در خروش می‌آید (مجاز - تشبیه)
- (۳) خلاص حافظ از آن زلف تابدار مباد / که بستگان کمند تو رستگارانند (تناقض - اغراق)
- (۴) ای منجم اگر شقِ قمر باور شد / بایدت بر خود و بر شمس قمر خندیدن (نغمه حروف - تلمیح)

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. بررسی گزینه‌ها:

گزینه (۱): تیغ فراق ← تشبیه / ای صبا ← تشخیص

گزینه (۲): دم ← مجازاً «لظه» / حرف ← مجازاً «سفن» / به رنگِ جرس ← تشبیه

گزینه (۳): بستگان رستگار ← تناقض و اغراق ندارد.

گزینه (۴): تلمیح به معجزه پیامبر «شق القمر» / واج‌آرایی «ر» و «ب»

۱۰- اگر بخواهیم ابیات زیر را به ترتیب داشتن آرایه‌های «ایهام تناسب - تضاد - کنایه - پارادوکس - استعاره» مرتب کنیم، کدام گزینه درست است؟

- (الف) گردن‌کشی به سرو سرافراز می‌رسد / آزاده را به عالمیان ناز می‌رسد
- (ب) هر چند بی‌صداست چو آینه آب عمر / از رفتنش به گوش من آواز می‌رسد
- (ج) یعقوب چشم باخته را یافت عاقبت / آخر به کام خویش، نظر باز می‌رسد
- (د) آن روز می‌شویم ز سرگشتگی خلاص / کانجام ما به نقطه‌ی آغاز می‌رسد
- (ه) خون گریه می‌کند در و دیوار روزگار / دیگر کدام خانه برانداز می‌رسد؟

- (۱) ج - د - الف - ب - ه (۲) ه - ب - د - ج - الف (۳) ب - د - الف - ج - ه (۴) د - ج - ب - الف - ه

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. ایهام تناسب (بیت «ج»): کام: ۱- آرزو (معنی موجود در بیت)

۲- دهان (معنی نامتناسب با بیت، متناسب با چشم)

تضاد (بیت «د»): انجام ≠ آغاز

کنایه (بیت «الف»): گردن‌کشی به طور کلی کنایه از نافرمانی، در این‌جا کنایه از ناز کردن / سرافراز بودن کنایه از بلندمرتبه‌گی و مفتخر بودن

پارادوکس (بیت «ب»): این‌که از یک پدیده‌ی «بی‌صدا»، آواز به گوش برسد.

استعاره (بیت «ه»): فون گریه کردن در و دیوار، تشخیص و استعاره است. / در و دیوار روزگار: اضافه‌ی استعاری

۱۱- در کدام گزینه آرایه‌ی «تناقض» وجود ندارد؟

- (۱) گر لباس عفو تو بر خلق پوشد خُلق تو/ در همه عالم نماند هیچ عریان دگر
- (۲) در حاضری‌ات ز خویش غایب شده‌ام/ ای حاضر غایب! ز که جویم بازت؟
- (۳) چگونه می‌کشی صد بحر آتش؟/ چو اندر نفس خود یک قطره خونی
- (۴) گرچه پیدا و نهان با هم نمی‌گردند جمع/ آن‌که پنهان است و پیدا در جهان پیداست کیست

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) حاضر غائب (۳) بحر آتش

(۴) پنهان بودن در عین پیدا بودن

۱۲- در کدام گزینه، «تناقض» دیده نمی‌شود؟

- (۱) در دل ما آرزوی دولت بیدار نیست / چشم ما بسیار از این خواب پریشان دیده است
- (۲) طوق گردن یادگار حلقه‌ی دام کسی است / همچو قمری از گرفتاران آزادیم ما
- (۳) گر سرِ وادی ما داری ز سر افسر بنه / کاندترین ره پادشاهی می‌کند بی‌افسری
- (۴) خلقی به دور گردون، مخمور و مست وهم است / این خالی پر از هیچ، پیمانه‌ی که باشد؟

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در گزینه «۱»، «بیدار و خواب» تضاد دارند.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۲»: «گرفتاران آزاد» تناقض دارد.

گزینه «۳»: «بی‌افسر، پادشاهی کردن» تناقض دارد.

گزینه «۴»: «خالی پر از هیچ» تناقض دارد.

۱۳- در همه‌ی ابیات به استثنای بیت گزینه آرایه‌ی متناقض‌نما به کار رفته است.

- (۱) تیر کج از نشان خبر راست چون دهد؟ / از طالب نشان، خبر بی‌نشان می‌رس
- (۲) ماتم و سور جهان با یک‌دگر آمیخته است / خنده‌ها چون برق دارد ابر گریان در لباس
- (۳) دردی که سازگار تو گردد دوا شناس / زهری که خوشگوار شد آب بقا شناس
- (۴) گرچه بی‌پرده برون آمده بود از خلوت / داشت از حیرت دیدار نقابی که می‌رس

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در بیت گزینه (۱)، متناقض‌نما به کار نرفته است بلکه بیت دارای آرایه‌ی تضاد است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۲): ابر گریان، فنده دارد. / گزینه (۳): درد را دوا شناس. / گزینه (۴): بی‌پرده برون آمد، اما نقاب داشت.

۱۴- ترتیب توالی ابیات زیر از جهت داشتن آرایه‌های کنایه، ایهام، استعاره و تناقض کدام است؟

- الف- ساعتی ناز مفرما و بگردان عادت / چون به پرسیدن ارباب نیاز آمده‌ای
- ب- باز پرسید ز گیسوی شکن در شکنش / کاین دل غمزده سرگشته گرفتار کجاست
- ج- زهد من با تو چه سنجد که به یغمای دلم / مست و آشفته به خلوت‌گه راز آمده‌ای
- د- آب و آتش به هم آمیخته‌ای از لب لعل / چشم بد دور که بس شعبده‌باز آمده‌ای
- (۱) الف، ب، ج، د (۲) الف، ج، ب، د (۳) د، الف، ب، ج (۴) د، ب، الف، ج

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بررسی موارد:

الف) «بگردان عادت» کنایه از «ناز نکردن و تغییر دادن فویش»

ب) باز: ایهام (۱- دوباره ۲- آشکار)

ج) «فلوت‌گه راز» استعاره از «دل و قلب» است.

د) آمیختن آب و آتش بر هم در لبان معشوق: تناقض یا پارادوکس

با توجه به این ترتیب گزینه (۱) درست است.

۱۵- آرایه‌های درج شده در مقابل کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) دانه خال تو خون از چشم صیاد آورد / این سپند شوخ آتش را به فریاد آورد (تشخیص - تشبیه)
- (۲) خلیل از شوق تو شد سوی آتش / از آن شد گلستان آتش بر او خوش (ایهام - تلمیح)
- (۳) دل ز سرو روان او زنده / همه کس زنده از روان باشد (جناس تام - استعاره)
- (۴) دردمندان چه قدر خون جگر می‌خوردند / درد بی‌دردی اگر قابل درمان می‌بود (تناقض - کنایه)

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در بیت گزینه (۲) ایهام وجود ندارد. تلمیح: گلستان شرن آتش ابراهیم (ع) بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): تشفیص: شوخ بودن سپند، به فریاد آمدن آتش / تشبیه: دانه خال، تشفیص

گزینه (۳): جناس تام: روان (رونده) - جان / استعاره: «سرو» استعاره از «معشوق»

گزینه (۴): تناقض: درد بی‌دردی / کنایه: فون بگر فورردن (اندره و غمگینی)

۱۶- آرایه‌های «جناس، حس آمیزی، تناقض، تلمیح، مجاز» به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

(الف) از خنده شیرین نمکدان دهانت / خون می‌رود از دل چو نمک خورده کبابی

(ب) تا عذر زلیخا بنهد منکر عشاق / یوسف صفت از چهره برانداز نقابی

(ج) در من منگر تا دگران چشم ندارند / کز دست گدایان نتوان کرد ثوابی

(د) آب سخنم می‌رود از طبع چو آتش / چون آتش رویت که از او می‌چکد آبی

(ه) یاران همه با یار و من خسته طلبکار / هر کس به سرآبی و سعدی به سرایی

- (۱) ب، الف، ج، ه، د (۲) ه، الف، د، ب، ج (۳) ه، د، الف، ب، ج (۴) د، ه، ج، ب، الف

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. سرآب و سراب: جناس / فند شیرین: حس آمیزی / آب پکیدن از آتش: تناقض یوسف و زلیخا: تلمیح / درست: مجاز از عمل

۱۷- آرایه‌های مقابل همه‌ی ابیات تماماً درست است؛ به جز:

(۱) این عالم پرشور که آرام ندارد / از دامن صحرای تو یک موج سراب است (تشبیه، مجاز)

(۲) از نرگس بیمار بود تازگی حسن / معموری آفاق ز دل‌های خراب است (تناقض، استعاره)

(۳) در دل فکند شور جزا گریه‌ی تلخش / از آتش رخسار تو هر دل که کباب است (حس آمیزی، ایهام تناسب)

(۴) مجنون چه کند مست نگردد، که در این دشت / هر موج سرابی که بود موج شراب است (تلمیح، جناس)

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. مجاز ندارد.

گزینه‌ی ۲: تناقض: معموری (ابادی) از فراپی / استعاره: نرگس به معنی چشم

گزینه‌ی ۳: حس آمیزی: گریه تلخ / ایهام تناسب: شور

گزینه‌ی ۴: تلمیح: اشاره به داستان لیلی و مهنون / جناس: سراب و شراب، مست و است

۱۸- آرایه‌های بیت زیر، کدام‌اند؟

«آب آتش می‌برد خورشید شب‌پوش شما / می‌رود آب حیات از چشمه‌ی نوش شما»

(۱) استعاره، تشخیص، تلمیح، تضاد (۲) مجاز، جناس تام، تضاد، تلمیح

(۳) ایهام، استعاره، جناس تام، پارادوکس (۴) مجاز، ایهام، تشخیص، پارادوکس

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. استعاره: خورشید استعاره از چهره / آبرو داشتن آتش استعاره تشفیصی

تشفیص: آبرو داشتن آتش

تلمیح: داستان حضرت فخر و آب حیات

تضاد: آتش و آب

۱۹- آرایه‌های مقابل همه‌ی ابیات تماماً درست است؛ به‌جز:

- (۱) لاله دل در دم جان بخش سحر می‌بندد / غنچه جان پیشکش باد صبا می‌آرد (استعاره، اسلوب معادله)
- (۲) از آن دلبستگی دارد دل ما با سر زلفش / که هر تاری ز گیسویش رگی با جان ما دارد (حسن تعلیل، مراعات نظیر)
- (۳) به روز حشر چو بوی تو بشنود خواجه / ز خاک مست برون افتد و کفن بدرد (حسن آمیزی، مجاز)
- (۴) چنان کاندلر پریشانی سرافرازی کند زلفش / توانایی چشم ساحرش در ناتوانی بود (تناقض، استعاره)

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. «دل بستن لاله» و «جان پیشکش آوردن غنچه»: تشفیه و استعاره / بیت فاقد اسلوب معادله است.
گزینه‌ی ۲: حسن تعلیل: آوردن دلیل غیرواقعی برای دل‌بستگی داشتن دل با سر زلف معشوق / مراعات نظیر: زلف، تار، گیسو
گزینه‌ی ۳: حسن آمیزی: شنیدن بو / میاز: «فاک» میاز: از گور

گزینه‌ی ۴: تناقض (پارادوکس): توانایی داشتن از ناتوانی / تشفیه و استعاره: سرافرازی کردن زلف

۲۰- آرایه‌های درج شده در برابر کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) زنه‌ار مزن دست به دامان گروهی / کز حق ببریدند و به باطل گرویدند: کنایه - تضاد
 - (۲) با من آمیزش او الفت موج است و کنار / دم‌به‌دم با من و پیوسته گریزان از من: پارادوکس - نغمه‌ی حروف
 - (۳) من آنم که در پای خوک‌ان نریزم / مر این قیمتی دُر لفظ دری را: تشبیه - استعاره
 - (۴) دل‌شده‌ی پای‌بند گردن جان در کمند / زهره‌ی گفتار نه، کاین چه سبب وان چراست: تناسب - حسن آمیزی
- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. تناسب: دل، پا، گردن / حسن آمیزی: -
بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) کنایه: دست به دامان کسی زدن کنایه از متوسل شدن / بریدن از کسی کنایه از قطع تعلّق از او / تضاد: حق ≠ باطل
- (۲) پارادوکس: حضور ۴۰۰ نفر معشوق در نزد عاشق و پیوسته گریزان بودن معشوق از عاشق
- نغمه‌ی حروف (واج‌آرایی): تکرار صامت «م» (۷ بار) و «ن» (۵ بار)
- (۳) تشبیه (اضافه‌ی تشبیه‌ی): دُر لفظ / استعاره: فوک‌ان: استعاره از هاکمان ناشایست

۲۱- آرایه‌های مقابل همه‌ی ابیات کاملاً درست است؛ به‌جز:

- (۱) گریه‌ شمع از برای ماتم پروانه نیست / صبح نزدیک است در فکر شب تار خود است (استعاره، تضاد)
- (۲) شهریارا به جز این شاهد عشق شیراز / نیست در شهر نگاری که دل از ما ببرد (واج‌آرایی، تضمین)
- (۳) در بهشت عافیت افتادم از بی‌حاصلی / شد حصاری بی‌بری از سنگ طفلان بید را (تشبیه، حسن آمیزی)
- (۴) سهل کاری است گذشتن ز تماشای بهشت / هر که صبر از رخ خوب تو کند ایوب است (تلمیح، تشبیه)

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

گزینه ۱) گریه شمع: استعاره، صبح و شب: تضاد / گزینه ۲) مصرع اول واج‌آرایی و مصرع دوم تضمینی است که شهریار از حافظ آورده است. گزینه ۴) تلمیح به داستان حضرت ایوب و صبر ایشان دارد. رخ خوب تو مانند بهشت که از بهشت برتر است: تشبیه. در گزینه ۳) تشبیه وجود دارد؛ اما فاقد «حسن آمیزی» است.

۲۲- اگر بخواهیم ابیات زیر را به ترتیب داشتن آرایه‌های «ایهام تناسب - تضاد - کنایه - پارادوکس - استعاره»

مرتب کنیم، کدام گزینه درست است؟

الف) گردن‌کشی به سرو سرافراز می‌رسد / آزاده به عالمیان ناز می‌رسد

ب) هر چند بی‌صداست چو آینه آب عمر / از رفتنش به گوش من آواز می‌رسد

ج) یعقوب چشم باخته را یافت عاقبت / آخر به کام خویش، نظر باز می‌رسد

د) آن روز می‌شویم ز سرگشتگی خلاص / که انجام ما به نقطه‌ی آغاز می‌رسد

ه) خون گریه می‌کند در و دیوار روزگار / دیگر کدام خانه‌برانداز می‌رسد؟

۱) ج - د - الف - ب - ه ۲) ه - ب - د - ج - الف ۳) ب - د - الف - ج - ه ۴) د - ج - ب - الف - ه

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. ایهام تناسب (بیت «ج»): کلام: ۱- آرزو ۲- دهان (تناسب با چشم و نظر)

تضاد (بیت «د»): انبام ≠ آغاز

کنایه (بیت «الف»): گردن‌کشی به طور کلی کنایه از نافرمانی؛ در این‌جا کنایه از ناز کردن / سرافرازی علاوه بر معنی ظاهری (بلندقامتی) کنایه از مفتخر بودن است.

پارادوکس (بیت «ب»): این‌که از یک پدیده‌ی «بی‌صدای»، آواز به گوش برسد.

استعاره (بیت «ه»): فون گریه کردن در و دیوار، تشفیه و استعاره است. / در و دیوار روزگار: اضافه‌ی استعاری

۲۳- در کدام بیت، آرایه تناقض، مشهود است؟

۱) موج ز خود رفته‌ای، تیز خرامید و گفت: / هستم اگر می‌روم، گر نروم نیستم

۲) اگر دستم رسد روزی که انصاف از تو بستانم / قضای عهد ماضی را شبی دستی برافشانم

۳) دمی با دوست در خلوت به از صد سال در عشرت / من آزادی نمی‌خواهم که با یوسف به زندانم

۴) گوش ترخمی کو کز ما نظر نیوشد / دست غریق یعنی فریاد بی‌صدایم

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. «فریاد بی‌صدا» که در شعر بیدل دهلوی آمده است، دربردارنده آرایه تناقض است. زیرا «فریاد» داد

زدن است و نمی‌تواند «بی‌صدا» باشد و جمع این دو، در یک ترکیب، تناقض نامیده می‌شود.

۲۴- در همه‌ی گزینه‌ها «متناقض‌نما» وجود دارد، به جز:

۱) امروز نه آغاز و نه انجام جهان است / ای بس غم و شادی که پس پرده نهان است

۲) گه اسیرِ دربندم گه اسیرِ آزادم / حال مبهمی دارد عالم پریشانی

۳) همه هم باده‌اند و هم مست‌اند / همه نیستند و هم هستند

۴) نمی‌گردید کوتاه، رشته‌ی معنی، رها کردم / حکایت بود بی‌پایان، به خاموشی ادا کردم

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در گزینه‌ی ۱ تنها با چند تضاد روبه‌رو هستیم: آغاز و انبام، غم و شادی

در سایر گزینه‌ها:

۲: اسیرِ آزاد / ۳: هم نیستند و هم هستند. / ۴: به خاموشی ادا کردن

۲۵- آرایه‌های کدام گزینه در ابیات زیر وجود ندارد؟

- «بر شمع نرفت از گذر آتش دل دوش / آن دود که از سوز جگر بر سر ما رفت
دور از رخ تو دم به دم از گوشه‌ی چشم / سیلاب سرشک آمد و طوفان بلا رفت»
- (۱) تشبیه - ایهام (۲) اغراق - تضاد (۳) استعاره - جناس (۴) حس آمیزی - جناس تام

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) تشبیه: سیلاب سرشک (اضافه‌ی تشبیه‌ی) / طوفان بلا (اضافه‌ی تشبیه‌ی)

ایهام: دور از رخ تو: ۱- از تو دور باد ۲- در نبود تو

(۲) اغراق: این که سرشک (اشک) به فراوانی سیلاب باشد، بیانی اغراق آمیز است.

تضاد: نرفت ≠ رفت / آمد ≠ رفت

(۳) استعاره: آتش استعاره از عشق

جناس: دوش، دور / بر و سر

۲۶- اگر بخواهیم ابیات زیر را به ترتیب داشتن آرایه‌های «تناقض - جناس - تشبیه - تضاد - استعاره» مرتب کنیم،

کدام گزینه درست است؟

(الف) زیر و زبر از غایت مستی و چون بنشست / مجلس همه از ولوله زیر و زبر آمد

(ب) نفلم همه شد شکر و بادام که آب بت / با چشم چو بادام و لب چون شکر آمد

(ج) ز آن قد چو شاخ سمن و روی چو گلبرگ / صد شاخ نشاطم چو درآمد به بر آمد

(د) بودیم به هم در شده با قامت موزون / و آن قامت موزون ز قیامت بتر آمد

(ه) شب روز شود بعد نسیم سحر و دوش / شد روز دلم شب چون نسیم سحر آمد

- (۱) ج - الف - ب - ه - د (۲) ه - د - ج - الف - ب (۳) ه - د - الف - ج - ب (۴) د - ج - الف - ب - ه

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

تناقض (بیت ه): این که در اثر آمدن نسیم سحر، شب فرا بر سر.

جناس (بیت د): قامت و قیامت

تشبیه (بیت ج): قدر به شاخ سمن / رو به گلبرگ / شاخ نشاط

تضاد (بیت الف): زیر ≠ زبر

استعاره (بیت ب): بت: استعاره از یار

۲۷- کدام آرایه‌ها در بیت زیر وجود دارند؟

ز اشک، دیده‌ی بدخواه تو سفید چو قار (برف) / ز رشک، روز بداندیش تو سیاه چو قیر

(۱) کنایه - تناسب - حس آمیزی (۲) جناس - تناسب - تشخیص

(۳) جناس - کنایه - تشبیه (۴) تضاد - تشبیه - تشخیص

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. آرایه‌های بیت عبارتند از:

جناس: اشک و رشک / قار و قیر

کنایه: سفید شدن چشم (کورری) / سیاه بودن روز (تیره‌بفتی)

تشبیه: چو قار / چو قیر

تضاد: سیاه و سفید / قار و قیر

تناسب: اشک و دیده / سفید و قار / سیاه و قیر

حس آمیزی و تشخیص وجود ندارد.

۲۸- در کدام بیت آرایه «تضمین» مشهود است؟

- (۱) چون شعر خواجه تازه و تر بود شهریار / شعر تو هم که درس خود از چشم تر گرفت
 - (۲) کمال ذوق و هنر شهریار در معنی است / تو پیش و پس کن لفظی کجا توانی یافت
 - (۳) از جویبار دیده مدد جوی شهریار / دیگر صفای چشمه طبع روان گذشت
 - (۴) شهریارا قلم خواجه چه خوش بذرافشان / هر کسی آن درود عاقبت کار که کشت
- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در بیت «۴» شهریار، مصراع دوم را از حافظ به صورت «تضمین» آورده است.

۲۹- در همه گزینه‌ها به جز گزینه آرایه «تناقض» وجود دارد.

- (۱) فتح ما آزادمردان در شکست خود بود / گو دل از ما جمع دارد، دشمن نامرد ما
- (۲) ماه اگر نیکو نتابد، ابر در پیشش کشیم / رهبر ار گمراه گردد، سنگ‌ها رهبر نهیم
- (۳) می‌تپد مرغ دلم بر سر آن دانه دل / چه کند؟ خرمن عمر است همین یک دانه
- (۴) برق بلا بارش است ابر بهاران عشق / دانه ما سوخته است از نم احسان او

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. آرایه تناقض در گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: فتح ما در شکست خود است.

گزینه «۳»: این دانه خرمن عمر است.

گزینه «۴»: سوختن دانه از نم احسان است.

۳۰- آرایه‌های مقابل همه ابیات «کاملاً» درست هستند، به جز:

- (۱) چشم و ابروی تو تا تیر و کمانی دارد / چون دل و سینه عشاق نشانی دارد (مراعات نظیر، تشبیه)
- (۲) مهر تو را مشتری شوند به آهی / آه که دل در بساط آه ندارد (ایهام تناسب، کنایه)
- (۳) کفر باشد دگر دم زدن از حور بهشت / حور پیش تو به هر عضو قصوری دارد (اغراق، کنایه)
- (۴) هوس خام پزند این همه ای لاله عذار / عاشق آن است که در سینه تنوری دارد (تشبیه، پارادوکس)

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در بیت «۴» لاله عذار ← تشبیه؛ اما بیت فاقد آرایه پارادوکس است.

۳۱- آرایه‌های ذکر شده در کمانک روبه‌روی کدام بیت نادرست است؟

- (۱) به رحمت سر زلف تو واثقم ورنه / کشش چو نبود از آن سو، چه سود کوشیدن (جناس)
- (۲) به آن لب هر که بازد عشق از کشتن نیندیشد / مگس گر فکر این کردی نکردی با شکر بازی (تناقض)
- (۳) چون صدف هرکس که دندان بر سر دندان نهد / سینه‌اش بی گفت‌وگو گنجینه دریا شود (اغراق)
- (۴) یک دل آبادان نپندارم که ماند در جهان / زان خرابی‌ها که آن چشم خماری می‌کند (اغراق)

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. بیت «تناقض» ندارد. / «کردی و نکردی» تضاد دارند.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: جناس: «سو و سود»

گزینه «۳»: حسن تعلیل: برای تشکیل مروارید در صدف دلیلی شاعرانه ذکر شده است.

گزینه «۴»: اغراق: همه مردم جهان عاشق یار هستند.

۳۲- آرایه‌های مقابل همه ابیات «کاملاً» درست است، به جز:

- (۱) کم نسازد جام می زنگ دل افگار را / داس صیقل ندرود این سبزه زنگار را (تشبیه، استعاره)
- (۲) خلق خوش چون صلح می‌سازد گوارا جنگ را / می‌نماید چرب نرمی مومیایی سنگ (اسلوب معادله، تضاد)
- (۳) من شکسته بد حال زندگی یابم / در آن زمان که به تیغ غمت شوم مقتول (پارادوکس، ایهام)
- (۴) کفر باشد دگر دم زدن از حور بهشت / حور پیش تو به هر عضو قصوری دارد (تلمیح، اغراق)

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در گزینه «۳» آرایه پارادوکس وجود دارد، اما فاقد «ایهام» است.

۳۳- آرایه‌های بیت زیر، کدامند؟

«در این بازار اگر سودی است با درویش خرسند است / خدایا منعمم گردان به درویشی و خرسندی»

(۱) استعاره، پارادوکس، مراعات نظیر

(۲) کنایه، تشبیه، تضاد

(۳) استعاره، تضاد، تشبیه

(۴) کنایه، پارادوکس، تشبیه

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. (بازار ← استعاره از جهان) (خدایا به درویشی منعم گردان ← پارادوکس) (بازار، سود، منعم ← مراعات نظیر)

۳۴- تمامی آرایه‌های کدام گزینه در بیت زیر به کار رفته است؟

«از شور عشق تو در کام جان خسته‌ی من / جواب تلخ تو شیرین‌تر از شکر می‌گشت»

(۱) ایهام تناسب - استعاره - حس آمیزی - تناقض

(۲) ایهام - حس آمیزی - حسن تعلیل - واج آرایی

(۳) تشخیص - واج آرایی - حس آمیزی - جناس تام

(۴) تلمیح - ایهام تناسب - تشخیص - تضاد

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بررسی آرایه‌های گزینه‌ی ۱:

ایهام تناسب: شور: ۱- هیجان ۲- مزه‌ی شور (تناسب با تلخ و شیرین)

استعاره: کام جان (اضافه‌ی استعاری)

حس آمیزی: جواب تلخ

تناقض: شیرین‌تر از شکر بودن جواب تلخ

۳۵- آرایه‌های ذکر شده در مقابل کدام بیت درست نیست؟

(۱) در جویبار عقل به لنگر خرام کن / در بحر عشق کشتی طوفان رسیده باش: تشبیه - تناسب

(۲) در جست‌وجوی خانه‌ی در بسته است «فیض» / دایم چو غنچه سر به گریبان کشیده باش: استعاره - کنایه

(۳) یاد از نگاه گیر طریق سلوک را / در عین آشنایی مردم ریمیده باش: تناقض - ایهام تناسب

(۴) ماهی زبان بحر شد از فیض خامشی / در بزم اهل حال زبان بریده باش: مجاز - ایهام

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مجاز: می‌توان «زبان» را به تعبیری مجاز از «سفن‌گو» دانست / ایهام: -

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) تشبیه: جویبار عقل (اضافه‌ی تشبیه‌ی)، بحر عشق (اضافه‌ی تشبیه‌ی)، تشبیه مقابله به کشتی / تناسب: جویبار، بحر / لنگر، بحر، کشتی، طوفان

(۲) استعاره: این که غنچه سر به گریبان کشیده باش، استعاره از نوع تشفیص است. / کنایه: سر به گریبان کشیدن کنایه از انزوا گزیدن

(۳) تناقض: ریمیده بودن در عین آشنایی / ایهام تناسب: عین: ۱- اصل و ذات و نفس هر چیز ۲- چشم (متناسب با نگاه مردم: ۱- انسان‌ها ۲- مردمک چشم (متناسب با نگاه)

۳۶- آرایه‌ی ذکر شده در مقابل کدام بیت درست نیست؟

(۱) ز اشک، دیده‌ی تاریک شمع نورانی است / دهان پسته پر از خون دل ز خندانی است: تضاد

(۲) به آب تیغ توان شست تا ز هستی دست / به آب خضر تسلی شدن گران‌جانی است: جناس ناقص

(۳) همان به دیدن روی تو می‌پرد چشمم / ز حسن، بهره‌ی آینه گرچه حیرانی است: حس آمیزی

(۴) لباس عافیتی هست اگر در این عالم / که دست خار از آن کوتاه است، عریانی است: پارادوکس

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) تضاد: تاریک ≠ نورانی (۲) جناس ناقص: شست، دست، است

(۴) پارادوکس: لباس دانستن عریانی

۳۷- اگر بخواهیم ابیات زیر را به ترتیب داشتن آرایه‌های «تشخیص - تشبیه - استعاره - کنایه - حس آمیزی» مرتب کنیم، کدام گزینه درست است؟

- الف) تا به آن کان ملاحمت نمکی تازه کنی / اول از مائده‌ی بی‌نمکان دست بشو
 ب) هم‌چو اوراق خزان پا به رکاب است حواس / از وفاداری اوراق خزان دست بشو
 ج) پیش‌تر زان که بشویند به خون رخسارت / داغ بر دل نه، از این لاله‌رخان دست بشو
 د) تا به شیرین جهان چون شکر و شیر شوی / کوه‌کن‌وار ز شیرینی جان دست بشو
 ه) آن‌قدر باش در این بوته که دل آب شود / آب چون شد دلت از هر دو جهان دست بشو
- ۱) ب - ج - الف - ه - د
 ۲) د - ج - ه - ب - الف
 ۳) الف - ج - ه - د - ب
 ۴) ج - ب - د - الف - ه

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بررسی آرایه‌ها:

تشخیص (بیت «ب»): نسبت دادن پادشاهی به حواس و وفاداری به اوراق خزان

تشبیه (بیت «ج»): لاله‌رخ: تشبیه رخ به لاله

استعاره (بیت «الف»): کان ملاحمت: استعاره از معشوق

کنایه (بیت «ه»): آب شدن دل در این‌ها کنایه از، از بین رفتن تمایلات لذت‌طلبانه / دست شستن کنایه از قطع دل‌بستگی

حس‌آمیزی (بیت «د»): شیرینی جان

۳۸- در کدام گزینه آرایه‌ی «تضمین» وجود دارد؟

- ۱) ناله‌ی فرهاد می‌آید هنوز از بیستون / رونق تفسیر قرآن وفا این آیه بود
 ۲) به تودیع تو جان می‌خواهد از تن شد جدا حافظ / به جان کندن وداعت می‌کنم حافظ خداحافظ
 ۳) برحسب حال مطلع شعری گزیده‌ام / و آورده‌ام به صورت تضمین و بس خوش است
 ۴) «صائب» این آن غزل حافظ شیراز که گفت / مژده ای دل که مسیحا نفسی می‌آید

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در بیت گزیده‌ی ۴ شاعر با آوردن مصرع‌ی از حافظ: «مژده ای دل که مسیحا نفسی می‌آید» از آرایه‌ی تضمین استفاده کرده است.

۳۹- در کدام بیت آرایه‌ی «حس آمیزی» وجود ندارد؟

- ۱) گر تو خواهی که یکی را سخن تلخ بگویی / سخن تلخ نباشد چو برآید به دهانت
 ۲) جای آن است که فخر آری و گویی امروز / خسرو ملک کلامم من شیرین گفتار
 ۳) ز بیگانه و خویش و نزدیک و دور / بدان لعل شیرین برآورد شور
 ۴) ز حرف سرد دل ما چو غنچه بگشاید / چراغ ما به نسیم سحر شود روشن

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. لعل شیرین: لعل استعاره از لب است و شیرین بودنش حس‌آمیزی به شمار نمی‌رود. بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) سخن تلخ / شیرین گفتار
 ۲) حرف سرد / حرف سرد

۴۰- کدام گزینه به درستی آرایه‌های دو بیت زیر را مشخص می‌کند؟

«ای بلبل خوش‌سخن چه شیرین نفسی / سرمست هوا و پای‌بند هوسی

ترسم که به یاران عزیزت نرسی / کز دست و زبان خویشتن در قفسی»

- ۱) حس‌آمیزی - مراعات‌نظیر - تشبیه
 ۲) تضاد - تشخیص - مجاز
 ۳) حس‌آمیزی - استعاره - کنایه
 ۴) حس‌آمیزی - تشبیه - تشخیص

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. «شیرین نفس» حس‌آمیزی / «ای بلبل» در این‌ها، بلبل مورد خطاب قرار گرفته است، بنابراین استعاره و تشخیص دارد. / «در قفس بودن» کنایه از «محبوس بودن»، «در تنگنا بودن»

۴۱- اگر ابیات زیر را بر اساس داشتن آرایه‌های «تلمیح، مجاز، کنایه، متناقض‌نما، جناس» مرتب کنیم، گزینه درست کدام است؟

- الف- گو شمع میارید در این جمع که امشب / در مجلس ما ماه رخ دوست تمام است
ب- مرا تحمل باری چگونه دست دهد / که آسمان و زمین بر نتافتند و جبال
پ- به صحرای هوس تا کی دلا در سر هوای گردی / نمی‌بینی رهی، ترسم که گم گردی چو واگردی
ت- حاصل ذوق و هنر خون جگر بود مرا / این هم از بی‌هنری‌های هنر بود مرا
ث- سر آن ندارد امشب که برآید آفتابی / چه خیال‌ها گذر کرد و گذر نکرد خوابی
(۱) الف، پ، ت، ث، ب (۲) ب، ث، پ، ت، الف (۳) ث، ب، پ، ت، الف (۴) ب، ت، ث، الف، پ

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. تلمیح بیت «ب» به آیه قرآنی «إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ ...»

مجاز بیت «ث»: «سر» مجاز از «تصمیم»

کنایه بیت «پ»: «سر در هوا بودن» کنایه از «هواس‌پرستی»

متناقض‌نما بیت «ت»: «بی‌هنری‌های هنر»

جناس بیت «الف»: «ما و ماه، جمع و شمع»

۴۲- کدام بیت فاقد آرایه «پارادوکس» است؟

- (۱) جمعیت خاطر ندهد دست کسی را / کاشفتگی از زلف پریشان تو دارد
(۲) گروهی سر به سر گویای خاموش / ولی چون بحر در بر کرده در جوش
(۳) چنین نقل دارم ز مردان راه / فقیران منعم گدایان شاه
(۴) موج ز خود رفته‌ای نیز خرامید و گفت / هستم اگر می‌روم گر نروم نیستم

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در همه ابیات آرایه «پارادوکس» وجود دارد. در بیت «۴» آرایه تضاد یافت می‌شود.

۴۳- همه‌ی آرایه‌های ادبی به‌جز در بیت زیر به کار رفته است.

«دین و دل به یک دیدن باختیم و خرسندیم / در قمار عشق ای دل کی بود پشیمانی»

- (۱) پارادوکس (۲) تشبیه (۳) واج‌آرایی (۴) ایهام

گزینه‌ی ۴ پاسخ صحیح است.

پارادوکس: بافتن و خرسند شدن / تشبیه: قمار عشق / واج‌آرایی: واج «د»

۴۴- در کدام بیت همه‌ی آرایه‌های «پارادوکس، ایهام، کنایه، تشبیه» به کار رفته است؟

- (۱) ای پادشاه، سایه ز درویش و مگیر
(۲) امشب به راستی شب ما روز روشن است
(۳) سفر دراز نباشد به پای طالب دوست
(۴) دور از تو در جهان فراخم مجال نیست
ناچار خوشه‌چین بود آن‌جا که خرمن است
عید وصال دوست علی‌رغم دشمن است
که خار دشت محبت گل است و ریحان است
عالم به چشم تنگدلان چشم سوزن است

گزینه‌ی ۴ پاسخ صحیح است.

پارادوکس: عالم به اندازهی سوراخ سوزن است. / ایهام: دور از تو ← ۱- در فراق و دوری تو ۲- از تو دور بار / کنایه: تنگدلان (اندوهگینان و افسردگان) / تشبیه: عالم مثل چشم سوزن است.

۴۵- در کدام گزینه آرایه‌ای ذکر شده که صحیح نیست؟

- (۱) از مضییق حیات درگذری
(۲) تا به جایی رسی که می نرسد
(۳) پا به راه طلب نه از ره عشق
(۴) آنچه بینی دلت همان خواهد
- وسعت ملک لامکان بینی (متناقض‌نما و تضاد)
پای اوهام و پایه‌ی افکار (طباق و تشخیص)
بهر این راه توشه‌ای بردار (تشبیه و استعاره)
وان چه خواهد دلت، همان بینی (حسن آمیزی و تکرار)

گزینه‌ی ۴ پاسخ صحیح است. پس آمیزی ندارد.

گزینه‌ی (۱): «ملک لامکان» پارادوکس است. / «مضیق» و «وسعت» تضاد هستند.

گزینه‌ی (۲): «رسی» و «نمی‌رسد» تضاد (طباق) هستند. / «پای اوهام» تشفیه است.

گزینه‌ی (۳): «راه طلب» و «ره عشق» اضافه‌ی تشبیهی هستند. / «راه» استعاره از «طلب» است.

۴۶- آرایه‌های «تشبیه، تلمیح، تضمین، تضاد و حسن تعلیل» به ترتیب در کدام ابیات آمده است؟

- الف- در این قمار کلان گنج‌های قارون‌ها
ب- شهریارا قلم خواجه چه خوش بذرافشان
ج- آتش مزین به خرمن دل‌ها که تخت جم
د- چرخ گردون همه چشمش به خم ابروی توست
هـ- ما آرزوی عشرت فانی نمی‌کنیم
- به باد رفت و چه گنجورها که مفلس شد
هر کسی آن درود عاقبت کار که کشت
آییننه شکسته بخت سکندر است
زان به هر گردش ماهانه هلال انگیز است
ما را سریر دولت باقی مسخر است
- (۱) ب، د، الف، ج، هـ (۲) ج، الف، ب، هـ، د
(۳) ج، ب، الف، د، هـ (۴) ب، الف، ج، هـ، د

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

ج) خرمن دل: اضافه تشبیهی، مصراع دوم هم تشبیه دارد. / الف) تلمیح به داستان قارون ثروتمند / ب) هر کسی آن درود عاقبت کار که کشت: سروده حافظ است و شهریار آن تضمین کرده است. / د) علت هلال بودن ماه آن است که چرخ گردون به را هم ابروی تو می‌نگرد.

۴۷- آرایه‌های «تضمین، واج‌آرایی، ایهام، استعاره» به ترتیب در کدام ابیات آمده است؟

- الف) چشم نرگس نگران است ولی داغ شقایق / چشم خونین شفق بیند و ابر مه آزار
ب) سال‌ها نالیدم از عشق گلی چون بلبل / گل خزان شد ناگه و خارم به پای جان خلید
ج) شهریارا سحر از خواجه زدم فالی گفت / مزده ای دل که مسیحا نفسی می‌آید
د) تو را به شیون شبگیر شهریار چه کار / که غنچه به فریاد بلبلان خندید
- (۱) د - الف - ب - ج (۲) ج - د - الف - ب (۳) ج - ب - الف - د (۴) د - ج - ب - الف

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

الف) نگران ایهام دارد ۱- نگرستن ۲- نارامت

ب) استعاره: پای جان

ج) تضمین: مصراع دوم را شهریار از حافظ تضمین کرده است.

د) واج‌آرایی: «ش» تکرار شده است.

۴۸- آرایه‌های بیت زیر، کدامند؟

«اشکم از لعل لبش سرخ و رخم از درد زرد / روزم از زلفش سیاه و مویم از هجرش سپید»

- (۱) تشبیه، جناس، تضاد، کنایه
(۲) تضاد، ایهام، جناس همسان، کنایه
(۳) تشبیه، ایهام، جناس، استعاره
(۴) استعاره، پارادوکس، کنایه، تضمین

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. (لعل لب ← تشبیه) (روزم سیاه است: کنایه از بربقتی) (درد و زرد ← جناس ناهمسان) (سپاه و سپید ← تضاد)

۴۹- آرایه‌های مقابل کدام بیت، غلط است؟

- (۱) مشیت آبی می‌کند خواب گران را تار و مار / قطره‌ی اشکی پی ویرانی عالم بس است (کنایه، اسلوب معادله)
- (۲) به هیچ و پوچ مرا عمر چون شرر بسته است / ز خود برون شدن من به یک نظر بسته است (تضاد، اسلوب معادله)
- (۳) حیرتی دارم که با این نشئه‌ی سرشار عشق / دار چون بر دوش خود دارد سر منصور را (تلمیح، استعاره)
- (۴) نعل حرصش از تردّد روز و شب در آتش است / هر که چون خورشید صائب دل به دنیا بسته است (استعاره، تشبیه)

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

گزینه‌ی ۱: بیت دارای اسلوب معادله، تار و مار کردن: کنایه

گزینه‌ی ۳: تلمیح به داستان منصور هلاج، تشنه عشق ← اضافه‌ی استعاری

گزینه‌ی ۴: نعل در آتش: کنایه، هرکس مانند فورشید ← تشبیه

۵۰- بیت زیر فاقد کدام آرایه‌هاست؟

«به سخن راست نیاید که چه شیرین سخنی / وین عجب‌تر که تو شیرین و من فرهادم»

- (۱) جناس تام، تشبیه (۲) جناس تام، کنایه (۳) تضاد، جناس ناقص (۴) حس آمیزی، تلمیح

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در بیت «سفن شیرین» آرایه‌ی حس آمیزی فلق کرده است و تلمیح به داستان شیرین و فرهاد دارد.

ببین «شیرین» در مصراع اول و شیرین در مصراع دوم، «جناس تام» وجود دارد. در مصراع دوم آرایه‌ی تشبیه یافت می‌شود، تو مانند

شیرین و من مانند فرهاد هستم. بیت فاقد آرایه‌ی «تضاد و جناس ناقص» است.

۵۱- آرایه‌های بیت زیر کدامند؟

«سمند چرخ که بی‌تازیانه می‌رقصد / پی سواری او زیر زین زرین باد»

- (۱) تشبیه، استعاره، جناس، واج آرایی (۲) کنایه، تشبیه، تلمیح، جناس
(۳) تشبیه، واج آرایی، تلمیح، استعاره (۴) کنایه، جناس، تلمیح، واج آرایی

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. چرخ: استعاره از آسمان و روزگار، سمند چرخ: اضافه‌ی تشبیه‌ی، چرخ می‌رقصد: استعاره، در مصراع دوم، واج

«ز، ی، ر» تکرار شده است ← واج آرایی

۵۲- آرایه‌های مقابل کدام بیت تماماً درست است؟

- (۱) گفتار تلخ از آن لب شیرین چو شکر است / ای جان من که خسرو خوبان عالمی (تناقض، حس آمیزی)
- (۲) شود آسوده هر کس در جوانی کار می‌سازد / که پیری کارهای سهل را دشوار می‌سازد (کنایه، تشبیه)
- (۳) نیست باکم ز آتش نمرودیان / گر بسوزاندم از کین چون خلیل (تناقض، تشبیه)
- (۴) عاقلان را تنگ‌دستی می‌شود رهبر به حق / رو به دریا می‌کند ابری که بی‌باران شود (تشخیص، تضاد)

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. «گفتار تلخ همچو شکر است» ← پارادوکس (تناقض)

گفتار تلخ ← حس آمیزی (ترکیب دو حس پشایی و شنوایی)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۲: «کار سافتن» کنایه از «تهیه دیدن». «پاره نمودن» / تشبیه ندارد.

گزینه ۳: «چون خلیل» تشبیه / «تناقض» ندارد.

گزینه ۴: «رو به دریا کردن ابر» تشخیص / «تضاد» ندارد.

۵۳- در کدام گزینه آرایه‌ی «تناقض» وجود ندارد؟

- (۱) گر لباس عفو تو بر خلق پوشد خُلق تو / در همه عالم نماند هیچ عریان دگر
- (۲) در حاضری‌ات ز خویش غایب شده‌ام / ای حاضر غایب! ز که جویم بازت؟
- (۳) چگونه می‌کشی صد بحر آتش؟ / چو اندر نفس خود یک قطره خونی
- (۴) گر چه پیدا و نهان با هم نمی‌گردند جمع / آن‌که پنهان است و پیدا در جهان پیداست کیست؟

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. آرایه‌ی پارادوکس در سایر گزینه‌ها:

(۲) حاضر غایب (۳) بحر آتش

(۴) پنهان بودن در عین پیدا بودن

۵۴- در کدام گروه از بیت‌ها آرایه‌ی «حس آمیزی» وجود دارد؟

- (الف) گر خود سخن ز زهره و از ماه بشنوم / نبود چنان کز آن بت دل‌خواه بشنوم
 - (ب) جان شیرینم فدای لعل تو / کاو بسی شیرین‌تر است از جان من
 - (ج) نتوان بر سخن روشن من پرده کشید / چه غم از موجه‌ی نیل است کف موسی را!
 - (د) نازکان از سخن سرد ز هم می‌پاشند / بر دل غنچه، دم باد صبا شمشیر است
 - (ه) بی لب شیرین نباید خسروی فرهاد را / ز آن‌که شاهی با لب شیرین چون شکر خوش است
- (۱) الف - ب - ج (۲) ب - ج - د (۳) الف - ج - د (۴) الف - ب - ه

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. بیت ب: جان شیرین / بیت ج: سخن روشن (آمیزش دو حس شنوایی و بینایی) / بیت د: سخن سرد (آمیزش دو حس شنوایی و لامسه)

۵۵- در کدام گزینه آرایه‌ی «پارادوکس» وجود ندارد؟

- (۱) درد بی‌دردی به جز مردن ندارد چاره‌ای / از علاج مردم بی‌درد می‌باید گذشت
- (۲) ای دل! مشو ز عشق پریشان و جمع باش / اوّل نگاه کن که پریشان کیستی
- (۳) اگر گویا و پیدایی یکی خاموش پنهان شو / خوشا خاموش گویا و خوشا پیدای پنهانی
- (۴) اگر ت سلطنت فقر ببخشند ای دل! / کم‌ترین ملک تو از ماه بود تا ماهی

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. آرایه‌ی پارادوکس در سایر گزینه‌ها:

(۱) درد بی‌دردی (۲) خاموش گویا / پیدای پنهان

(۳) سلطنت فقر

۵۶- آرایه‌های بیت «فرهاد شورانگیز اگر در پای سنگی جان بداد / گفتار شیرین، بی‌سخن در حالت آرد سنگ را»

در کدام گزینه درست آمده است؟

- (۱) تشبیه، تشخیص، کنایه
- (۲) جناس، استعاره، کنایه
- (۳) تضاد، حس‌آمیزی، تناسب
- (۴) تشخیص، حس‌آمیزی، تلمیح

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. گفتار شیرین: حس‌آمیزی / کل بیت: تلمیح، اشاره به داستان فرهاد و شیرین / در حالت آرد سنگ را: تشبیه، کنایه

۵۷- در کدام بیت آرایه‌ی «متناقض‌نما (پارادوکس)» به کار رفته است؟

- (۱) دردم فزود و دست به درمان نمی‌رسد / صبرم رسید و هجر به پایان نمی‌رسد
- (۲) بگویم تا بداند دشمن و دوست / که من مستی و مستوری (= پاکدامنی) ندانم
- (۳) ما هیچ متاعان، خجل از قدر رواجیم / در کشور ما رونق بازار، کساد است
- (۴) گر چو شبنم نفسی هم نفس گل بودم / بهره زان وصل، همان دیده‌تر بود مرا

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در این گزینه شاعر واژه «رونق» و «کساد» را به هم گره می‌زند و می‌گوید: «رونق بازار (که پدیده فوپی است)، کساد است (ما را بر سر دوراهی می‌گذارد)».

در گزینه‌های دیگر آرایه‌ی تضاد به کار رفته است که ما را به شک می‌اندازد.

۵۸- در کدام گزینه آرایه ادبی متناقض‌نما (پارادوکس) وجود ندارد؟

- (۱) این هم سفران پشت به مقصود روان‌اند / شاید که بمانم قدمی بیش‌تر افتم
- (۲) خامشی از کرده‌های بد به فریادم رسید / بی‌زبانی‌ها زبان عذرخواهی شد مرا
- (۳) از خلاف آمد عادت بطلب کام که من / کسب جمعیت از آن زلف پریشان کردم
- (۴) عاشقم بر قهر و بر لطفش به جد / وین عجب من عاشق این هر دو ضد

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. گزینه (۱): با ماندن، قدمی پلوتر رفتن: پارادوکس

گزینه (۲): بی‌زبانی، زبان عذرخواهی شد مرا: متناقض‌نما

گزینه (۳): کسب جمعیت از زلف پریشان کردن: متناقض‌نما

گزینه (۴): فقط تضاد دیده می‌شود بین «قهر» و «لطف»

۵۹- آرایه‌های بیت زیر، کدامند؟

«فلک در خاک می‌غلطید از شرم سرافرازی / اگر می‌دید معراج ز پا افتادن ما را»

(۱) تشبیه، مجاز، ایهام	(۲) استعاره، پارادوکس، کنایه
(۳) تشبیه، تضاد، کنایه	(۴) استعاره، تضاد، تشبیه

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. معراج ز پا افتادن: پارادوکس، فلک در خاک می‌غلطید: استعاره، از پا افتادن: کنایه

۶۰- در کدام گزینه آرایه‌های «تشبیه» و «پارادوکس» یافت می‌شود؟

- (۱) چنین نقل دارم ز مردان راه / فقیران منعم، گدایان شاه
- (۲) ز کوی یار می‌آید نسیم باد نروزی / از این باد ار مدد خواهی چراغ دل بی‌فروزی
- (۳) تو سرو جویباری، تو لاله بهاری / تو یار غمگساری، تو حور دلربایی
- (۴) چون پیاله دلم از توبه که کردم بشکست / همچو لاله جگرم بی می و میخانه بسوخت

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. پارادوکس (متناقض‌نما): «پراغ افروفتن با باد» / تشبیه: «پراغ دل»

۶۱- در همه ابیات آرایه «متناقض‌نما» وجود دارد، به جز:

- (۱) تا رنج تحمل نکنی گنج نبینی / تا شب نرود صبح پدیدار نباشد
- (۲) من از آن روز که در بند توام آزادم / پادشاهم که به دست تو اسیر افتادم
- (۳) دانی مشتاق چیست؟ زهر ز دست نگار / مرهم عشاق چیست؟ زخم ز بازوی دوست
- (۴) خیال روی کسی در سر است هر کس را / مرا خیال کسی کز خیال بیرون است

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در این بیت آرایه تضاد دیده می‌شود، ولی پارادوکسی وجود ندارد.

۶۲- در همه ی گزینه‌ها به جز گزینه ی همه ی آرایه‌های «حس آمیزی، نغمه ی حروف، تشخیص» وجود دارد.

- (۱) دل ما به دور رویت ز چمن فراغ دارد / که چون سرو پای‌بند است و چو لاله داغ دارد
- (۲) بوی جان از لب خندان قدح می‌شوم / بشنو ای خواجه اگر زان که مشامی داری
- (۳) صد رنگ سخن در لب هر برگ گلی هست / فریاد که گوش تو گران است در این باغ
- (۴) ای صبا برگی از آن گلشن بی‌خار بیار / حرف رنگینی از آن لعل گهربار بیار

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. نغمه ی حروف (واج‌آرایی): صامت «ر، د» / تشفیه: «پای‌بند بودن سرو» و «داغ‌دار بودن لاله» / حس‌آمیزی ندارد. تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ی ۲: حس‌آمیزی: «شنیدن بو» / واج‌آرایی (نغمه ی حروف): صامت «ن» و مصوت «ا» / تشفیه «لب فندان قرح»

گزینه ی ۳: حس‌آمیزی: «صد رنگ سخن» / نغمه ی حروف (واج‌آرایی): صامت «ر» / تشفیه: «لب برگ گل»

گزینه ی ۴: حس‌آمیزی: «حرف رنگین» / نغمه ی حروف (واج‌آرایی): صامت «ب، ر» / «صبا» مورد قطاب قرار گرفته، پس تشفیه

۶۳- در کدام گزینه آرایه‌ی «متناقض‌نما» به کار نرفته است؟

- (۱) رها کنید تن در دهم به بدنای / که نام نیک در آیین عاشقی، ننگ است
- (۲) وفا کردیم و با ما غدر کردند / برو سعدی که این پاداش آن است
- (۳) مشو مقیم در آبادی خراب جهان / چو کس مقیم نماند در این خراب‌آباد
- (۴) گوش ترحمی کو کز ما نظر نبوشد / دست غریق یعنی فریاد بی صدایم

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در گزینه‌ی ۲ آرایه‌ی متناقض‌نما وجود ندارد و تضاد بین «وفا و غدر» وجود دارد. آرایه‌ی متناقض‌نما در گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی ۱: ننگ بودن نام نیک

گزینه‌ی ۳: «آبادی خراب» و «خراب‌آباد»

گزینه‌ی ۴: فریاد بی صدایم

۶۴- همه‌ی آرایه‌های کدام گزینه در بیت زیر به کار رفته است؟

«هر نفس آواز عشق می‌رسد از چپ و راست / ما به فلک می‌رویم، عزم تماشا که راست؟»

- (۱) تشبیه - تضاد - جناس
- (۲) جناس - واج‌آرایی - تشبیه
- (۳) تلمیح - حس‌آمیزی - تناقض
- (۴) تضاد - مجاز - تلمیح

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

تضاد: چپ و راست

مجاز: «چپ و راست» مجاز از هر طرف و همه‌جا / «فلک» مجاز از «عالم معنا»

تلمیح: مصرع دوم اشاره به «اَنَا لِلَّهِ وَ اَنَا اِلَيْهِ رَاجِعُونَ» و «كُلُّ شَيْءٍ يَرِيعُ اِلَى اَصْلِهِ» دارد.

تشخیص و استعاره: عشق مانند انسانی است که آواز دارد.

جناس همسان: راست (مقابل چپ) و راست (را است)

۶۵- ترتیب ابیات زیر به لحاظ داشتن آرایه‌های «تلمیح، حس‌آمیزی، کنایه، استعاره و جناس» در گزینه‌ی درست آمده است.

- (الف) بروید ای حریفان، بکشید یار ما را / به من آورید آخر، صنم گریزپا را
- (ب) به ترانه‌های شیرین، به بهانه‌های زرین / بکشید سوی خانه، مه خوب خوش‌لقا را
- (ج) بشنو این نی چون شکایت می‌کند / از جدایی‌ها حکایت می‌کند
- (د) ما به فلک بوده‌ایم، یار ملک بوده‌ایم / باز همان‌جا رویم، جمله که آن شهر ماست
- (ه) بخت جوان یار ما، دادن جان کار ما / قافله‌سالار ما، فخر جهان مصطفاست

- (۱) د - ب - ه - الف - ج (۲) ج - د - الف - ب - ه (۳) ج - ه - الف - د - ب (۴) الف - د - ب - ج - ه

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

تلمیح د: اشاره به آیه‌ی «اَنَا لِلَّهِ وَ اَنَا اِلَيْهِ رَاجِعُونَ»

حس‌آمیزی ب: «ترانه‌های شیرین»

کنایه ه: «بخت جوان داشتن» کنایه از «سعادتمندی» و «جان دادن در کاری» کنایه از «مرگ به سبب علاقه‌ی زیاد» است.

استعاره الف: «صنم» استعاره از «شمس تبریزی» است.

جناس ج: «حکایت و شکایت»

۶۶- اگر ابیات زیر را به ترتیب داشتن آرایه‌های «جناس، تشخیص، مجاز، متناقض‌نما» مرتب کنیم، گزینه درست کدام است؟

- الف گر چنین از آه سرد آتش زند در بوستان / عندلیبان را سمندر می‌کند فصل خزان
 ب) گرچه من خود ز عدم دل‌خوش و خندان زادم / عشق آموخت به من شکل دگر خندیدن
 ج) با زمانی دیگر انداز ای که پندم می‌دهی / کاین زمانم گوش بر چنگ است و دل در چنگ نیست
 د) دل عالمی بسوزی چو عذار برفروزی / تو از این، چه سود داری که نمی‌کنی مدارا؟
 ۱) ب، الف، د، ج ۲) د، الف، ب، ج ۳) ج، الف، د، ب ۴) ج، ب، د، الف

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. بیت «ج»: «جناس همسان (تام): «هنگ» اول: نوعی ساز و «هنگ» دوم: دست / بیت «ب»: «عشق می‌آموزاند» تشفیه / بیت «د»: «عالم» مجاز از «مردم عالم» / بیت «الف»: «آتش زدن آه سرد» متناقض‌نما

۶۷- آرایه‌های «متناقض‌نما، کنایه، تلمیح، حس آمیزی، جناس همسان» به ترتیب در کدام گزینه دیده می‌شود؟

- الف) رنگِ رطوبت چمن دهر بنگرید / کاندِر بغل سیاه شد آینه لاله را
 ب) مبارزان جهان قلب دشمنان شکنند / تو را چه شد که همه قلب دوستان شکنی
 ج) ای ماه‌روی حاضر غایب که پیشِ دل / یک روز نگذرد که تو صدبار نگذری
 د) آینه‌ای طلب کن تا روی خود ببینی / وز حُسن خود بماند انگشت در دهانت
 ه) تو را به گوهر دل کرده‌اند امانت‌دار / ز دزد امانت حق را نگاه‌دار، مخسب
 ۱) ج - د - ه - الف - ب ۲) الف - ب - ج - د - ه ۳) ج - د - ب - الف - ه ۴) الف - ج - ه - د - ب

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. متناقض‌نما در بیت «ج»: حاضر غایب
 کنایه در بیت «د»: انگشت در دهان ماندن (متعجب و شگفت‌زده شدن)
 تلمیح در بیت «ه»: اشاره به آیه امانت دارد: (إِنَّا عَرَفْنَا الْإِمَانَةَ...) (صفحه ۶۲)
 حس آمیزی در بیت «الف»: رنگ رطوبت، درآمیختن دو حس بینایی و لامسه
 جناس همسان در بیت «ب»: قلب دشمن به معنی قلب سپاه دشمن است و قلب دوستان به معنی دل دوستان است. قلب در معنی میانه سپاه دشمن را سال گذشته خوانده‌اید: تو قلب سپه را به آیین برار.

۶۸- در همه گزینه‌ها به آرایه‌های بیت زیر اشاره شده است، به جز:

دلم چو شد اسیر درد بی‌درمان بی‌درمان ما کن

- ۱) واج آرایی - تکرار - تضاد
 ۲) تضاد - پارادوکس - تشخیص
 ۳) جناس - استعاره - کنایه
 ۴) مراعات نظیر - استعاره - تکرار

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. دلم اسیر شد: استعاره و تشفیه
 تکرار: واژه «درد» / تکرار صامت‌های «د»، «ر» و مصوت «ا»

پارادوکس: «درد بی‌دردی»

تضاد: «درد» و «دوا»

مراعات نظیر: درد، دوا، درمان

کنایه: اسیر شدن: مبتلا شدن

۶۹- درباره‌ی بیت «کبوتری بدم از چنگ باز رسته دریغ / که چنگ باز به پای کبوتر آمد باز» کدام گفته درست نیست؟

(۱) شاعر با واژه‌ی «باز» جناس همسان به وجود آورده است.

(۲) شاعر با واژه‌ی «چنگ» جناس همسان به وجود آورده است.

(۳) «کبوتر» در مصراع دوم «استعاره» است.

(۴) «بدم» فعل و «رسته» صفت است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

گزینه‌ی ۱: «باز» سوم معنی «دوباره» می‌دهد در حالی که در دو مورد قبلی «باز» همان عقاب و شاهین است ← جناس تام وجود دارد.

گزینه‌ی ۲: «چنگ» در هر دو مصراع یک معنا دارد (چنگال) ← آرایه‌ی تکرار وجود دارد.

گزینه‌ی ۳: شاعر در مصراع نفست خود را به کبوتر تشبیه کرده و در مصراع دوم «کبوتر» یانشین شاعر شده و استعاره است.

گزینه‌ی ۴: «بدم» را باید «بدم» خواند که مففف فعل «بودم» است. رسته (رهیده) صفت «کبوتر» در مصراع اول است.

۷۰- آرایه‌های «جناس، کنایه، استعاره، حس آمیزی، اسلوب معادله» در کدام بیت‌های زیر دیده می‌شود؟

الف) به شهرم یکی مهربان دوست بود / تو گفتی که با من به یک پوست بود

ب) چو رستم به گفتار او بنگرید / ز بدها گمانیش کوتاه دید

ج) تن ما به ماه ماند که ز عشق می‌گدازد / دل ما چو چنگ زهره که گسسته تار بادا

د) از کار خیر عزم تو هرگز نگشت باز / هرگز ز راه باز نگشته است هیچ تیر

ه) زین واقعه هیچ دوست دستم نگرفت / جز دیده که هر چه داشت بر پایم ریخت

۱) ه - الف - ج - ب - د (۲) ه - ب - ج - الف - د (۳) الف - ه - د - ب - ج (۴) الف - ه - ب - د - ج

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

بیت الف) با کسی در یک پوست بودن کنایه از همزاد بودن و بسیار صمیمی بودن است (مانند دو مغز بادام داخل یک پوسته‌ی بادام)

بیت ب) «نگریستن به گفتار» حس آمیزی است.

بیت ج) این که زهره (سیاره‌ی ماهیر) ساز چنگ داشته باشد، تشفیف و نوعی استعاره است.

بیت د) مصراع دوم مثال و مصراع اول است و دو بیت استقلال دستوری دارند.

بیت ه) «دست - دوست» جناس ناهمسان دارند.

۷۱- در کدام گزینه همه‌ی آرایه‌های «استعاره - جناس ناقص - تناسب - کنایه - تشبیه» وجود دارد؟

۱) گردباد دامن صحرای بی‌سامانی‌ام / هیچ کس را دل نمی‌سوزد به سرگردانی‌ام

۲) چو تیر مدارید ز ما چشم اقامت / کز قامت خم‌گشته در آغوش گمانیم

۳) راز پنهانی که دارم در دل روشن، چو آب / بی‌تأمل می‌توان خواند از خط پیشانی‌ام

۴) دامنم پاک است چون صبح از غبار آرزو / می‌دهد خورشید تابان بوسه بر پیشانی‌ام

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. بررسی آرایه‌ها در گزینه‌ی (۲):

استعاره: نسبت دادن چشم به تیر / آغوش کمان (اضافه‌ی استعاری)

جناس ناقص: اقامت و قامت / تناسب: تیر، کمان / کنایه: چشم داشتن / تشبیه: تشبیه خود به تیر

۷۲- قالب شعری کدام گزینه با بقیه متفاوت است؟

- (۱) ای کعبه به داغ ماتمت، نیلی پوش / وز تشنگیات فرات در جوش و خروش
جز تو که فرات، رشحه‌ای از یم توس / دریا نشنیدم که کشد مشک به دوش
- (۲) که اینان ز آب و گل دیگرن / نگهبان دین، حافظ کشورند
بداندیش را آتش خرمن‌اند / خدنگی گران بر دل دشمن‌اند
- (۳) خویش را دیدند سیمرخ تمام / بود خود سیمرخ، سی مرغ تمام
محو او گشتند آخر بر دوام / سایه در خورشید گم شد والسلام
- (۴) دفاع از وطن، کیش فرزانی ست / گذشتن ز جان، رسم مردانگی ست
کسی کز بدی دشمن میهن است / به یزدان که بدتر ز اهریمن است

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. این گزینه در قالب رباعی و سایر گزینه‌ها در قالب مثنوی هستند.

۷۳- آرایه‌های کنایه، حسن تعلیل، ایهام، جناس در کدام گزینه دیده می‌شود؟

- (۱) غلام آن لب ضحاک و چشم فتانم / که کید سحر به ضحاک و سامری آموخت
- (۲) پا بر سر سبزه تا به خواری ننهی / کان سبزه ز خاک لاله‌رویی رسته است
- (۳) شهره شهر مشو تا نهم سر در کوه / شور شیرین منما تا نکنی فرهادم
- (۴) درازی شب از مژگان من پرس / که یک دم خواب در چشم نگشته است

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. کنایه: پا بر پیزی گذاشتن (نادیده گرفتن)

ایهام: روی (پهره - رویدن)

حسن تعلیل: مصراع دوم جواب ادبی است.

جناس: «تا»، «پا»

۷۴- در کدام بیت آرایه داخل کمانک نادرست ذکر شده است؟

- (۱) قاضی شهر عاشقان باید / که به یک شاهد اختصار کند (ایهام)
- (۲) ای عجب دردی است جان را بس عجب / مانده در اندیشه آن روز و شب (جناس)
- (۳) جو فروش است آن نگار سنگدل / با من او گندم نمایی می‌کند (تشبیه)
- (۴) چرا خوانم چو فرقان کردم از بر / به جای ختم قرآن مدح دهقان؟ (تشبیه)

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در بیت گزینه (۴) حرف «پو» به معنی «وقتی که، زمانی که» است و از ادوات تشبیه مفسوب نمی‌گردد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): ایهام: «شاهد»: ۱- زیبارو، ۲- گواه

گزینه (۲): جناس: «جان» و «آن»

گزینه (۳): تشبیه: سنگدلی، دلی که در سفتی به سنگ می‌ماند.

۷۵- کدام بیت فاقد آرایه جناس و دارای آرایه‌های ایهام و تشبیه است؟

- (۱) نافه داری بر هر خشک دمانی مگشا / اول آن به که طلبکاری عطار کنی
- (۲) هر کسی را چون قدح دوری است در بزم سخن / نوبت ما چون رسد صائب سخن خواهیم کرد
- (۳) مشک از چین طلب که نیم شبی / چینی از زلف تو به چین افتاد
- (۴) روزی برون آمد ز شب طالب فنا گشت از طلب / شور جهان‌سوزی عجب در انجمن افتاده شد

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. بیت گزینه (۲) جناس ندارد. / ایهام: «دور»: ۱- دوره و زمانه، ۲- پرفش و دور دادن پیمانه شراب /

تشبیه: بزم سفن

۷۶- در همه ابیات به جز «جناس» وجود دارد.

- (۱) جهان پناها، در زحمت ز دور فلک / تو دادبخشی و داد من از فلک بستان
- (۲) پرده مطرب از دست برون خواهد برد / آن اگر زان که در این پرده نباشد بارم
- (۳) ز طاق ابروی تو پشت طاقتم خم شد / سرشک سرخ ز لعل توام دمام شد
- (۴) عنان باد نخواهم ز دست داد کنون / ولی چه سود که در دست نیست جز بادم

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

واژه «فلک» در این گزینه در معنای یکسان «آسمان و روزگار» به کار رفته است و جناس ندارد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۲»: پرده (موسیقی) و پرده (عقاب): (جناس تام یا همسان)

گزینه «۳»: طاق و طاقت: (جناس ناقص یا ناهمسان)

گزینه «۴»: دار و باد: (جناس ناقص یا ناهمسان)

۷۷- در کدام بیت آرایه حسن تعلیل دیده می‌شود؟

- (۱) زیور آسمان چو بگشایند / کله‌های هوا بیارایند
- (۲) زنگ ظلمت به صیقل خورشید / هم‌چو آئینه پاک بزدایند
- (۳) اختران نور مهر دزدیدند / زان بدو هیچ روی نمایند
- (۴) خیز مسعود سعد، رنجه مباش / هم‌چنینند و هم‌چنین بایند

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. «اختران از آن جهت بهره‌شان را بر خورشید نمی‌کشایند زیرا که فروغ او را دزدیده‌اند.» این دلیل

غیرواقعی اما ادبی است و حسن تعلیل است.

۷۸- در کدام گزینه آرایه‌های «جناس تام و تشبیه» وجود دارد؟

- (۱) ای آفتاب از ورق رویت آیتی / از خوبی تو قصه‌ی یوسف حکایتی
- (۲) صبح امید همان است و رخ یار همان / تار آن طره‌ی شب‌رنگ و شب تار همان
- (۳) تو کیستی، ز کجایی، که آسمان کبود / هزار چشم به راه تو از ستاره گشود
- (۴) دوی درد جدایی کجا به صبر توان کرد؟ / بیار شربت وصل ار طبیب درد فراقی

گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. جناس تام: تار (رشته‌ی مو)، تار (تاریک) / تشبیه: صبح امید (اضافه‌ی تشبیه‌ی) / رخ یار به صبح امید /

طره به شب / شب تار به تار طره‌ی شب‌رنگ

۷۹- در بیت زیر چه آرایه‌هایی وجود دارد؟

«چرا ز غیر شکایت کنم؟ که هم‌چو حباب / همیشه خانه‌خراب هوای خویشتم»

- (۱) ایهام تناسب - تضاد - حس آمیزی
- (۲) ایهام - تشبیه - کنایه
- (۳) تشبیه - تناسب - تناقض
- (۴) جناس - واج‌آرایی - حسن تعلیل

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ایهام: هوا: ۱- هوس ۲- گاز تنفسی

تشبیه: خود به حباب

کنایه: خانه‌خراب کنایه از شکست‌خورده، زیان‌دیده و بی‌بهره

۸۰- کدام گزینه در «قالب رباعی» سروده شده است؟

- (۱) هندویی کز مژگان کرد مرا لاله قطار/ سوخت از آتش غم جان مرا هندووار
گفت لا حول و لا قوة الا بالله/ این چه گل بود که بشکفت میانش پر خار
- (۲) خاقان شرق و غرب که در شرق و غرب اوست/ صاحب قران خسرو و شاه خدایگان
خورشید ملک پرور و سلطان دادگر/ دارای دادگستر و کسرای کی نشان
- (۳) دانای نهان و آشکارا/ کو داد گهر به سنگ خارا
دارای سپهر و اخترانش/ دارنده ی نعش و دخترانش
- (۴) گیر ای دل من عنان آن شاهنشاه/ امشب به کنارم بنشین هم چون ماه
ور گوید فردا مشنو زود بگوی/ لا حول و لا قوة الا بالله

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. رباعی به شعری گفته می شود که مصراع های یکم، دوم و چهارم آن هم قافیه است و وزن و آهنگ آن، معادل «لا حول و لا قوة الا بالله» است. گزینه ی (۴) ویژگی های یاد شده را دارد.

۸۱- آرایه های بیت «سر شبگیری آن قامت موزون دارد / قد گر از سرو کشد یک سر و گردن مهتاب» در کدام

گزینه وجود دارد؟

- (۱) اسلوب معادله، جناس، تشخیص، تناسب
 - (۲) اسلوب معادله، حس آمیزی، جناس، تلمیح
 - (۳) مجاز، استعاره، مراعات نظیر، تناقض
 - (۴) مجاز، استعاره، تشخیص، حسن تعلیل
- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. سر (در مصراع اول): مجازاً قصر / مهتاب که قد می کشد: تشفیه، استعاره / بالاتر رفتن مهتاب از قد سرو برای دیرن قامت موزون یاد است: حسن تعلیل

۸۲- اگر هر گزینه بیتی از یک شعر باشد، قالب شعری (وزن) کدام گزینه متفاوت است؟

- (۱) ای کعبه به داغ ماتمت نیلی پوش / وز تشنگی ات فرات در جوش و خروش
 - (۲) دفاع از وطن کیش فرزاندگی است / گذشتن ز جان، رسم مردانگی است
 - (۳) خویش را دیدند سیمرخ تمام / بود خود سیمرخ، سی مرغ تمام
 - (۴) که اینان ز آب و گل دیگرند / نگهبان دین، حافظ کشورند
- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. قالب رباعی از دو بیت یا چهار مصراع تشکیل شده که مصراع اول و دوم و چهارم هم قافیه است و وزن آن معادل «لا حول و لا قوة الا بالله» است و هبای اول شعر از صامت و مصدوت بلند تشکیل شده است.

بیت گزینه «۱»، بر این وزن است و در قالب رباعی است.

۸۳- شعر زیر در چه قالبی سروده شده است؟

«ما مرغ سحرخوان شکفت آواییم / خونین پر و بالیم و شفق سیماییم»

در معبر تاریخ چو کوهی بشکوه / صدبار شکسته ای و پابر جاییم»

- (۱) رباعی
- (۲) مثنوی
- (۳) قطعه
- (۴) چهارپاره

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. رباعی از چهار مصراع تشکیل می شود و مصراع های اول، دوم و چهارم آن، هم قافیه هستند و وزن و آهنگ آن، معادل «لا حول و لا قوة الا بالله» است. گاه در رباعی، مصراع سوم نیز با دیگر مصراع ها هم قافیه می شود. در مثنوی هر بیت قافیه ای مستقل دارد و در قطعه و چهارپاره، فقط مصراع های زوج هم قافیه اند.

۸۴- در کدام بیت همه‌ی آرایه‌های «کنایه - حسن تعلیل - استعاره - مراعات نظیر - نغمه‌ی حروف» وجود دارد؟

- (۱) به فکر باغ و غم آسیا چرا باشم؟ / که آسمان و زمین باغ و آسیای من است
 - (۲) هزار خوشه‌ی پروین به نیم‌جو نخرم / که رزق من ز دو چشم ستاره‌زای من است
 - (۳) به پاکی گهر من چرا نازد بحر؟ / که خانه‌ی صدفش روشن از صفای من است
 - (۴) ز روی بستر گل شبنم چو برخیزد / ز گرد بالش خورشید متکای من است
- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. بررسی آرایه‌ها در گزینه‌ی (۳): کنایه: روشن بودن خانه کنایه از رونق و صفا داشتن آن خانه / حسن تعلیل: دلیل روشن بودن خانه‌ی صدف، صفای و وجود شاعر دانسته شده است. / استعاره: این که بصر به پیزی بنازد، استعاره از نوع تشفیه است. / مراعات نظیر: گهر، بصر، صدف / نغمه‌ی حروف: تکرار همدت «ن»

۸۵- آرایه‌های بیت «تا نگردد عیش شیرینش ز چشم شور تلخ / از سر پر مغز گردد پسته خندان در لباس» در کدام گزینه به درستی آمده است؟

- (۱) ایهام، حسن تعلیل، تشخیص، تشبیه
 - (۲) ایهام تناسب، تشبیه، استعاره، حس آمیزی
 - (۳) حس آمیزی، تشخیص، تضاد، جناس تام
 - (۴) استعاره، حسن تعلیل، تضاد، تشخیص
- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. بیت صورت سؤال تشبیه و جناس تام ندارد، پس تنها گزینه درست گزینه (۴) است چون بیت تشفیه دارد، پس استعاره هم در بیت وجود دارد. واژه‌های «شیرین و تلخ» تضاد دارند. مصراع دوم حاوی یک دلیل شاعرانه است، پس حسن تعلیل وجود دارد.

۸۶- در بیت «چراغ روی تو را شمع گشت پروانه / مرا ز حال تو با حال خویش پروا نه» کدام آرایه‌ها همگی دیده می‌شوند؟

- (۱) جناس، تشبیه، تناسب، تکرار
 - (۲) حسن تعلیل، تشبیه، کنایه، تناقض
 - (۳) جناس، تکرار، تناسب، تناقض
 - (۴) حسن تعلیل، ایهام، تشخیص، مجاز
- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. پروانه (در مصراع اول) با پروا، نه (در معنای باکی نیست) جناس دارند. / چراغ روی تو: تشبیه / پروانه و شمع و چراغ: تناسب (مراعات نظیر) / «هال» تکرار شده است.

۸۷- آرایه‌های بیت زیر، کدام‌اند؟

«ساز هستی غیر آهنگ عدم چیزی نداشت / هر نوایی را که وا دیدم خموشی می‌سرود»

- (۱) استعاره، مجاز، ایهام، تضاد، حسن تعلیل
 - (۲) تشبیه، مجاز، پارادوکس، کنایه، حسن تعلیل
 - (۳) تشبیه، تضاد، ایهام، پارادوکس، حس آمیزی
 - (۴) استعاره، اغراق، ایهام تناسب، جناس، حس آمیزی
- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. تشبیه: ساز هستی، آهنگ عدم / تضاد: هستی و عدم / حس آمیزی: دیدن نوا / ایهام: نوا / تناقض: نوا خاموشی می‌سراید. / ایهام: آهنگ ← ۱- قصد و عزم ۲- نغمه و نوا

۸۸- کدام بیت، دارای «تلمیح، تضمین و حسن تعلیل» است؟

- (۱) نیازی نیست با شعرم تخلص خواجه خود فرمود / که چرخ، این سکه‌ی دولت به نام شهریاران زد
 - (۲) شهر ری خالی شد از مهر و محبت خواجه گفت / مهربانی کی سرآمد شهریاران را چه شد
 - (۳) نگین ملک سلیمان چراغ عرش خداست / گرش نه حلقه برانگشت اهرمن باشد
 - (۴) لاله چون تاج فریدون بدرخشد کز کوه / پرچم کاوه‌ی نوروز پدیدار آمد
- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. تلمیح به این اعتقاد قدما که بر این باور بودند چرخ (آسمان) بفت و اقبال انسان‌ها را رقم می‌زند. مصراع دوم تضمین از شعر حافظ. دلیل نیاروردن تخلص مشهور بودن اسم شهریاران حسن تعلیل دارد.

۸۹- هر دو آرایه‌ی مقابل کدام بیت درست است؟

- (۱) پیمانه‌ی حیاتم پر شد فغان که نتوان / پیمان از او گرفتن پیوند از او بریدن (حسن تعلیل - جناس)
- (۲) برخیز تا به پای شود روز رستخیز / وانگه بین شهید غمت در چه حالت است (تلمیح - ایهام)
- (۳) شد چمن انجمن از بوی خوشش پنداری / که سمن در بغل و گل به گریبان دارد (جناس - حس آمیزی)
- (۴) اسباب پریشانی جمع است برای من / جمعیت اگر خواهی زان طره پریشان باش (پارادوکس - مجاز)

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. پارادوکس ← جمعیت (آسودگی) با پریشانی - مجاز ← طره: وجود یار
گزینه ۱) حسن تعلیل ندارد / جناس: پیمانه و پیمان
گزینه ۲) تلمیح: اشاره به زنده شدن مردگان در روز قیامت / ایهام ندارد
گزینه ۳) جناس: سمن و سمن / حس آمیزی ندارد

۹۰- ابیات زیر در چه قالبی سروده شده‌اند؟

«وقت است که در بر آشنایی بزنی / تا بر گل و سبزه تکیه جایی بزنی»

زان پیش که دست و پا فرو بندد مرگ / آخر کم از آن که دست و پای بزنی»

- (۱) رباعی (۲) دوبیتی (۳) چهارپاره (۴) مثنوی

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. قالب ابیات داده شده، «رباعی» است. بر اساس ص ۸۷. فارسی «۲»

۹۱- در کدام بیت هر سه آرایه «تشبیه، استعاره و حسن تعلیل» وجود دارد؟

- (۱) به تلخ رو مکن اظهار تنگ دستی خویش / که از تیانچه بحرست روی مرجان سرخ (تیانچه: سیلی)
- (۲) جان سوزتر ز آتش قهر است لطف عشق / اشک کباب از رخ خندان آتش است
- (۳) رخت هستی زین جهان مختصر خواهیم برد / کشتی از خشکی به دریای گهر خواهیم برد
- (۴) بهشت دل گشای من دل شب هاست می ترسم / که گیرد چرخ کم فرصت ز دستم دامن شب را

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. گزینه «۲»: حسن تعلیل: عشق، از قهر و غضب جان سوزتر است، به همین دلیل است که هنگام کباب کردن، قطراتی از گوشت خارج می شود، رخ فندان آتش باعث اشک ریختن کباب می شود. / تشبیه: آتش قهر / استعاره: اشک کباب رخ فندان آتش

۹۲- اگر بخواهیم ابیات زیر را به ترتیب داشتن آرایه‌های «تضاد - جناس - تشخیص - حسن تعلیل» مرتب کنیم،

کدام گزینه درست است؟

(الف) ابر تا بر سر او سایه فکن گشته ز شرم / زیر سیلاب عرق غرقه‌ی طوفان بوده‌ست

(ب) ای در خجالت رخ و زلف تو روز و شب! / وی در حمایت لب و چشم تو شهد و سم!

(ج) مگر شرمنده از تیغ شه و ابروی جانان شد / که امشب ماه عید اندر نقاب ابر پنهان شد

(د) آتش خاطرت چو آب آمد / آب شمشیر تو چو آتش باد

(ه) گفتم ای جان شدم از نرگس مست تو خراب / گفت در شهر کسی نیست ز دستم هشیار

- (۱) ج - ب - الف - د (۲) ب - الف - د - ه (۳) د - ه - ب - ج (۴) ج - ب - ه - الف

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

تضاد (بیت د): آتش ≠ آب

جناس (بیت ه): مست و دست

تشخیص (بیت ب): جان بخشی به رخ، زلف، لب، چشم و همین طور به روز، شب، شهر، سم

حسن تعلیل (بیت ج): شاعر دلیل پنهان شدن ماه را در پشت ابر، شرمندگی اش از دیرین تیغ شاه و کمان ابروی معشوق می داند.

۹۳- کدام گزینه بیت‌های زیر را به‌ترتیب داشتن آرایه‌های «ایهام، تشبیه، تضاد، جناس، حسن‌تعلیل» مرتب می‌کند؟

- (الف) گفתי هوای باغ در ایام گل خوش است / ما را به در نمی‌رود از سر هوای یار
(ب) آتش آه است و دود می‌رودش تا به سقف / چشمه چشم است و موج می‌زندش بر کنار
(ج) هیچ کس بی‌دامن تر نیست لیکن دیگران / باز می‌پوشند و ما بر آفتاب انداختیم
(د) شراب وصلت اندر ده که جام هجر نوشیدم / درخت دوستی بنشان که بیخ صبر برکندم
(ه) غم گردد دل مردم آزاد نگردد / پیوسته از آن سرو جوان است در این باغ

- (۱) ج - الف - د - ب - ه
(۲) ج - د - الف - ه - ب
(۳) ج - ب - د - الف - ه
(۴) الف - ب - ج - ه - د

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. بیت «ج»، ایهام: «باز» ۱- دوباره ۲- آشکارا «دامن تر»: ۱- گناهکار ۲- دامن مرطوب / بیت «ب»، تشبیه: آتش به آه و چشم به چشمه تشبیه شده است. / بیت «د»، تضاد: وصل و هجر / بیت «الف»، جناس: هوا (گاز بی‌رنگ و بو) و هوا (عشق) / بیت «ه»، حسن‌تعلیل: شاعر علت همیشه سبز بودن سرو را ترک تعلقات دنیا و داشتن آزادگی می‌داند.

۹۴- کدام گزینه، به ترتیب نشان‌دهنده‌ی آرایه‌های ابیات زیر است؟

- (الف) زنهار همی‌خواستم از تیغ جفایش / دل گفت: مگو بیهوده، زنهار چه باشد؟
(ب) از گلبن زمانه مرا بهره خار بود / وز جام روزگار نصیبم خمار بود
(ج) ابر را گر نه بر او دل سوز است / آبش از دیده چرا بگشاده است؟
(د) کسی که برق محبت در او زند آتش / ز تاب سایه‌ی او آفتاب می‌سوزد

- (۱) تشبیه - تناقض - حسن‌تعلیل - تضاد
(۲) استعاره - تضاد - حسن‌تعلیل - پارادوکس
(۳) جناس همسان - تشبیه - تشخیص - تضاد
(۴) تشبیه - تضاد - تشخیص - حسن‌تعلیل

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

(الف) استعاره: «دل گفت» تشفیص و استعاره دارد. در این بیت «تیغ جفا» اضافه‌ی تشبیه‌ی است ولی جناس همسان وجود ندارد، پس فقط گزینه‌ی ۳ رد می‌شود.

(ب) تضاد: گلبن ≠ خار. در این بیت تناقض وجود ندارد و گزینه‌ی ۱ نیز حذف می‌شود.

(ج) حسن‌تعلیل: ابر به علت دلسوزی می‌گیرد (= می‌بارد). در این بیت تشفیص هم وجود دارد، پس گزینه‌ای حذف نمی‌شود.

(د) پارادوکس: تاب (= حرارت) سایه - تاب سایه آفتاب را می‌سوزاند. در این بیت حسن‌تعلیل وجود ندارد، بنابراین گزینه‌ی ۴ نادرست است و پاسخ گزینه‌ی ۲ است.

۹۵- آرایه‌های «جناس ناهمسان - استعاره - تشبیه - حسن‌تعلیل - تناقض» به‌ترتیب در کدام ابیات آمده است؟

- (الف) ز صبا سنبل او دوش به هم برمی‌شد / وز نسیمش همه آفاق معطر می‌شد
(ب) هر روز به کوی تو جوانان / جان کاشته و جگر دروده
(ج) صنم چین به جمال تو تشبه می‌کرد / نام معبودی از آن روی بر اصنام افتاد
(د) رویت که از او عالم خوبی به نظام است / چشم بد از او دور یکی ماه تمام است
(ه) هر زمان بر سر آتش نهدم آب دو دیده / بس که پیدا کند اسرار که در سینه نهان است

- (۱) ه - الف - ب - ج - د - ۲) ب - الف - د - ج - ه - ۳) الف - ج - د - ب - ه - ۴) ه - ج - د - الف - ب

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

(الف) استعاره: سنبل استعاره از زلف معشوق / ب) جناس ناهمسان: جوان و بان / ج) حسن‌تعلیل: علت پرستیده شدن بت‌ها این است که بت‌ها خود را به تو تشبیه کرده‌اند. / د) تشبیه: روی تو [مانند] ماه تمام است. / ه) تناقض: آب مرا بر سر آتش می‌نهد.

۹۶- اگر بخواهیم ابیات زیر را به ترتیب داشتن آرایه‌های «کنایه - حسن تعلیل - جناس همسان - تلمیح - اغراق -

استعاره» مرتب کنیم، کدام گزینه درست است؟

(الف) بس که دود دل من دوش ز گردون بگذشت / ابر در چشم جهان بین ثریا افتاد

(ب) راستی را چو ز بالای توام یاد آمد / ز آه من غلغله در عالم بالا افتاد

(ج) چشم دریادل ما چون ز تموج دم زد / شور در جان خروشنده‌ی دریا افتاد

(د) اشکم از دیده از آن روی فتاده‌ست کز او / راز پنهان دل خسته به صحرا افتاد

(ه) بلبل سوخته از بس که برآورد نقیر / دود دل در جگر لاله‌ی حمرا افتاد

(و) کوکب حسن چو گشت از رخ یوسف طالع / تاب در سینه‌ی پرمهر زلیخا افتاد

(۱) د - ه - ب - و - ج - الف (۲) ه - الف - د - و - ج - ب

(۳) ج - د - و - ه - ب - الف (۴) ب - ج - د - ه - و - الف

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. کنایه (بیت «د»): از دیره افتادن: به یک تعبیر، اعتبار خود را از دست دادن / به صحرا افتادن راز کنایه از افشا شدن راز

حسن تعلیل (بیت «ه»): شاعر دلیل سیاه بودن درون گل لاله را دود دلی می‌داند که در اثر شنیدن بانگ و فغان بلبل سوخته‌دل در وجود وی ایجاد شده است.

جناس همسان / تام (بیت «ب»): بالا (قدر) و بالا (جهت فوقانی) / منظور از «عالم بالا»، جهان برتر و عالم ملکوت است.

تلمیح (بیت «و»): اشاره به داستان حضرت یوسف (ع) و زلیخا

اغراق (بیت «ج»): شاعر مدعی شده است آن‌گونه گریسته که شور به جان دریا انداخته است.

استعاره (بیت «الف»): دود: استعاره از آه / گردون: استعاره از آسمان / ابر: استعاره از دود آه / چشم ثریا: اضافی استعاری

۹۷- آرایه‌های «اغراق - حس آمیزی - استعاره - حسن تعلیل - تناقض» در ابیات زیر، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

(الف) عمری ست تا ز زلف تو بویی شنیده‌ام / زان بوی در مشام دل من هنوز بوست

(ب) کاهش غیرت ز مو باریک‌تر دارد مرا / بر زبان‌ها تا حدیث آن میان افتاده است

(ج) دانی عرق نقطه به روی سخن از چیست؟ / بسیار به دنبال سخن فهم دویده است

(د) عاقل سپر زخم زبان گوش گران یافت / گر عقل بود این سپر از پنبه توان یافت

(ه) کنون که بر کف گل جام باده‌ی صاف است / به صد هزار زبان بلبلش در اوصاف است

(۱) ب - الف - ه - ج - د (۲) ه - الف - ب - د - ج (۳) ب - الف - ج - د - ه (۴) ه - د - ج - الف - ب

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

اغراق (بیت «ب»): از مو باریک‌تر شدن شاعر

حس آمیزی (بیت «الف»): شنیدن بو

استعاره (بیت «ه»): این که گل جام به دست بگیرد و همین‌طور نسبت دادن زبان و توصیف کردن به بلبل، تشفیه و استعاره است.

حسن تعلیل (بیت «ج»): علت وجود نقطه بر روی واژه‌ی «سفن» آن است که آن قدر دنبال «سفن فهم» دویده، عرق کرده است.

تناقض (بیت «د»): از پنبه سپر سافتن

۹۸- در کدام گزینه به آرایه‌های بیت زیر اشاره شده است؟

«مدو دنبال روزی، پا به دامن قناعت کش / که گندم از زمین بیرون گریبان چاک می‌آید»

- (۱) کنایه - جناس ناقص - پارادوکس - استعاره
(۲) جناس ناقص - تشبیه - اغراق - ایهام
(۳) ایهام - تضاد - تناسب - اغراق
(۴) کنایه - استعاره - حسن تعلیل - واج‌آرایی

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. کنایه: دنبال پییزی دودن / پا در دامن کشیدن / گریبان چاک کردن / استعاره: گریبان چاک کردن گندم / دامن قناعت / حسن تعلیل: دلیل گریبان چاک کردن گندم یا در واقع شکل ظاهری آن، اشتیاق آن برای به عنوان روزی قرار گرفتن انسان است / واج‌آرایی: تکرار مصوّت بلند «ا» و صامت «ن»

۹۹- آرایه‌های درج شده در برابر چند بیت نادرست است؟

- (الف) ما کنج‌دل، به روضه‌ی رضوان نمی‌دهیم / این گوشه را به ملک سلیمان نمی‌دهیم: حسن تعلیل
(ب) بی‌آبرو، حیات ابد زهر قاتل است / ما آبرو به چشمه‌ی حیوان نمی‌دهیم: تناقض
(ج) یوسف به سیم قلب فروشی نه کار ماست / از دست، نقد وقت خود آسان نمی‌دهیم: تشبیه
(د) بیهوده عیب‌های خود اظهار می‌کنیم / فرصت به عیب‌جویی یاران نمی‌دهیم: ایهام
(ه) باشد سبک‌تر از همه ایام، درد ما / روزی که درد سر به طبیبان نمی‌دهیم: جناس تام
(و) در کاروان ما جرس قال و قیل نیست / راه سخن به هرزه‌درایان نمی‌دهیم: مراعات‌نظیر
(ز) در بزم اهل حال، لب از حرف بسته‌ایم / جام تهی به باده‌پرستان نمی‌دهیم: مجاز
(۱) چهار (۲) سه (۳) دو (۴) یک

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. بررسی آرایه‌ها در بیت‌ها:

(ب) تناقض: زهر قاتل بودن حیات ابد

(ج) تشبیه: نقد وقت (اضافه‌ی تشبیه‌ی)

(و) مراعات‌النظیر: جرس، کاروان، راه

(ز) مجاز: حرف: میاز از سفن

۱۰۰- تمام آرایه‌ها در کدام بیت درست نیامده است؟

- (۱) سرود مجلس است اکنون فلک به رقص آرد / که شعر حافظ شیرین سخن ترانه‌ی توست (ایهام، حس‌آمیزی)
(۲) شود کوه آهن چو دریای آب / اگر بشنود نام افراسیاب (اغراق، تشبیه)
(۳) باران همه بر جای عرق می‌چکد از ابر / پیداست که از روی لطیف تو حیا کرد (حسن تعلیل، تشخیص)
(۴) می‌خورم جام غمی هر دم به شادی رُخت / خرم آن کس کاو بدین غم شادمانی می‌کند (تناقض، مجاز)

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

گزینه (۱): شیرین‌سفن: کنایه از زیبایی کلام، حس‌آمیزی / ایهام ندارد.

گزینه (۲): مصراع اول: تشبیه / کل بیت: اغراق

گزینه (۳): علت باریدن باران حیا کردن اوست: تشخیص، کنایه، حسن تعلیل

گزینه (۴): جام: میاز از شراب / با غم شادمانی کردن: تناقض

۱۰۱- آرایه‌های مقابل کدام گزینه نادرست آمده است؟

- (۱) نرگس در طاق ابرو از چه خفتد بی‌خبر / زن که جای خواب مستان گوشه محراب نیست (تشبیه، استعاره)
 - (۲) مژگان تو خنجر به رخ ماه کشیده / ابروت زده بر سر خورشید کمان را (مراعات نظیر، تشخیص)
 - (۳) خورشید فروزنده شبی پرده‌نشین شد / کامد به در از پرده مه چارده تو (حسن تعلیل، استعاره)
 - (۴) فرهاد شورانگیز اگر در پای سنگی جان بداد / گفتار شیرین بی‌سخن در حالت آرد سنگ را (تناقض، ایهام)
- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. تناقض در این بیت دیده نمی‌شود. شیرین: ایهام (نام معشوق، دل‌نشین)
- گزینه (۱): نرگس (استعاره از «پشم») / طاق ابرو (اضافه تشبیهی)
- گزینه (۲): مژگان و رخ و ابرو (مراعات نظیر) و هم‌پنین فنبر و کمان، ماه و خورشید / رخ ماه (تشفیه) / فنبر کشیدن مژگان (تشفیه)
- گزینه (۳): مه چهارده (استعاره از «چهره معشوق») و شاعر علت غروب خورشید را شرمندگی از «چهره زیبای معشوق می‌داند» (حسن تعلیل)

۱۰۲- آرایه مقابل کدام بیت نادرست است؟

- (۱) راستی را بنده شمشاد بالای توام
 - (۲) لشکر عشق توام تا خیمه زد در ملک دل
 - (۳) نرگس سرمست مخمور تو بیمار است از آن
 - (۴) ای فدای قامت هر سرو بستانی که هست
- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در بیت گزینه (۴) آرایه جناس وجود ندارد. آرایه مقابل سایر ابیات درست است.
- گزینه (۱): «شمشاد بالا» تشبیه است.
- گزینه (۲): «خیمه زدن لشکر عشق» تشفیه دارد.
- گزینه (۳): حسن تعلیل: «علت بیماری نرگس پشم تو، پریشانی زلفت است.»

۱۰۳- قالب ابیات زیر، کدام است؟

- «مردی باید بلندهمت مردی / زین تجربه دیده‌ای، خرد پروردی»
 «کاو را به تصرف اندر این عالم خاک / بر دامن همت ننشیند گردی»
- (۱) دوبیتی (۲) چهارپاره (۳) رباعی (۴) مثنوی

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. قالب شعر «رباعی» است.

۱۰۴- آرایه‌های ابیات زیر، کدامند؟

- «نشان داغ دل ماست لاله‌ای که شکفت / به سوگواری زلف تو این بنفشه دمید»
- (۱) استعاره، کنایه، ایهام (۲) تشبیه، حسن تعلیل، ایهام
 (۳) استعاره، حسن تعلیل، حس‌آمیزی (۴) تشبیه، حسن تعلیل، واج‌آرایی
- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. (زلف مانند بنفشه: تشبیه) (علت دمیده شدن بنفشه: سوگواری بودن آن است، حسن تعلیل) (واج - تکرار شده است: واج‌آرایی)

۱۰۵- آرایه‌های بیت زیر کدام است؟

«دل چون شکسته سازم ز گذشته‌های شیرین / چه ترانه‌های محزون که به یادگار دارد»

- (۱) تشبیه، حسن تعلیل، حس آمیزی
(۲) استعاره، کنایه، حسن تعلیل
(۳) ایهام، تشبیه، استعاره
(۴) حس آمیزی، مجاز، تضاد

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. دل مانند ساز شکسته: تشبیه / دل، ترانه‌های محزون به یادگار دارد: استعاره
شکسته: ایهام - گوشه‌ای در موسیقی ۲- دل ناراحت و غم‌دیده
سازم: ایهام ۱- بسازم ۲- ساز شکسته

۱۰۶- قالب ابیات زیر، کدام است؟

«از باغ جمالت آگه ار بودی گل / این راه پر از خار نپیمودی گل

با این همه خارها که در پی دارد / چون آمد و چون رفت بدین زودی گل»

- (۱) رباعی (۲) چهارپاره (۳) دوبیتی (۴) مثنوی

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. قالب شعر رباعی است.

۱۰۷- آرایه‌های بیت زیر کدامند؟

«ای آسمان چو دور ندیمانش دیده‌ای / در دور خویش شکل مدور گرفته‌ای»

- (۱) استعاره، واج آرایی، پارادوکس، مراعات نظیر
(۲) تشبیه، ایهام تناسب، مجاز، حسن تعلیل
(۳) تشبیه، جناس، ایهام، کنایه
(۴) استعاره، جناس تام، حسن تعلیل - واج آرایی

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. (ای آسمان ← استعاره یا تشبیه) (دور از مصراع اول، به معنی «ملقه» و در مصراع دوم «گردش»
معنی می‌دهد. جناس تام دارد) (علت شکل مدور گرفتن آسمان، دیدن دور ندیمان است ← حسن تعلیل) (در بیت واج «د» و «ر»
تکرار شده است، واج آرایی دارد)

۱۰۸- آرایه‌های بیت زیر کدامند؟

«ز دندان تو را داده‌اند آسیایی / که سازی ملایم تو گفتار خود را»

- (۱) کنایه - تناقض
(۲) حس آمیزی - حسن تعلیل
(۳) مراعات نظیر - تناقض
(۴) حس آمیزی - استعاره

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. گفتار ملایم: حس آمیزی - به دلیل آن که گفتار ملایم داشته باشی، دندان آسیا داری ← حسن تعلیل

۱۰۹- در همه‌ی بیت‌ها آرایه‌های «حسن تعلیل» به کار رفته است، به جز

- (۱) سیه‌گری مکن از بهر آن که ناید باز / چون شد به آب سیه روزگار برنایی
(۲) بامداد از راه ترکستان درآید آفتاب / تا شنیده است این که آرندت ز ترکستان غلام
(۳) ز شرم لفظ تو متواری است آب حیات / درون پرده‌ی ظلمت از آن نهان آید
(۴) این که شد بیت را میان به دو نیم / اثر خنجر زبانش بود

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) دلیل طلوع آفتاب از راه ترکستان این است که شنیده غلام برای تو از ترکستان می‌آید (به طور ضمنی می‌گوید که فورشید
فواهان آن است که غلام تو باشد).

(۳) دلیل نهان بودن آب حیات، شرمندگی بودنش از توس است.

(۴) دلیل دو مصراع بودن بیت، اثر فنّی زبان معشوق است.

۱۱۰- در کدام بیت هر دو آرایه «حسن تعلیل و متناقض‌نما» دیده می‌شود؟

- (۱) درفشان لاله در روی چون چراغی / ولیک از دود او بر جاننش داغی
 - (۲) عشق‌بازی کار بیکاران بود / عاقلش با کار بیکاران چه کار
 - (۳) هرگز وجود حاضر و غایب شنیده‌ای؟ / من در میان جمع و دلم جای دیگر است
 - (۴) بید مجنون در تمام عمر، سر بالا نکرد / حاصل بی‌حاصلی نبود به جز شرمندگی
- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. سر بالا نکردن بید از بی‌حاصلی ← حسن تعلیل / حاصل بی‌حاصلی ← متناقض‌نما در سایر ابیات:

- بیت گزینه ۱: سیاه بودن گلبرگ‌های لاله از دور ← حسن تعلیل
 بیت گزینه ۲: کار بیکاران ← متناقض‌نما
 بیت گزینه ۳: حاضر غایب ← متناقض‌نما

۱۱۱- اگر ابیات زیر را به ترتیب داشتن آرایه‌های «حسن آمیزی، حسن تعلیل، استعاره، تشبیه» مرتب کنیم، کدام گزینه صحیح است؟

- الف) بی‌ندامت نیست هر حرفی که از لب سرزند / بخیه زن از خامشی این رخنه افسوس را
 ب) عشق، بی‌تابی ذرات جهان را سبب است / زردی چهره خورشید ز درد طلب است
 ج) هرچه جز بار غمت بر دل مسکین من است / برود از دل من وز دل من آن نرود
 د) از صدای سخن عشق، ندیدم خوش‌تر / یادگاری که در این گنبد دوار بماند
- (۱) ج، ب، د، الف (۲) د، ب، الف ج (۳) ب، ج، د، الف (۴) الف، د، ج، ب

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. بیت «د»: «حسن آمیزی: «فوش‌تر از صدای عشق نریدن» / بیت «ب»: «حسن تعلیل: «شاعر عدت زردی چهره خورشید را درد طلب می‌داند» (آوردن دلیل ادبی برای زردی فوشید) در مصراع اول نیز حسن تعلیل است. جنبش و حرکت ذرات جهان به دلیل عشق است. / بیت «الف»: استعاره: «رفنه افسوس» استعاره از «لب» / بیت «ج»: تشبیه «بار غم»

۱۱۲- آرایه در کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) شب چو بمیرد به سر کوی تو / زنده شوم صبحدم از بوی تو (تضاد)
 - (۲) ای پرده فروکشیده بنگر / کز عشق چه پرده‌ها دریدند (جناس همسان)
 - (۳) سیل اشکم ببرد سنگ ولی ممکن نیست / که تو را نقش ستم از دل سنگین ببرد (تشبیه)
 - (۴) پسته، دهن‌بسته زان بود که ندارد / چربی و شیرینی زبان که تو داری (حسن تعلیل)
- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. جناس همسان در این بیت وجود ندارد، زیرا «پرده» در یک معنی (عقاب - پوشش) به کار رفته است. تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: «شب و صبحدم»، «بمیرم و زنده شوم» تضاد دارند.

گزینه ۳: «۱»: «سیل اشک» تشبیه

گزینه ۴: «شاعر، عدت بسته بودن پسته را، نداشتن چربی و شیرینی به اندازه زبان معشوق می‌داند.» حسن تعلیل

۱۱۳- در کدام گزینه حسن تعلیل دیده نمی‌شود؟

- (۱) من از آن حُسن روزافزون که یوسف داشت دانستم / که عشق از پرده عصمت برون آرد زلیخا را
- (۲) خاک بغداد به مرگ خلفا می‌گرید / ورنه این شط‌روان چیست که در بغداد است
- (۳) تویی بهانه آن ابرها که می‌گیرند / بیا که صاف شود این هوای بارانی
- (۴) رسم بدعهدی ایام چو دید ابر بهار / گریه‌اش بر سمن و سنبل و نسرين آمد

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. توضیح گزینه‌ها (دلایل ادبی و غیرواقعی در گزینه‌های زیر):

گزینه ۲: عدت به وجود آمدن شط‌العرب، گریه خاک بغداد برای مرگ قلفای عباسی است.

گزینه ۳: عدت آمدن باران، گریه ابرها برای امام زمان است.

گزینه ۴: عدت بارش باران، اشکی است که ابر بهاری از دست بدعهدی ایام می‌ریزد.

۱۱۴- آرایه‌های «حسن تعلیل - کنایه - تشخیص» در کدام بیت دیده می‌شود؟

- (۱) از دیده بیفتاد سرشکم که به شوخی / بر گوشه چشم آمد و بر جای تو بنشست
 - (۲) لب‌ت به خون عزیزان که می‌خوری لعل است / تو خود بگوی که خون می‌خوری حلال است این؟
 - (۳) دو عالم را به یک بار از دل تنگ / برون کردیم تا جای تو باشد
 - (۴) مگر که نام خوش‌ت بر دهان من بگذشت / برفت نام من اندر جهان به خوش‌سخنی
- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. شاعر دلیل بی‌قدر شدن اشک فویش را گستاخی (شوفی) آن می‌داند که قدم در پایگاه معشوق شاعر (گوشه چشم) نهاده است که حسن تعلیل دارد. از دیده افتادن، کنایه از بی‌قدر شدن؛ شوفی چشم هم تشفیه است.
- در ابیات گزینه‌های ۲، ۳ و ۴، حسن تعلیل و کنایه هست، ولی تشفیه وجود ندارد.

۱۱۵- در کدام گزینه «حسن تعلیل» به کار نرفته است؟

- (۱) سرو از آن پای گرفته است به یک جای مقیم / که اگر با تو رود شرمش از آن ساق آید
 - (۲) شاه و گدا به دیده دریا دلان یکی است / پوشیده است پست و بلند زمین در آب
 - (۳) از دلم افتاده اخگرش به گریبان / بی‌سبب آن زلف پیچ و تاب ندارد
 - (۴) به یک کرشمه که در کار آسمان کردی / هنوز می‌پرد از شوق، چشم کوکب‌ها
- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در این بیت اسلوب معادله به کار رفته است.
- تشریح گزینه‌های دیگر:
- گزینه ۱: «سرو به آن پای گرفته است به یک جای مقیم» / «سرو» به آن پای قرار گرفته، مرکبی نمی‌کند که با وجود ساق پای تو، از ساق پای خود احساس فعالیت می‌کند.
- گزینه ۳: «از دلم افتاده اخگرش به گریبان» / بی‌سبب آن زلف پیچ و تاب ندارد. «بی‌سبب» به گریبانش افتاده است و او را بی‌قرار کرده است.
- گزینه ۴: «به یک کرشمه که در کار آسمان کردی» / «تو به آسمان نشان داده‌ای، هنوز چشم ستارگان از شوق می‌پرد» (علت روشن و خاموش شدن ستارگان را بیان می‌کند).

۱۱۶- در همه ابیات، آرایه «حسن تعلیل» به کار رفته است به جز:

- (۱) چوب را چون بشکنی گوید تراق / این صدا از چیست؟ از درد فراق
 - (۲) ابر اگر عاشق نشد چون من چرا گریه می‌؟ / باد اگر شیدا نشد چون من چرا شد بی‌قرار؟
 - (۳) عجب نیست از خاک اگر گل شکفت / که چندین گل‌اندام در خاک خفت
 - (۴) امیدوار چنانم که کار بسته برآید / وصال چون به سر آمد فراق هم به سر آید
- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در ابیات گزینه‌های ۱، ۲ و ۳ به ترتیب برای صدای پوب هنگام شکستن، باریدن باران و روییدن گل، دلایلی شاعرانه و تخیلی ذکر شده است، اما در بیت گزینه ۴ دلایلی شاعرانه دیده نمی‌شود.

آمادگی ۲۴ بهمن

قلمچی - گاج

(پایه یازدهم)

* ۷۵ تست دستور

* ۶۰ تست لغت و املا

* ۱۱۰ تست قرابت

* ۱۱۵ تست آرایه‌های ادبی

دکتر وسکری

مدیر دپارتمان ادبیات ماز

@adabiate_konkour

۱- کدام بیت فاقد نقش تبعی است؟

- (۱) خیز و بالا بنما ای بت شیرین حرکات / کز سر جان و جهان دست فشان برخیزم
- (۲) روی تو و ماه آسمان هر دو یکی است / قد تو و سرو بوستان هر دو یکی است
- (۳) بد آید فال چون باشی بداندیش / چو گفتم نیک، نیک آید فرا پیش
- (۴) دیگری را در کمند آور که ما خود بنده ایم / ریسمان در پای حاجت نیست دست آموز را

۲- در کدام گزینه جناس همسان وجود ندارد؟

- (۱) چون رایت عشق آن جهانگیر / شد چون مه لیلی آسمانگیر
- (۲) آن طرفه سخن بندهی آن بود که آن داشت / ای ناز سراپات! که پا تا به سر آنی
- (۳) هرچند که دلتنگ تر از تنگ بلورم / با کوه غمت سنگ تر از سنگ صبورم
- (۴) درون و بیرون آینه دار یکدگرند / هوای باده به سر دارم و هوای خوشی ست

۳- در چند بیت «نقش تبعی» وجود دارد؟

- (الف) گفتم بهانه نیست تو خود حال من ببین / میپذیر عذر بنده اگر زار زار نیست
 - (ب) تا کارهای عشق هوای تو دیده ام / ما را تحیری ست که با کار کار نیست
 - (ج) آبی بزن از این می و بنشان غبار هوش / جز ماه عشق هرچه بود جز غبار نیست
 - (د) تا نگذری ز راحت و رنج و ز یاد خویش / سوی مقربان وصال گذار نیست
 - (هـ) زان شب که ماه خویش نمودی به عاشقان / چون چرخ بی قرار کسی را قرار نیست
 - (و) گفتم که ناتوانم و رنجورم از فراق / گفتم بگیر هین که گه اعتذار نیست
- (۱) دو (۲) سه (۳) چهار (۴) پنج

۴- نوع «واو» (عطف، ربط) در کدام گزینه متفاوت است؟

- (۱) فتح باب من بود در بستن چشم و دهان / می شود از روزن مسدود، دل روشن مرا
- (۲) صورت حال جهان زنگی و من آینه ام / جز کدورت نیست حاصل از دل روشن مرا
- (۳) تیغ بر فرقم زنند و گوهر از دستم برند / چون صدف شد دشمن جان گوهر رخشان مرا
- (۴) گوش گل بی پرده از گل بانگ من گشت و هنوز / باغبان سنگ دل نشنیده آواز مرا

۵- در کدام بیت نقش تبعی یافت نمی شود؟

- (۱) گر نبودی مرگ مشکل می شدی / در بلا پایدگی تلخ است تلخ
- (۲) تو را نظر همگی با خود است آن هیچ است / تو هیچ شو آن گه، بدان که خود همه اوست
- (۳) به می سجاده رنگین کن گرت پیر مغان گوید / که سالک بی خبر نبود ز راه و رسم منزلها
- (۴) کاش از جانان رسد پیغام تلخ / تا کی شیرین کند زان کام تلخ

۶- با توجه به بیت زیر، کدام موارد کاملاً درست است؟

«گیرند مردم دوستان، نامهربان و مهربان / هر روز خاطر با یکی ما خود یکی داریم و بس»

- (الف) در بیت دو «واو» عطف وجود دارد.
 - (ب) یک مسند در بیت وجود دارد.
 - (ج) در بیت یک نقش تبعی یافت می شود.
 - (د) در بیت یک صفت مبهم به چشم می خورد.
- (۱) الف، ب (۲) الف، ج (۳) ب، د (۴) ج، د

۷- در کدام گزینه «نقش بدلی» وجود دارد؟

- (۱) نه آسمان سبوكش میخانه‌ی تو اند / در حلقه‌ی تصرّف پیمانه‌ی تو اند
- (۲) چندان که چشم کار کند در سواد خاک / مردم خراب نرگس مستانه‌ی تو اند
- (۳) گردن‌کشان شیشه و افتادگان جام / در زیر دست ساقی میخانه‌ی تو اند
- (۴) ما خود چه ذره‌ایم، که خورشید طلعتان / با روی آتشین همه پروانه‌ی تو اند

۸- در همه ابیات نقش «تبعی» یافت می‌شود؛ به جز:

- (۱) تو خود وصال دگر بودی ای نسیم وصال / خطا نگر که دل امید در وفای تو پست
- (۲) خنده جام می و زلف گره‌گیر نگار / ای بسا توبه که چون توبه حافظ بشکست
- (۳) زبان کلک تو حافظ چه شکر آن گوید / که گفته سخن می‌برند دست به دست
- (۴) از این رباط دو در چون ضرورت است رحیل / رواق و طاق معیشت چه سربلند و چه پست

۹- نقش «تبعی» در کدام گزینه کم‌تر به کار رفته است؟

- (۱) بصیرت‌ها گشاده هر نظر حیران در آن منظر / دهان پر قند و پر شکر تو خود باقیش را برگو
- (۲) ز عشقت بی‌قرار آید دل و تن / شود اسرار کلی جمله روشن
- (۳) پادشاه، چو دل از غیر تو پرداخته‌ام / لطف کن دمی با من بیدل پرواز
- (۴) تو خود به جوشن و برگستوان نه محتاجی / که روز معرکه بر خود زره کنی مو را

۱۰- در کدام بیت، نقش تبعی وجود دارد؟

- (۱) چشم از تو برنگیریم ورمی کشد رقییم / مشتاق گل بسازد با خوی باغبانان
- (۲) مرد است که چون شمع سراپای وجودش / می‌سوزد و آتش نرسیده است به خامان
- (۳) وه که جدا نمی‌شود نقش تو از خیال من / تا چه شود به عاقبت در طلب تو حال من
- (۴) تو پریزاده ندانم ز کجا می‌آیی / کادمیزاده نباشد به چنین زیبایی

۱۱- در کدام بیت دو «ترکیب وصفی» به چشم می‌خورد؟

- (۱) هر نفس آواز عشق می‌رسد از چپ و راست / ما به فلک می‌رویم، عزم تماشا که راست؟
- (۲) ما به فلک بوده‌ایم، یار ملک بوده‌ایم / باز همان جا رویم، جمله که آن شهر ماست
- (۳) برای من مگرئ و مگو دریغ! دریغ! / به دام دیو درافتی، دریغ آن باشد
- (۴) کدام دانه فرورفت در زمین که نرسد؟ / چرا به دانه‌ی انسانیت این گمان باشد؟

۱۲- در کدام بیت نقش تبعی «تکرار» دیده می‌شود؟

- (۱) گر برود جان ما در طلب وصل دوست / حیف نباشد که دوست دوست‌تر از جان ماست
- (۲) دریغ و درد که تا این زمان ندانستم / که کیمیای سعادت رفیق بود رفیق
- (۳) سعدیا گر همتی داری منال از جور یار / تا جهان بوده است جور یار بر یار آمده است
- (۴) حدیث دوست نگویم مگر به حضرت دوست / که آشنا سخن آشنا نگه دارد

۱۳- در کدام گزینه دو نوع «نقش تبعی» به کار رفته است؟

- (۱) او را خود التفات نبودی به صید من / من خویشتن اسیر کمند نظر شدم
- (۲) ما همه گوشیم کر شد نقش گوش / ما همه نطقیم لیکن لب خموش
- (۳) من خود چگونه دم زنم از عقل و طبع خویش / کس پیش آفتاب نکرده‌ست مشعلی
- (۴) می‌رباید ز اهل دل را به صد افسونگری / حسن‌های ذوالجمال و جلوه‌های ذوالجلال

۱۴- در کدام مصراع دو نوع «نقش تبعی» یافت می‌شود؟

- (۱) باده خور باده به بانگ نی و فتوای حکیم
(۲) شربت من ز کف یار الم بود الم
(۳) رسم عشاق جگر خسته نیاز است نیاز
(۴) خم به خم زلف تو بر چهره نقاب است نقاب

۱۵- معنی و تلفظ فعل «رستن» در کدام گزینه متفاوت است؟

- (۱) در ره عشق از آن سوی فنا صد خطر است / تا نگوویی که چو عمرم به سر آمد رستم
(۲) اسیر خویشتم بودم که صید کس نمی‌گشتم / چو در قید تو افتادم ز بند خویشتم رستم
(۳) چو سبزه لب به شیر برف شستم / چو گل بر چشمه‌های سرد رستم
(۴) کشتم او را رستم از خون‌های خلق / نای او بُرم به است از نای خلق

۱۶- در کدام گزینه نقش تبعی به کار نرفته است؟

- (۱) بحر احسان چون درآید موج‌زن / محو گرداند گناه مرد و زن
(۲) من خود از بیم بلای عاشقی / بر زبان می‌نگذرانم نام عشق
(۳) دارم امید عاطفتی از جناب دوست / کردم جنایتی و امیدم به عفو اوست
(۴) ای دست از نگار سفید و سیاه و سرخ / وی چشم از خمار سفید و سیاه و سرخ

۱۷- در کدام گزینه «نقش تبعی تکرار» وجود دارد؟

- (۱) گر یار یار باشدت ای یار غم مخور / گنجت چو دست می‌دهد از مار غم مخور
(۲) خوش است خلوت اگر یار یار من باشد / نه من بسوزم و او شمع انجمن باشد
(۳) وصلی که در آن نه یار یار است / بر عاشق از آن هزار بار است
(۴) مژده به پایان رسید هجر فراق رخس / خلوتیان یار یار آمده سر بر کنید

۱۸- در کدام مصراع «نقش تبعی» وجود دارد؟

- (۱) گر به مراد من روی و نروی تو حاکمی
(۲) سرو برفت و بوستان از نظرم به جملگی
(۳) نامه حسن تو بر عالم و جاهل خوانم
(۴) گر به آتش بریم صد ره و بیرون آری

۱۹- «نقش تبعی» در کدام بیت متفاوت است؟

- (۱) پیش از آب و گل من در دل من مهر تو بود
(۲) خامی و ساده‌دلی شیوه جانبازان نیست
(۳) زلف یک سو که زنی چهره جانان بینی
(۴) گو خلق بدانند که من عاشق و مستم
(۱) با خود آوردم از آن جا نه به خود بریستم
(۲) خسبیری از بر آن دلبر عیار بسیار
(۳) من خود از باد سحر این هنر آموخته‌ام
(۴) آوازه درست است که من توبه شکستم

۲۰- کدام بیت فاقد «نقش تبعی» است؟

- (۱) باز گرد شمس می‌گردم عجب / هم ز فرّ شمس باشد این سبب
(۲) ناز تو نیاز تو شد همه دلپذیر من / تا ز تو دلپذیر شد هستی ناگزیر من
(۳) منیژه منم دخت افراسیاب / برهنه ندیده تنم آفتاب
(۴) رسم عشاق جگر خسته نیاز است نیاز / خوی خوبان ستم پیشه عتاب است عتاب

۲۱- در بیت زیر، نقش واژه‌های مشخص شده به ترتیب، کدام است؟

- «ای چشم عقل خیره در اوصاف روی تو / چون مرغ شب که هیچ نبیند به روشنی»
(۱) منادا، مسند، متمم، قید
(۲) نهاد، مفعول، متمم، قید
(۳) منادا، مسند، مفعول، مفعول
(۴) نهاد، مسند، متمم، مفعول

۲۲- در همه‌ی مصراع‌ها، نقش تبعی یافت می‌شود، به جز:

- (۱) قافله‌سالار ما فخر جهان مصطفاست
- (۲) خود ز فلک برتریم وز ملک افزون‌تریم
- (۳) هر نفس آواز عشق می‌رسد از چپ و راست
- (۴) برای من مگری و مگوی دریغ! دریغ!

۲۳- کدام بیت فاقد «نقش تبعی» است؟

- (۱) او ز ما فارغ و ما طالب او در همه حال / خودپسندیدن او بنگر و خودرایی ما
- (۲) زخم کاری ز فراق تو به جان بود به جان / جان‌سپاری به وصال تو بجا بود بجا
- (۳) می‌خورد مرغ دل از دوری خال و خط تو / غم بی‌دانگی و حسرت بی‌دامی‌ها
- (۴) گر فروغی نرود از سر کویت چه کند / که ملاقات رقیب تو عذاب است، عذاب

۲۴- کدام عبارت نادرست است؟

- (۱) در مصراع «با غم عشق غم عالم فانی هیچ است» نقش تبعی دیده می‌شود.
- (۲) در واژه‌های «پستیچی - برانداخت - اجرا» فرایند واجی یکسانی اتفاق می‌افتد.
- (۳) الگوی هجایی واژه‌های «نیک‌خو» و «مهرجو» متفاوت است.
- (۴) در عبارت «در این دو سه روز، بار داده آید که علت و تب تمامی زایل شد.» فعل مجهول دیده می‌شود.

۲۵- در کدام گزینه «نقش تبعی» یافت می‌شود؟

- (۱) ما را سری است با تو که گر خلق روزگار / دشمن شوند و سر برود هم بر آن سریم
- (۲) شوق است در جدایی و جور است در نظر / هم جور به که طاقت شوق نیاوریم
- (۳) ما خود نمی‌رویم دوان از قفای کس / آن می‌برد که ما به کمند وی اندریم
- (۴) نه بوی مهر می‌شنویم از تو ای عجب / نه روی آن که مهر دگر کس پیرویم

۲۶- در کدام گزینه «نقش تبعی» به کار رفته است؟

- (۱) به جان رسیدم و از دل خبر نمی‌یابم / وز آن که نیز دلم برد اثر نمی‌یابم
- (۲) بهار آمد و گل‌ها شکفت لیک چه سود؟ / که بوی تو ز نسیم سحر نمی‌یابم
- (۳) بیا که خسته مرا درد و رنج و محنت عشق / بیا که من چو تو یاری دگر نمی‌یابم
- (۴) تو ای عزیز که با یوسفی، غنیمت دان / که من ز گم‌شده‌ی خود خبر نمی‌یابم

۲۷- در تمام گزینه‌ها به جز گزینه نقش «تبعی» دیده می‌شود.

- (۱) پشت من هجر تو بشکست تو عهدم مشکن / نقض عهد از همه رو عین گناه است، گناه
- (۲) در رفتن جان از بدن گویند هر نوعی سخن / من خود به چشم خویشتن دیدم که جانم می‌رود
- (۳) عشق گفتا شرع تعلیمت کنم / در طریق عشق تعظیمت کنم
- (۴) دهان شیر و پلنگاست مهد راحت من / ز بس زبان ملامتگران گزیده مرا

۲۸- در کدام گزینه «نقش تبعی» وجود ندارد؟

- (۱) ققنوس، پرنده تاریخ‌ساز، از شرق بر می‌خیزد و در آسمان بی‌رویا، شهبال‌های زرین خود را می‌گشاید.
- (۲) ادبیات ایران در پنجاه سال گذشته، یا شاهد داستان‌های عشقی بوده است، یا ناظر داستان‌های پلیسی.
- (۳) یک روز آقای اکبری به مدیر خود، آقای رئیسی گفت: آیا برایتان مقدور است که به من مرخصی بدهید.
- (۴) روان‌شناس می‌تواند شخصیت‌های خیالی را در فضای خیالی قرار دهد و درباره آن‌ها مطالعه و تحقیق کند.

۲۹- در همه‌ی ابیات «نقش تبعی» یافت می‌شود؛ به جز:

- (۱) دل و دین تاب و توان رفت و برفتم از دست / بر سر کوی وفا کیست به پاداری ما
- (۲) یا رب که دامن تو نگیرد به روز حشر / خونی که ریختی ز دل چاک چاک ما
- (۳) حالیا مست و خرابیم ز کیفیت عشق / پس از این تا چه رسد بر سر سودایی ما
- (۴) هر که جز مهر تو اندوخت هوس بود هوس / آن که جز عشق تو ورزید هوا بود هوا

۳۰- در همه‌ی گزینه‌ها، نقش «تبعی» وجود دارد به جز گزینه‌ی

- (۱) دشت سینه‌ی داغ و وسیعش را در برابر وزش نسیم ملایمی قرار داده بود.
- (۲) آن روز از آسمان آتش می‌بارید، خورشید بی‌رحمانه می‌سوخت و می‌گداخت.
- (۳) «انس بن حارث»، صحابی رسول خدا (ص)، ستاره‌ای درخشان بود که در آن شب تار روشنی می‌بخشید.
- (۴) مردی در خیمه‌ها نشسته بود که با آوای ملکوتی خود می‌گفت: «با یاد خدا دل‌ها آرامش می‌یابد؛ با یاد خدا».

۳۱- در همه‌ی عبارات نقش‌های تبعی به کار رفته است، به جز:

- (۱) خداوند این سخت نیکو کرد و شنوده‌ام که قاضی بست، ابوالحسن، و پسرش وقت باشد که به ده درم درمانده‌اند.
- (۲) برای من قصه‌های شیرینی می‌گفت که او و مادرم، هر دو، آن‌ها را از مادر بزرگشان به یاد داشتند.
- (۳) هنوز فهم من برای دریافت لطایف غزل کافی نبود و خاله‌ام نیز که طرفدار شعرهای اندرزی بود، به آن علاقه‌چندانی نشان نمی‌داد.
- (۴) کودک، با ادب و تواضعی عجیب آن‌ها را گرفت و همین که دید گوسفندها خیلی دور شده‌اند و باید برود، دست در جیب کرد و مشتکی کشمش بیرون آورد و به رفقا داد.

۳۲- از میان واژه‌های مشخص شده، تلفظ کدام واژه متفاوت است؟

- (۱) نازنین‌تر ز قدت در چمن ناز نرست / خوش‌تر از نقش تو در عالم تصویر نبود
- (۲) ز جور سال و مه ای دوست کس نرست تمام / اسیر فتنه‌ی دی‌ماه و تیر و مردادند
- (۳) به کسی مبتلا شدم که نرست مرغ از دام و ماهی از شستش (شست: دام)
- (۴) چرا از تهمت ناگاه غمگین می‌شوی صائب / نرست از خار تخمت دامن پیراهن یوسف

۳۳- در کدام یک از ابیات زیر نقش تبعی «معطوف» وجود دارد؟

- (الف) حافظا می‌خور و رندی کن و خوش باش ولی / دام تزویر مکن چون دگران قرآن را
- (ب) گوشم همه بر قول نی و نغمه‌ی چنگ است / چشمم همه بر لعل لب و گردش جام است
- (ج) دور از رخ او دم به دم از چشمه‌ی چشمم / سیلاب سرشک آمد و طوفان بلا رفت
- (د) بت خود را بشکن خوار و ذلیل / نامور شو به فتوت چو خلیل
- (ه) جوابم گوی و زجرم کن به هر تلخی که می‌خواهی / که دشنام از لب لعلت به شیرین‌تر دعا مآند

- (۱) الف، ب (۲) ج، د (۳) ب، د (۴) ج، ه

۳۴- در همه‌ی ابیات به جز گزینه‌ی «نقش تبعی» به کار رفته است.

- (۱) ای که طبیب خسته‌ای، روی زبان من بین / کاین دم و دود سینه‌ام بار دل است بر زبان
- (۲) کس نماند که به دیدار تو واله نشود / چون تو لعبت (= معشوق) ز پس پرده پدیدار آیی
- (۳) ای که گفתי به هوا دل منه و مهر مبد / من چنینم، تو برو، مصلحت خویش اندیش
- (۴) عشق و سلطانی ز هم دور است دور / عاشقی خواهی ز شاهی شو نفور

۳۵- در همه‌ی گزینه‌ها به جز گزینه‌ی نقش «تبعی» وجود دارد.

- (۱) دمدمه‌های اردیبهشت، اصفهان، شاهزاده‌ی افسون شده طلسمش می‌شکند.
- (۲) تاریخ بیهقی با گذشت هزار سال، هنوز گیرایی و تازگی خود را حفظ کرده است.
- (۳) مولانا از نظر اخلاق، ستوده‌ی اهل حقیقت و سرآمد هم‌روزگاران خود بود.
- (۴) قصه‌های بسیار اصیل ایرانی را شنیدم و به عالم افسانه‌ها راه پیدا کردم.

۳۶- در همه‌ی گزینه‌ها به جز نقش تبعی وجود دارد.

- (۱) بنمای رخ که باغ و گلستانم آرزوست / بگشای لب که قند فراوانم آرزوست
- (۲) ای آفتاب حسن برون، آ، دمی ز ابر / کان چهره‌ی مشعشع تابانم آرزوست
- (۳) واللّه که شهر بی تو مرا حبس می‌شود / آوارگی و کوه و بیابانم آرزوست
- (۴) زین هم‌رهان سست عناصر دلم گرفت / شیر خدا و رستم دستانم آرزوست

۳۷- نقش تبعی در کدام گزینه متفاوت است؟

- (۱) قرار و خواب ز حافظ طمع مدار ای دوست / قرار چیست؟ صبوری کدام؟ خواب کجا؟
- (۲) ز کثرت جان خرم را غم و اندوه می‌زاید / به وحدت آی تا خود را همیشه شادمان بینی
- (۳) خدا، اساس جهانم مرا به هستی داد / نگاه لطف عزیزش مرا به مستی داد
- (۴) گر خانه‌ی دل نه برای تو ساختند / نقش رخ تو بر در و دیوار خانه چیست؟

۳۸- در کدام بیت نقش تبعی یافت می‌شود؟

- (۱) حال چوگان، چون نمی‌دانی که چیست / ای نصیحت گو به ترک گوی گوی
- (۲) تو خود وصال دگر بودی ای نسیم وصال / خطا نگر که دل امید در وفای تو بست
- (۳) حریف، عهد مودت شکست و من نشکستم / خلیل، بیخ ارادت برید و من نبریدم
- (۴) با پری رویان، به خلوت روی در روی آوری / خویش را دیوانه‌سازی و پری‌خوانی کنی

۳۹- کدام بیت فاقد نقش تبعی است؟

- (۱) لاف زلم لاف که تو راست کنی لاف مرا / ناز کنم ناز که من در نظرت معتبرم
- (۲) شاباش زهی نوری بر کوری هر کوری / کو روی نپوشاند زان پس که برآرد سر
- (۳) آسمان خود کنون ز من خیره است / که چرا این زبون نمی‌خسبد
- (۴) بر زمین و چرخ روید مر تو را یاران صاف / لیک عهدی کرده‌ای با یار پیشین یاد دار

۴۰- در کدام گزینه نقش تبعی یافت نمی‌شود؟

- (۱) از نفیرم مرد و زن نالیده‌اند.
- (۲) همه نوری و سروری، همه جودی و جزایی
- (۳) دل و دینم، دل و دینم برده است.
- (۴) گلم، مادرم، به من رو کن.

۴۱- نقش‌های اصلی یا تبعی واژه‌های مشخص شده، در متن زیر به ترتیب کدام است؟

«گفت: خداوند این سخت نیکو کرد و شنوده‌ام که قاضی بست، بوالحسن و پسرش وقت باشد که به ده درم درمانده‌اند. به خانه بازگشت و کیسه‌ها با وی بردند و کس فرستاد و قاضی بوالحسن و پسرش را بخواند و بیامدند، بونصر پیغام امیر به قاضی رسانید.»

- (۱) صفت - نهاد - متمم - نهاد - مفعول
- (۲) قید - بدل - صفت - مفعول - مضاف‌الیه
- (۳) قید - نهاد - صفت - مفعول - مضاف‌الیه
- (۴) صفت - بدل - متمم - نهاد - مفعول

۴۲- در کدام بیت نقش تبعی بیش‌تری دیده می‌شود؟

- (۱) همی گوییم و گفته‌ام بارها
 (۲) پرستش به مستی است در کیش مهر
 (۳) به شادی و آسایش و خواب و خور
 (۴) کشیدند در کوی دل‌دادگان
- بود کیش من مهر دلدارها
 برون‌اند زین جرگه هشیارها
 ندارند کاری دل‌افگارها
 میان دل و کام دیوارها

۴۳- چند نقش تبعی در عبارات زیر وجود دارد؟

«دمدمه‌های اردیبهشت، اصفهان، شاهزاده‌ی افسون شده، طلسمش شکسته می‌شود و آرام آرام از خواب بیدار می‌شود. شکوفه‌های به و بادام، رؤیاهای پرپر شده‌ی اویند و بید مجنون، معشوقه‌ای که زلف‌های خود را بر او افشانده است. بهار جاویدان، باغ منجمد و رمزآلود، در این رنگ‌ها و نقش‌های کاشی‌ها جای دارد.»

- (۱) دو (۲) سه (۳) چهار (۴) پنج

۴۴- در کدام بیت نقش تبعی دیده نمی‌شود؟

- (۱) دل و دینم، دل و دینم برده است
 (۲) در رفتن جان از بدن گویند هر نوعی سخن
 (۳) بی‌یا و برگ سفر ساز و زاد ره برگیر
 (۴) این همه شهد و شکر کز سخنم می‌ریزد
- بر و دوشش، بر و دوشش، بر و دوش
 من خود به چشم خویشتن دیدم که جانم می‌رود
 که عاقبت برود هر که او ز مادر زاد
 اجر صبری است کز آن شاخ نباتم دادند

۴۵- در کدام بیت «نقش تبعی» وجود دارد؟

- (۱) از قفا سیر نگشتم من بدبخت هنوز
 (۲) دل خود دریغ نیست که از دست من برفت
 (۳) حریف، عهد مودت شکست و من نشکستم
 (۴) می‌روم وز سر حسرت به قفا می‌نگرم
- می‌روم وز سر حسرت به قفا می‌نگرم
 جان عزیز بر کف دست است گو بخواه
 خلیل بیخ ارادت برید و من نبریدم
 خبر از پای ندارم که زمین می‌سپرم

۴۶- در کدام گزینه «بدل» وجود دارد؟

- (۱) در آرامگاه ابن بابویه، علامه دهخدا، میرزاده‌ی عشقی و غلامرضا تختی نیز علاوه بر شیخ صدوق، سر در خاک دارند.
- (۲) محمداقصر مجلسی - رحمه الله علیه - که به علامه مجلسی و ملاباشی ایران شهره بود، کتاب صد و ده جلدی بحارالانوار را تألیف کرد.
- (۳) دکتر سید جعفر شهیدی، رئیس مؤسسه‌ی لغت‌نامه‌ی دهخدا و مرکز بین‌المللی آموزش زبان فارسی و پژوهش‌گر برجسته‌ی ادبیات و فقه و تاریخ اسلام بود.
- (۴) شهر ری، سیزدهمین شهر ساخته شده در جهان، زمانی که تهرانی در کار نبود، ارج و قرب فراوانی داشته است.

۴۷- در کدام گزینه، دو نوع نقش «تبعی» وجود دارد؟

- (۱) رودکی در سرودن قصیده‌های مدحی و وصفی استاد بوده و به سبک خاص روزگار خود شعر می‌گفته است که امروز آن را سبک خراسانی می‌نامند.
- (۲) از قصیده‌ها و غزل‌ها و قطعات دقیقی، مانند اغلب شاعران عصر رودکی، ابیاتی پراکنده به جای مانده، اما بسیاری از آن‌ها از میان رفته است.
- (۳) دیوان شعر فرّخی - که بالغ بر چند هزار بیت می‌شود - مجموعه‌ای است از قصاید، چند ترکیب‌بند و تعدادی غزل و قطعه و رباعی.
- (۴) فردوسی از ستارگان قدر اول ادب ایران است که از گذشته‌های دور، با کتاب گران قدر خود، شاهنامه، در میان مردم شهرت و محبوبیت یافته است.

۴۸- «نقش تبعی» در کدام عبارت با سایر عبارات متفاوت است؟

- (۱) مرثیه، سوگنامه، یعنی مدح مردگان که خود اقسامی دارد و اگر درباره‌ی شاهان باشد از اقسام درباری است.
- (۲) شعر انسانی، به مسایل وطن پرستی، بشردوستی، مخالفت با استعمار و تسلط بیگانگان، محبت به فرزند و خانواده و آزادی خواهی می‌پردازد.
- (۳) شادی‌نامه یا شعر خوش‌بینی، براساس خوش‌بینی و زیباانگاری جهان قرار دارد تا جایی که حتی تلخی‌های آن هم به نظرشان شیرین و گواراست.
- (۴) شعرهای سرگرم کننده و تفننی مانند لغز، معما، مناظره و انواع دیگری از اشعار غنایی هستند اگرچه بعضی از آن‌ها را می‌توان در شمار تعلیمی نیز درآورد.

۴۹- در کدام عبارت «نقش تبعی» وجود ندارد؟

- (۱) عین‌القضات همدانی از مشایخ متصوفه‌ی ایران در آغاز قرن ششم هجری است.
- (۲) ایرج میرزا، جلال‌الممالک، پسر غلامحسین میرزا حدود سی سال تصدی مشاغل دولتی را برعهده داشت.
- (۳) پروین اعتصامی تحصیلات ابتدایی را نزد پدر دانشمندش یوسف اعتصام‌الملک و آموزگار خصوصی فرا گرفت.
- (۴) حکیم ناصر خسرو قبادیانی از بزرگان و دانشمندان و نویسندگان و شعرای ایران و مبلغان بزرگ اسماعیلیه است.

۵۰- در کدام عبارت «نقش تبعی» وجود ندارد؟

- (۱) پیام یک داستان همان روح حاکم بر داستان و درون‌مایه‌ی آن است که داستان صریحاً آن را بیان کرده است.
- (۲) ادبیات ایران در پنجاه سال گذشته یا شاهد داستان‌های مبتذل عشقی بوده است و یا ناظر داستان‌های پلیسی.
- (۳) صور خیال، فرض خیالی نویسنده، در داستان، وسعت تخیلات ما را بیش‌تر می‌کند و مرزهای واقعیت را می‌شکند.
- (۴) روان‌شناس می‌تواند شخصیت‌های خیالی را در فضای خیالی قرار دهد و درباره‌ی آن‌ها مطالعات و بررسی‌هایی انجام دهد.

۵۱- در کدام عبارت «نقش تبعی» وجود ندارد؟

- (۱) ققنوس همچنان آرام و بی‌اعتنا و موثر و متواضع بود و با وجود آن همه توجّهات و تمجیدات به خود نمی‌بالید.
- (۲) ققنوس، پرنده‌ی تاریخ‌ساز، از شرق برمی‌خیزد و در آسمان بی‌رویا، شهبال‌های زرین خود را می‌گشاید.
- (۳) بسیاری از پرنده‌شناسان حیات پرندگان می‌کوشیدند لرد استرایی را متقاعد کنند که ققنوس وجود خارجی ندارد.
- (۴) یک روز آقای پولدرو به مدیر مؤسسه‌ی خود آقای رامکین گفت: که برای تماشا این پرنده، پولی پرداخت شده است.

۵۲- در کدام گزینه نقش تبعی دیده نمی‌شود؟

- (۱) احمد مدیر مدرسه است.
- (۲) احمد، برادر رضا، را دیدم.
- (۳) احمد آمد احمد.
- (۴) احمد و رضا آمدند.

۵۳- نقش «تبعی» در کدام گزینه با سایر گزینه‌ها تفاوت دارد؟

- (۱) امیر از آن جهان آمده، به خیمه فرود آمد و جامه بگردانید و تر و تباه شده بود و برنشست.
- (۲) گفت: «بونصر را بگوی که امروز درستم و در این دو سه روز، بار داده آید که عکّت و تب تمامی زایل شد.
- (۳) این مرد بزرگ و دبیر کافی، به نشاط قلم در نهاد. تا نزدیک نماز پیشین از این مهمّات فارغ شده بود.
- (۴) امیر را یافتم آنجا بر زبر تخت نشسته مخنقه در گردن، عقدی همه کافور و بوالعلاّی طیب آنجا نشسته بود.

۵۴- در کدام بیت «نقش تبعی» یافت نمی‌شود؟

- (۱) تو خود چه لعبتی ای شهسوار شیرین‌کار
- (۲) ام‌روز چمنان بزی که فردا چو روی
- (۳) مشنو ای دوست به غیر از تو مرا یاری هست
- (۴) به می سجّاده رنگین کن گرت پیر مغان گوید
- که توسنی چو فلک، رام تازیانه‌ی توس
- خسندان تو برون روی و گریان همه کس
- یا شب و روز به جز فکر توام کاری هست
- که سالک بی‌خبر نبود ز راه و رسم منزل‌ها

۵۵- کدام گزینه «بدل» دارد؟

- (۱) در آرامگاه ابن‌بابویه، علامه دهخدا و غلامرضا تختی نیز علاوه بر شیخ صدوق سر در خاک دارند.
- (۲) شهر ری سیزدهمین شهر ساخته شده در جهان، زمانی که تهران در کار نبود، ارج و قرب فراوانی داشته است.
- (۳) دکتر سیدجعفر شهیدی، رئیس مؤسسه‌ی لغت‌نامه‌ی دهخدا و مرکز بین‌المللی آموزش زبان فارسی و پژوهشگر برجسته‌ی ادبیات و فقه و تاریخ اسلام بود.
- (۴) محمداقبر مجلسی - رحمة الله علیه - که به علامه مجلسی و ملاباشی ایران شهره بود، کتاب صدوده جلدی بحارالانوار را تألیف کرد.

۵۶- در منظومه‌ی «مردم شهر به یک چینه چنان می‌نگرند / که به یک شعله، به یک خواب لطیف / خاک، موسیقی احساس تو را می‌شنود / و صدای پر مرغان اساطیر می‌آید در باد» به ترتیب، چند ترکیب وصفی و اضافی یافت می‌شود؟

- (۱) سه، پنج
- (۲) سه، شش
- (۳) چهار، پنج
- (۴) چهار، شش
- در متن «بهار، فصل خوش و معتدل بود. درخت‌ها شکوفه می‌کرد. ده از سکوت سنگین زمستانی خود بیرون می‌آمد. یک درخت به در باغچه‌ی ما بود و چیدن و خوردن شکوفه‌ی به یکی از سرگرمی‌های من بود.»
- به ترتیب چند ترکیب وصفی و اضافی هست؟

- (۱) شش - هشت
- (۲) شش - هفت
- (۳) پنج - هفت
- (۴) پنج - هشت

۵۸- در کدام گزینه «بدل» آمده است؟

- (۱) از ساحل دریا می‌شد خورشید را چراغ‌گونه دید.
- (۲) وقتی می‌گویم چراغ، منظورم خورشید است.
- (۳) خورشید آسمان، چراغ عالم آرای کره‌ی زمین است.
- (۴) خورشید، این چراغ آسمانی، به سرخ‌رنگی می‌گراید.

۵۹- در کدام بیت‌ها «نقش تبعی معطوف» دیده می‌شود؟

- (الف) حافظا می‌خور و رندی کن و خوش باش ولی / دام تزویر مکن چون دگران قرآن را
- (ب) گوشم همه بر قول نی و نغمه‌ی چنگ است / چشمم همه بر لعل لب و گردش جام است
- (ج) دور از رخ او دم به دم از چشمه‌ی چشم / سیلاب سرشک آمد و طوفان بلا رفت
- (د) بت خود را بشکن خوار و ذلیل / نامور شو به فتوت چو خلیل
- (ه) جوابم گوی و زجرم کن به هر تلخی که می‌خواهی / که دشنام از لب لعلت به شیرین تر دعا مائد
- (۱) الف، ب
- (۲) ب، د
- (۳) ج، د
- (۴) ج، ه

۶۰- در کدام گزینه «نقش تبعی» به کار رفته است؟

- (۱) به جان رسیدم و از دل خبر نمی‌یابم
- (۲) بهار آمد و گل‌ها شکفت لیک چه سود؟
- (۳) بیا که خسته مرا درد و رنج و محنت عشق
- (۴) تو ای عزیز که با یوسفی، غنیمت دان
- وز آن که نیز دلم برد اثر نمی‌یابم
- که بسوی تو ز نسیم سحر نمی‌یابم
- بیا که من چو تو یاری دگر نمی‌یابم
- که من ز گم‌شده‌ی خود خبر نمی‌یابم

۶۱- تنها درجمله‌ی گزینه‌ی «نقش تبعی» به کار رفته است.

- (۱) زبان و ادبیات فارسی، قرن‌ها در سرزمین‌های دور، مانند هند و چین، بین‌النهرین و سواحل مدیترانه گسترش و رواج داشت.
- (۲) قهرمان اصلی داستان، عمو تم، برده‌ای سیاه، نجیب، با ایمان و درستکار و در عین حال گریزان از خیانت است.
- (۳) کشتزارهای پهناور ایالت‌های جنوبی آمریکا در حقیقت گورستان این سیاهان بخت‌برگشته بوده است.
- (۴) خسرو را در میان تشک با حریفی قوی پنجه که از خراسان بود، دیدم. تنها خسرو می‌توانست چنین حریفی را شکست دهد، خسرو.

۶۲- در کدام عبارت «نقش تبعی» وجود ندارد؟

- (۱) در یونان، مصر و چین باستان و سایر کشورها قصه‌های بسیار وجود داشته است.
- (۲) آموزش هر یک از مهارت‌های زبانی، روشی خاص و شیوه‌ای معین را می‌طلبد.
- (۳) علم، به توصیف واقعیات می‌پردازد، در زبان نیز هر چه واقعیت فراگیر دارد در توصیف مورد نظر است.
- (۴) به دلیل ماهیت مهارتی و کاربردی درس زبان فارسی، تکرار و تمرین و توالی در آن‌ها باید رعایت شود.

۶۳- در همه‌ی عبارات به جز عبارت «یک نقش» تبعی یافت می‌شود.

- (۱) گزارش باید صرفاً منعکس کننده و نشان دهنده‌ی حقایق باشد و در هیچ موردی اطمینان بی‌جا و غیر مستند ندهد.
- (۲) نخستین گام در راه نگارش مقاله، انتخاب موضوع است. موضوعی که برای خواننده جالب و آگاهی‌بخش و شوق‌انگیز باشد.
- (۳) ستایش‌نامه، شعر درباری، از دیرباز در ادبیات فارسی وجود داشته است و درون‌مایه‌ی و مضمون آن مدحی است برای رهبران اجتماع.
- (۴) در نگاه نخست، طنز، برای شوخی و خنده است، ولی بعد روشن می‌شود که طنزنویس از نارسایی‌ها و ناروایی‌های جامعه رنج می‌برد.

۶۴- در کدام عبارت، «نقش تبعی» وجود ندارد؟

- (۱) هرگز خداوند، جهان را و طبیعت را با پاییز و زمستان یا تابستان آغاز نکرده است.
- (۲) سخن تازه از نوروز گفتن دشوار است. نوروز یک جشن ملی است که هر ساله برپا می‌شود.
- (۳) نوروز، داستان زیبایی است که در آن، طبیعت، احساس و جامعه، هر سه، دست‌اندرکارند.
- (۴) نوروز، روز نخستین آفرینش، که اهورامزدا دست به خلقت جهان زد و شش روز در این کار بود.

۶۵- در متن زیر، به ترتیب چند ترکیب وصفی و اضافی، وجود دارد؟

«آسمان کویر، این نخلستان خاموش که هرگاه مشیت خونین قلبم را باران‌های غیبی سکوتش فرامی‌گیرد و نگاه‌های اسیرم، هم‌چون پروانه‌های شوق در این مزرع سبز آن دوست شاعرم رها می‌شود، ناله‌های گریه‌آلود آن روح دردمند را می‌شنوم.»

- (۱) یازده- هفت (۲) دوازده- هشت (۳) سیزده- ده (۴) چهارده- نه

۶۶- کدام گزینه دو تلفظی است؟

- (۱) مهرجو (۲) روزمزد (۳) کتابدار (۴) روزگار

۶۷- در عبارت: «نام این روزنامه به اندازه‌ای بر سر زبان‌ها بود که مردم مدیر آن را به نام «نسیم شمال» می‌شناختند. هر روز که زمان انتشار آن می‌رسید، دسته دسته کودکان دوازده ساله در همان چاپخانه گرد می‌آمدند و چند دسته‌ی بزرگ می‌گرفتند و توزیع می‌کردند.» به ترتیب چند ترکیب وصفی و اضافی وجود دارد؟

- (۱) شش - هفت (۲) شش - هشت (۳) هفت - هفت (۴) هفت - هشت

۶۸- در کدام گزینه «بدل» آمده است؟

- (۱) دوستم، سعید را از مرگ حتمی نجات داد. (۲) دوستم، سعید از مرگ حتمی نجات یافت.
(۳) دوست سعید از مرگ حتمی جان به در برد. (۴) دوست سعید، سعید را از مرگ حتمی نجات داد.

۶۹- در همه‌ی گزینه‌ها به جز گزینه‌ی نقش‌های تبعی وجود دارد.

- (۱) شما و من بارها این موضوع را در کتاب‌ها خواندیم
(۲) دوستان من با شما مسافران این هواپیما بودند
(۳) کتاب همدم صمیمی انسان‌ها را بهترین هدیه‌ی ارزشمند می‌شناسیم
(۴) شما باید علت این کار را از همکاران پرسید، از همکاران

۷۰- در کدام گزینه، نقش بدل هست؟

- (۱) این عمارت تاریخی، امروز، ملک شخصی یکی از متمولین این شهر محسوب می‌شود.
(۲) آن روز که حسنک را بر دار کردند، استادم، بونصر، روزه بنگشاد.
(۳) فرهنگ ایران نیرومند است و عوامل بیگانه را در خود حل می‌کند.
(۴) مقصود، بیان افکار و عقاید مذهبی عاقله مردم ایران در دوره‌ی مقارن ظهور اسلام است.

۷۱- در کدام بیت، جمله «غیرساده» یافت می‌شود؟

- (۱) گویند مگو سعدی چندین سخن از عشقش / می‌گویم و بعد از من گویند به دوران‌ها
(۲) گه نعره زدی بلبل گه جامه دریدی گل / با یاد تو افتادم از یاد برفت آن‌ها
(۳) تا خار غم عشقت آویخته در دامن / کوه نظری باشد رفتن به گلستان‌ها
(۴) وقتی دل‌سودایی می‌رفت به بستان‌ها / بی‌خویشتم کردی بوی گل و ریحان‌ها

۷۲- در کدام بیت بیشترین «ترکیب وصفی» یافت می‌شود؟

- (۱) ای آفتاب حسن برون آدمی ز ابر / کان چهره مشعشع تابانم آرزوست
(۲) زین همراهم سست عناصر دلم گرفت / شیر خدا و رستم دستانم آرزوست
(۳) بنمای رخ که باغ و گلستانم آرزوست / بگشای لب که قند فراوانم آرزوست
(۴) جانم ملول گشت ز فرعون و ظلم او / آن نور روی موسی عمرانم آرزوست

۷۳- در ابیات زیر به ترتیب چند «ترکیب وصفی» و چند «ترکیب اضافی» وجود دارد؟

- «چون از سر هر مویش صد فتنه فروبارد / از هر مژه طوفان‌ها چون ابر فروبارم
نه در صف درویشی شایسته‌ی آن ماهم / نه در ره ترسای اهل بیت او دارم
نه مرد مناجاتم نه رند خراباتم / نه محرم محرابم نه همدم خمارم
نه مؤمن توحیدم نه مشرک تقلیدم / نه منکر تحقیقم نه واقف اسرارم»

- (۱) ۴ - ۳ (۲) ۴ - ۱۴ (۳) ۵ - ۱۳ (۴) ۵ - ۱۴

۷۴- در عبارت زیر به ترتیب چند «ترکیب وصفی» و چند «ترکیب اضافی» وجود دارد؟

«صحبت این درویش بی‌سروسامان چنان انقلابی در روح مولانا پدید آورد که درس و وعظ را کنار گذاشت و

یک‌باره دل به هم‌نشینی و همدمی وی تسلیم کرد.»

(۱) سه - چهار (۲) سه - سه (۳) چهار - چهار (۴) سه - دو

۷۵- در کدام گزینه، همه‌ی ترکیب‌ها، «وصفی» است؟

(۱) نان خانگی، گفتار صادقانه، تصویر گویا

(۲) قطعات ادبی، گفت‌وگوی محرمانه، شکوفه‌ی اشک

(۳) داس مرگ، گفتن راز، سخن سنجیده

(۴) مرد جوان، پرواز پرنده، کار پرزحمت

- ۱- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. گزینه ی ۳ نقش تبعی ندارد.
توجه داشته باشید که تکرار تبعی برای زمانی است که یک واژه، در یک نقش و در یک جمله و اغلب به منظور تأکید، تکرار شود.
- زمانی که نیک (مفعول) گفتی، نیک (نهاد) فرا پیش آید. (یعنی نیکی به سوی تو می‌آید)؛ واژه ی «نیک» در دو جمله ی مختلف و با دو نقش متفاوت است. تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه ی ۱: جان و جهان: معطوف
گزینه ی ۲: روی تو و ماه آسمان هر دو: معطوف و بدل / قد تو و سرو بوستان هر دو: معطوف و بدل
گزینه ی ۴: ما خود: بدل
- ۲- گزینه ۳ پاسخ صحیح است.
بیت «۱»: ۱- چون: وقتی که ۲- چون: مانند
بیت «۲»: ۱- آن: در معنی معمول خود (ادات اشاره) ۲- آن: جذبه ی معشوق
بیت «۳»: بین «تنگ» و «تنگ» جناس ناهمسان برقرار است.
بیت «۴»: ۱- هوا: آرزو ۲- هوا: آب و هوا
- ۳- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. الف، تو خود حال من ببین (بدل)
(د) تا نگذری ز راحت و رنج (معطوف)
- ۴- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در گزینه ی (۱) «واو» از نوع عطف است و در سایر گزینه‌ها «واو» ربط به کار رفته است.
- ۵- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. بررسی گزینه‌ها:
(۱) واژه تلخ در یک جمله تکرار شده است.
(۲) واژه همه در مصراع دوم بدل است.
(۳) رسم معطوف است.
(۴) تکرار واژه تلخ در دو نقش صفت در دو ترکیب وصفی جداگانه نقش تبعی نیست.
- ۶- گزینه ۳ پاسخ صحیح است.
الف) یک واو عطف و یک واو ربط وجود دارد.
ب) بس است، «بس» نقش مسند دارد.
ج) دو نقش تبعی وجود دارد: مهربان ← معطوف / خود ← بدل
د) هر ← صفت مبهم
- ۷- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. ما خود (بدل)
- ۸- گزینه ۳ پاسخ صحیح است.
گزینه (۱) خود = بدل (گزینه ۲) می و زلف ← واو عطف (گزینه ۴) رواق و طاق ← واو عطف
- ۹- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. گزینه «۳»: «لطف» تکرار (تکرار مفعول) / بدل یا معطوف ندارد.
تشریح گزینه‌های دیگر
گزینه «۱»: «پرقند و پر شکر» معطوف / «تو خود» بدل
گزینه «۲»: «دل و تن» معطوف / «جمله» بدل
گزینه «۴»: «تو خود» / بدل / «جوشن و برگستوان» ← معطوف
- ۱۰- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. نقش تبعی شامل بدل، معطوف و تکرار است. در این بیت «پریزاده» نقش تبعی بدل دارد.
در سایر ابیات نقش تبعی وجود ندارد.

- ۱۱- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. ترکیب‌های وصفی در ابیات عبارتند از:
 ۱: هر نفس / ۲: همان جا / ۳: ترکیب وصفی ندارد. / ۴: کدام دانه، این گمان
- ۱۲- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. واژه‌ی «رفیق» در بیت گزینه‌ی ۲ در یک نقش تکرار شده است. باید دقت کنید آرایه‌ی تکرار را با نقش تبعی تکرار که از نقش‌های دستوری است اشتباه نگیرید.
- ۱۳- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. من خود (بدل) / عقل و طبع (معطوف)
 بررسی سایر گزینه‌ها:
 (۱) او ... خود (بدل، به تعبیری) / من خویشتن (بدل)
 (۲) ما همه (بدل)
 (۴) حسن‌ها و جلوه‌ها (معطوف)
- ۱۴- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در مصراع «۱» باده، تکرار است و «فتوا» معطوف
- ۱۵- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. فعل «رستن» با تلفظ «رُستن» در گزینه‌ی ۳ در معنی «رویدن» به کار رفته است و در سایر گزینه‌ها با تلفظ «رَستن» و در معنی «رها شدن».
- ۱۶- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. حرف «و» در این گزینه حرف ربط است و نقش تبعی نمی‌سازد. بررسی سایر گزینه‌ها:
 (۱) معطوف: زن (۲) بدل: خون
 (۴) معطوف: سیاه، سرخ، سیاه، سرخ
- ۱۷- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. نقش تبعی تکرار: یار
 دقت کنیم که صرف تکرار شدن یک واژه، نقش تبعی «تکرار» را پدید نمی‌آورد، بلکه در نقش تبعی «تکرار» لازم است دو واژه‌ی مشابه نقش یکسانی در جمله داشته باشند.
- ۱۸- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در گزینه «۳» واو عطف یافت می‌شود.
- ۱۹- گزینه ۳ پاسخ صحیح است.
 گزینه (۳): من خود از باد سحر این هنر آموخته‌ام (خود: بدل) / گزینه (۱): آب و گل: معطوف
 گزینه (۲): خامی و ساده‌دلی: معطوف / گزینه (۴): عاشق و مست: معطوف
- ۲۰- گزینه ۱ پاسخ صحیح است.
 گزینه‌ی ۲: ناز تو و نیاز تو ← معطوف
 گزینه‌ی ۳: دخت افراسیاب ← بدل
 گزینه‌ی ۴: نیاز ← تکرار
- ۲۱- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. (چشم عقل: گروه نهادی) (خیره: گروه مسندی) (مرغ شب: گروه متممی) (هیچ: گروه مفعولی)
- ۲۲- گزینه ۲ پاسخ صحیح است.
 گزینه‌ی ۱: فخر جهان ← بدل
 گزینه‌ی ۳: چپ و راست ← معطوف
 گزینه‌ی ۴: دریغ ← تکرار
- ۲۳- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. زیرا «واو» حرف پیوند است.
 گزینه‌ی ۲: به جان ← تکرار
 گزینه‌ی ۳: خال و خط ← معطوف
 گزینه‌ی ۴: عذاب ← تکرار
- ۲۴- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. نقش تبعی تکرار، تکرار یک نقش در یک جمله است. بنابراین در جمله‌ی گزینه ۱ این نقش وجود ندارد.

۲۵- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. «خود» نقش تبعی بدل دارد.

در گزینه‌های «۱ و ۲»، «و»، «او» ربط است نه عطف.

نقش‌های تبعی سه نوع هستند: ۱ - معطوف ۲ - بدل ۳ - تکرار

۲۶- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. درد و رنج و محنت (معطوف)

۲۷- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. نقش‌های تبعی در گزینه (۱): تکرار (گناه دوم) / در گزینه (۲): بدل (خود) / در گزینه (۴): معطوف (پلنگ)

۲۸- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در همه گزینه‌ها به جز این گزینه، نقش‌های تبعی وجود دارد.

گزینه ۱: ققنوس، این پرنده تاریخ‌ساز: بدل

گزینه ۳: مدیر مدرسه خود، آقای رئیسی: بدل

گزینه ۴: مطالعات و بررسی‌ها: معطوف

۲۹- گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

گزینه ۱: دل و دین ← معطوف

گزینه ۳: مست و خراب ← معطوف

گزینه ۴: هوس و هوا، تکرار

۳۰- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. گزینه «۱» معطوف □ داغ و وسیع

گزینه «۳»: بدل □ «صحابی رسول خدا (ص)» بدل برای «انس بن حارث»

گزینه «۴»: تکرار □ «با یاد خدا» (تکرار).

توجه: در گزینه «۲»، «او» بین دو فعل «می‌سوخت» و «می‌گذاخت»، «او» ربط است نه عطف.

۳۱- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. «و» حرف پیوند (ربط) هم‌پایه‌ساز است.

نقش‌های تبعی در سایر گزینه‌ها عبارتند از:

۱: «بدل» (بوالحسن) و «معطوف» (پسرش)

۲: «بدل» (هر دو) و «معطوف» (مادرم)

۴: «معطوف» (تواضعی)

۳۲- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در این گزینه تلفظ واژه، «نُرست = نروید» است، ولی در گزینه‌های دیگر «نُرست

= رها نشد» می‌باشد.

۳۳- گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

بیت ب: گوشم همه بر قول نی و نغمه‌ی چنگ است / چشمم همه بر لعل لب و گردش جام است.
معطوف معطوف

بیت د: بت خود را بشکن خوار و ذلیل
معطوف

نکته‌ی مهم درسی: در سایر ابیات نوع واو، واو عطف نیست. این نوع واو را «واو ربط» می‌نامیم که بین جملات مستقل ساده (جملات هم‌پایه) می‌آید.

۳۴- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در گزینه‌ی ۳ حرف «و» ربط است نه عطف؛ نقش‌های بدل و تکرار هم وجود

ندارد. تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی ۱: «دود» معطوف است.

گزینه‌ی ۲: «لعبت» بدل است.

گزینه‌ی ۴: «سلطانی» معطوف و «دور» تکرار است.

- ۳۵- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در گزینه ی ۴، نقش تبعی به کار نرفته است. تشریح گزینه های دیگر:
گزینه ی ۱: «شاهزاده ی افسون شده» بدل برای کلمه ی «اصفهان» است.
گزینه ی ۲: «تازگی» معطوف است و نقش تبعی دارد.
گزینه ی ۳: «سرآمد هم روزگاران» معطوف است و نقش تبعی دارد.
- ۳۶- گزینه ۲ پاسخ صحیح است.
گزینه ی ۱: گلستان نقش تبعی است.
گزینه ی ۳: کوه و بیابان نقش تبعی است.
گزینه ی ۴: رستم دستان نقش تبعی است.
- ۳۷- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. گزینه ی ۳ نقش تبعی بدل دارد.
- ۳۸- گزینه ۲ پاسخ صحیح است.
- ۳۹- گزینه ۲ پاسخ صحیح است.
- ۴۰- گزینه ی ۲ پاسخ صحیح است. «و» بین جملات حرف ربط است.
در گزینه ی ۱: زن: معطوف به نهاد
در گزینه ی ۳: دین: معطوف به مفعول و تکرار دل و دینم
- در گزینه ی ۴: مادرم: بدل منادا
- ۴۱- گزینه ی ۲ پاسخ صحیح است. سخت در معانی خیلی: قید
بوالحسن: بدل از قاضی بست
ده درم: عددی که با اسم بیاید همیشه صفت است
کیسه ها را: مفعول
پسرش = پسر قاضی ← «ش»: مضاف الیه
- ۴۲- گزینه ی ۳ پاسخ صحیح است.
گزینه ی (۱ و ۲): ندارد. / گزینه ی (۳): آسایش، خواب و خور (معطوف) / گزینه ی (۴): کام (معطوف)
- ۴۳- گزینه ی ۴ پاسخ صحیح است. (۱) «شاهزاده ی افسون شده» بدل برای «اصفهان» / ۲- به و بادام: معطوف / ۳- «باغ منجمد و رمزآلود»: بدل برای «بهار جاویدان» / ۴- منجمد و رمزآلود: معطوف / ۵- رنگ ها و نقش ها: معطوف
- نقش های تبعی عبارت اند از: ۱- معطوف ۲- بدل ۳- تکرار
توجه: «آرام آرام» قید است.
- ۴۴- گزینه ی ۳ پاسخ صحیح است. نقش های تبعی عبارت اند از: «تکرار، بدل، معطوف»
گزینه ی (۱): «دینم» و «دوش» هم نقش معطوف دارند هم تکرار.
گزینه ی (۲): «خود» بدل از ضمیر «من».
گزینه ی (۴): «شکر» معطوف به نهاد.
- گزینه ی (۳): هیچ نقش تبعی نیست و «و» بین جملات، حرف ربط است نه عطف.
- ۴۵- گزینه ی ۲ پاسخ صحیح است. دل، خود، دریغ نیست که از دست من برفت: در این مصراع «خود» بدل از دل است و نقش تبعی دارد.
- ۴۶- گزینه ی ۴ پاسخ صحیح است. سیزدهمین شهر ساخته شده در جهان: بدل
- ۴۷- گزینه ی ۴ پاسخ صحیح است. نقش های تبعی عبارت اند از: ۱- معطوف ۲- بدل ۳- تکرار
در این گزینه، بدل و معطوف وجود دارد: کتاب گران قدر خود، شاهنامه ← شاهنامه «بدل» است. / شهرت و محبوبیت ← محبوبیت «معطوف» است. در گزینه های ۱، ۲ و ۳، فقط نقش تبعی معطوف وجود دارد.

- ۴۸- گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است. در گزینه‌ی صحیح نقش تبعی بدل است و در سایر گزینه‌ها معطوف است که باعث تفاوت جمله شده است.
- ۴۹- گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است. در عبارت ۱ نقش تبعی که عبارت است از تکرار، بدل، و معطوف است وجود ندارد.
- ۵۰- گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. ادبیات ایران در پنجاه سال گذشته، با شاهد داستان‌های مبتذل عشقی بوده است و یا ناظر داستان‌های سیاسی [بوده است به قرینه‌ی لفظی محذوف است] و نقش تبعی ندارد بلکه دو جمله است و «و» ربط است نه عطف.
- ۵۱- گزینه‌ی ۳ پاسخ صحیح است. در گزینه‌ی ۱ معطوف وجود دارد. در گزینه ۳ پرندۀ تاریخ‌ساز بدل است. در گزینه‌ی ۴ آقای رامکین بدل است. (نقش تبعی عبارتند از: معطوف، بدل، تکرار)
- ۵۲- گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است. در گزینه‌های دیگر به ترتیب بدل، تکرار و عطف دیده می‌شود.
- ۵۳- گزینه‌ی ۴ پاسخ صحیح است. در هر سه گزینه‌ی «۱ و ۲ و ۳» نقش معطوف وجود دارد درحالی‌که در گزینه‌ی ۴ معطوف به چشم نمی‌خورد: گزینه‌ی ۱: تر و تباه / گزینه‌ی ۲: علت و تب / گزینه‌ی ۳: مرد بزرگ و دبیر کافی
- ۵۴- گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. می‌دانیم که نقش‌های تبعی به سه نقش «بدل، معطوف و تکرار» گفته می‌شود. در گزینه‌ی «۱»، «خود» نقش بدل است برای «تو».
- در گزینه‌ی «۲»، «و» حرف ربط است نه واو عطف.
- در گزینه‌ی «۳» واژه‌ی «روز» معطوف به شب است.
- در گزینه‌ی «۴» واژه‌ی «رسم» معطوف به متمم است: ز راه و رسم.
- نکته: «و» در گزینه‌ی ۲ حرف ربط است نه واو عطف.
- ۵۵- گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. «سیزدهمین شهر ساخته شده در جهان» همان «شهر ری» است، پس بدل محسوب می‌شود.
- ۵۶- گزینه‌ی ۴ پاسخ صحیح است. ترکیب‌های وصفی در گروه‌های زیر بدین‌صورت است: یک چینه: چینه (هسته‌ی گروه)، یک (صفت پیشین) یک شعله: شعله (هسته‌ی گروه) یک (صفت پیشین). یک خواب لطیف: خواب (هسته‌ی گروه)، یک (صفت پیشین)، لطیف (صفت بیانی) ترکیب‌های اضافی در گروه‌های زیر بدین‌گونه‌اند:
- مردم شهر: مردم (هسته‌ی گروه)، شهر (مضاف‌الیه)، موسیقی احساس تو: موسیقی (هسته‌ی گروه)، احساس (مضاف‌الیه)، تو (مضاف‌الیه). صدای پر مرغان اساطیر: صدا (هسته‌ی گروه) پر (مضاف‌الیه)، مرغان (مضاف‌الیه)، اساطیر (مضاف‌الیه)
- ۵۷- گزینه‌ی ۳ پاسخ صحیح است. بررسی ترکیب وصفی گروه‌های زیر:
- فصل خوش: فصل (هسته)، خوش (صفت بیانی) - فصل معتدل: فصل (هسته)، معتدل (صفت بیانی) - سکوت سنگین زمستانی خود: سکوت (هسته)، سنگین (صفت بیانی)، زمستانی (صفت بیانی) - یک درخت به: درخت (هسته)، یک (صفت پیشین) - بررسی ترکیب اضافی گروه‌های زیر:
- سکوت سنگین زمستانی خود: سکوت (هسته)، خود (مضاف‌الیه) - یک درخت به: درخت (هسته)، به (مضاف‌الیه) -
- چیدن شکوفه‌ی به: چیدن (هسته)، شکوفه (مضاف‌الیه)، به (مضاف‌الیه) - خوردن شکوفه‌های به: خوردن (هسته)، شکوفه (مضاف‌الیه)، به (مضاف‌الیه) - سرگرمی‌های من: سرگرمی (هسته)، من (مضاف‌الیه)
- ۵۸- گزینه‌ی ۴ پاسخ صحیح است. در گزینه‌ی (۴)، «این چراغ آسمانی» بدل از خورشید (نهاد) است.

۵۹- گزینه ی ۲ پاسخ صحیح است.

بیت «ب»: گوشم همه بر قول نی و نغمه ی چنگ است / چشمم همه بر لعل لب و گردش جام است
معطوف به مسند
معطوف به مسند

در این دو جمله متمم، در جایگاه مسند به کار رفته است.

بیت «د»: بت خود را بشکن خوار و ذلیل

معطوف به قید

نکته: در سایر گزینه ها نوع واو، واو عطف نیست. این نوع واو را «واو ربط» می نامیم که بین جملات هم پایه می آید.

۶۰- گزینه ی ۳ پاسخ صحیح است.

درد	و	رنج	و	محنت
نهاد		معطوف		معطوف
		به نهاد		به نهاد

۶۱- گزینه ی ۳ پاسخ صحیح است.

در گزینه ی نخست، «ادبیات به زبان» معطوف شده است و «چین به هند» و «سواحل مدیترانه به بین النهرین».

در گزینه ی دوم، «عمو تم» بدل از «قهرمان اصلی داستان» است.

گزینه ی چهارم، «خسرو» تکرار شده است. «معطوف، بدل و تکرار» از نقش های تبعی در جمله اند و «نهاد، مفعول، متمم، مسند و فعل» از نقش های اصلی در جمله.

۶۲- گزینه ی ۳ پاسخ صحیح است. نقش های تبعی ← معطوف، بدل، تکرار در گزینه ی ۱، ۲، ۴ معطوف وجود دارد.

۶۳- گزینه ی ۳ پاسخ صحیح است. در متن گزینه ی «۳» شعر درباری «بدل» و «مضمون آن» «معطوف» است. بنابراین دو نقش تبعی یافت می شود. (زبان فارسی - ص ۹۹)

۶۴- گزینه ی ۲ پاسخ صحیح است. در گزینه ی اول و سوم معطوف و در گزینه ی چهارم بدل دیده می شود («روز نخستین آفرینش» بدل «نوروز» است.) درست است که «نوروز» در گزینه ی دوم دو بار آمده است اما نقش تکرار ندارد، زیرا در دو جمله ی متفاوت آمده است.

۶۵- گزینه ی ۳ پاسخ صحیح است. ترکیبات اضافی = آسمان کویر- مشیت قلب- قلبم- باران سکوت- سکوتش- نگاه هایم- پروانه های شوق- مزرع دوست- دوستم- ناله های روح (۱۰ ترکیب اضافی)

ترکیبات وصفی = این نخلستان- نخلستان خاموش- هرگاه- مشیت خونین- باران های غیبی- نگاه های اسیر- این مزرع- مزرع سبز- آن دوست- دوست شاعر- ناله های گریه آلود- آن روح- روح دردمند (۱۳ ترکیب وصفی)

۶۶- گزینه ی ۴ پاسخ صحیح است. (روژگار - روزگار)

۶۷- گزینه ی ۱ پاسخ صحیح است. ترکیبات وصفی: ۱- این روزنامه ، ۲- هر روز، ۳- کودکان دوازده ساله، ۴- همان چاپخانه، ۵- چند دسته، ۶- دسته ی بزرگ.

ترکیبات اضافی: ۱- نام روزنامه، ۲- سر زبان ها، ۳- مدیر آن، ۴- نام نسیم، ۵- نسیم شمال، ۶- زمان انتشار ۷- انتشار آن.

۶۸- گزینه ی ۲ پاسخ صحیح است. «سعید» فقط در گزینه ی دو بدل است. این واژه در گزینه ی یک، مفعول، در گزینه ی سه، مضاف الیه و در گزینه ی چهار به ترتیب مضاف الیه و مفعول است.

۶۹- گزینه ی ۲ پاسخ صحیح است. نقش های تبعی عبارت اند از: بدل، معطوف و تکرار. در جمله گزینه ی ۲ هیچ کدام از این سه نقش تبعی دیده نمی شود.

علت نادرستی گزینه ی ۱: «من» معطوف نهاد است

علت نادرستی گزینه ی ۳: «همدم صمیمی انسان ها» بدل مفعول است

علت نادرستی گزینه ی ۴: «از همکاران» تکرار متمم است

۷۰- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. «بونصر» نقش بدلی دارد، بدل از کلمه ی «استادم». بدل اسمی است که نام، شهرت، لقب، شغل، مقام و ... مبدلّ منه را مشخص می کند و معمولاً در بین دو ویرگول می آید. نقش بدل تابع نقش مبدلّ منه است.

۷۱- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. کل بیت یک جمله غیر ساده است.

۷۲- گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

ترکیب های وصفی عبارتند از:

آن چهره، چهره مشعشع، چهره تابان (۳ مورد)

گزینه (۲) این همرها، همرا سست عناصر (۲ مورد)

گزینه (۳) قند فراوان (۱ مورد)

گزینه (۴) آن نور (۱ مورد)

۷۳- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ترکیب وصفی: هر مو / صد فتنه / هر مژه / آن ماه (۴ ترکیب)

ترکیب اضافی: سر مو / مویش / صف درویشی / شایسته ... ماه / ره ترسای / اهلیت او / مرد مناجات / رند

خرابات / محرم محراب / همدم خمار / مؤمن توحید / مشرک تقلید / منکر تحقیق / واقف اسرار (۱۴ ترکیب)

۷۴- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. ترکیب های وصفی: این درویش / درویش بی سروسامان / چنان انقلابی (۳

ترکیب)

ترکیب های اضافی: صحبت ... درویش / روح مولانا / هم نشینی ... وی / همدمی وی (۴ ترکیب)

۷۵- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. «نان خانگی، گفتار صادقانه، تصویر گویا» همگی ترکیب وصفی هستند.

آمادگی ۲۴ بهمن

قلمچی - گاج

(پایه یازدهم)

* ۷۵ تست دستور

* ۶۰ تست لغت و املا

* ۱۱۰ تست قرابت

* ۱۱۵ تست آرایه‌های ادبی

دکتر وسکری

مدیر دپارتمان ادبیات ماز

@adabiate_konkour

۱- مفهوم بیت «هر نفس آواز عشق می‌رسد از چپ و راست/ ما به فلک می‌رویم عزم تماشا که راست» در کدام گزینه دیده می‌شود؟

- (۱) آمد نسیم گل به دمیدن ز چپ و راست/ ساقی می شبنامه بیاور که روز ماست
- (۲) به هر نفس غم عشقت هزار تیربلا/ به نزد «خسرو» مسکین ناتوان انداخت
- (۳) پیرهن می‌بدرم دم به دم از غایت شوق/ که وجودم همه او گشت و من این پیرهنم
- (۴) روح در جسم محال است بماند «صائب»/ طایر قدس کجا با قفسی می‌سازد؟

۲- در کدام گزینه، مفهوم بیت «هر شب کواکب کم کنند از روزی ما پاره‌ای/ هر روز گردد تنگ‌تر سوراخ این غربال‌ها» برجسته‌تر است؟

- (۱) بی اجابت، آه، مرغ آشیان گم کرده‌ای ست/ ناله بی فریادرس تیر نشان گم کرده‌ای ست
- (۲) درنیابد هر که چون پروانه ذوق سوختن/ در دل دوزخ بهشت جاودان گم کرده‌ای ست
- (۳) دل که در زلف پریشان تو می‌جوید قرار/ در شب تاریک مرغ آشیان گم کرده‌ای ست
- (۴) بی‌نصیبان جست و جوی رزق بی‌جا می‌کنند/ نیست چون قسمت، طلب دست دهان گم کرده‌ای ست

۳- مفاهیم «تلاش برای بهره‌مندی از عشق، اغتنام فرصت، نکوهش افزون طلبی، ضرورت وجود مراد» به ترتیب، از کدام ابیات دریافت می‌شود؟

- (الف) مهلت دور سبک‌سیر جهان این همه نیست / توشه بردار و روان شو که زمان این همه نیست
 - (ب) مصلحت دید من آن است که یاران همه کار / بگذارند و خم طره یاری گیرند
 - (ج) به کوی عشق منه بی‌دلیل راه قدم / که من به خویش نمودم صد اهتمام و نشد
 - (د) هر که را خوابگاه آخر نه دو مشتی خاک است / گو چه حاجت که به افلاک کشی ایوان را
- (۱) الف، ب، ج، د (۲) ب، الف، د، ج (۳) ب، ج، د، الف (۴) الف، ج، د، ب

۴- مفهوم کدام بیت با بقیه متفاوت است؟

- (۱) کدام دانه فرو رفت در زمین که نرست / چرا به دانه انسانیت این گمان باشد
- (۲) تو را چنین بنماید که من به خاک شدم / به زیر پای من این هفت آسمان باشد
- (۳) فرو شدن چو بدیدی برآمدن بنگر / غروب شمس و قمر را چرا زبان باشد
- (۴) مرا به گور سپاری مگو وداع وداع / که گور پرده جمعیت جنان باشد

۵- مفهوم بیت زیر، با کدام بیت تناسب مفهومی دارد؟

«خلق چو مرغابیان زاده ز دریای جان / کی کند این‌جا مقام مرغ کز آن بحر خاست»

- (۱) او را مقام و منزل و مسکن چه حاجت است / هر جا که می‌رود همه ملک خدای اوست
- (۲) منزلگاه جان است که جانان من آن جاست / یا روضه‌ی خلد است که رضوان من آن جاست
- (۳) خیمه در مصر چو پیراهن یوسف زده‌ایم / جلوه‌ها در نظر مردم کنعان دارم
- (۴) چیست خاک تیره تا باشد تماشاگاه ما / سیرها در خویشتن چون آسمان داریم ما

۶- آیه‌ی شریفه‌ی «اذْهَبَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَىٰ فَقَوْلَا لَهُ قَوْلًا لَّيْنًا» با همه‌ی ابیات قرابت مفهومی دارد؛ به جز:

- (۱) آفرین بر دل نرم تو که از بهر ثواب / کشته‌ی غمزه‌ی خود را به نماز آمده‌ای
- (۲) چو رازت به شهر آشکارا شود / دل بخردت بی‌مدارا شود
- (۳) خرد بر سر جان چو افسر بود / مدارا خرد را برادر بود
- (۴) چو پیش آیدت کار چون بگروی / مدارا به از تندى و بدخویی

۷- مفهوم کدام بیت با سایر ابیات، تفاوت دارد؟

- (۱) هر که را یک ذره همّت داد دست / کرد او خورشید را زان ذره پست
- (۲) همّت طلب از باطن پیران سحرخیز / زیرا که یکی را ز دو عالم طلبیدند
- (۳) هر بلندی که در جهان والاست / همّت آدمی از آن بالاست
- (۴) همّت کفیل توسست کفاف از کسان مجوی / دریا سبیل توسست نم از ناودان مخواه

۸- مفهوم کلی بیت زیر در کدام بیت، آمده است؟

«قدم به دیده خورشید نه مسیحاوار / میان آب و گل جسم چون حمار مخسب»

- (۱) کار محال و غیرممکن کردن
- (۲) اظهار عجز نمودن
- (۳) کبر و غرور نورزیدن
- (۴) از فرش به عرش رسیدن

۹- مفهوم مقابل آیهی شریفه‌ی زیر در کدام بیت دیده می‌شود؟

(اذهب الیٰ فرعون ائّه طغی، فقولاً له قولا لیتنا)

- (۱) خواهی از دشمن نادان که گزندت نرسد / رفیق پیش آر و مدارا و تواضع کن و جود
- (۲) به گفتن راست ناید شرح عشقت / ولیکن گفت خواهم تا زبان هست
- (۳) به اخلاق نرمی مکن با درشت / که سگ را نمالند چون گربه پشت
- (۴) به قول دشمنان برگشتی از دوست / نگردد هیچ کس با دوست، دشمن

۱۰- مفهوم کدام بیت به مفهوم عبارت زیر نزدیک‌تر است؟

«حکایت‌نویس مباش، چنان باش که از تو حکایت کنند!»

- (۱) بی‌اجل یاد کسی خلق به نیکی نکنند / مرگ، این طایفه را بر سر انصاف آرد
- (۲) نیکی کن ای پسر تو که نیکی به روزگار / سوی تو بازگردد اگر در چه افکنی
- (۳) عشق است عمر باقی، باقی همه حکایت / ما عمر خویشتن را ضایع نمی‌گذاریم
- (۴) آنچنان زی که چو از حادثه بر باد روی / حسن معنی نگذارد که تو از یاد روی

۱۱- مفهوم کدام بیت متفاوت است؟

- (۱) چنین قفس نه سزای چون من خوش‌الحانی است / روم به گلشن رضوان که مرغ آن چمنم
- (۲) خوانده‌ای (اَنَا الیه راجعون)؟ / تا بدانی که کجاها می‌رویم
- (۳) در ساحت آرامگه دهر غریبیم / من قدسی‌ام این کشور خاکی وطنم نیست
- (۴) بلبل از زمزمه‌ی خویش به بند افتاده است / از قفس مرغ به گلشن شود از خاموشی

۱۲- مفهوم کدام گزینه متفاوت است؟

- (۱) خاکساران ز حوادث خط‌پاکی دارند / شومی جغد به این خانه‌ی ویران چه کند؟
- (۲) چنین قفس نه سزای چو من خوش‌الحانی است / روم به گلشن رضوان که مرغ آن چمنم
- (۳) چرا به عالم اصلی خویش و انروم؟ / دل از کجا و تماشای خاکدان ز کجا
- (۴) طایر گلشن قدسم چه دهم شرح فراق / که در این دامگه حادثه چون افتادم

۱۳- مفهوم کدام بیت با سایر ابیات تفاوت دارد؟

- (۱) به گریه گفت کاری همچنین است / جهان با سردمهران گرم‌کین است
- (۲) جهان را چون رباطی با دو در دان / که چون زین در درآیی بگذری زان
- (۳) دل بگسل از جهان که جهان پایدار نیست / واثق مشو به او که به عهد استوار نیست
- (۴) این جهان آینه و هستی ما نقش و نگار / نقش در آینه آخر چه قدر خواهد ماند

۱۴- مفهوم کدام بیت در مقابل آن «غلط» آمده است؟

- (۱) رنج‌ها بردیم و آسایش نبود اندر جهان / ترک آسایش گرفتیم این زمان آسوده‌ایم (خودبینی)
 - (۲) ای گل تو به حسن خود مغرور مشو چندین / کاین خوبی ده روزه بسیار نمی‌ماند (عدم پایداری)
 - (۳) هر که خواهد گو برآورد گرد از بنیادها / این درخت خشک را وابستگی با ریشه نیست (وارستگی)
 - (۴) بدان مقام رسید اتحاد من با او / که باز می‌شناسم که این منم یا دوست (وحدت وجود)
- ۱۵- آیه کریمه «إِذْهَبَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَىٰ فَقَوْلَا لَهُ قَوْلًا لِّينًا» با همه ابیات قرابت مفهومی دارد؛ به جز:

- (۱) چو با تو شود مدعی سخت‌گوی / به جز راه حلم و مدارا مپوی
 - (۲) مدارا خرد را برادر بود / خرد بر سر جان چو افسر بود
 - (۳) به هر چه می‌رسد از رزق سازگاری کن / که هر که ساخت به سدّ رمق سکندر گشت
 - (۴) انداخت پیش ابر سپر، تیغ آفتاب / آن به که خصم را به مدارا ادب کنی
- ۱۶- بیت زیر با کدام بیت قرابت مفهومی دارد؟

«تا دل از آن تو شد دیده از او دوختیم / هر چه پسند شماسست بر همه عالم حرام»

- (۱) ندانمت که چه گویم تو هر دو چشم منی / که بی وجود شریف جهان نمی‌بینم
 - (۲) دلم تا عشق باز آمد در او جز غم نمی‌بینم / دلی بی‌غم کجا جویم که در عالم نمی‌بینم
 - (۳) عمرم به آخر آمد عشقم هنوز باقی / وز منی چنان نه مستم کز عشق روی ساقی
 - (۴) اگر بر جای من غیری گزینند دوست حاکم اوست / حرامم باد اگر من جان به جای دوست بگزینم
- ۱۷- مفهوم کنایی بیت زیر در کدام گزینه آمده است؟

«دلا منال ز بیداد و جور یار که یار / تو را نصیب همین کرده است و این داد است»

- (۱) صلح‌طلبی (۲) مدارا کردن (۳) تسلیم محض عاشق (۴) اعتماد به معشوق
- ۱۸- کدام گزینه با آیه شریفه «إِذْهَبَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَىٰ فَقَوْلَا لَهُ قَوْلًا لِّينًا» تناسب معنایی دارد؟
- (۱) چه حاجت است به دامن چو آتش است بلند؟ / جنون کامل ما را هوای صحرا نیست
 - (۲) به ناخدای توکل سپرده‌ام خود را / مرا تردّد خاطر ز موج دریا نیست
 - (۳) گر از تحمل من خصم شد زبون چه عجب / فلک حریف زبردستی مدارا نیست
 - (۴) کدام صبر و چه طاقت، کدام عقل و چه هوش؟ / به عالمی که منم، کوه پای برجا نیست

۱۹- معنی واژه‌ی «پیر» در کدام گزینه متفاوت است؟

- (۱) گر مدد خواستم از پیر مغان عیب مکن / شیخ ما گفت که در صومعه همّت نبود
 - (۲) چو پیر سالک عشقت به می حواله کند / بنوش و منتظر رحمت خدا می‌باش
 - (۳) باز از فلک پیر به امید وصالش / پیرانه‌سرم آرزوی بخت جوان بود
 - (۴) در این غوغا که کس کس را نپرسد / من از پیر مغان منّت پذیرم
- ۲۰- کدام گزینه با بیت زیر تناسب معنایی ندارد؟

«چنین قفس نه سزای چو من خوش‌الحانی است / روم به گلشن رضوان که مرغ آن چمنم»

- (۱) ز من یک ذره تا در سنگ باشد چون شرر باقی / نخواهد شد هوای عالم بالا فراموشم
- (۲) حور اگر دیده بدین روضه کند روزی باز / کند از شرم در روضه‌ی فردوس فراز
- (۳) در این وحشت‌سرا تا کی اسیر آب و گل باشم؟ / مرا راهی به سوی عالم بالا کرامت کن
- (۴) خلاص ده ز تن تیره روح قدسی را / که آن همای بدین استخوان نمی‌ارزد

۲۱- مفهوم بیت‌های کدام گزینه با یک‌دیگر همسان نیست؟

- (۱) نیست پروا تلخ کامان را ز تلخی‌های عشق / آب دریا در مذاق ماهی دریا خوش است
- (۲) سفر دراز نباشد به پای طالب دوست / که خار دشت محبت گل است و ریحان است
- (۳) ای خطاپوش خطایم شده بی‌حد و حساب / درگذر از من مسکین تو به هنگام عقاب
- (۴) آبی به روزنامه اعمال ما فشان / باشد توان سترد حروف گناه از او
- (۵) به عصیان سراپای آلوده‌ایم / سراپا از آلودگی پاک کن
- (۶) ولیکن خداوند بالا و پست / به عصیان در رزق بر کس نیست
- (۷) جان گشاده سوی گردون بال‌ها / در زده تن در زمین چنگال‌ها
- (۸) چنین قفس نه سزای چو من خوش الحانیست / روم به گلشن رضوان که مرغ آن چمنم

۲۲- کدام دو بیت تناسب مفهومی بیش‌تری دارند؟

- الف- چون جان سپردنی است به هر صورتی که هست در کوی عشق خوش‌تر و بر آستان دوست
- ب- هر دم که در حضور عزیزی برآوری دریا بکز حیات جهان حاصل آن دم است
- ج- مردن اندر کوی عشق از زندگانی خوش‌تر است تا ننگیری دست مهرش کوتاه از دامن مکن
- د- گر بمیرد طالبی در بند دوست سهل باشد، زندگانی مشکل است
- (۱) الف، ب (۲) ب، د (۳) ب، ج (۴) ج، د

۲۳- مفهوم کدام بیت با سایر ابیات تفاوت دارد؟

- (۱) دنیا نیرزد آن‌که پریشان کنی دلی / زنه‌ار بد مکن که نکرده است عاقلی
- (۲) بگریز از این جهان ز غرورش که پیش از آن / عنقا نه بر گزاف سوی انزوا شتافت
- (۳) دنیا خیال و خوابی است این خواب نزد دانا / آسایشی ندارد بهتر ز چشم بستن
- (۴) قدح گیر یک چند و دنیا مگیر / که بدبخت شد هر که دنیا گرفت

۲۴- آیه‌ی زیر، با کدام بیت، ارتباط مفهومی دارد؟

«إِذْ هَبَّا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَىٰ فَقَوْلَا لَهُ قَوْلًا لِّينًا»

- (۱) سرگشتی زمان نگر و زحمت مکان / آسایش از زمان و فراغ از مکان مخواه
- (۲) سازگاری پیشه کن شاید بسازد با تو چرخ / ورنسازد با تو از ناسازگاری گو مساز
- (۳) به هرچه می‌رسد از رزق سازگاری کن / که هر که ساخت به سد رمق سکندر گشت
- (۴) گر از تحمل من خصم شد زبون چه عجب / فلک حریف زبردستی مدارا نیست

۲۵- کدام بیت مفهومی نظیر بیت زیر دارد؟

«بر جهان دل منه از مهر و مشو زان دل شاد / کاین عروسی است که کشته است هزاران داماد»

- (۱) گر چنین داده‌ی خود بازستاند صائب / غیر عبرت نتوان هیچ ز دنیا برداشت
- (۲) عالم بی‌خبری طرفه بهشتی بوده است / حیف و صد حیف که ما دیر خبردار شدیم
- (۳) در جهان بی‌زهر ممت نیست شهد عشرتی / تلخی شنبه برد شیرینی آدینه را
- (۴) این جهان پیرزنی فریبنده است / نشود مرد خردمند خریدارش

۲۶- مفهوم کدام بیت، با سایر ابیات تفاوت دارد؟

- (۱) تمامش بکشتم به سنگ آن خبیث / که از مرده دیگر نیاید حدیث
- (۲) هر که آمد در جهان پر ز شور / عاقبت می‌بایدش رفتن به گور
- (۳) اگر تخت سورت بیاید همی / غم و رنج گورت بیاید همی
- (۴) چو مرگ آمد و گاه رفتن بود / نه دانش نماید نه پرهیز سود

۲۷- بیت «کدام دانه فرو رفت در زمین که نرست / چرا به دانه‌ی انسانیت این گمان باشد» با کدام بیت قرابت مفهومی دارد؟

- (۱) برای من مگری و مگوی دریغ دریغ / به دام دیو درافتی دریغ آن باشد
- (۲) به روز مرگ چو تابوت من روان باشد / گمان مبر که مرا درد این جهان باشد
- (۳) مرا به گور سپاری مگو وداع وداع / که گور پرده‌ی جمعیت جنان باشد
- (۴) فرو شدن چون بدیدی برآمدن بنگر / غروب شمس و قمر را چرا زیان باشد

۲۸- بیت زیر، با کدام بیت قرابت مفهومی دارد؟

«چنین قفس نه سزای چو من خوش‌الحانی است / روم به گلشن رضوان که مرغ آن چمنم»

- (۱) چون کبوتر بگرفتیم به دام سر زلف / دیده بردوختی از خلق جهان چون بازم
- (۲) هر مگس را کی رسد پرواز کبک / کی شود همراز سلطان هر گدا
- (۳) خاقانی آن کسان که طریق تو می‌روند / زاغند و زاغ را روش کبک آرزوست
- (۴) شهباز دست پادشاهم این چه حالت است / کز یاد برده‌اند هوای نشیمنم

۲۹- کدام گزینه با بیت زیر تناسب معنایی کم‌تری دارد؟

«از آن به دیر مغانم عزیز می‌دارند / که آتشی که نمیرد همیشه در دل ماست»

- (۱) بعد مرگ از نرگس خاک مزارم ز انتظار / صد هزاران چشم در راه تو وا خواهد شدن
- (۲) هزار سال اگر چند در فراق تو طی شد / دمی که در تو رسم، از هزار سال نکوتر
- (۳) در قیامت چو سر از خاک لحد بردارم / گرد سودای تو بر دامن جانم باشد
- (۴) عشق و اساس عشق نهادند بر دوام / یعنی خلل‌پذیر نگردد بنای عشق

۳۰- بیت: «آن که شد هم بی‌خبر هم بی‌اثر / از میان جمله او دارد خبر»، با کدام بیت تناسب مفهومی دارد؟

- (۱) در خرابات ز اسرار حقیقت صائب / تا خبر یافتم از بی‌خبرانم کردند
- (۲) کسی را گر شود گویا بیانش / از این سیر باخبر تر دامن آمد
- (۳) در دامن منزل نبود بیم ز رهن / همراه چه حاجت سفر بی‌خبری را
- (۴) حریف باده‌آن چشم‌های مخموریم / نمی‌توان به قدح ساخت بی‌خبر ما را

۳۱- مفهوم کدام گزینه با بقیه متفاوت است؟

- (۱) اهل کام و ناز را در کوی رندی راه نیست / رهروی باید جهان‌سوزی، نه خامی بی‌غمی
- (۲) آن همه ناز و تنعم که خزان می‌فرمود / عاقبت در قدم باد بهار آخر شد
- (۳) همه سلامت نفس آرزو کند مردم / خلاف من که به جان می‌خرم بلایی را
- (۴) ناز پرورد تنعم نبرد راه به دوست / عاشقی شیوه رندان بلاکش باشد

۳۲- همهٔ گزینه‌ها با بیت زیر ارتباط معنایی دارند به جز گزینه

«بخت جوان یار ما، دادن جان کار ما / قافله‌سالار ما فخر جهان مصطفاست»

- (۱) گم‌رهان را ز بیابان همه در راه آرد / مصطفی بر ره حق تا به ابد رهبان باد
- (۲) محال است سعدی که راه صفا / توان رفت جز بر پی مصطفی
- (۳) چونک یک گوشه ردای مصطفی آمد به دست / آنک بُد در قعر دوزخ در جنان آوردمش
- (۴) در این ره انبیا چون ساربان‌اند / دلیل و رهنمای کاروان‌اند

۳۳- در کدام گزینه مفهوم هر دو مصراع در «تقابل» هستند؟

- (۱) گر بدی گفت رقیبی تو به نیکی بگذر / هر که زهرت دهد، شکر بخشش
- (۲) خواه بد و خواه نیک، هرچه کنی تازه کن / قدم بیرون منه از پیروی، گر عافیت خواهی
- (۳) عاشق دلشده را پند خردمند چه سود؟ / من گوش استماع ندارم لمن تقول
- (۴) همای گلشن قدسم، نه صید دانه و دام / نشیمن تو نه این کنج محنت آباد است

۳۴- بیت «چنین قفس نه سزای چو من خوش‌الحانیست / روم به گلشن رضوان که مرغ آن چمنم» با همه گزینه‌ها به جز گزینه ارتباط معنایی دارد.

- (۱) تو را ز کنگره عرش می‌زنند صفیر / ندانمت که در این دامگه چه افتاده است
- (۲) شور شراب عشق تو آن نفسم رود ز سر / کاین سر پر هوس شود خاک در سرای تو
- (۳) حافظا خلد برین خانه موروث من است / اندر این منزل ویرانه نشیمن چه کنی
- (۴) مایه خوش‌دلی آنجاست که دلدار آنجاست / می‌کنم جهد که خود را مگر آنجا فکنم

۳۵- مفهوم بیت زیر در کدام گزینه آمده است؟

«کدام دانه فرو رفت در زمین که نرست / چرا به دانه انسانیت این گمان باشد»

- (۱) تقریر ادیبانه برهان معاد است / فصلی که نسیم از پس اسفند گشوده است
- (۲) دانه باشی مرغکانت برچینند / غنچه باشی کودکانت برکنند
- (۳) که بسی دام و دانه در راه است / گذرت جمله بر سر راه است
- (۴) الا ای جان انسانی چو از اقلیم نقصانی / به شب هنگام ظلمانی چو اختر باش سیاره

۳۶- کدام گزینه با بیت «به روز مرگ، چو تابوت من روان باشد / گمان مبر، که مرا درد این جهان باشد» تناسب معنایی بیش‌تری دارد؟

- (۱) جماعتی که در این‌جا نفس شمرده زدند / در آن جهان ز حساب و کتاب وارستند
- (۲) هنوز دایره‌ی چرخ بود بی‌پرگار / که طوق عشق تو را بر گلوی ما بستند
- (۳) خوش آن گروه که برداشتند بار جهان / وز این محیط، دل یک حباب نشکستند
- (۴) سبک‌روان که فشاندند دامن از عالم / ز گیر و دار خس و خار آرزو رستند

۳۷- کدام بیت، با بیت زیر ارتباط مفهومی دارد؟

«چنین قفس نه سزای چو من خوش‌الحانی است / روم به گلشن رضوان که مرغ آن چمنم»

- (۱) از کوی حبیبم سوی گلزار مخوانید / گلزار من آن‌جاست که دلدار من آن‌جاست
- (۲) صوفی بیا که کعبه‌ی مقصود در دل است / حاجی به هرزه راه بیابان گرفته است
- (۳) طایر گلشن قدسم چه دهم شرح فراق / که در این دامگه حادثه چون افتادم
- (۴) یار ما چون گیرد آغاز سماع / قدسیان بر عرش دست افشان کنند

۳۸- کدام بیت تمثیلی از رستاخیز است؟

- (۱) به روز مرگ چو تابوت من روان باشد / گمان مبر که مرا درد این جهان باشد
- (۲) کدام دانه فرو رفت در زمین که نرست / چرا به دانه‌ی انسانیت این گمان باشد؟
- (۳) تو را چنان بنماید که من به خاک شدم / به زیر پای من این هفت آسمان باشد
- (۴) برای من مگری و مگوی دریغ دریغ / به دام دیو درافتی دریغ آن باشد

۳۹- مفهوم آیه «اذهبا إلى فرعون إِنَّهُ طَغى. فقولا له قولاً لئلا ...» در کدام بیت آمده است؟

- (۱) آسایش دو گیتی تفسیر این دو حرف است / با دوستان مروّت با دشمنان مدارا
- (۲) ای صاحب کرامت، شکرانه سلامت / روزی تفقّدی کن درویش بینوا را
- (۳) هنگام تنگ‌دستی در عیش کوش و مستی / کاین کیمیای هستی قارون کند گدا را
- (۴) ده روزه مهر گردون افسانه است و افسون نیکی به جای یاران، فرصت شمار یارا

۴۰- پیام‌های برداشت شده از ابیات گزینه‌ها به‌جز گزینه درست است.

- (۱) باز کشید از روش خویش پای / در پی او کرد به تقلید جای (خودباختگی)
- (۲) هر نفس آواز عشق می‌رسد از چپ و راست / ما به فلک می‌رویم عزم تماشا که راست (فراخوانی)
- (۳) چه در کار و چه در کار آزمودن / نباید جز به خود محتاج بودن (قناعت)
- (۴) کدام دانه فرو رفت در زمین که نرست / چرا به دانه انسانیت این گمان باشد (معاد)

۴۱- مفهوم عبارت زیر در کدام بیت وجود دارد؟

«شیخ گفت: یا عبدالکریم، حکایت‌نویس مباش، چنان باش که از تو حکایت کنند!»

- (۱) ما راست داغ مهر تو بر سینه یادگار / رفتی ولی ز دل نرود یادگار تو.
- (۲) به نام نیک تو را عمر جاودان بادا / تو نام نیک طلب عمر جاودان این است.
- (۳) نام اگر نیک است اگر بد، سنگ راه سالک است / در طلسم نام تا کی چون نگین باشد کسی؟
- (۴) چنّدت کم حکایت، شرح این قدر کفایت / باقی نمی‌توان گفت الا به غمگساران (غمخواران)

۴۲- مفهوم بیت زیر در همه ابیات آمده است، به‌جز:

بشنو این نی چون شکایت می‌کند / از جدایی‌ها حکایت می‌کند

- (۱) کز نیستان تا مرا ببریده‌اند / از نفیرم مرد و زن نالیده‌اند
- (۲) بشنو نوای نیک و بد از دور و دم مزن / نی ناله داشته است ز دمساز آشنا
- (۳) نگفتم چیز دیگر ترس جان بود / که جانم می‌رود روز جدایی
- (۴) قصّه درد جدایی چه نویسیم «کمال»؟ / دل جدا ناله کند، خامه جدا، نامه جدا

۴۳- مفهوم عبارت زیر به کدام بیت نزدیک است؟

«در این میان، با بی‌توجهی به ملامت و هیایوی مردم، خود را با سرودن غزل‌های گرم و پرسوز و گداز عاشقانه،

سرگرم می‌کرد.»

- (۱) نصیحت گوش کن جانا که از جان دوست‌تر دارند / جوانان سعادت‌مند پند پیر دانا را
- (۲) پروانه‌وار هر که نگردد به گرد تو / کارش چو شمع گریه و سوز و گداز باد
- (۳) به کام تا نرساند مرا لبش چون نای / نصیحت همه عالم به گوش من بادست
- (۴) مکن مرد بلا دیده ملامت / ز یزدان خواه تا یابد سلامت

۴۴- مفهوم کدام بیت نادرست است؟

- (۱) ما به فلک بوده‌ایم، یار ملک بوده‌ایم / باز همان جا رویم، جمله که آن شهر ماست (جایگاه اصلی انسان، آسمان و عالم معنویّت است).

(۲) برای من مگرئ و، مگو دریغ! دریغ! / به دام دیو درافتی، دریغ آن باشد (تأسّف برای مرگ)

(۳) رو سر بنه به بالین، تنها مرا رها کن / ترک من خراب شب‌گرد مبتلا کن (مرا تنها بگذار)

(۴) به روز مرگ، چو تابوت من روان باشد / گمان مبر، که مرا درد این جهان باشد (عدم وابستگی به این جهان)

۴۵- کدام گزینه با بیت «دم سخت گرم دارد که به جادوی و افسون / بزند گره بر آب او و ببندد او هوا را»

مفهومی مشترک دارد؟

- (۱) به ترانه‌های شیرین به بهانه‌های زرین / بکشید سوی خانه مه خوب خوش‌لقا را
- (۲) وگر او به وعده گوید که دمی دگر بیایم / همه وعده مکر باشد بفریبد او شما را
- (۳) به مبارکی و شادی چو نگار من درآید / بنشین نظاره می‌کن تو عجایب خدا را
- (۴) برو ای دل سبک‌رو، به یمن به دلبر من / برسان سلام و خدمت، تو عقیق بی‌بها را

۴۶- کدام گزینه مفهوم متفاوتی دارد؟

- (۱) از این رباط دو در چون ضرورت است رحیل / رواق و طاق معیشت چه سربلند و چه پست
- (۲) مقام عیش میسر نمی‌شود بی‌رنج / بلی به حکم بلا بسته‌اند عهد الست
- (۳) به هست و نیست مرنجان ضمیر و خوش می‌باش / که نیستی است سرانجام هر کمال که هست
- (۴) نکند باد خزان رحم به مجموعه‌ی گل / من به امید چه شیرازه کنم دفتر خویش

۴۷- کدام گزینه مفهومی متفاوت دارد؟

- (۱) کدام دلو فرو رفت و پر برون نامد / ز چاه، یوسف جان را فغان باشد
 - (۲) تو را غروب نماید ولی شروق بود / لحد چو حبس نماید خلاص جان باشد
 - (۳) فروشدن چو بدیدی برآمدن بنگر / غروب، شمس و قمر را چرا زیان باشد
 - (۴) به روز مرگ چو تابوت من روان باشد / گمان مبر که مرا درد این جهان باشد
- ۴۸- مفهوم کدام گزینه با عبارت «حکایت‌نویس مباش، چنان باش که از تو حکایت کنند!» قرابت دارد؟

- (۱) آهسته چنان بزی که چون راه روی / از رفتن تو سایه‌ات آگه نشود
 - (۲) چنان بزی که اگر خاک ره شوی، کس را / غبار خاطری از رهگذار ما نرسد
 - (۳) چنان بزی که نمیری، اگر توانی زیست / چو هر که هست به عالم برای مردن زاد
 - (۴) با من چنان بزی که همی زیستی تو پار / این ناز بی‌کرانت تو برگیر از میان
- ۴۹- مفهوم آیه‌ی «اذهبا الی فرعون انه طغی فقولاً له قولاً لیناً» با کدام گزینه قرابت دارد؟

- (۱) عصای موسوی بشکافت دریا را چه داند کس / که بر فرعون ظاهر شد چرا ننشاند طغیانش
- (۲) گر از تحمل من خصم شد زبون چه عجب / فلک حریف زبردستی مدارا نیست
- (۳) بروید ای حریفان بکشید یار ما را / به من آورید آخر صنم گریزپا را
- (۴) ای به قول دشمنان کوشیده در آزار من / دوستم، با من مشو دشمن که من یارم هنوز

۵۰- مفهوم «پیر» در زندگی مولانا در بیت کدام گزینه دیده می‌شود؟

- (۱) پیر خمیازه‌کش وضع جوان می‌باشد / حسرت تیر در آغوش کمان می‌باشد
- (۲) پیر باشد نردبان آسمان / تیر، پران از که گردد از کمان
- (۳) در پیری اگر باشد امیدی ز شکفتن / دایم گره قبضه به ابروی کمان چیست
- (۴) کمان ترک چون دور افتد از تیر / دفی باشد که کهن با مطربی پیر

۵۱- مفهوم کدام بیت با بقیه متفاوت است؟

- (۱) ما به فلک بوده‌ایم، یار ملک بوده‌ایم / باز همان‌جا رویم، جمله که آن شهر ماست
- (۲) خلاص ده ز تن تیره روح قدسی را / که آن همای بدین استخوان نمی‌ارزد
- (۳) از جنون این عالم بیگانه را گم کرده‌ام / آسمان سیرم زمان خانه را گم کرده‌ام
- (۴) چو ذره گرچه حقیرم ببین به دولت عشق / که در هوای رخت چون به مهر پیوستم

۵۲- مفهوم مقابل بیت «صد هزاران بار، ببریدم امید / از که؟ از شمس، این ز من باور کنید» در کدام گزینه یافت می‌شود؟

- (۱) حافظ مدار امید فرج از مدار چرخ / دارد هزار عیب و ندارد تفضلی
- (۲) بر شاخ امید اگر بری یافتمی / هم رشته‌ی خویش را سری یافتمی
- (۳) گرچه بر باد هوس شد خرمن امید من / تخم مهرش در میان جان همی کارم هنوز
- (۴) نسوزد جان من یکباره در تاب / که ائیدت زند گه‌گه بر او آب

۵۳- مفهوم کدام بیت متفاوت است؟

- (۱) منزل حافظ کنون بارگه پادشاست / دل بر دلدار رفت، جان بر جانانه شد
- (۲) من آن مرغم که هر شام و سحرگاه / ز بام عرض می‌آید صفیرم
- (۳) بلبل گلشن قدسم شده از جور فلک / بی‌گنه بسته‌ی زندان و گرفتار قفس
- (۴) به جان او که به شکرانه جان برافشانم / اگر به سوی من آری پیامی از بر دوست

۵۴- در کدام بیت، مفهومی مشترک با عبارت زیر وجود دارد؟

«زود باشد که این پسر تو، آتش در سوختگان عالم زند.»

- (۱) در آرزوی خاک در یار سوختیم / یاد آور ای صبا که نکردی حمایتی
- (۲) هر پاره از دل من و از غصه قصه‌ای / هر سطری از خصلان تو و از رحمت آیتی
- (۳) بوی دل کباب من آفاق را گرفت / این آتش درون بکند هم سرایتی
- (۴) در آتش از خیال رخت دست می‌دهد / ساقی بیا که نیست ز دوزخ شکایتی

۵۵- کدام بیت با بیت زیر، قرابت مفهومی دارد؟

«هرگز وجود حاضر غایب شنیده‌ای / من در میان جمع و دلم جای دیگر است»

- (۱) ای غایب از نظر به خدا می‌سپارمت / جانم بسوختی و به دل دوست دارمت
- (۲) تو خود چه لعبتی ای شهسوار شیرین کار / که در برابر چشمی و غایب از نظری
- (۳) وین طرفه‌تر که تا دل من دردمند توسست / حاضر نبوده یک دم و غایب نگشته‌ای
- (۴) ای ماه‌روی حاضر غایب که پیش دل / یک روز نگذرد که تو صد بار نگذری

۵۶- کدام گزینه با عبارت «العبد یدبر و الله یقدر» در تقابل است؟

- (۱) رد نشد تیر بلای تو به تدبیر از ما / ما همانا هدف ناوک تقدیر شدیم
- (۲) مدبری است به ملک اندرون چنان «صائب» / که در جنیبت تدبیر (= اسب یدک) او رود تقدیر
- (۳) رخت تدبیر برانداز که تقدیر رسید / رایت سحر نگون‌ساز که اعجاز آمد
- (۴) سعی تو کلید قفل مشکل نشود / تقدیر به تدبیر تو باطل نشود

۵۷- کدام بیت، با بیت زیر قرابت مفهومی دارد؟

«به حرص از شربتی خوردم مگیر از من که بد کردم / بیابان بود و تابستان و آب سرد و استسقا»

- (۱) تشنگان را نماید اندر خواب / همه عالم به چشم چشمه‌ی آب
- (۲) چون سگِ درنده، گوشت یافت نپرسد / کاین شتر صالح است یا خر دجال
- (۳) روز صحرا و سماع است و لب جوی و تماشا / در همه شهر دلی نیست که دیگر بربایی
- (۴) ملحد گرسنه در خانه‌ی خالی بر خوان / عقل باور نکند کز رمضان اندیشد

۵۸- همه ابیات زیر به استثنای بیت گزینه با بیت زیر تناسب مفهومی دارند.

«ز خورشید و از آب و از باد و خاک / نگردد تبه نام و گفتار پاک»

- (۱) حافظ سخن بگوی که بر صفحه جهان / این نقش ماند از قلمت یادگار عمر
- (۲) سخن ماند اندر جهان یادگار / سخن بهتر از گوهر شاهوار
- (۳) به زمانه یادگاری چو سخن نباشد ای فیض / برسان سخن به جایی که دگر سخن نماند
- (۴) حدیث زلف و رخ دلکش تو خواهد بود / که بر صحیفه لیل و نهار خواهد ماند

۵۹- مقصود نویسنده از جمله زیر چیست؟

«از لحاظ آشنایی با ادبیات، سعدی برای من به منزله شیر آغوز بود.»

- (۱) سخت بودن کلام سعدی برای نویسنده
- (۲) شیرینی کلام سعدی برای نویسنده
- (۳) پایه گذاری و استحکام ادبیات نویسنده به واسطه کلام سعدی
- (۴) همراهی و همدلی همیشگی نویسنده با کلام سعدی

۶۰- مفهوم کدام بیت با بقیه متفاوت است؟

- (۱) ز خجلت سر به پیش افکندهام نه عجز و نه عذری / گناه من اگر عشق است استغفار نتوانم
- (۲) گناه اگرچه نبود اختیار ما، حافظ/ تو در طریق ادب باش، گو گناه من است
- (۳) به حرص ار شربتی خوردم، مگیر از من که بد کردم / بیابان بود و تابستان و آب سرد و استسقا
- (۴) مگیر از عاشق شوریده بر دست / که بدمستی عجب نبود ز سرمست

۶۱- مفهوم عبارت زیر به کدام بیت نزدیک تر است؟

«با این هدیه، کلمه‌ی پوزش و تقاضا همراه نبود، تنها مژده‌های سیاه و بلند، یک جفت چشم، درشت به

زیرافکنده را پوشیده بود.»

- (۱) غیر از جواب خشک ندارد نتیجه‌ای/ آن را که هدیه‌ای نبود جز، سلام خشک
- (۲) خرد را می‌بیند، چشم را خواب/ گنه را عذر شوید، جامه را آب
- (۳) داریم چشم آن ه شود روز بازخواست/ سر پیش پا فکندن ما عذرخواه ما
- (۴) به پایش درافتاد و پوزش نمود/ بخندید لقمان که پوزش چه سود؟

۶۲- مفهوم عبارت «سراچه‌ی ذهنم آماس می‌کرد» به کدام بیت نزدیک تر است؟

- (۱) سعدی بس از این سخن که وصفش/ دامن ندهد به دست ادراک
- (۲) خرد افزود مرا درس حکیمان فرنگ/ سینه افروخت مرا صحبت صاحب نظران
- (۳) خرقة‌ی زهد مرا آب خرابات برد/ خانه‌ی عقل مرا آتش میخانه بسوخت
- (۴) نه عقل به سر حد کمال تو رسد/ نه جان به سراچه‌ی جلال تو رسد

۶۳- کدام عبارت به ویژگی «سهل ممتنع بودن» کلام سعدی اشاره دارد؟

- (۱) خوشبختانه دامنه‌ی کلام و معنی به قدر کافی وسعت داشت که ندانستن مقدار لغت، مانع از برخورداری ما نگردد.
- (۲) از لحاظ آشنایی با ادبیات، سعدی برای من به منزله‌ی شیر آغوز بود برای طفل که پایه‌ی عضله و استخوانبندی او را می‌نهد.

(۳) این، تنها خصوصیت سعدی است که سخنش به سخن همه شبیه باشد و به هیچ کس شبیه نباشد.

(۴) هیچ حفره‌ای از حفره‌های زندگی ایرانی نیست که از جانب او شناخته نباشد، جمع کننده‌ی اضداد: تشرع و عرفان، عشق و زندگی عملی.

۶۴- در تمام گزینه‌ها غلط‌املائی وجود دارد، به‌جز

- (۱) عمرم همه سرف گشت در غصه چنانک / یک خوش‌دلی‌ام بُد که خوش باد شبم!
- (۲) ز بس لطف تو طبع بذله‌سنجش / پشیمان از ثنای دیگران باد
- (۳) شب همه شب انتظار صبح‌رویی می‌رود / کان صباهت نیست این صبح جهان‌افروز را
- (۴) من در خور تو چه تهفه آرم / جان است و بهای یک نظر نیست

۶۵- مفهوم کنایی «خشک رودی» در بیت زیر کدام است؟

«خشک رودی چرا کنی بر من / چون تو را هست جود دریایی»

- (۱) کبر ورزیدن
- (۲) خست
- (۳) بی‌مهری
- (۴) حيله‌گری

۶۶- بیت زیر با کدام بیت، قرابت مفهومی دارد؟

«به حرص از شربتی خوردم مگیر از من که بد کردم / بیابان بود و تابستان و آب سرد و استسقا»

- (۱) تشنه را دل نخواهد آب زلال / نیم خورد دهان‌گندیده
 - (۲) تشنه سوخته در چشمه روشن چو رسید / تو مپندار که از پیل دهان‌اندیشد
 - (۳) هر که باشد تشنه و چشمه نیابد هیچ جای / بی‌گمان راضی باشد گر بیابد آب‌گند
 - (۴) آب شیرین چون نبیند مرغ کور / چون نگردد گرد چشمه آب شور
- ۶۷- در رباعی زیر، همای مفاهیم گزینه‌ها، نهفته شده است، به‌جز:

«چون سیل ز پیچ و تاب صحرا می‌رفت / همراه سحر به فتح فردا می‌رفت

بی‌تاب نظیر جوشش چشمه‌ی دور / این رود به جست‌وجوی دریا می‌رفت»

- (۱) نوید پیروزی
- (۲) بی‌ثمر بودن
- (۳) اتحاد و همبستگی
- (۴) تحمل سختی‌ها

۶۸- سروده‌ی زیر، با کدام بیت قرابت مفهومی دارد؟

«زندگی، رسم پذیرایی از تقدیر است / وزن خوشبختی من، وزن رضایتمندی است»

- (۱) فراق و وصل چه باشد رضای دوست طلب / که حیف باشد از او غیر او تمنّایی
- (۲) رضای دوست نگه دار و صبر کن سعدی / که دوستی نبود ناله و نفیر از دوست
- (۳) اکنون که مرا کار شد از دست چه تدبیر / تقدیر چنین بود و قضا نیست به دستم
- (۴) گر زلف چو عنبر توام ندهد داد / چون عود به سوختن رضا باید داد

۶۹- عبارت زیر را با همه ابیات ارتباط مفهومی دارد، به‌جز:

«هر عصب و فکر به منبع بی‌شائبه ایمان وصل بود که خوب و بد را به عنوان مشیت الهی می‌پذیرفت.»

- (۱) به دُرد و صاف تو را حکم نیست خوش درکش / که هر چه ساقی ما کرد عین الطاف است (دُرد و صاف: ناخالص و خالص)
- (۲) نه بی‌ارادت او بر زمین ببارد ابر / نه بی‌مشیت او بر هوا بجنبد باد
- (۳) مرا جفا و وفای تو پیش یکسان است / که هر چه دوست پسندد به جای دوست نکوست
- (۴) چنان به یاد تو شادم که فرق می‌کنم / ز دوستی که فراقست یا وصالست این

۷۰- عبارت زیر با کدام بیت ارتباط معنایی دارد؟

«شما وقتی در حضور جمع به تنومندی یک نظامی بدکار اشاره می‌کنید، به بخشی از موجودیت آن نظامی اشاره می‌فرمایید که پدید آمدنش در اختیار آن نظامی نبوده است.»

(۱) صوت نپرستم من بتخانه شکستم من / آن سیل سبک‌سیرم هر بند گسستم من

(۲) تنومند را کو خرد یار نیست / به گیتی کس او را خریدار نیست

(۳) خمیده گشت و سست شد آن قامت چو سرو / بی‌نور ماند و زشت شد آن صورت هژیر

(۴) نه من صورت خویش خود کرده‌ام / که عییم شماری که بد کرده‌ام

۷۱- مفهوم عبارت «کودک با ادب و تواضعی عجیب آن‌ها را گرفت و همین که دید گوسفندها خیلی دور شده‌اند و باید بروند، دست در جیب کرده، مشتکی کشمش بیرون آورد و به رفقا داد.» با کدام بیت ارتباط معنایی بیش‌تری دارد؟

(۱) آن چه دی کاشته‌ای می‌کنی امروز درو / طمع خوشه‌ی گندم مکن از دانه‌ی جو

(۲) در کوی می‌کشان نبود راه، بخل را / این‌جا ز دست خشک سبو آب می‌چکد

(۳) چشم بی‌شرم تو سیری را نمی‌داند که چیست / در تلاش رزق تا حرص مگس باشد تو را

(۴) رسم دهش ز همت اهل جهان مخواه / طفل‌اند و دستشان به دهن آشنا تر است

۷۲- عبارت «خاله‌ام با همه تمکّنی که داشت، به زندگی درویشانه‌ای قناعت کرده بود، نه از بخل بلکه از آن جهت که به بیش‌تر از آن احتیاج نداشت.» با همه ابیات به‌جز بیت گزینه..... تناسب مفهومی دارد.

(۱) ز اکسیر قناعت خاک شکر می‌تواند شد / ز فیض سیر چشمی سنگ گوهر می‌تواند شد

(۲) کرده‌ام صائب قناعت از وصالش با خیال / زان گل بی‌خار تسکین خارخارم می‌دهد

(۳) زان در نظر خلق عزیز است که گوهر / قانع شده از بحر به یک قطره آب است

(۴) از قناعت می‌رود بیرون ز سر سودای حرص / ره ندارد در دل خرسند، استسقای حرص

۷۳- مفهوم عبارت زیر با همه‌ی ابیات «ارتباط معنایی» دارد، به‌جز

«پسرک، آوازخوانان از پهلوی ما گذشت، نگاهی به ما کرده، لبخندی زد؛ پنداشتی با زبان بی‌زبانی می‌خواهد به ما که مانند خودش از رسیدن بهار سرمستیم، عرض تبریک و تهنیت کند.»

(۱) خنده می‌بینی ولی از گریه‌ی دل غافل / خانه‌ی ما اندرون، ابر است و بیرون آفتاب

(۲) غم دل به کس نگویم که بگفت رنگ رویم / تو به صورتم نگه کن که سَرایِرم (= رازهایم) بدانی

(۳) برگ خزان رسیده، بود ترجمان باغ / از رنگ چهره، حال مرا می‌توان شنید

(۴) گر بگویم که مرا حال پریشانی نیست / رنگ رخساره خبر می‌دهد از سرّ ضمیر

۷۴- مفهوم عبارت «خاله‌ام با همه تمکّنی که داشت، به زندگی درویشانه‌ای قناعت کرده بود؛ نه از بخل، بلکه از آن جهت که به بیش‌تر از آن احتیاج نداشت.» با همه ابیات تناسب دارد، به‌جز

(۱) احتیاج شاه از درویش باشد بیش‌تر / کاسه‌ی دست‌گذاری جام جم باشد مرا

(۲) الهی تاج فقرم نه به تارک / ردای فقر کن بر من مبارک

(۳) دو جهان بگذار تا یکتا شوی / آن گهی یکتای بی‌همتا بجو

(۴) زن و فرزند و مال و جاه بگذاشت / به کُلی دل ز مهر غیر برداشت

۷۵- کدام گزینه با مصراع «بیا که یاد تو آرامشی ست طوفانی» قرابت معنایی کم‌تری دارد؟

- (۱) از روی تو و زلف تو در شکر و شکایت / آرامم و آرام نیم! این چه حکایت؟!
- (۲) از هر رگم آواز برون آید و گوید / ای مایه‌ی آرامش و تشویش کجایی؟
- (۳) دل طوفانی ما تشنه‌ی آرامش توست / خیز از جای که موج غم دل بنشانی
- (۴) کس نبوده‌ست این چنین که منم / ساکن و بی‌قرار از عشقت

۷۶- کدام گزینه با عبارت «هر عصب و فکر به منبع بی‌شائبه‌ی ایمان وصل بود که خوب و بد را به عنوان مشیت

الهی می‌پذیرفت.» تناسب بیش‌تری دارد؟

- (۱) مشو خودبین و خود را نیک دریاب / بدان خود را و دانای خدا شو
- (۲) نیکی ندید در دو جهان از خدا و خلق / هر کاو به رهروان ره حق بدی کند
- (۳) چون نداری نور تأیید از خدا / کی توانی کرد نیک از بد جدا؟
- (۴) آن خدایی که کند حکم قضای بد و نیک / جز به نیکی نکند هرچه قضای تو کند

۷۷- مفهوم بیت «به حرص از شربتی خوردم مگیر از من که بد کردم / بیابان بود و تابستان و آب سرد و استسقا»

در کدام گزینه آمده است؟

- (۱) من نخواهم کرد ترک لعل یار و جام می / زاهدان معذور داریم که اینم مذهب است
- (۲) رقیب سرزنش‌ها کرد کز این باب رخ برتاب / چه افتاد این سر ما را که خاک در نمی‌ارزد
- (۳) مست می‌عشق را عیب مکن سعدیا / مست بیفتی تو نیز گر هم از این می‌چشی
- (۴) وقتی که حرص و شهوت‌خواری کنند بر دل / آه از عنایت تو غمخوار دل نباشد

۷۸- مفهوم کدام بیت متفاوت است؟

- (۱) من اول روز دانستم که با شیرین درافتادم / که چون فرهاد باید شست دست از جان شیرینم
- (۲) در آن کران که به خون عاشقان جوشان / شهید عشق سر از تن بریده می‌آید
- (۳) بیا بکش به همه رنج و مجوی آسانی / که کار گیتی بی‌رنج می‌نگیرد ساز
- (۴) از سر دار میندیش که در لشکر عشق / علم نصرت منصور به جز دار نبود

۷۹- عبارت «العبدُ یدبر و الله یقدر» با کدام بیت قرابت مفهوم دارد؟

- (۱) گفتم که خطا کردی و تدبیر نه این بود / گفتا چه توان کرد که تقدیر چنین بود
- (۲) من اختیار خود را تسلیم عشق کردم / هم‌چون زمام اشتر در دست ساربانان
- (۳) گویند بهاری شد و گل آمد و دی رفت / ما بی تو ندانیم که کی آمد و کی رفت
- (۴) مرا تا عشق تو تعلیم کردند / دل و جانم به غم تسلیم کردند

۸۰- سروده‌ی زیر، با کدام بیت قرابت مفهومی دارد؟

«زندگی، رسم پذیرایی از تقدیر است / وزن خوشبختی من، وزن رضایتمندی است»

- (۱) زاد ره هیچ نداریم چه تدبیر کنیم / سفری دور و دراز است ولی بی‌خبریم
- (۲) سر تسلیم نهادیم به حکم و راییت / تا چه اندیشه کند رای جهان‌آرایت
- (۳) مهر روی تو نه در خورد من مسکین بود / چه کند بنده چو تقدیر خداوند این بود
- (۴) اگر ضرر کنم از عاشقی و گر نکنم / قضای بد که بیاید حذر چه سود کند

۸۱- عبارت «خاله‌ام با همه تمکنی که داشت به زندگی درویشانه‌ای قناعت کرده بود، نه از بخل بلکه از آن جهت

که به بیشتر از آن احتیاج نداشت.» با همه ابیات به جز بیت گزینه تناسب مفهومی دارد.

- (۱) ز اکسیر قناعت خاک شکر می‌تواند شد / ز فیض سیرچشمی سنگ گوهر می‌تواند شد
- (۲) زان در نظر خلق عزیز است که گوهر / قانع شده از بحر به یک قطره آب است
- (۳) کرده‌ام صائب قناعت از وصالش با خیال / زان گل بی‌خار تسکین خار خارم می‌دهد
- (۴) از قناعت می‌رود بیرون ز سر سودای حرص / ره ندارد در دل خرسند، استسقای حرص

۸۲- مفهوم «العبد یدبر و الله یقدر» در کدام گزینه یافت نمی‌شود؟

- (۱) با همه تدبیر خویش ما سپر انداختیم / روی به دیوار صبر، چشم به تقدیر او
- (۲) هر کجا می‌چیند بساط مصلحت / از کمین بازیچه تقدیر می‌آید برون
- (۳) گرچه صائب شود از من گره عالم باز / عاجز قوت سرپنجه تقدیر من
- (۴) کارهایی که درش بسته تقدیر بود / چو تو تدبیر کنی در بگشاید یزدان

۸۳- مفهوم بیت متفاوت است؟

- (۱) حافظ به خود نپوشید این خرقه می‌آلود / ای شیخ پاکدامن، معذور دار ما را
- (۲) به حرص ار شربتی خوردم مگیر از من که بد کردم / بیابان بود و تابستان و آب سرد و استسقا
- (۳) گناه اگرچه نبود اختیار ما، حافظ / تو در طریق ادب باش، گو گناه من است
- (۴) شب تاریک و بیم موج و گردابی چنین هایل (ترسناک) / کجا دانند حال ما سبک‌باران ساحل‌ها

۸۴- مفهوم عبارت زیر در کدام بیت دیده می‌شود؟

«هر عصب و فکر به منبع بی‌شائبه ایمان وصل بود که خوب و بد را به عنوان مشیت الهی می‌پذیرفت.»

- (۱) نیک و بد چون همی بیاید مرد / خنک آن کس که گوی نیکی برد
- (۲) قضا روزگاری ز من در ربود / که هر روزی از وی شبی قدر بود
- (۳) دلا منال ز بیداد و جور یار که یار / تو را نصیب همین کرد و این از آن دادست
- (۴) حافظا چون غم و شادی جهان در گذر است / بهتر آن است که من خاطر خود خوش دارم

۸۵- کدام عبارت، مفهومی متفاوت دارد؟

- (۱) رفقا، زندگانی آینده ما دستخوش تصادف و اتفاق است. دور روزگار، بر سر ما چرخ‌ها خواهد زد و تغییرات بی‌شمار خواهد نمود، چه بسا که تقدیر ما چیز دیگر باشد.
- (۲) آسمان می‌خندید، گل‌ها از طراوات درونی خویش، سرمست و چلچله‌ها گرداگرد درختان بزرگ، که از شکوفه، سفید بودند، می‌رقصیدند.
- (۳) «العبد یدبر و الله یقدر»
- (۴) زندگی، رسم پذیرایی از تقدیر است / وزن خوشبختی من، وزن رضایتمندی است.

۸۶- مفهوم عبارت «پس از خواندن سعدی، از فرط هیجان، لگه می‌دویدم. کسانی که توی کوچه مرا این‌گونه

می‌دیدند شاید کمی «خل» می‌پنداشتند.» با کدام گزینه ارتباط معنایی دارد؟

- (۱) هان تا ننهیم جام می از کف دست / در بی‌خبری مرد چه هشیار و چه مست
- (۲) هزار عقل و ادب داشتم من ای خواجه / کنون که مست خرابم صلاح بی‌ادبی است
- (۳) گیرم که عنبرین سخنت نافه‌ی ختاست / کس نافه ارمغان نبرد جانب ختا (= نام مکانی است)
- (۴) ای تو هم استاد و هم ره‌دان من / از کلامت یافت لذت، جان من

۸۷- همه‌ی گزینه‌ها به جز گزینه‌ی با عبارت زیر قرابت مفهومی دارند.

«هر عصب و فکر به منبع بی‌شائبه‌ی ایمان وصل بود که خوب و بد را به عنوان مشیت الهی می‌پذیرفت.»

- (۱) گر تاج می‌دهی، غرض ما قبول تو / و ر تیغ می‌زنی، طلب ما رضای توست
- (۲) ما قلم در سر کشیدیم اختیار خویش را / اختیار آن است کاو قسمت کند درویش را
- (۳) من از درمان و درد و وصل و هجران / پسندم آنچه را جانان پسندد
- (۴) آن خدای است تعالی، ملک‌الملک قدیم / که تغیر نکند ملکیت جاویدانش

۸۸- کدام عبارت بر ویژگی «سهل‌ممتنع» بودن کلام سعدی آشکارا تأکید دارد؟

- (۱) این همدم کودک و دست‌گیر پیر، از هفت‌صد سال پیش، مانند هوا در فضای فکری فارسی‌زبان‌ها جریان داشته است.
- (۲) این تنها خصوصیت سعدی است که سخنش به سخن همه شبیه باشد و به هیچ‌کس شبیه نباشد.
- (۳) از لحاظ آشنایی با ادبیات، سعدی برای من به منزله شیر «آغوز» بود برای طفل که پایه عضله و استخوان‌بندی او را می‌نهد.
- (۴) سعدی که انعطاف جادوگرانه دارد، آنقدر خود را خم می‌کرد که به حد فهم ناچیز کودکانه من برسد.

۸۹- همه‌ی ابیات به جز، با هم ارتباط مفهومی دارند:

- (۱) در آن دریای خون در قرص خورشید/ غروب آفتاب خویشتن دید
- (۲) دریادلان راه سفر در پیش دارند/ پا در رکاب راهوار خویش دارند
- (۳) حسرت نبرم به خواب آن مرداب/ کارام درون دشت شب خفته است
- (۴) دریایم و نیست باکم از طوفان/ دریا همه عمر خوابش آشفته است

۹۰- مفهوم بیت «رازی که خطرکنندگان می‌دانند / در بازی خون برندگان می‌دانند» در کدام گزینه دیده شده است؟

- (۱) زنهار از این امید درازت که در دل است / هیئات از این خیال محالت که در سر است
- (۲) رازم از پرده برملا افتاد / چند شاید به صبر پنهان داشت
- (۳) سعدی غم نیستی ندارد / جان دادن عاشقان نجاتست
- (۴) هر کسی را دل به صحرایی و باغی می‌رود / هر کس از سویی به در رفتند و عاشق سوی دوست

۹۱- مفهوم مقابل بیت زیر در کدام گزینه آمده است؟

«بید مجنون در تمام عمر سر بالا نکرد / حاصل بی‌حاصلی نبود به جز شرمندگی»

- (۱) سرو را بی‌حاصلی باشد حصار عافیت / اهل دنیا تکیه بر دیوار این مفلس کنید
- (۲) چو بید قامت من شد دوتا ز بی‌ثمری / اگر ز جوش ثمر، شاخسار می‌شکند
- (۳) بید مجنونیم در بستان‌سرای روزگار / سر به پیش انداختن از شرم، بار ما بس است
- (۴) هر که دست خود کند پیش تهی‌دستان دراز / بر امید میوه زیر سرو دامان وا کند

۹۲- مفهوم کدام رباعی متفاوت است؟

- (۱) گر در کوهی مُقیم و گر در دشتی / بر خاک گذشتگان مجاور گشتی
بر خاک تو بگذرند ناآمدگان / چندان که تو بر گذشتگان بگذشتی
- (۲) چون رفتنِ بی‌قیاس داری در پی / چندان که روی هراس داری در پی
ای خوشه‌ی سرسبز بسی سر مغراز / چون می‌دانی که داس داری در پی
- (۳) هم درد توام مایه‌ی درمان بوده است / هم شوق توام زندگی جان بوده است
تعظیم تو در دلم فراوان بوده است / اما سگ نفسم نه به فرمان بوده است
- (۴) اجزای زمین تن خردمندان است / ذرات هوا جمله لب و دندان است
بندیش که خاکی که بر او می‌گذری / گیسوی بتان و روی دلبدان است

۹۳- در ابیات کدام گزینه، به ترتیب واژگانی به کار رفته است که با واژه‌های «تریاق- رَشحه- دیهیم» رابطه‌ی مترادف دارند؟

- (الف) می تلخ نباشد چو ز دست تو ستانند / کز دست تو گر زهر بود نوش توان کرد
(ب) با ابرویی که چون دم شیر است پرگره / بازی کنان شجاعت خویش آزموده‌ایم
(ج) تا توانی از غبار بی‌کسی سر بر متاب / گوهر از گرد یتیمی صاحب افسر بود
(د) افسردگی تلافی جولان چه همت است / ای قطره از محیط گذشتی گهر بر آ
(ه) درد عشق از خویش درمان سازدت / اندورن زهر یابی پادزهر

(۱) الف - ب - د (۲) الف - د - ه (۳) ه - د - ج (۴) ه - ب - ج

۹۴- مفهوم کلی رباعی زیر، با کدام بیت قرابت دارد؟

«رازی که خطرکنندگان می‌دانند / در بازی خون برندگان می‌دانند»

با بال شکسته پر گشودن هنر است / این را همه‌ی پرندگان می‌دانند»

- (۱) گر خون تو ریخت خصم بد گوهر تو / شد خون تو سرخ‌رویی محشر تو
(۲) اگر جنازه‌ی سعدی به کوی دوست درآرند / زهی حیات نکونام و مردنی به شهادت
(۳) ای دل به راه دوست اگر سر نهاده‌ای / از جا مرو که شرط طلب استقامت است
(۴) سر به پیش انداختن در زندگانی خوش‌نماست / زیر شمشیر شهادت گردن‌افرازی خوش است

۹۵- از رباعی زیر، همه‌ی مفاهیم مذکور در گزینه‌ها، دریافت می‌شود، به جز:

«از چنبر نفس رسته بودند آن‌ها / بت‌ها همه را شکسته بودند آن‌ها»

پرواز شدند و پرگشودند به عرش / هر چند که دست بسته بودند آن‌ها»

(۱) به کمال رسیدن (۲) آزرده‌گی خاطر (۳) ترک تعلقات دنیوی (۴) کف نفس

۹۶- کدام گزینه با بیت «بزن زخم، این مرهم عاشق است / که بی‌زخم مردن، غم عاشق است» تناسب معنایی بیش‌تری دارد؟

- (۱) صوفی ما که ز ورد سحری مست شدی / شامگاهش نگران باش که سرخوش باشد
(۲) غم دنیای چند خوری؟ باده بخور / حیف باشد دل دانا که مشوّش باشد
(۳) نازپرورد تنغم نبرد راه به دوست / عاشقی شیوه‌ی رندان بلاکش باشد
(۴) دلق و سجّاده‌ی حافظ ببرد باده فروش / گر شرابش ز کف ساقی مهوش باشد

۹۷- کدام گزینه با بیت «بید مجنون در تمام عمر سر بالا نکرد / حاصل بی‌حاصلی نبود به جز شرمندگی» تناسب معنایی کم‌تری دارد؟

- (۱) دست و پا بسیار زد تا عشق ما را پاک سوخت / شعله خون‌ها خورد تا این هیزم نمناک سوخت
- (۲) آن شاخ که سر برکشد و میوه نیارد / فرجام به جز سوختنش نیست سزاوار
- (۳) بسوزند چون درختان بی‌بر / سزا خود همین است مر بی‌بری را
- (۴) شاخ بی‌بر گرچه باشد از درخت میوه‌دار / چون نیارد میوه بار، اندر شمار هیزم است

۹۸- کدام گزینه با بیت «رازی که خطرکنندگان دانند / در بازی خون، برندگان می‌دانند» تناسب دارد؟

- (۱) شیشه‌ی ناموس خود را می‌زند بر کوه قاف / پیش خُم هرکس که از پیمان می‌گوید سخن
- (۲) نیست گوش اهل عالم محرم اسرار عشق / زین سبب با خویشتن دیوانه می‌گوید سخن
- (۳) کوه از یک حرف ناسنجیده می‌گردد سبک / وای بر آن‌کس که بی‌باکانه می‌گوید سخن
- (۴) صحبت پیر مغان بر نوجوانان بار نیست / چون پدر با کودکان طفلانه می‌گوید سخن

۹۹- مفهوم درج‌شده در مقابل کدام بیت نادرست آمده است؟

- (۱) با بال شکسته پرگشودن، هنر است / این را همه پرنندگان می‌دانند: (نابودی و هلاکت)
- (۲) جز تو که فرات، رشحه‌ای از یم توسست / درای نشنیدم که کشد مشک به دوش: (توصیف عظمت ممدوح)
- (۳) بید مجنون در تمام عمر سر بالا نکرد / حاصل بی‌حاصلی نبود به جز شرمندگی: (سرافکندگی از بی‌بری)
- (۴) از چنبر نفس، رسته بودند آن‌ها / بت‌ها همه را شکسته بودند آن‌ها: (رهایی از قید تعلقات مادی)

۱۰۰- مفهوم کدام بیت با «با بال شکسته پر گشودن، هنر است / این را همه پرنندگان می‌دانند» متناسب نیست؟

- (۱) اهل کام و ناز را در کوی رندی راه نیست / رهروی باید جهان‌سوزی، نه خامی بی‌غمی
- (۲) در طریق عشق‌بازی امن و آسایش بلاست / ریش باد آن دل که با درد تو خواهد مرهمی
- (۳) دوام عیش و تنعم نه شیوه‌ی عشق است / اگر معاشر مایی بنوش نیش غمی
- (۴) دامی‌ست جهان، تو مرغی افتاده به دام / آرام دل و کام در این دام مجو

۱۰۱- همه‌ی گزینه‌ها با رباعی زیر «تناسب معنایی» دارند، به جز

«از چنبر نفس رسته بودند آن‌ها / بت‌ها همه را شکسته بودند آن‌ها

پرواز شدند و پر گشودند به عرش / هر چند که دست‌بسته بودند آن‌ها»

- (۱) نیست جز تسلیم درمان درد و داغ عشق را / نور ماه و آفتاب از منع دربان فارغ است
- (۲) ریشه در خاک تعلق نیست اهل شوق را / می‌رود بیرون ز دنیا پای‌کوبان گردباد
- (۳) سیل عشق آمد خروشان، دم‌مزن، هشیار باش / هر تعلق را که پیش آید، بدان سیلاب ده
- (۴) غلام همّت آنم که زیر چرخ کبود / ز هر چه رنگ تعلق پذیرد آزاد است

۱۰۲- مفهوم بیت «رازی که خطرکنندگان می‌دانند / در بازی خون، برندگان می‌دانند»، با کدام بیت متناسب است؟

- (۱) از لذت جام تو دل ماند به دام تو / جان نیز چو واقف شد، او نیز دوید آمد
- (۲) هر شمع گدازیده شد روشنی دیده / کآن را که گداز آمد او محرم راز آمد
- (۳) ای آن‌که به لطف دلستان همه‌ای / در باغ طرب سرو روان همه‌ای
- (۴) گر با همه‌ای چو بی‌منی، بی همه‌ای / و بر بی همه‌ای، چو با منی با همه‌ای

۱۰۳- کدام بیت با بیت «از چنبر نفس رسته بودند آن‌ها / بت‌ها همه را شکسته بودند آن‌ها» قرابت مفهومی ندارد؟

- (۱) نایاب گوهری به کف دل فتاده است / می‌لرزدم نفس که مبادا شود تلف
- (۲) اوج قدر همه بر ترک علایق ختم است / آسمان نیز دلی داشت ز دنیا برداشت
- (۳) ساز من آزادگی، آهنگ من آوارگی / از تعلق تار نتوان بست قانون مرا
- (۴) الفت دنیا نگردد دل‌نشین همتم / کرده‌اند آینه‌ام از نقش این تمثال، پاک

۱۰۴- مفهوم مقابل بیت «با بال شکسته پر گشودن هنر است / این را همه پرنده‌گان می‌دانند» در کدام گزینه دیده می‌شود؟

- (۱) سبکروان به فتادن ز پای نشینند / شکست، شهر موج شکسته بال شود
- (۲) مرغ دل من هوا نگیرد / زان رو که چنین شکسته بال است
- (۳) زین پس من و دل‌شکستگی بر در دوست / چون دوست دل شکسته می‌دارد دوست
- (۴) مرغ شکسته بالم و صیاد بی‌وفا / ترسم به این بهانه ز دامن رها کند

۱۰۵- بیت زیر، با کدام بیت قرابت مفهومی دارد؟

«از چنبر نفس، رسته بودند آن‌ها / بت‌ها همه را شکسته بودند آن‌ها»

- (۱) تا نخوردی پشت پایی از جهان / خویش را زین گوشه‌گیری وارهان
- (۲) پشت و پایی بر این جهان زده‌ام / خیمه بر اوج لامکان زده‌ام
- (۳) حجاب مستی است و بت‌پرستی / از این چنبر برون یک دم نرستی
- (۴) به امید وصال آن پری‌وش / به شکلی هر نفس بت می‌نگارم

۱۰۶- چند مورد از ابیات زیر با بیت «رازی که خطرکنندگان می‌دانند / در بازی خون، برندگان می‌دانند» تناسب معنایی دارند؟

- (الف) شرح غمت تمام نگفتم و همچنان / این صد یکی است کز غم دل بر زبان برفت
 - (ب) کان که جنگ آرد به خون خویش بازی می‌کند / روز میدان و آن که بگریزد به خون لشکری
 - (ج) خواهی ای چشم ار گل تحقیق دید از باغ جان / باید از خوناب دل چون لاله نعمان شدن
 - (د) عرضه کردم دو جهان بر دل کار افتاده / به جز از عشق تو باقی همه فانی دانست
 - (هـ) می ز رطل عشق خوردن کار هر بی‌ظرف نیست / وحشی‌ای باید که بر لب گیرد این پیمانه را
- (۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۱۰۷- مفهوم مقابل بیت «بید مجنون در تمام عمر، سر بالا نکرد / حاصل بی‌حاصلی نبود به‌جز شرمندگی» در کدام گزینه دیده می‌شود؟

- (۱) می‌کشم چون بید مجنون خجلت از بی‌حاصلی / من که پیش از سایه بر خاکم ثمر افتاده بود
- (۲) میوه شیرین اگر پیدا شود در سرو و بید / عاقبت پیدا در این فیروزه گلشن می‌شود
- (۳) خضر وقت خود شدم چون سرو از بی‌حاصلی / برگ بی‌برگی عجب خرّم بهاری داشته است
- (۴) چون نشد نخل قلم پیوند با انگشت او / شرمگین چون بید مجنون، سر به پیش و بی‌بر است

۱۰۸- کدام مفهوم، از بیت زیر دریافت نمی‌شود؟

«چون سیل ز پیچ و تاب صحرا می‌رفت / همراه سحر به فتح فردا می‌رفت»

- (۱) حرکت‌های انقلابی مردم
- (۲) عبور از مشکلات انقلاب
- (۳) سپیده‌دمان در انتظار پیروزی بودن
- (۴) حقیقت‌جویی و خداجویی

۱۰۹- مفهوم مقابل بیت زیر در کدام بیت دیده می‌شود؟

بید مجنون در تمام عمر، سر بالا نکرد / حاصل بی‌حاصلی نبود به‌جز شرمندگی

(۱) نباشد بر دلم چون سرو از بی‌حاصلی بار / که دارد حاصلی چون تازه‌رویی بی‌ثمر بودن

(۲) بسوزند چوب درختان بی‌بر / سزا خود همین است مر بی‌بری را

(۳) بی‌دوست چیست حاصلی از زندگی، رهی؟ / ای نیست باد، بی‌رخ او زندگانیم

(۴) بار درخت علم ندانم مگر عمل / با علم اگر عمل نکنی شاخ بی‌بری

۱۱۰- کدام بیت فاقد مفهوم درج شده است؟

(۱) از چنبر نفس، رسته بودند آن‌ها / بت‌ها همه را شکسته بودند آن‌ها (رهایی از هواهای نفسانی)

(۲) به‌سوی قلّه بی‌انتهای بیداری / پرنده‌ای که به خون پرکشیده می‌آید (راهیابی شهید به نهایت آگاهی)

(۳) گرت ز دست برآید، چو نخل باش کریم / ورت ز دست نیاید، چو سرو باش آزاد (ترجیح آزادگی بر بخشندگی)

(۴) ولی چندان که برگ از شاخه می‌ریخت / دوچندان می‌شکفت و برگ می‌کرد (انبوه بودن سپاه دشمن)

۱۱۱- مفهوم کدام گزینه با بقیه متفاوت است؟

(۱) در جهان بال و پر خویش گشودن آموز / که پریدن نتوان با پر و بال دگران

(۲) نیفتد با کسی ما را سروکار / که خود هم توشه داریم و هم انبار

(۳) طالب وصل حرم در شب تاریک رحیل / تکیه بر خار مگیلان چه کند گر نکند

(۴) بر عزم خویش تکیه کن ار سالک رهی / واماند آن‌که تکیه کند بر عصای خویش

- ۱- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه (۴): میل بازگشت به اصل بررسی سایر گزینه‌ها:
(۱) توصیه به خوش باشی
(۲) بلاکشی عاشق
(۳) بی‌تابی عاشقانه / یک شدن وجود عاشق و معشوق
- ۲- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه ی (۴): تقدیرگرایی و اعتقاد به قسمت بررسی سایر گزینه‌ها:
(۱) ملاک، عنایت معشوق است.
(۲) حال عاشق را تنها عاشق درک می‌کند.
(۳) آرامش‌بخش بودن عشق / زلف معشوق جایگاه آرام گرفتن دل عاشق است.
- ۳- گزینه ۲ پاسخ صحیح است.
- ۴- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در گزینه‌های ۱، ۲ و ۳ به مفهوم «کمال، بالندگی و عروج پس از مرگ ظاهری» اشاره شده است ولی در گزینه (۴) «گور را دری و پرده‌ای از بهشت» می‌داند.
- ۵- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و گزینه ی ۴: به جایگاه اصلی انسان (عالم معنا) و بازگشت او به آن مقام دلالت می‌کنند.
- ۶- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. مفهوم بیت گزینه ی ۲: هنگام آشکار شدن راز کسی، عقل به عدم مدارا حکم می‌کند.
مفهوم بیت صورت سؤال و سایر گزینه‌ها: توصیه به نرمی و مدارا
- ۷- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. مفهوم همّت در ابیات «۱، ۳ و ۴» یکسان است و در بیت «۲» مفهوم عرفانی دارد.
- ۸- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مفهوم کلی بیت «از فرش به عرش رسیدن» است.
- ۹- گزینه ۳ پاسخ صحیح است.
مفهوم آیه ی شریفه «با نرمی سخن گفتن با دشمن» است. بنابراین مفهوم مقابل آن نرمی نکردن با دشمن است که در بیت گزینه ی ۳ وجود دارد.
- ۱۰- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مفهوم بیت ۴ به نیک زیستن و زندگانی نیکو اشاره دارد به گونه‌ای که حسن معنی و یاد خیر و نیک نمی‌گذارد که فرد نیکوکار فراموش گردد.
- ۱۱- گزینه ۴ پاسخ صحیح است.
گزینه ی ۴ می‌گوید همیشه خوبی‌ها و توانایی‌های ما باعث به دردرس افتادن ما می‌شود. سایر گزینه‌ها از تعلق و رسیدن روح به منبع و منشأ اصلی آن سخن می‌گویند.
- ۱۲- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. مفهوم گزینه ی ۱: ستایش خاکساری / بی‌تأثیر بودن پدیده‌های ناخوشایند بر وارستگان
مفهوم مشترک سایر گزینه‌ها: بازگشت به اصل
- ۱۳- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. از مفهوم ابیات «۲، ۳ و ۴» ناپایداری روزگار دریافت می‌شود.
- ۱۴- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. مفهوم بیت: با پشت پا زدن به دنیا، آسایش را کسب کردیم.
- ۱۵- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. مفهوم آیه کریمه «رفق و سازگاری» است. این مفهوم از ابیات «۱، ۲ و ۴» دریافت می‌شود.
- ۱۶- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مفهوم بیت سؤال و بیت ۴: تسلیم محض عاشق در برابر معشوق است.
- ۱۷- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. مفهوم کنایی بیت: تسلیم محض عاشق در برابر معشوق است.

- ۱۸- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. مفهوم مشترک آیه‌ی شریفه و گزینه‌ی ۳: دعوت به نرمش و مدارا مفهوم سایر گزینه‌ها:
- (۱) نهایت شوریدگی / تقابل عشق و عقل
(۲) توکل موجب آرامش خاطر است.
(۳) تقابل عشق با صبر و عقل
(۴) تقابل عشق با صبر و عقل
- ۱۹- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. واژه‌ی «پیر» در این گزینه در معنی «سالخورده» به کار رفته است و در سایر گزینه‌ها در معنی «مرشد و راهنمای راه عارف».
- ۲۰- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. مفهوم گزینه‌ی ۲: وصف باغ و اغراق در توصیف زیبایی آن مفهوم مشترک بیت سوال و سایر گزینه‌ها: بازگشت به اصل
- ۲۱- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. بیت اول گزینه‌ی (۳): «درخواست بخشش گناهان از جانب خداوند» است ولی در بیت دوم به «روزی‌دهندگی و بخشندگی خداوند در هر شرایطی» است.
- مفهوم مشترک بیت‌های گزینه‌ی (۱): تحمل سختی‌های راه عشق برای عاشق آسان است.
گزینه‌ی (۲): درخواست خطاپوشی خداوند بر بنده‌اش
گزینه‌ی (۴): عروج جان و روح به سوی خداوند و درماندن جسم از این قفس
- ۲۲- گزینه ۴ پاسخ صحیح است.
- الف) حال که مرگ در پیش است بهتر آن‌که در راه دوست باشد.
ب) حاصل عمر انسان لحظاتی است که در حضور دوست به سر رفته باشد.
ج) مرگ در راه دوست از زندگی بهتر است.
د) مرگ در راه دوست آسان است و زندگانی بدون او مشکل.
- مفهوم ابیات «ج» و «د» با یک‌دیگر تناسب دارد.
- ۲۳- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. مفهوم ابیات ۲، ۳ و ۴ پشت پا زدن به دنیا و ترک تعلقات است. بیت ۱ مفهومی دیگر دارد.
- ۲۴- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. معنی آیه: به سوی فرعون بروید که او سر به طغیان داشته است و با او سخنی نرم بگویید. (سوره‌ی طه. آیه‌ی ۴۳) مفهوم آیه «مدارا و سازگاری» است و همین مفهوم از بیت ۴ دریافت می‌شود.
- ۲۵- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مفهوم بیت سؤال: ناپایداری روزگار است. همین مفهوم از بیت ۴ دریافت می‌شود.
- ۲۶- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. مفهوم ابیات ۲، ۳ و ۴: هر انسانی، روزی از این دنیا هجرت خواهد کرد. (هر انسانی، چشنده‌ی مرگ است). بیت ۱ مفهومی متفاوت دارد.
- ۲۷- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مفهوم بیت سؤال: زنده شدن بعد از مرگ، همین مفهوم از بیت ۴ دریافت می‌شود.
- ۲۸- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. معنی بیت سؤال: جسم خاکی من و تنگنای دنیا، شایسته‌ی پرنده‌ی خوش‌آوازی چون من نیست، به بهشت برمی‌گردم زیرا پرنده‌ی آن گلزار هستم. این بیت با بیت ۴ مفهومی، یکسان دارد.
- ۲۹- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. مفهوم گزینه‌ی ۲: لذت‌بخش بودن وصال مفهوم مشترک عبارت سؤال و سایر گزینه‌ها: جاودانگی عشق
- ۳۰- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. مضمون مشترک بیت صورت سؤال و گزینه‌ی «۱»: شرط رسیدن به معشوق حقیقی، بی‌خبری و بی‌نشان شدن و فراموش کردن وجود خویش است.
- ۳۱- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. مفهوم یکسان گزینه‌های ۱، ۳ و ۴: عاشقان واقعی همواره همراه و همزاد درد و بلای عشق هستند و از ناز و تنعم به دورند.
- ۳۲- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در همه‌ی گزینه‌ها همانند بیت به کار رفته در سؤال، شاعر پیامبر را بهترین پیشوا در راه رسیدن به عشق الهی می‌داند، ولی در گزینه‌ی (۳) به شفاعت پیامبر اشاره کرده است.

- ۳۳- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. گزینه (۲): مصراع اول: پرهیز از تقلید $\neq$ مصراع دوم توصیه به تقلید
گزینه (۱): جواب بدی را با نیکی و مهربانی بده
گزینه (۳): من فرد نصیحت‌پذیری نیستم!
گزینه (۴): جایگاه اصلی انسان عالم معناست نه این دنیا.
- ۳۴- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در همه گزینه‌ها شاعر به این نکته اشاره دارد که جایگاه تو بالاتر و برتر از این است، پس بهتر است به جایگاه حقیقی خود بازگردی ولی در گزینه ۲ به مفهوم «عاشقی» و تأثیرات «عشق» اشاره شده است.
- ۳۵- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در بیت سؤال شاعر، با استفاده از تمثیل قصد دارد مرحله تکامل را در زندگی انسان تأکید کند و این مفهوم در بیت ۱ نیز تداعی شده است.
- ۳۶- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه ۴: وارستگی و بی‌تعلقی
مفهوم سایر گزینه‌ها:
(۱) آخرت‌اندیشی و خودحسابی
(۲) ازلی بودن عشق
(۳) ستایش نیکوکاری و بی‌آزاری
- ۳۷- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. معنی بیت سؤال: تنگنای دنیا، شایسته‌ی پرنده‌ی خوش‌نواپی چون من نیست، به بهشت برمی‌گردم زیرا من پرنده‌ی آن گلزار هستم. همین مفهوم از بیت ۳ دریافت می‌شود.
- ۳۸- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. بیت ۲ تمثیلی از معاد است. همان‌طور که وقتی دانه‌ای در زمین فرو می‌رود، بعد از مدتی سر از خاک بیرون می‌آورد، انسان نیز بعد از مرگ، مجدداً حیات خواهد یافت.
- ۳۹- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. مفهوم آیه به «مدارا کردن و نرمی کردن نسبت به دشمنان» دلالت می‌کند که همین مفهوم در بیت گزینه (۱) نیز مشاهده می‌شود.
- ۴۰- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. مفهوم بیت گزینه (۳): «به توانایی خویش متکی بودن»
۴۱- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. «توصیه به باقی گذاشتن نام نیک» در عبارت صورت سؤال و بیت ۲ دیده می‌شود.
۴۲- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در این بیت شکایت از همدم نارفیق است. شاعر می‌گوید: خوب و بد همه چیز از دور خوش است نه نی از دم همدم (نوازنده نی) آشنا به ناله درآمده است.
مفهوم صورت سؤال، «شکایت از جدایی‌هاست» و ابیات، ۱، ۳ و ۴ نیز همین مفهوم را دارند.
- ۴۳- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. بی‌توجهی به ملامت مردم که در صورت سؤال وجود دارد، در این بیت دیده می‌شود.
مفهوم سایر گزینه‌ها:
(۱) توصیه به پندشوی (۲) هرکه عاشق نیست، غمگین باشد.
(۴) پرهیز از ملامت
- ۴۴- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. مفهوم: به دام شیطان افتادن، افسوس دارد نه مرگ
۴۵- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. فریبکار و افسون‌گر بودن یار، مفهوم مشترک صورت سؤال و گزینه ۲ است.
۴۶- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. بیت گزینه ۲ بیان‌گر این مفهوم است که زندگی در این دنیا با رنج و سختی همراه است و خوشی بدون رنج، امکان‌پذیر نیست. اما در عبارت و بیت‌های دیگر به ناپایداری زندگی دنیوی و عدم بقا در این عالم اشاره شده است.
- ۴۷- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در سه گزینه دیگر به حتمی بودن حیات پس از مرگ اشاره می‌شود.
۴۸- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در صورت سؤال به عبدالکریم توصیه می‌کند که چنان نیک زندگی کن تا نامت باقی بماند و از نیکی‌های تو حکایت نویسند و این معنی در گزینه ۳ نیز آمده است: طوری زندگی کن که یاد تو نمیرد و زنده‌نام باشی وگرنه همه برای مردن به دنیا می‌آیند.

- ۴۹- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. با توجه به معنی آیه: به سوی فرعون بروید به درستی که او سخت طغیان‌گر است، پس با او به زبانی نرم سخن بگو. پیام اصلی آیه مدارا و نرم‌خویی با دیگران است که این معنی در گزینه‌ی ۲ دیده می‌شود. تشریح گزینه‌های دیگر:
- گزینه‌ی ۱: عصای موسی دریا را شکافت ولی طغیان موسی با دیدن این معجزه ننشست.
- گزینه‌ی ۳: دوستان بروید و یارم را نزد من بیاورید.
- گزینه‌ی ۴: با بدگویی دشمنان در آزار من می‌کوشی ولی بدان که من با تو دوست هستم.
- ۵۰- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. مولانا معتقد است برای طی کردن طریق معرفت باید پیر و مرشدی دستگیر رهرو شود و این مفهوم در گزینه‌ی ۲ دیده می‌شود که همان‌گونه که تیر از کمان پرتاب می‌شود، پیر هم نردبان صعود به عالم بالا است. تشریح گزینه‌های دیگر:
- گزینه‌ی ۱: پیر در حسرت روزگار جوانی است.
- گزینه‌ی ۳: پس از فرارسیدن پیری امیدی به شکوفایی نیست.
- گزینه‌ی ۴: کمان بدون تیر کارآیی ندارد.
- ۵۱- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در گزینه‌ی ۴ شاعر عظمت و سربلندی خود را در هوای معشوق می‌داند. در سه گزینه‌ی دیگر جایگاه حقیقی انسان عالم معناست.
- ۵۲- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. بیت صورت سؤال به «ناامیدی» دلالت می‌کند، اما بیت گزینه‌ی ۴ به «امیدواری» اشاره می‌کند.
- ۵۳- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مفهوم گزینه‌های «۱، ۲ و ۳» به جایگاه اصلی انسان، در عرش الهی دلالت می‌کند.
- ۵۴- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. مفهوم مشترک عبارت صورت سؤال و این بیت، «سرایت کردن آتش دل» است؛ به عبارت دیگر آنکه عاشق است، عشق و شوریدگی را در دیگران می‌افزاید.
- ۵۵- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. مفهوم بیت سؤال، در میان جمع بودن و دل در جای دیگر داشتن است که از گزینه‌ی ۳ نیز همین مفهوم دریافت می‌شود و می‌گوید: از هنگامی که دل من عاشق تو گشته است، همواره با تو بوده است و یک لحظه نیز از دلم غایب نشده‌ای. تشریح گزینه‌های دیگر:
- گزینه‌ی ۱: دوست داشتن و دعا کردن معشوق غایب از نظر
- گزینه‌ی ۲: در برابر چشم بودن و غایب از نظر بودن معشوق
- گزینه‌ی ۴: پیوسته حاضر بودن معشوق در قلب عاشق
- ۵۶- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. مفهوم عبارت صورت سؤال و گزینه‌های ۱، ۳ و ۴ آن است که تدبیر قدرت مقابله با تقدیر را ندارد و مغلوب تقدیر است؛ در حالی که شاعر در گزینه‌ی ۲ خود را چاره‌گری می‌داند که تقدیر با او همگام است.
- ۵۷- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در گزینه‌ی ۴ همانند بیت سؤال مفهوم خطا و گناه را ناگزیر دانستن دیده می‌شود.
- مفهوم سایر گزینه‌ها:
- گزینه‌ی ۱: تشنه همه‌جا در خیالش چشمه‌ی آب می‌بیند.
- گزینه‌ی ۲: کسی که گرسنه است به حلال و حرام نمی‌اندیشد.
- گزینه‌ی ۳: فراگیر بودن عشق (کسی نیست که گرفتار عشق معشوق نیست).
- گزینه‌ی ۲ هم به نوعی می‌تواند با بیت سؤال متناسب باشد، چون در این بیت هم عنوان می‌شود که کسی که در شرایط نیاز و تنگنا قرار می‌گیرد، دیگر به خوب و بد عمل خود فکر نمی‌کند.
- ۵۸- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه‌های «۱، ۲ و ۳»: پایداری سخن
گزینه (۴): جاودانه ماندن و شهرت زیبایی یار
- ۵۹- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. شیر آغوز، اولین شیری است که مادر به نوزاد می‌دهد و موجب استحکام استخوان‌های کودک می‌شود.

- ۶۰- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در همه ابیات به جز بیت گزینه ۱، سخن از ناگزیری و چاره نداشتن است، ولی در گزینه ۱، مفهوم توبه نکردن از عشق مطرح است.
- ۶۱- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. «عذرخواهی غیرزبانی» و «با نظر به زیرافکندن، پوزش طلبیدن» مفهومی است که در عبارت صورت سؤال و بیت گزینه ی ۳ دیده می شود.
- ۶۲- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. مفهوم عبارت صورت سؤال «بالارفتن قدرت درک و فهم و ظرفیت فکری» است که این مفهوم در بیت گزینه ی ۲ دیده می شود.
- ۶۳- گزینه ۳ پاسخ صحیح است.
- سهل ممتنع سخنی است که ظاهراً آسان به نظر برسد، ولی کسی نتواند به سادگی آن را بگوید. این مفهوم در عبارت گزینه ی ۳ وجود دارد.
- ۶۴- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. املاي درست واژه در سایر گزینه ها:
- (۱) صرف: مصرف شدن (درباره ی عمر به معنی «سپری شدن»)
- (۳) صباحت: خوب رویی و سفیدی رنگ انسان، زیبایی
- (۴) تحفه: هدیه، ارمان
- ۶۵- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. مفهوم کنایی «خشک رودی» بخل و خست است.
- ۶۶- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. معنی بیت سؤال: اگر با حرص و ولع شربتی نوشیدم بر من خرده مگیر، زیرا شرایط بسیار خاصی داشتم. همین مفهوم از بیت «۲» دریافت می شود.
- ۶۷- گزینه ۲ پاسخ صحیح است.
- مصراع اول: تحمل سختی ها، مصراع دوم: نوید پیروزی، مصراع چهارم: اتحاد و همبستگی
- ۶۸- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. مفهوم منظومه: «اعتقاد به تقدیر و سرنوشت» چنین مفهومی از بیت ۳ دریافت می شود.
- ۶۹- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. مفهوم «راضی بودن به رضای خدا» که در عبارت صورت سؤال است، در همه ابیات به جز بیت ۲ به نوعی دیده می شود. بیت ۲ می گوید: هیچ امری از اراده خداوند بیرون نیست.
- ۷۰- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مضمون عبارت صورت سؤال (دخالت نداشتن انسان در خلقت خود) در بیت گزینه ۴ تکرار شده است.
- ۷۱- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. مفهوم مشترک عبارت سؤال و گزینه ی ۲: سخاوت و گشاده دستی
- مفهوم سایر گزینه ها:
- (۱) هر چه بکاری، درو می کنی
- (۳) نکوهش حرص و آز / سیری ناپذیری حرص
- (۴) نکوهش خویشن دوستی و خست
- ۷۲- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. مفهوم «ستایش قناعت» به طور مشترک در ابیات گزینه های «۱، ۳ و ۴» مطرح شده است. اما شاعر در بیت گزینه «۲» می گوید: تنها به خیال معشوق خود قانع است.
- ۷۳- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. مفهوم گزینه ی ۱: تفاوت ظاهر و باطن
- مفهوم مشترک عبارت سؤال و سایر گزینه ها: ظاهر، نشان دهنده ی باطن است. / از کوزه همان برون تراود که در اوست.
- ۷۴- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. مفهوم گزینه ی ۱: قدرتمندی عین نیازمندی ست.
- مفهوم مشترک عبارت سؤال و سایر گزینه ها: ترک تعلقات دنیوی
- ۷۵- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. مفهوم گزینه ی ۳: بی قراری عاشق و نیاز او به آرامش
- مفهوم مشترک مصراع سؤال و سایر گزینه ها: عشق مایه ی قرار و بی قراری ست!

- ۷۶- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مفهوم مشترک عبارت سؤال و گزینه ی ۴: ایمان به مشیت الهی / توکل و تسلیم در برابر حق
مفهوم سایر گزینه ها:
(۱) خودشناسی مقدمه ی خداشناسی است.
(۲) نکوهش بدرفتاری با نیکان
(۳) تشخیص نیک و بد تنها در سایه ی عنایت خداوند ممکن است.
- ۷۷- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در بیت سؤال شاعر یادآور می شود که «شرایط ایجاب کرد و مرا در این مرحله قرار داد، پس تو مرا مؤاخذه مکن»، هم چنین در بیت (۳) سعدی می گوید «به مستی عاشقان عیب مگیرید زیرا در آن شرایط نیستید».
- ۷۸- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. مفهوم بیت گزینه (۳): رنج آور بودن دنیا و زندگی / مفهوم سایر ابیات: جانبازی عاشقان
- ۷۹- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. معنی عبارت عربی: بنده تدبیر می کند و خداوند تقدیر. همین مفهوم از بیت ۱ دریافت می شود.
- ۸۰- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. مفهوم سؤال: اعتقاد به تقدیر و هر آنچه را خداوند در سرنوشت انسان قرار می دهد. که با بیت ۳ قرابت مفهومی دارد.
- ۸۱- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. مفهوم «قناعت» به طور مشترک در ابیات گزینه های «۱، ۲ و ۴» مطرح شده است، اما شاعر در بیت گزینه «۳» می گوید: «تنها با خیال معشوق خود قانع است».
- ۸۲- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در عبارت صورت سؤال «ناتوانی انسان در برابر تقدیر الهی و غالب بودن تقدیر» بیان شده است، این مفهوم در گزینه های «۱، ۲ و ۳» نیز یافت می شود. مفاهیم این گزینه ها به «غالب بودن تقدیر و مغلوب بودن تدبیر» دلالت می کنند، اما در بیت گزینه «۴» چنین آمده است: «شاعر به ممدوح خود می گوید: اگر تو تدبیر کنی تقدیر هم به خواست خدا تغییر می کند».
- ۸۳- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مفهوم: آسودگان از حال گرفتاران بی خبرند.
مفهوم سایر ابیات، عذر آوردن برای گناه و خطاست.
- ۸۴- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در این بیت حافظ می گوید: نباید از سختی ها شکایتی داشت، زیرا یار (خداوند) آن ها را نصیب تو کرده است. این مفهوم در عبارت صورت سؤال نیز دیده می شود.
- ۸۵- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. این عبارت توصیف طبیعت و منظره است.
سایر عبارات بر مفهوم تقدیر و سرنوشت تأکید دارند.
- ۸۶- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در عبارت صورت سؤال سرمستی به دلیل خواندن و شنیدن کلام سعدی، لذت بردن از سخن او و از خودبی خود شدن و در کل تأثیر پذیرفتن از سخن سعدی و هیجان زده شدن از آن موردنظر بوده است. در گزینه ی ۴ نیز تحت تأثیر سخن و کلام قرار گرفتن مطرح شده است.
- ۸۷- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. بیت گزینه ی ۴، بیان گر خلل ناپذیری و جاودانگی فرمانروایی خداوند است. در حالی که گزینه های ۱، ۲ و ۳ و عبارت صورت سؤال به «تسلیم بودن بندگان در برابر خواست و مشیت الهی» اشاره دارند.
- ۸۸- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. سخن سعدی در عین حالی که ساده به نظر می رسد، اما هرگز کسی دیگر نتوانسته نظیر آن را پدیدآورد.
- ۸۹- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. مفهوم گزینه ی پاسخ: «مرگ و نابودی حکومت» (خوارزمشاهیان) و مفهوم گزینه های دیگر «تأکید و دعوت به آزادی و مبارزه با ظلم» است.

- ۹۰- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. عشق را فقط عاشق واقعی می‌فهمد و عاشق کسی است که مرگ او رهایی‌اش خواهد بود.
بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه (۱): به «خیال باطل و آرزوهای بی‌پایان و دست‌نیافتنی» اشاره شده است.
- گزینه (۲): به «رسوایی عاشق و این‌که راز عشق را با صبوری هم نتوان پنهان ساخت» اشاره دارد.
- گزینه (۴): مفهوم آن فقط «معشوق» است و «فقط عاشق به معشوق می‌اندیشد».
- ۹۱- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در صورت سؤال «بی‌حاصلی» نکوهش شده است و اما بیت گزینه «۱» در ستایش بی‌حاصلی آمده است.
- ۹۲- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. مفهوم گزینه ی (۳): نکوهش سرکشی و نافرمانی نفس
مفهوم مشترک سایر گزینه‌ها: ناپایداری دنیا و وجود انسان
- ۹۳- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. معنی درست واژه‌ها: تریاق: پادزهر / رَشحه: قطره، تراوش کرده و چکیده / دیهیم: افسر
- ۹۴- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مفهوم کلی رباعی در مصراع سوم آمده است که مقاومت جانبازان را با وجود نقص عضو می‌ستاید که همه شهیدان نیز از این امر آگاه هستند. از گزینه ۳ نیز چنین مفهومی استنباط می‌شود. البته بی‌ربط بودن گزینه ۴ تأمل برانگیز است.
(گزینه ی ۳ و ۴ هر دو می‌تواند صحیح باشد.)
- ۹۵- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. تمامی مفاهیم مذکور از رباعی دریافت می‌شود، به جز آزرده‌گی خاطر.
- ۹۶- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه ی ۳: بلاکشی عاشق
مفهوم سایر گزینه‌ها:
- (۱) نکوهش ریاکاری (۲) دعوت به خوش باشی
(۴) تقابل عشق و زهد
- ۹۷- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. مفهوم گزینه ی ۱: عشق: خامی عاشق را از بین می‌برد. / صبر و خون دل خوردن برای رسیدن به مطلوب
- مفهوم مشترک بیت سؤال و سایر گزینه‌ها: نکوهش بی‌ثمری
- ۹۸- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه ی ۲: ضرورت رازداری در راه عشق / هرکس محرم راز عشق نیست. مفهوم سایر گزینه‌ها:
- (۱) نکوهش ترک حقیقت و پیروی از مجاز (۳) سنجیده‌گویی
(۴) ضرورت تطابق سخن با ظرفیت مخاطب
- ۹۹- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. این گزینه به ارزشمندی رشد و تعالی با وجود سختی‌ها اشاره دارد.
- ۱۰۰- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مفهوم گزینه ی ۴: میسر نشدن آسایش در این جهان / زندگی در دنیا همواره با رنج همراه است.
- مفهوم مشترک سایر گزینه‌ها: بلاکشی عاشق
- ۱۰۱- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. مفهوم گزینه ی ۱: ضرورت تسلیم بودن عاشق در برابر درد عشق
مفهوم مشترک رباعی سؤال و سایر گزینه‌ها: بی‌تعلقی و وارستگی
- ۱۰۲- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه ی ۲: تنها عاشق، از راز عشق آگاه است. مفهوم سایر گزینه‌ها:
- (۱) کشش عاشق نسبت به معشوق
(۳) وصف زیبایی و لطافت معشوق / فراوانی دل‌دادگان معشوق
(۴) بی‌تأثیری ردّ و قبول خلق / اصالت با نظر خداوند است.
- ۱۰۳- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و گزینه‌های ۲، ۳ و ۴: «ترک تعلق و وابستگی به دنیا»

- ۱۰۴- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در بیت سؤال «پرواز با بال شکسته را هنر دانسته» و در گزینه (۲) علت «عدم پرواز را شکستگی بال» می‌داند.
- ۱۰۵- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و گزینه (۲)، رهایی از دلبستگی‌های مادی و رسیدن به اوج کمال و معنویت است. تشریح گزینه‌های دیگر:
- گزینه (۱): تا از کار جهان صدمه ندیده‌ای، چاره‌ای کن
- گزینه (۳): مانع تو در وصال یار بت پرستی و غفلت است که هرگز از آن‌ها رها نشدی.
- گزینه (۴): به امید رسیدن به یار، هر لحظه‌بتی می‌سازم.
- ۱۰۶- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. مفهوم مشترک میان بیت صورت سؤال و بیت‌های «ج، ه» چنین است: «عاشقان حقیقی، محرم اسراری هستند که واصلان در راه خطر عشق از آن آگاه‌اند.» مفاهیم ابیات دیگر:
- بیت «الف»: شرح غم عشق پایانی ندارد.
- بیت «ب»: آن که جنگاوری می‌کند، جان خود را به خطر می‌اندازد، اما او که فرار می‌کند، لشکری را به فنا می‌سپارد.
- بیت «د»: به جز عشق یار، همه چیز فانی است.
- ۱۰۷- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. مفهوم بیت صورت سؤال: «بی‌حاصلی، موجب شرمندگی است» اما مفهوم بیت گزینه (۳) چنین است: «بی‌برگی، بهاری خرم است» یعنی، شرمندگی در پی ندارد.
- ۱۰۸- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. منظور از «همراه سحر به فتح فردا رفتن»، رفتن به سوی صبح آزادی و پیروزی است. تشریح گزینه‌های دیگر:
- گزینه (۱): چون سیل رفتن: حرکت‌های انقلابی مردم و مبارزان
- گزینه (۲): از پیچ و تاب صحرا گذشتن: عبور از مشکلات انقلاب
- گزینه (۴): مفهوم کلی بیت، بیانگر حقیقت‌جویی و خداجویی است.
- ۱۰۹- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بیت صورت سؤال در نکوهش بی‌حاصلی است، ولی در بیت گزینه ۱ شاعر می‌گوید: من از بی‌حاصلی غمی ندارم، زیرا باعث شادابی وجودم می‌شود و بی‌حاصلی را امتیاز می‌داند.
- ۱۱۰- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. مفهوم بیت، «توصیه به بخشنده‌گی و آزادگی» است و به‌طور دقیق‌تر «ترجیح بخشنده‌گی بر آزادگی».
- ۱۱۱- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در سه گزینه دیگر بر توان و عزم خویش اتکا کردن توصیه شده است؛ در حالی که در گزینه (۳) طالب وصل مجبور است، سختی‌های راه وصال را تحمل کند.

آمادگی ۲۴ بهمن

قلمچی - گاج

(پایه یازدهم)

* ۶۰ تست لغت و املا

* ۷۵ تست دستور

* ۱۱۵ تست آرایه‌های ادبی

* ۱۱۰ تست قرابت

دکتر وسکری

مدیر دپارتمان ادبیات ماز

@adabiate_konkour